

SISMANGILIO

ВІВЛІОТЕКН

АДМБ'

SISMANOGLIO
MEGARO

80

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Ὑπὸ ΕΔΩΜ.

ΜΕΤΑ 24 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΩΝ

Μεταφρασθεῖσα ὑπὸ

ΑΒΡ. ΜΑΛΙΑΚΑ.

Πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων.

Ἐκδίδεται ὑπὸ

Γ. ΣΕΪΤΑΝΙΔΟΥ.

26 MAR. 1998

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ Γ. ΣΕΪΤΑΝΙΔΟΥ.

(Ὁδὸς Ζιντάν-Καπουσί, ἀριθ. 294).

1870.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Ὁ συγγραφεὺς τοῦ παρόντος ἐγχειριδίου, ἐπικαλούμενος τὸ κῦρος ἑτέρου σοφοῦ Γαλάτου, ἐν τῷ προλόγῳ τὸν ὅποιον προτάσει τοῦ βιβλίου αὐτοῦ, προσπαθεῖ ν' ἀποδείξῃ τὴν ὠφέλειαν ἣτις ἐν γένει πηγάζει ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς μυθολογίας. Ἡμεῖς τὰς τοιαύτας διατριβάς ἀφίνοντες εἰς τοὺς λογίους καὶ εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσχολουμένους ἐρχόμεθα ἀπλῶς εἰς ἐξήγησιν τῶν λόγων δι' οὓς προειράπημεν νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἐκδοσιν τῆς ἀνὰ χεῖρας μυθολογίας.

Λέγομεν λοιπὸν ὅτι ἐπιθυμοῦντες ἀπλῶς νὰ διευκολύνωμεν, διὰ τῆς εὐθηνίας, τὴν ἀπόκτησιν τοῦ βιβλίου εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τῶν μαθητῶν καὶ νὰ καταστήσωμεν τὴν μυθολογίαν εἰς τοὺς παῖδας ἐν γένει τερπνοτέραν διὰ τῆς προσθήκης εἰκονογραφιῶν ἃς κατεβάλομεν πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως καταστήσωμεν ὅσον τὸ δυνατόν ἐντελεστέρας, προσέτι δὲ ὑπείκοντες εἰς τὰς προτρο-

πας ἐλλογίμων διδασκάλων, οἵτινες συνίστων ἡμῖν στενῶς τὴν ἀνὰ χεῖρας μυθολογίαν ὡς ὑπερέχουσαν πασῶν τῶν ἤδη ὑπαρχουσῶν, δὲν ἐδίστάσαμεν ν' ἀναλάβωμεν τὴν ἐκδοσιν αὐτῆς. Καὶ περὶ μὲν τῆς μεταφράσεως οὐδένα κάμνομεν λόγον, διότι ἔχομεν πᾶσαν πεποιθήσιν εἰς τὸν ἐμπειρον κάλαμον τοῦ Κ. Μαλιάκα, ὅστις εὐηρεζήθη νὰ παρέξῃ ἡμῖν τὴν συνδρομὴν του· ὅσον δὲ περὶ τῶν λοιπῶν πλεονεκτημάτων τοῦ βιβλίου, ἐλπίζομεν ὅτι ὅσοι τῶν κυρίων διδασκάλων εὐαρεστηθῶσι νὰ τὸ προτιμήσωσι, δὲν θὰ βραδύνωσι νὰ διακρίνωσιν αὐτά· διότι, ὡς ἐπληροφορήθημεν, καὶ ἐν τῇ Γαλλίᾳ αὐτῇ, ἐνθα βεβαίως ἔλλειψις καλῶν μυθολογιῶν δὲν ὑπάρχει, εἶναι ἐν τῶν μᾶλλον διαδεδομένων βιβλίων, τῇ ἐγκρίσει καὶ τοῦ ἀρμοδίου ὑπουργείου. Εὐχόμεθα νὰ ἐπαληθεύσωσιν αἱ πληροφορίες ἡμῶν, διότι μετὰ τῆς ἐπαληθεύσεως αὐτῶν συνδέεται ἡ ἱκανοποίησις ὅτι καὶ πράττομεν καὶ ἡμεῖς εἰς προαγωγὴν τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας.

Γ. ΣΕΪΤΑΝΙΔΗΣ

Βιβλιοπώλης καὶ ἐκδότης.

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ὁρισμός καὶ γένεσις τῆς μυθολογίας.

Μυθολογία ὀνομάζεται ἡ ἱστορία τῶν ψευδῶν θεῶν οὓς ἐλάτρευον οἱ ἐθνικοί· ἡ λατρεία δὲ αὕτη καλεῖται εἰδωλολατρεία.

Διὰ νὰ ἀνεύρῃ τις τὴν γένεσιν τῆς μυθολογίας, πρέπει ν' ἀνατρέξῃ μέχρι τῆς πλάσεως τοῦ κόσμου καὶ νὰ συμβουλευθῇ τὴν Ἱερὰν Γραφήν. Τῶνόντι, ἐν αὐτῇ ἀναγινώσκομεν ὅτι ἀφοῦ ὁ Ἀδὰμ καὶ ἡ Εὐα, μετὰ τὴν παρακοὴν αὐτῶν, ἐδιώχθησαν ἐκ τοῦ ἐπιγείου παραδείσου, ἡ διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων προέβη αὐξάνουσα· ὅθεν ἐλησμόνησαν τὸν θεὸν ὅστις εἶχε πλάσει καὶ τιμωρήσει αὐτοὺς διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ. Τὸ ἀνθρώπινον γένος, διατηρηθὲν διὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ Νῶε, δὲν ἐβράδυνε νὰ διαφθαρῇ καὶ πάλιν, ὁ δὲ θεὸς ἐπέβαλεν αὐτῷ ἑτέραν τιμωρίαν, τὴν σύγχυσιν τῶν γλωσσῶν, εἰς τὸν πύργον τῆς Βαβυλώνος. Ἐκτοτε οἱ ἄνθρωποι διεσκορπίσθησαν, διεχωρίσθησαν εἰς λαοὺς καὶ εἰς ἔθνη, καὶ ἀπομακρυνθέντες τῆς κοινῆς αὐτῶν καταγωγῆς ἀπώλεσαν τὴν μνή-

μην τῶν θεῶν παραδόσεων. Ἡ περὶ Θεοῦ ἰδέα ἡλλοιώθη εἰς τὰ πνεύματα, καὶ ἡ γνῶσις τῆς ἀληθοῦς θρησκείας ἐφάνετο προωρισμένη ν' ἀπολεσθῇ, ἂν ὁ Ἀβραάμ δὲν ἐξελέγετο ἀρχηγὸς τοῦ ἐβραϊκοῦ λαοῦ, ὅστις ἐμελλε νὰ διατηρήσῃ αὐτήν. Παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσιν, ἵνα ἐξηγήσωσι τὴν ὑπαρξίν τοῦ κακοῦ, ὑπέθεσαν συνυπάρχοντα μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ κακοποιὰ τινὰ πνεύματα. Ἐπῆλθεν ἔπειτα ἡ λατρεία τῆς φύσεως, εἰς ἣν ἐνόμισαν ὅτι εὕρισκον εἰκόνα τοῦ θεοῦ, καὶ ἐλάτρευσαν τὰ πράγματα ἐν οἷς ἐφαίνετο ὑπάρχουσα ἐνέργειά τις ἢ δύναμις, ἥτοι τὸν ἥλιον, τὰ ἄστρα, τὸ πῦρ καὶ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα. Μετ' οὐ πολὺ, ἐξ εὐγνωμοσύνης ἢ κολακείας, ἀπεθέωσαν τοὺς ἥρωας καὶ τοὺς βασιλεῖς· τέλος δὲ, κατήντησαν νὰ λατρεύσωσι τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ, ὥστε, ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Μωϋσέως, τὸ πᾶν παρὰ τοῖς ἐθνικοῖς ἦτο θεός, πλὴν αὐτοῦ τοῦ θεοῦ, κατὰ τὴν ἐκφρασιν τοῦ Βοσούε.

Κριτικὴ τῆς εἰδωλολατρείας.

Πρωταίτιοι τῆς εἰδωλολατρείας, μετὰ τὸν κατακλυσμὸν, ὑπῆρξαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Χάν. Γνωστὸν ὅτι ὁ θεὸς κατηράσθη τὸν Χαναάν, διότι ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐφάνη ἐπιλήσμων τοῦ σεβασμοῦ ὅν τὰ τέκνα ὀφείλουσιν εἰς τὸν πατέρα αὐτῶν. Ἐκτοτε ἡ γενεὰ αὐτοῦ, ἀποτίουσα τὴν ποινὴν τοῦ ἐγκλήματός της, ἐξέκλινε ταχέως εἰς τὴν διαφθοράν καὶ ἀπέδωκεν εἰς πλάσματα τὴν λατρείαν ἣτις ὀφείλεται εἰς μόνον τὸν πλάστην. Οἱ υἱοὶ τοῦ Χάμ, Μεσραῖν καὶ Χαναάν, ἀποκατεστάθησαν ὁ μὲν εἰς τὴν Φοινίκην, ὁ δὲ εἰς τὴν Αἴγυπτον, καὶ εἰς τὰ δύο ταῦτα βασιλεία ἐγεννήθη ἡ εἰδωλολατρεία. Ἐκεῖθεν διεδόθη εἰς τὴν Ἀνατολήν, εἰς τοὺς τόπους ἐν οἷς κατέκουν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Σὴμ, ἥτοι εἰς τὴν Μεσοποταμίαν καὶ τὴν Χαλδαίαν. Ἐπειτα μετέβη εἰς τὴν Ἀσίαν, μεταξὺ τῶν τέ-

κων τοῦ Ἰάφεθ, ἥτοι εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ὅθεν εἰσεχώρησεν εἰς Ῥώμην.

Πρόσδος τῆς εἰδωλολατρείας καὶ σχηματισμὸς τῶν μύθων.

Οἱ ἄνθρωποι ἀπολέσαντες τὴν ἰδέαν ἐνὸς θεοῦ ἀπείρου καὶ αὐλοῦ, ἀπηύθυναν τὰς λατρείας αὐτῶν εἰς τὸ ὅν ἐκείνο τῆς φύσεως, τὸ ὅποιον παριστάνει ζωηροτάτην αὐτοῦ εἰκόνα, τὸν ἥλιον. Ἀλλὰ τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα ἄπκ' ἐξοκειλαν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς πλάνης, δὲν ἐσταμάτησε πλέον. Ἐλάτρευσαν τὸν ἥλιον, ὃν ἐκάλεσαν Ὀσίριν, Φαίθον, Ἀπόλλωνα, καὶ τὴν σελήνην ἣν ἐκάλεσαν Ἰσιν καὶ Ἄρτεμιν, ἀπεθέωσαν τὸν Οὐρανὸν, τὸν ἀέρα, ὃν ἐκάλεσαν Δία, καὶ τὴν γῆν ἣν ἐκάλεσαν Ῥέαν καὶ Κυβέλην. Ὁ Ποσειδῶν ὠρίσθη νὰ ᾔηται θεὸς τῆς θαλάσσης καὶ ὁ Πλούτων τοῦ ᾗδου· τὰ ὄρη, τὰ δάση καὶ αἱ λίμναι κατερχίσθησαν ὑπὸ νομφῶν καὶ ναϊάδων. Ἀπεθέωσαν τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι διεκρίθησαν ἐπὶ τῇ ἀνδρείᾳ ἢ ταῖς γνώσεσιν αὐτῶν, ὡς ὁ Ἄρης, ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Ἀσκληπιός· τέλος δὲ μετέβαλον εἰς θεότητας τὰ πάθη, τὰς ἀρετὰς, καὶ τὰ ἐλαττώματα, ὡς τὴν ἐκδίκησιν, τὴν δικαιοσύνην, τὸν φόβον, κτλ.

Διαιρέσις τῆς μυθολογίας.

Τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον διηρέσαμεν εἰς τρία μέρη, ὧν ἕκαστον ἀποτελεῖ ἓν βιβλίον.

Τὸ πρῶτον περιέχει τοὺς θεοὺς τῆς πρώτης καὶ τῆς δευτέρας τάξεως.

Τὸ δεύτερον τὰς ἀλληγορικὰς θεότητας.

Τὸ δὲ τρίτον καὶ τελευταῖον τοὺς ἡμιθέους καὶ τοὺς ἥρωας.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τί είναι ἡ μυθολογία; — Ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς εἰδωλολατρείας; — Ποῖαι ὑπῆρξαν αἱ κυριώτεραι αὐτῆς αἰτίαι;.

2. Ποῖοι ὑπῆρξαν οἱ πρωταῖτιοι τῆς εἰδωλολατρείας; — Εἰς ποίαν χώραν ἐγεννήθη;

3. Ποῖαι ὑπῆρξαν αἱ πρόοδοι τῆς εἰδωλολατρείας; — Πῶς ἐσχηματίσθησαν οἱ μῦθοι;

4. Εἰς πόσα μέρη διαίρεται ἡ παρούσα μυθολογία;

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ΘΕΟΙ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ
ΤΑΞΕΩΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Ἡ Μοῖρα. — Τὸ Χάος. — Γέννησις τῶν
πρώτων θεῶν, Οὐρανός, οἱ Τιτᾶνες.

Ἡ Μοῖρα.

Οἱ ἔθνικοι ὑπέκοντες εἰς τὸ αἶσθημα τῆς ἐνάτης, παρεδέχθησαν θεότην ἃ τινὰ ὑπερτέραν πασῶν τῶν ἄλλων καὶ κυβερνῶσαν τὸν κόσμον κατ' ἀναπόφευκτόν τινα ἀνάγκην. Ταύτην ἀπεκάλεσαν Μοῖραν. Ἰπέθετον αὐτὴν κωφὴν καὶ τὴν ἐζωγράφουν ὑπὸ τὴν μορφήν γραίας τυφλῆς ἐχούσης ὑπὸ τοὺς πόδας τὴν σφαῖραν τῆς γῆς, κρατούσης εἰς τὰς χεῖρας τὴν κάλπην ἣτις περιεῖχε τὴν τύχην τῶν θνητῶν καὶ φερούσης ἐνώπιόν της βιβλίον ἐν ᾧ ἦτο γεγραμμένον τὸ μέλλον. Πάντες οἱ θεοὶ ὑπεχρεοῦντο νὰ συμβουλευθῶσι τὸ βιβλίον τοῦτο ἵνα γνωρίσωσι τὰ μέλλοντα.

Ἡ ἰδέα αὕτη ἦν οἱ ἀρχαῖοι εἶχον σχηματίσει περὶ

τῆς Μοίρας μαρτυρεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς μόνου θεοῦ ὑπερτάτου· ἀλλ' ὑποθέσαντες αὐτὴν κωφὴν καὶ ἀδυσώπητον ἡρνοῦντο εἰς τὴν θεότητα ἐν τῶν κυριωτέρων αὐτῆς προσόντων, τὴν ἄκραν ἐκείνην ἀγαθότητα δι' ἣς συγκαταβαίνει νὰ εἰσακούῃ τὰς εὐχὰς τῶν θνητῶν καὶ νὰ ἐκπληροῖ τὰς παρακλήσεις αὐτῶν.

Ἡ Μοῖρα ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Χάους καὶ τῆς Νυκτός, δύο θεῶν ἀρχαίων, οὓς ἐνόμιζον προϋπάρχοντας πάντων τῶν ἄλλων.

Τὸ Χάος.

Οἱ ἀρχαῖοι λαοί, ἐστερημένοι τοῦ φωτός τῆς ἀποκαλύψεως, δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσι πῶς τὸ πᾶν ἐπλάσθη διὰ τῆς παντοδυναμίας ἐνὸς θεοῦ. Ὑπέθετον πρώτην τινὰ ὕλην πρὸ αἰώνων ὑπάρχουσαν, εἰς ἣν τὰ στοιχεῖα ὅλων τῶν ὄντων ἦσαν συγκεχυμένα, καὶ τὴν πρώτην ταύτην κατάστασιν ὠνόμαζον Χάος. Τὴν ιδέαν ταύτην παρέλαβον ἐκ τῆς γενέσεως τοῦ Μωϋσέως, ἀλλ' εἶχον ἀλλοιωῶσι αὐτήν, ὑποθέσαντες ὅτι ἡ ὕλη ἦτο αἰώνιος. Ἀντὶ νὰ παραδεχθῶσιν ὅτι ὁ θεὸς διὰ τοῦ λόγου αὐτοῦ διεχώρισε καὶ ἐσχημάτισεν, εἰς ἑξ ἡμέρας, τὴν ἄμορφον καὶ ἀσχημάτιστον ταύτην ὕλην, ἐνόμιζον ὅτι τὰ πρῶτα στοιχεῖα καὶ τὰ ἄτομα, ἀφοῦ πολὺν χρόνον ἐπλανήθησαν ἐν τῷ κενῷ διαστήματι, συνηνώθησαν ἐπὶ τέλους καὶ ἀφ' ἐαυτῶν ἐσχημάτισαν τὸν ὡραῖον κόσμον τὸν ὁποῖον βλέπομεν.

Τὸ Χάος ἐξηφανίσθη διὰ τῆς δημιουργίας καὶ ἡ Νύξ διὰ τοῦ φωτός· ὥστε αἱ δύο αὗται θεότητες, αἱ ὁποῖαι μόναι δὲν ἔλαβον ἀρχὴν, ἔλαβον τέλος, πάντες δὲ οἱ λοιποὶ θεοί, οἱ ὅποιοι ἐμελλον νὰ ᾔναι ἀθάνατοι, ἐγεννήθησαν. Ἐκ τούτων καταφαίνεται ὅτι οἱ ἐθνικοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑψωθῶσι μέχρι τῆς ιδέας ἐνὸς θεοῦ αἰωνίου.

Γέννησις τῶν πρώτων θεῶν. Οὐρανός, οἱ Τιτᾶνες.

Ἐκ τοῦ Χάους ἐγεννήθησαν ὁ Οὐρανὸς καὶ ἡ Γῆ, ἥτις ἐκαλεῖτο προσέτι καὶ Ρέα καὶ Τιταΐα· ἐκ τῶν δύο δὲ τούτων θεῶν συμμιγέντων παρήχθησαν πολλὰ τέκνα ἐν οἷς διασημότερα ἦσαν ὁ Τιτάν, ὁ Κρόνος, ὁ Ἰαπετός καὶ ὁ Ὠκεανός· δύο δὲ ἄλλα, ὁ Βριάρεως καὶ ὁ Γύγης ἦσαν γίγαντες τερατώδεις, ἔχοντες πεντήκοντα ἀπειλητικά· κεφαλὰς, καὶ ἑκατὸν βραχίονες στιβαροὶ ἐκρέμαντο πέριξ τοῦ σώματος αὐτῶν. Ὅλοι δὲ οὗτοι οἱ υἱοὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς ἐκαλοῦντο Τιτᾶνες, ἐξ ὀνόματος τῆς μητρὸς αὐτῶν λεγομένης καὶ Τιταΐας. Ἐκ τῆς γῆς ἐγεννήθησαν προσέτι οἱ κύκλωπες Βρόντης, Στερόπης καὶ Ἀργης, οἵτινες ἀκολούθως διεστάχθησαν νὰ σφυρηλατῶσι τοὺς κεραινοὺς τοῦ Διὸς· ἄλλως ἦσαν ὅμοιοι τοῖς θεοῖς, καὶ κατὰ τοῦτο μόνον διέφερον ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τοῦ μετώπου ἔφερον ἓνα μόνον ὀφθαλμὸν κυκλοτερῆ, ἐξ οὗ ἔλαβον καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Ποῖος ἦτο ὁ θεὸς ἐν οἷς ἐθνικοὶ ἐνόμιζον ὑπέρτερον πάντων τῶν ἄλλων; — Πῶς παριστάνεται; — Τί μαρτυρεῖ ἡ ιδέα αὕτη ὅτι οἱ ἀρχαῖοι εἶχον σχηματίσει περὶ τῆς μοίρας; — Ὑποθέτοντες αὐτὴν κωφὴν καὶ ἀδυσώπητον ποῖον προσὸν ἡρνοῦντο τῆς θεότητος; — Ἐκ τίνος ἐγεννήθη ἡ Μοῖρα;

Πῶς οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ ἐξήγουν τὴν πλάσιν τοῦ παντός; — Τί ἐνόουν διὰ τοῦ Χάους; — Εἰς ἡγήσαν πῶς οἱ ἐθνικοὶ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ὑψωθῶσι μέχρι τῆς ιδέας τῆς αἰωνιότητος;

Ποῖαι εἶναι αἱ δύο θεότητες αἱ ὁποῖαι ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ Χάους; — Ποίους θεοὺς αὗται ἐγέννησαν; —

Εἶπε τὰ ὀνόματα τριῶν διασημοτέρων γιγάντων; — Διατί ὠνομάσθησαν Τιτᾶνες; — Ποιοὶ ἦσαν οἱ κύκλω-
πες; — Διατί ὠνομάσθησαν οὕτω;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ὁ Κρόνος.

Ἐξωσις τοῦ Οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ Κρόνου.

Ὅλα τὰ τέκνα ὅσα ἡ Γῆ ἐγέννηα ἦσαν μισητὰ εἰς τὸν πατέρα αὐτῶν Οὐρανὸν, διότι ἐν τῇ βίβλῳ τῆς Μοίρας εἶχεν ἀναγνώσει ὅτι ἤθελε διωχθῆ ἐκ τοῦ θρόνου παρ' ἑνὸς ἐξ αὐτῶν· διὸ, ἅμα γεννώμενα, ἐβύθιζεν αὐτὰ εἰς βαθείας ἀβύσσους. Ἡ Γῆ, θλιβομένη ἐπὶ τῇ βαρβαρότητι ταύτῃ, κατεσκεύασεν ἐκ τῶν μετάλλων, ἅπερ ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς παρῆγε, μέγα δρέπανον καὶ προέτεινεν εἰς τοὺς υἱοὺς αὐτῆς νὰ τὴν βοηθήσωσιν ἵνα ἐκδικηθῇ τὸν πατέρα αὐτῶν. Ὁ Κρόνος, νεώτερος ὢν πάντων, ἐδέχθη τὴν πρότασιν, παρεφύλαξε τὸν πατέρα του καὶ ἠκρωτηρίασεν αὐτὸν κτυπήσας διὰ τοῦ δρεπάνου. Ἐκ τοῦ αἵματος ὑπερ ἑρρέυσεν ἐκ τῆς πληγῆς αὐτοῦ ἐγεννήθησαν αἱ Ἐριννύες, καθ' Ἡσίοδον. (1)

(1) Κατὰ τινες ποιητὰς, αἱ Ἐριννύες ἦσαν θυγατέρες τῆς Ἐριδος, κατ' ἄλλους δὲ τῆς Νυκτός καὶ τοῦ Ἀχέροντος. Ὁ Σοφοκλῆς πλάττει αὐτὰς θυγατέρας τῆς Γῆς καὶ τοῦ Ἑρέβους, καὶ ὁ Ἐπιμενίδης τὰς ὑποθετεῖ ἀδελφὰς μὲν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τῶν Μοιρῶν, θυγατέρας δὲ τοῦ Κρόνου. Ἐν γένει, εἰς τὴν μυθολογίαν ἥτις ἐγεννήθη ἐκ τῆς φαντασίας τῶν ἀνθρώπων, δὲν εὕρισκει τις τὴν ταυτότητα τῶν δοξασιῶν ἥτις ἰδιάζει εἰς μόνην τὴν ἀλήθειαν.

Ὁ Κρόνος διώκεται ὑπὸ τοῦ Διός.

Ὁ Κρόνος νικήσας τὸν πατέρα του ἐβασίλευσεν αὐτῷ, διότι ὁ Τιτάν, ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφός, πεισθεὶς εἰς τὰς ἐπιμόνους παρακλήσεις τῆς μητρὸς του παρητήθη τῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιωμάτων αὐτοῦ, ἐπὶ τῷ ὄρω ὅμως ὅτι ὁ Κρόνος ἅμα γεννώμενα ἤθελε κατατρώγει ὅλα τὰ ἄρρενα αὐτοῦ τέκνα. Ἀλλ' ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Κυβέλη, ἣν εἶχε νυμφευθῇ, κατώρθωσε νὰ προφυλάξῃ ἐκ τῆς ἀδηφαγίας αὐτοῦ τρεῖς υἱοὺς, δοῦσα αὐτῷ νὰ καταπίῃ ἀντὶ τῶν τέκνων πέτραν ἐσπαργανωμένην· ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ Ζεὺς, ὁ κατόπιν βασιλεὺς τοῦ Οὐρανοῦ, ὁ Ποσειδῶν, βασιλεὺς τῆς θαλάσσης, καὶ ὁ Πλούτων, βασιλεὺς τοῦ ᾗδου. Ὁ Τιτάν μαθὼν τοῦτο, ἐπετέθη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ διὰ τῆς βοηθείας τῶν υἱῶν του Τιτάνων, ἐνίκησεν αὐτὸν καὶ τὸν περιέκλεισεν εἰς στενὴν εἰρκτὴν. Ὁ Κρόνος ἐλευθερωθεὶς ὑπὸ τοῦ Διὸς ἀνέκτησε τὸν θρόνον· ἐπειδὴ ὅμως ἐφοβεῖτο τὴν φιλοδοξίαν τοῦ ἐλευθερωτοῦ αὐτοῦ, τὸν ὑπέβλεπε. Τότε ὁ Ζεὺς, ὑποκινούμενος κρυφίως καὶ ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, συνώμοσε κατὰ τοῦ Κρόνου, τὸν ἐδίωξεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐβασίλευσεν αὐτῷ αὐτοῦ.

Ἐξορία τοῦ Κρόνου ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ Κρόνος, διωχθεὶς ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ κατέφυγεν εἰς Ἰταλίαν, εἰς τὴν χώραν ἐν ᾗ ἐβασίλευεν ὁ Ἴανός, καὶ ἦ τις ἔκτοτε ὠνομάσθη Λάτιον, (1) πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος τούτου. Ὁ Ἴανός διεμοιράσθη τὸν θρόνον μετὰ τοῦ ἐξορίστου θεοῦ, ὅστις ἡσχολήθη εἰς τὸ νὰ ἐκπολιτίσῃ τοὺς εἰσέτι ἀγρίους ἀνθρώπους. Ἐδωκεν εἰς αὐτοὺς νό-

(1) Ἐκ τῆς λατινικῆς λέξεως *latere* (κρύπτεσθαι).

μους. τοὺς ἐδίδαξε νὰ καλλιεργῶσι τὴν γῆν καὶ κατέσκησεν αὐτοὺς τόσον εὐτυχεῖς ὥστε ἡ βασιλεῖα αὐτοῦ ὠνομάσθη χρυσοῦς αἰὼν. Ὁ Κρόνος θέλων ν' ἀνταμείψῃ τὴν φιλοξενίαν ἣν εἶχε λάβει παρὰ τοῦ Ἰαννοῦ, ἐχάρισεν αὐτῷ τὸ δῶρον τῆς γνώσεως τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος· διὰ τοῦτο δὲ οἱ Ῥωμαῖοι παρίστανον αὐτὸν μὲ δύο πρόσωπα. Ὁ Ἰανὸς ἡξιώθη τιμῶν θεῶν, καὶ ὁ Νουμᾶς Πομπήλιος, δεύτερος τῆς Ῥώμης βασιλεὺς, ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ναὸν περίφημον, οὗ αἱ θύραι ἐμεινον ἀνοικταὶ μόνον ἐν καιρῷ πολέμου. Ἀποδεικνύει δὲ μάλιστα τὸν φιλοπόλεμον χαρακτῆρα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ τὸ γεγονός τοῦτο, ὅτι ὁ ναὸς τοῦ Ἰαννοῦ δὲν ἐκλείσθη εἰμὴ τρεῖς φορές μόνον ἐν διαστήματι τῶν ἐπτακοσίων πεντήκοντα τριῶν ἐτῶν τὰ ὅποια περῆλθον ἀπὸ τῆς κτίσεως αὐτοῦ μέχρι τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· τὴν πρώτην, ἐπὶ Νουμᾶ, τὴν δευτέραν, μετὰ τὸν δεύτερον πρὸς Καρχηδονίου πόλεμον, καὶ τὴν τρίτην, μετὰ τὴν μάχην τοῦ Ἀκτίου.

Ἀλληγορίαι τοῦ Κρόνου.

Ὁ Κρόνος ἐπανελθὼν εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐγένετο ἔφορος τῆς τακτικῆς πορείας τῶν ἡμερῶν καὶ τῶν ὥρων τοῦ ἔτους. Εἶναι θεὸς τοῦ χρόνου, καὶ ἡ ἱστορία αὐτοῦ περιέχει συνεχῆ τινα ἀλληγορίαν. Εἶναι υἱὸς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, διότι ὁ χρόνος, ὅστις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ἡ μεμετρημένη διάρκεια παντός, ὅ,τι ὑπάρχει, ἤρξατο μετὰ τοῦ κόσμου καὶ θὰ λήξῃ μετ' αὐτοῦ· λέγουσιν ὅτι κατέτρωγε τὰ τέκνα του, διότι ὁ χρόνος καταστρέφει πᾶν ὅ,τι παράγει· ἡ δὲ ὑποδοχὴ ἡ ἔτυχε παρὰ τῷ Ἰανῷ καὶ ἡ σύνεσις, ἣν ἐδωρήσατο αὐτῷ, μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ βασιλεὺς οὗτος ὠφελήθη ἐκ τῶν μαθημάτων τοῦ χρόνου καὶ τῆς πείρας καὶ ὅτι ἐκυβέρνησε τὸν λαὸν διὰ νόμων σοφῶν οἵτινες κατέστησαν αὐτὸν εὐτυχῆ.

Ὁ Κρόνος παρίστανεται ὑπὸ τὴν μορφήν γέροντος· διότι οὐδὲν ὑπάρχει πρεσβύτερον τοῦ χρόνου. Εἶναι ὠπλισμένος διὰ δρεπάνου, διότι θερίζει πάντα τὰ ὄντα. Φέρει πτέρυγας μαρτυρούσας τὴν ταχείαν αὐτοῦ πορείαν, καὶ κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα κλεψύδραν ἣν οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἀντὶ ὥρολογίου ἵνα μετρώσι τὰς ὥρας. Ἐνίοτε παρίστανεται κρατῶν καὶ ὄφιν κυκλοτερῶς κεκυρτομένον, ὡς ἔμβλημα τῆς αἰωνιότητος, ἥτις οὔτε ἀρχὴν ἔχει οὔτε τέλος.

Ἑορταὶ τοῦ Κρόνου. Αἱ τέσσαρες ἡλικίαι.

Οἱ Ῥωμαῖοι ὅπως διακρίνωσι τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἐν τῷ Ἀκτίῳ διαμονῆς τοῦ Κρόνου, συνέστησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἑορτὰς ἃς ἐκ τοῦ ὀνόματός του ἐκάλεσαν *Saturnalia* ἤτοι Κρόνια. Ἐτελοῦντο δὲ καθ' ἕκαστον ἔτος, τὸν δεκέμβριον, καὶ διήρκουν τρεῖς ἡμέρας. Τὰ δικαστήρια καὶ τὰ σχολεῖα ἐσχόλαζον, ὅλαι αἱ ὑποθέσεις ἀνεστέλλοντο, τὸ πλῆθος παρεδίδετο εἰς τὴν χαρὰν, καὶ πανταχοῦ παρετίθεντο πολυτελεῖς τράπεζαι καθ' ἃς ἡ ἐλευθερία κατήντα μέχρις ἀκολασίας. Ὅλαι αἱ τάξεις τῶν ἀνθρώπων συνεχέοντο, οἱ δεσπότες ὑπηρέτουν τοὺς δούλους εἰς τὴν τράπεζαν καὶ ὑπέμενον τὰς δηκτικὰς αὐτῶν ἀστείότητας, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἰσότητος ἐκείνης ἥτις ἐπεκράτει ἐν καιρῷ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος.

Τὸν χρυσοῦν αἰῶνα διεδέχθη κατὰ τοὺς ποιητάς, ὁ ἀργυρεὺς, πολὺ κατώτερος τοῦ πρώτου, τοῦτον δὲ ὁ χαλκοῦς, χειρότερος ἀκόμη, καὶ τέλος ὁ σιδηροῦς, ὁ μᾶλλον διαφθαρμένος καὶ δυστυχέστερος πάντων τῶν ἄλλων. Αὐτὸς ἐξακολουθεῖ μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Διὰ τί τὰ τέκνα τῆς Γῆς ἦσαν μισητὰ

εἰς τὸν πατέρα αὐτῶν Οὐρανόν; — Πῶς ἐφέρετο πρὸς αὐτά; — Ποῖον μέσον μετεχειρίσθη ἡ Γῆ ἵνα ἐκδικηθῇ; — Ποῖαι θεότητες ἐγεννήθησαν ἐκ τοῦ αἵματος τὸ ὁποῖον ἔρρευσεν ἐκ τῆς πληγῆς τοῦ Οὐρανοῦ;

Ποῖος ἐβασίλευσεν ἀντὶ τοῦ Οὐρανοῦ; — Ποῖον ἔρον ἀπῆτησεν ὁ Τιτάν παρὰ τοῦ Κρόνου παραχωρῶν αὐτῷ τὰ δικαιώματά του; — Ποία ἦτο ἡ ἀδελφὴ καὶ συνάμα σύζυγος τοῦ Κρόνου; — Ποῖον μέσον μετεχειρίσθη ἵνα προφυλάξῃ ἐκ τῆς ἀδικοπραγίας αὐτοῦ τρεῖς ἐκ τῶν υἱῶν τῆς; — Πῶς ἐτιμώρησεν ὁ Τιτάν τὸν δόλον τοῦτον; — Ποῖος ἀποκατέστησε τὸν Κρόνον εἰς τὸν θρόνον; — Ὑπὸ τίνας καὶ διατὶ ἐδιώχθη καὶ πάλιν;

Ποῦ κχτέφυγεν ὁ Κρόνος ἐξωσθεὶς ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ; — Ποῖος ὑπεδέχθη αὐτόν; — Πῶς ἐδήλωσε τὴν πρὸς τὸν Ἰανὸν εὐγνωμοσύνην του; — Ποῖαι τιμαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν Ἰανὸν μετὰ θάνατον; — Τί ἠξέουρες περὶ τοῦ νκοῦ ὅστις ἔφερε τὸ ὄνομα αὐτοῦ;

Ὁ Κρόνος ἐπανελθὼν εἰς τὸν Οὐρανὸν τίνας ἐγένεν ἔφορος; — Ποῖαι εἶναι αἱ ἀλληγορίαι τοῦ Κρόνου; — Πῶς παριστάνουσιν αὐτόν;

Πῶς ἐκαλοῦντο αἱ πρὸς τιμὴν τοῦ Κρόνου ἑορταί; — Πότε καὶ πῶς ἐτελοῦντο; — Ποῖοι εἶναι οἱ τρεῖς ἄλλοι αἰῶνες, οἵτινες διεδέχθησαν τὸν χρυσοῦν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κυβέλη. — Ἑστία. — Ἑστιάδες.

Γέννησις τῆς Κυβέλης.

Μολονότι ἡ Κυβέλη εἶναι ἐπίγειος θεὰ, ἐπομένως ἀνήκει εἰς τὴν δευτέραν τάξιν, κατατάξασμεν τὴν ἱστορίαν

αὐτῆς μεταξὺ τῶν θεῶν τῆς πρώτης τάξεως, διότι ὑπῆρξε σύζυγος τοῦ Κρόνου καὶ μήτηρ τοῦ Διὸς, τοῦ μεγίστου τῶν θεῶν.

Ἡ Κυβέλη, θυγάτηρ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Τιταίας, ἦτο, ὡς καὶ αὕτη, θεὰ τῆς γῆς. Ἡ Τιταία παρίστανεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν γῆν γυμνὴν καὶ ξηράν, ἐνῶ ἡ Κυβέλη ἦτο τὸ ἐμβλημα τῆς γονιμότητος καὶ μήτηρ τῶν μεγαλειτέρων θεῶν διότι ἐξ αὐτῆς ἐγεννήθησαν ὁ Ζεὺς, ἡ Ἥρα, ὁ Ποσειδῶν καὶ ὁ Πλούτων. Κατὰ τὸν Διόδωρον, ἡ Κυβέλη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Μαίονος, βασιλέως τῆς Φρυγίας. Ἐκτεθεῖσα, μετὰ τὴν γέννησιν αὐτῆς, ἐπὶ τῶν Κυβέλων ὁρέων, ἐξ ὧν ἔλαβη καὶ τὸ ὄνομά της, ἐσώθη καὶ ἀνετράφη ὑπὸ τῶν θηρίων τῶν δασῶν ἐπανελθοῦσα δὲ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, συνέλαβε πάθος σφοδρὸν πρὸς νέον τινὰ ποιμένα, Ἄπιν καλούμενον, ὃν μετέβαλεν εἰς πύκην. Ἐκτοτε τὸ δένδρον τοῦτο ἀφιερώθη εἰς αὐτήν.

Λατρεία τῆς Κυβέλης.

Ἡ λατρεία τῆς Κυβέλης μετηνέχθη ἐκ τῆς Φρυγίας εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν. Αἱ ἑορταὶ αὐτῆς ἐτελοῦντο ἐπὶ τῷ ἡγῶ τῶν τυμπάνων, καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἐκαλοῦντο *Γάλλοι*, ἐξ ὁμωνύμου τινὸς ποταμοῦ τῆς Φρυγίας, οὗ τὰ ὕδατα καθίστων αὐτοὺς *μανιώδεις*. *Κουρήτες*, ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς νήσου Κρήτης, ἐνθα εἶχον ἀναθρεῖν τὸν Δία, *δάκτυλοι*, διότι, ὡς οἱ δάκτυλοι τῆς χειρὸς ἦσαν δέκα, καὶ *Κορύβατες*.

Εἰκόνες τῆς Κυβέλης.

Τὴν Κυβέλην παριστάνουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς ῥωμαλέας, ἐγκύου καὶ καθημένης, ἵνα ἐκφράσῃ τὴν γονιμότητα καὶ εὐφορίαν τῆς γῆς. Πλησίον αὐτῆς

κεῖται τύμπανον, ὡς ἐμβλημα τῶν ἀνέμων, οὓς οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον κεκλεισμένους ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς. Τὸ ἄρμα αὐτῆς ἐσύρετο ὑπὸ λεόντων, καὶ οἱ ναοὶ τῆς εἶχον σχῆμα στρογγύλον, παριστάνοντες τὸ τῆς γῆς.

Ἔστια. — Αἱ Ἐστιάδες.

Ἡ Κυβέλη λαμβάνει πολλάκις τὸ ὄνομα τῆς Ἐστίας, ἥτις ἦτο θυγάτηρ αὐτῆς καὶ θεὰ τοῦ πυρὸς καὶ τῆς ἀγνείας. Πρῶτος ὁ Αἰνείας ἐκόμισε τὴν λατρείαν αὐτῆς εἰς Ἰταλίαν. Ὁ βασιλεὺς Νουμᾶ Πομπήλιος ὠκοδόμησε πρὸς τιμὴν αὐτῆς ναὸν οὗ ἡ εἴσοδος ἀπηγορεύετο εἰς τοὺς ἄνδρας· ἐν αὐτῷ δὲ ἐφυλάττετο τὸ Παλλάδιον τῆς Τρωάδος, ἥτοι ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, προστάτιδος τῆς πόλεως ταύτης.

Αἱ ἱέρειαι τῆς Ἐστίας, Ἐστιάδες καλούμεναι, ἦσαν ἐξ καὶ ἔργον εἶχον νὰ διατηρῶσιν ἐν τῷ ναῷ ἄσβεστον τὸ πῦρ· ὅσάκις δὲ τοῦτο ἐσβέννυτο, οἱ Ῥωμαῖοι ἐνόμιζον ὅτι ἠπειλοῦντο ὑπὸ μεγάλης δυστυχίας καὶ ἐτιμώρουν αὐστηρῶς τὴν ἱέρειαν ἥτις ἀπεδείκνυτο ἔνοχος τῆς τοιαύτης ἀμελείας. Αἱ ἱέρειαι κῦχοντο ἀγνείαν δι' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἱερατείας αὐτῶν, ἥτις ἦτο τριακονταετής· πρὸς ἀμοιβὴν δὲ εἶχον πολλὰ προνόμια καὶ ἀπελάμβανον μεγίστων τιμῶν. Ἄν ὅμως ἠθέτουν τὴν εὐχὴν αὐτῶν, ὑπέπιπτον εἰς τρομερὰν τιμωρίαν, ἐθάπτοντο ζῶσαι. Εἰκοσιν Ἐστιάδες ἀπεδείχθησαν ἔνοχοι καὶ ἐτιμωρήθησαν· ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἄλλα διέφυγον τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων, διὰ τὴν δύναμιν ἢ τῶν συνενόχων ἢ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τί ἦτο ἡ Κυβέλη; — Κατὰ τί διαφέρει τῆς μητρὸς αὐτῆς Τιταίας, ἥτις ἐπίσης παριστάνει τὴν

γῆν; — Ποία εἶναι κατὰ τὸν Διόδωρον ἡ γέννησις καὶ ἡ ἱστορία τῆς Κυβέλης;

Ποῖος ἐκόμισε τὴν λατρείαν αὐτῆς εἰς Ἰταλίαν; — Πῶς ἐτελοῦντο αἱ ἐορταὶ αὐτῆς, καὶ ποῖα ἦσαν τὰ διάφορα ὀνόματα τῶν ἱερέων τῆς;

Πῶς παριστάνουσι τὴν Κυβέλην;

Ποία ἦτο ἡ θυγάτηρ τῆς Κυβέλης, ἥς αὕτη φέρει ἐνίοτε καὶ τὸ ὄνομα; — Ποῖος ἐκόμισεν εἰς Ἰταλίαν τὴν λατρείαν τῆς Ἐστίας; — Ποῖος βασιλεὺς τῆς Ῥώμης ὠκοδόμησε ναὸν πρὸς τιμὴν αὐτῆς; — Τί ἦσαν αἱ Ἐστιάδες; — Ποίαν εὐχὴν ἔκαμνον; — Ποία τιμωρία ἐπεβάλλετο εἰς αὐτάς ὅταν τὴν ἠθέτουν; — Πόσκι ἀπεδείχθησαν ἔνοχοι καὶ ἐτιμωρήθησαν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Ὁ Ζεὺς.

Νηπιότης τοῦ Διός.

Ὁ Ζεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Κυβέλης, συνάμα δὲ ἐγένετο ὁ μέγιστος τῶν θεῶν, ὑπέρτατος κύριος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Ἡ Κυβέλη θέλουσα νὰ προσφυλάξῃ αὐτὸν τῆς ἀδηφαγίας τοῦ Κρόνου, τὸν ἐκρυψεν εἰς τὴν νῆσον Κρήτην, ὅπου κατ' ἐξοχὴν ἐτιμᾶτο· φοβουμένη ὅμως μὴ οἱ κλυθμηρισμοὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς φθάσωσιν εἰς τὰ ὦτα τοῦ Κρόνου, διέταξε τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς νὰ καλύπτωσι τὴν φωνὴν τοῦ παιδίου κρούοντες τύμπανα καὶ χορεύοντες ἀκαταπαύστως. Ὁ Ζεὺς ἀνετράφη ὑπὸ δύο νυμφῶν, τῆς Ἰδης καὶ Μελίσσης, καὶ ἐ-

θῆλασε τὸ γάλα τῆς Αἰγὸς Ἀμαλθείας. Διηγούνται ὅτι συντριβέντος ἡμέραν τινὰ τοῦ κέρατος τῆς αἰγὸς ταύτης, ὁ Ζεὺς τὸ ἔδωκεν εἰς τὰς νόμφας αἵτινες ἀνέθρεψαν αὐτὸν, χάρισας αὐτῷ τὴν ἀρετὴν τοῦ παράγειν πᾶν ὃ, τι ἐπεθύμουν. Αὐτὸ εἶναι τὸ περιβόητον κέρας τῆς ἀμαλθείας, τὸ ὁποῖον τόσον πολὺ ἐξύμνησαν οἱ ποιηταί.

Πόλεμος τῶν γιγάντων.

Εἰς ἡλικίαν ἑνὸς ἔτους, ὁ Ζεὺς εἶχεν ἤδη ἀποκτήσει ὅλην τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ καὶ ἡλευθέρωσε τὸν πατέρα του διατελοῦντα αἰχμάλωτον τῶν Τιτάνων. Ἀλλὰ μετ' οὗ πολὺ σφετερισθεὶς ὁ ἴδιος τὸ κράτος τοῦ κόσμου διεμοιράσθη αὐτὸ μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν του· καὶ εἰς μὲν τὸν Ποσειδῶνα ἔδωκε τὴν βασιλείαν τῆς θαλάσσης, εἰς τὸν Πλούτωνα τὴν τοῦ ᾗδου, καὶ δι' ἑαυτὸν ἐκράτησε τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Οὐρανοῦ. Δὲν ἐχάρη ὁμοίως αὐτὴν πολὺν καιρὸν. Οἱ γίγαντες θέλοντες νὰ ἐκδικήσωσι τὴν ἥτταν τῶν Τιτάνων, υἱῶν καὶ τούτων τῆς Γῆς, ἐπεχείρησαν νὰ ἐκθρονίσωσι τὸν Δία· ὅθεν ἐπισωρεύουσιν ὄρη ἐπὶ ὀρέων, τὴν Ὅσσαν ἐπὶ τοῦ Πηλίου, καὶ ἀποπειρῶνται ν' ἀναβῶσι τὸν Οὐρανόν. Ὁ Ζεὺς φοβηθεὶς προσκαλεῖ εἰς βοήθειαν αὐτοῦ πάντας τοὺς θεοὺς καὶ πάσας τὰς θεάς. Ἡ Στύξ, θυγάτηρ τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Θέτιδος, ἔδραμε πρώτη, καὶ, πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ ζήλου αὐτῆς, ὁ Ζεὺς διέταξεν ὅπως πάντες οἱ ὄρκοι οἱ ἐπ' ὀνόματι τῆς Στυγὸς γινόμενοι ὦσιν ἀπαραβίαστοι. Ὁ πόλεμος ὑπῆρξε μακρὸς καὶ τρομερός. Ὁ Ζεὺς, ἡ Ἥρα, ὁ Ποσειδῶν, ὁ Ἡφαιστος, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Ἑρμῆς, ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις δεικνύουσι θαυματουργὸν ἀνδριὰν καὶ δύναμιν. Ἀλλ' εἰς τὴν βίβλον τῆς Μοίρας ἦτο γεγραμμένον ὅτι οἱ Γίγαντες θά ἔμενον ἀήττητοι, ἂν ἀπλοῦς τις θνητὸς δὲν προσεκαλεῖτο νὰ καταπολεμήσῃ αὐτούς. Φθάνει ὁ Ἡρακλῆς, καὶ ἀμέσως

οἱ τρομερώτατοι ἐκείνοι ἐχθροὶ, ὁ Πορφυρίων, ὁ Ἀλκυονεύς, ὁ Ἐγγέλαδος, πίπτουσιν. Ἡ Γῆ τότε, ἵνα ἐκδικήσῃ τοὺς υἱοὺς τῆς ἐξάγει ἐκ τοῦ κόλπου αὐτῆς τὸν τρομερὸν Τυφῶνα, οὗ ἡ κεφαλὴ ἐφθανε μέχρι τοῦ οὐρανοῦ. Εἰς τὴν θέαν αὐτοῦ οἱ θεοὶ ἔντρομοι γενόμενοι ἐφυγον εἰς Αἴγυπτον ἔνθα ἐκρύφθησαν λαθόντες τὴν μορφήν διαφόρων ζώων. Ἐντοσούτῳ ὁ Ζεὺς ἐπιβάς ἄρματος συρομένου ὑπὸ ἵππων πτερωτῶν, κατεδίωξε τὸ θηρίον διὰ τῶν κεραυνῶν αὐτοῦ καὶ τὸ ἐφθασεν εἰς Σικελίαν ὅπου ἐθαψεν αὐτὸ ὑπὸ τὸ ὄρος Αἴτνην.

Οἱ ἀρχαῖοι ἐνόμιζον ὅτι αἱ ἡφαίστειοι ἐκρήξεις καὶ οἱ σεισμοὶ προήρχοντο ἐκ τῶν κινήσεων καὶ τῆς ὀργῆς τοῦ Τυφῶνος· ἀλλ' οἱ νεώτεροι ἐθεώρησαν, εὐλογώτερον, τὴν πάλιν ταύτην τῶν Γιγάντων κατὰ τοῦ Διὸς ὡς συγκεχυμένην καὶ παραμειομορφωμένην ἀνάμνησιν τῆς ἀποστασίας τῶν πονηρῶν ἀγγέλων κατὰ τοῦ θεοῦ καὶ τῆς ἀφροσύνης τῶν ἀνθρώπων οἰκοδομοῦντων τὸν πύργον τῆς Βαβυλῶνος. Ἐν αὐτῇ εὐρον προσέτι εἰκόνα μεγάλων τινῶν σκηνῶν τῆς φύσεως. Γρόντι τὰ ὄρη φαίνονται οἷονεὶ ἀπειλοῦντα τὸν οὐρανὸν διὰ τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν κορυφῶν οὓς ὁ κεραυνὸς πλήττει, καὶ ἡ ἐκρήξις τῶν ἡφαιστείων ὁμοιάζει μὲ γίγαντα οὗ τὸ στόμα ἐξεμεῖ φλόγας καὶ καπνόν.

Γάμοι τοῦ Διὸς.

Ὁ Ζεὺς νικήσας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ, ἀποκατέστη ἡσυχως εἰς τὸν θρόνον καὶ ἐκυβέρνησεν ἐν εἰρήνῃ τὸν κόσμον. Συνεζεύχθη τὴν Ἥραν, ἀδελφὴν αὐτοῦ, ἐξ ἧς ἐγέννησε τὴν Ἥβην καὶ τὸν Ἡφαιστον. Ἐλαβε δὲ καὶ πολλὰς ἄλλας γυναῖκας, ἐξ ὧν ἀπέκτησε πλείστα τέκνα. Ἐκ τῆς Μνημοσύνης τὰς ἐννέα Μοῦσας, ἐκ τῆς Θέμιδος τὰς τρεῖς Μοῖρας, ἐκ τῆς Εὐρυνόμης τὰς τρεῖς

Χάριτας, ἐκ τῆς Δήμητρος τὴν Περσεφόνην, ἐκ τῆς Ἀη-
τοῦς τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν, ἐκ τῆς Ἀλκμήνης
τὸν Ἡρακλῆ, ἐκ τῆς Μάϊας τὸν Ἑρμῆν, ἐκ τῆς Διώνης
τὴν Ἀφροδίτην, τὴν Σεμέλην καὶ τὸν Βάκχον. Πολλοὶ
ἐκ τῶν γάμων τούτων εἶναι εὐφυεῖς ἀλληγορίαι. Οὕτως,
αἱ Μοῦσαι εἶναι θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης,
δηλαδὴ τὰ ἔργα τοῦ νοῦς, τὰ γράμματα, αἱ ἐπιστῆμαι,
αἱ τέχναι εἶναι καρποὶ τῆς διανοίας καὶ τῆς μνήμης. Ὁ
Ζεὺς, ὅν ἡ Θέμις καθιστᾷ πατέρα τῶν τριῶν Μοιρῶν, αἵ-
τινες ἔργον ἔχουσι νὰ κλώθωσι τὴν τύχην τῶν θνητῶν,
εἰκονίζει ἡγεμόνα ὅστις, συμφώνως τῇ δικαιοσύνῃ, δι-
κνέμει εἰς τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ τὰς ποινὰς καὶ τὰς ἀμοι-
βάς. Ἡ μυθολογία λέγει πρόσέτι ὅτι ὁ Ζεὺς συνεζεύχθη
τὴν Μῆτιν, ἥτοι τὴν σύνεσιν· τοῦτο σημαίνει ὅτι τὴν
ἀρετὴν ταύτην ἔλαβεν ἀχώριστον σύντροφον.

Συνωμοσία τῶν θεῶν κατὰ τοῦ Διὸς.

Τὴν συζυγικὴν ἁρμονίαν τοῦ Διὸς μετὰ τῆς Ἥρας ἐ-
τάραξε πολλάκις ἡ ζηλοτυπία τῆς θεᾶς ταύτης· ἐτόλ-
μησε μάλιστα ἡμέραν τινὰ νὰ συνομόσῃ κατ' αὐτοῦ, καὶ
ἐπειδὴ κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ συνενόχους τῆς συνω-
μοσίας αὐτῆς πάντα τοὺς κατοίκους τοῦ Ὀλύμπου, ἡ
ἐπιτυχία ἐφαίνετο βεβαία. Ἀλλ' ἡ Θέτις ἐλευθερόνει τὸν
Βριάρεων, διατελοῦντα αἰχμάλωτον ἀπὸ τοῦ τελευταίου
πολέμου, καὶ ἄγει αὐτὸν εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ὁ ἐκατόγ-
χειρ οὗτος γίγας κάθηται ὑπερηφάνως πλησίον τοῦ θρό-
νου τοῦ Διὸς καὶ συλλαμβάνει τὴν Ἥραν καθ' ἣν στιγμὴν
ἔδιδε τὸ σύνθημα τῆς ἀποστασίας, κρεμάζει αὐτὴν διὰ
χρυσῆς ἀλύσεως, μεταξὺ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, καὶ
προσδένει βαρεῖαν σφύραν εἰς ἕκαστον τῶν ποδῶν τῆς.
Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ, κατὰ παράκλησιν τῶν θεῶν, ἤλευ-
θερώθη καὶ ἀνέλαβε τὴν προτέραν πλησίον τοῦ συζύγου
αὐτῆς θέσιν.

Δύλι καὶ συμβούλιον τοῦ Διὸς.

Ὁ θρόνος τοῦ Διὸς ὑψοῦτο ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Ὀλύμπου
καὶ ὑπεστηρίζετο ὑπὸ τῆς φρονήσεως καὶ τῆς δικαιοσύ-
νης. Πρὸς τὰ δεξιὰ ἐκάθητο ἡ Ἥρα, καὶ μετ' αὐτὴν ὁ
Ποσειδῶν, ὁ Ἑρμῆς, ὁ Ἀπόλλων, ὁ Ἄρης καὶ ὁ Ἡφαιστος·
πρὸς τ' ἀριστερὰ δὲ ἡ Ἀφροδίτη, ἡ Ἄρτεμις, ἡ Ἑστία,
ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Δημήτηρ. Οὗτοι ἦσαν οἱ μεγάλοι θεοὶ,
ἀποτελοῦντες τὴν αὐλὴν καὶ τὸ συμβούλιον τοῦ Διὸς καὶ
ἀντιπροσωπεύοντες, μετ' αὐτοῦ, τοὺς δώδεκα μῆνας τοῦ
ἔτους. Αἱ ὥραι τῆς ἀνέσεως αὐτῶν παρήρχοντο ἐν δια-
σκεδάσει καὶ συμποσίοις. Τροφή καὶ ποτὸν αὐτῶν ἦσαν
ἡ ἀμβροσία καὶ τὸ νέκταρ, τὰ ὁποῖα εἶχον τὴν δύναμιν
τοῦ νὰ καθιστῶσιν ἀθάνατον πάντα ὅστις ἐγεύετο αὐ-
τῶν. Ἡ Ἥβη, θεὰ τῆς νεότητος, ἔχυνε τὸ νέκταρ εἰς τὸ
ποτήριον τῶν θεῶν. Ἀλλ' ἐλισθῆσασα ἡμέραν τινὰ ἀσέ-
μνως ἐνώπιον τῶν θεῶν, ἀπελύθη τῆς ὑπηρεσίας ταύτης
καὶ ὁ Ζεὺς ἀνέθηκεν αὐτὴν εἰς τὸν Γανυμήδην, νέον Τρῶον
ἐξόχου ὠραιότητος ὅν ὁ Ζεὺς εἶχεν ἀναρπάσει εἰς τὸν
οὐρανὸν διὰ τοῦ αἵτου ὅστις παριστάνετο φέρων τὸν
κεραυνὸν αὐτοῦ.

Μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων θεῶν ὑπῆρχε καὶ τις κατώτε-
ρος, ὁ Μῶμος, τοῦ ὁποῖου ἔργον ἦτο νὰ διασκεδάζῃ διὰ
τῶν σαρκασμῶν αὐτοῦ τὴν οὐράνιον αὐλὴν. Ἀλλ' ὁ γε-
λωτοποιὸς οὗτος καταστάς λίαν ὀχληρὸς διὰ τοὺς χλευα-
σμούς του, ἐδιώχθη αἰσχροῶς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.

Περιγήσεις τοῦ Διὸς ἐπὶ τῆς γῆς. Λυκάων.

Ὁ Ζεὺς, λαβὼν τὸ κράτος τοῦ οὐρανοῦ, διετήρει οὐχ
ἥττον, ὡς θεὸς ὑπέρτατος, καὶ δικαίωμα τι ἡγεμονίας
ἐπὶ παντός τοῦ κόσμου, καὶ πολλάκις διέτρεχε τὴν γῆν
ὑπὸ διαφόρους μορφάς. Ἦθελε τοιοῦτοτρόπως νὰ δοκι-

μάζῃ τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι, μετὰ τὴν βραχεῖαν διάρκειαν τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος, εἶχον ταχέως διαφθορῇ. Ἡμέραν τινὰ κατέβη εἰς Ἀρκαδίαν, χώραν τῆς Πελοποννήσου, ἐν ᾗ ἐβασίλευεν ὁ Λυκάων. Λέγεται ὅτι ὁ ἡγεμὼν οὗτος, φιλάργυρος ὢν καὶ αἰμοχαρὴς, ἐθανάτωνε τοὺς ξένους οἱ ὅποιοι ἤρχοντο εἰς τὰ Κράτη αὐτοῦ. Καί τοι δὲ ὁ Ζεὺς εἰσερχόμενος εἰς τὰ ἀνάκτορα ἐφανέρωσε ποῖος ἦτο, ὅμως ὁ ἀσεβὴς Λυκάων ἠθέλησε καὶ πάλιν νὰ δοκιμάσῃ τὴν θεότητα αὐτοῦ, καὶ παρέθηκεν εἰς τὴν τράπεζαν τὰ μέλη ἑνὸς τῶν ξένων ὃν εἶχε θυσιάσει. Ἀλλὰ τὸ τρομερὸν τοῦτο ἔγκλημα ἐτιμωρήθη ἀμέσως· ὁ κεραυνὸς μετέβαλε τὰ ἀνάκτορα εἰς κόριν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Λυκάων μετεμορφώθη εἰς λύκον ἵνα διατηρῇ, καὶ ὑπὸ τὴν μορφήν ταύτην, τὴν ἀγριότητά του.

Κατακλυσμὸς τοῦ Δευκαλίωνος.

Ὁ Ζεὺς εἶχε μεταβῇ ἐκ τῆς Ἀρκαδίας εἰς τὴν Φρυγίαν καὶ πεισθεὶς κατὰ τὴν περιοδεῖαν ταύτην περὶ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῆς πονηρίας τῶν ἀνθρώπων, ἀπεφάσισε, τῇ συγκαταθέσει τῶν θεῶν, νὰ καταστρέψῃ αὐτοὺς διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ. Ἐκ τῆς ἀποφάσεως δὲ ταύτης ἐξῆρσε μόνον τὸν Δευκαλίωνα καὶ τὴν σύζυγον αὐτοῦ Πύρραν, γέροντας εὐσεβεῖς, οἵτινες ἐβασίλευον ἐν Θεσσαλίᾳ. Ἀμέσως λοιπὸν οἱ ἄνεμοι ἀπολύονται, κεραυνοὶ καὶ βροχαὶ ῥαγδαίαι πίπτουσιν ἐπὶ τῇ γῇ· οἱ ἄνθρωποι θορυβηθέντες καταφεύγουσιν εἰς τὰ ὄρη, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ καταδιώκονται ὑπὸ τῶν ὑδάτων. Ἐκ τῆς γενικῆς δὲ ταύτης καταστροφῆς σώζονται μόνοι ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα, ἐπιδραίνοντες λέμβου ἥτις σταματᾷ τέλος ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ, ἐν Φωκίδι. Ὅτε τὰ ὕδατα ἀπεσύρθησαν, οἱ δύο γέροντες συνεβουλεύθησαν τὸ μαντεῖον τῆς Θέμιδος. «Καλύψατε τὴν κεφαλὴν διὰ πεπλοῦ, ἀπεκρίθη αὐτοῖς,

τὸ μαντεῖον, καὶ ρίψατε ὀπισθεν ὑμῶν τὰ ὀστᾶ τῆς προμήτορός σας· οὕτω θέλετε πληρώσει καὶ πάλιν κατοίκων τὴν γῆν.» Ἑρμηνεύοντες τὴν σκοτεινὴν ἔννοιαν τοῦ χρησμοῦ, ἐνόησαν ὅτι προμήτωρ ἦτο ἡ γῆ καὶ ὀστᾶ αὐτῆς ἦσαν αἱ πέτραι τὰς ὁποίας περιέχει. Ἐξεπλήρωσαν λοιπὸν τὴν θείαν διαταγὴν, καὶ αἱ μὲν πέτραι ὥς ἔρριπτεν ὁ Δευκαλίων, παρήγον ἄνδρας, ἐκείναι δὲ τὰς ὁποίας ἔρριπτεν ἡ Πύρρα παρήγον γυναῖκας. Κατὰ τινὰς συγγραφεῖς, ὁ Δευκαλίων καὶ ἡ Πύρρα δὲν ἐπέζησαν μόνοι μετὰ τὸν κατακλυσμὸν, καὶ αἱ πέτραι περὶ ὧν ἐνταῦθα πρόκειται, ὑπονοοῦσι τὰ τέκνα ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἐσώθησαν ἐκ τῆς γενικῆς πλημμύρας.

Μῦθος τοῦ Προμηθέως καὶ τοῦ Ἐπιμηθέως.

Ἡ διαφθορὰ τῶν ἀνθρώπων προέρχεται, κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἐκ τῆς ἀκολούθου αἰτίας.

Ὁ Ἰαπετός, εἰς τῶν Τιτάνων, ἐγέννησεν ἐκ τῆς Κλυμένης, μιᾶς τῶν Γίκεανίδων, δύο υἱούς, τὸν Προμηθέα καὶ τὸν Ἐπιμηθέα. Ὁ πρῶτος τούτων ἐπλασεν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ πηλοῦ τῆς γῆς καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τόσον ἐθαύμασε τὴν ὠραιότητα τοῦ πλάσματος τούτου, ὥστε ἠθέλησε νὰ συντελέσῃ εἰς ἐντέλειαν αὐτοῦ. Μετήνεγκε λοιπὸν τὸν Προμηθέα εἰς τὸν οὐρανὸν, ἐνθα παρετήρησεν ὅτι ὅλα τὰ σώματα ἐνεψυχοῦντο ὑπὸ πυρὸς τινος ζωογόνου, τὸ ὅποιον ἐφάνη εἰς αὐτὸν ἐπιτήδειον νὰ παραγάγῃ τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα καὶ ἐπὶ τοῦ πλάσματός του. Ἐπλησίασε λοιπὸν εἰς τὸν ἥλιον, ἐκλεψεν ἕνα σπινθῆρα καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν εἰς τὸν καυλὸν φυτοῦ τινος νάρθηκος καλουμένου, οὗ ἡ ἐντερὴν καίεται βραδέως. Τοιοῦτοτρόπως μετεκόμισεν ἐπὶ τῆς γῆς τὸ οὐράνιον πῦρ, καὶ δι' αὐτοῦ ἐζωογόνησε τὸ πᾶν ἄγαλμά του· ἐπὶ τὸ οὕτω δὲ ἐμψυχον γενόμενον πλάσμα ἐνέβαλε τὴν δειλίαν λα-

γῶσθαι, τὴν πανουργίαν ἀλώπικος, τὴν ὑπερηφάνειαν ταῦν, τὴν ἀγριότητα τίγρεως καὶ τὴν δύναμιν λέοντος.

ὑπὸ τὸν μῦθον τοῦτον διοράται καὶ πάλιν ἡλλοιωμένη ἢ παράδοσις τῆς πλάσεως τοῦ ἀνθρώπου, μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος τῆς Γενέσεως ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα τοῦ θεοῦ, ὁ δὲ τῆς μυθολογίας ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα τοῦ ζώου.

Μῦθος τῆς Πανδώρας.

Ὁ Ζεὺς, ὀργισθεὶς διὰ τὸ ἀσεβὲς τόλμημα τοῦ Προμηθέως, διέταξε τὸν Ἡφαιστον νὰ κατασκευάσῃ ἐξ ἀργίλου τὸ σῶμα νεάνιδος. Ἄμα δὲ ὁ τεχνίτης συνεπλήρωσε τὸ ἔργον αὐτοῦ, τὸ ἐπαχρυσίασεν εἰς τὴν ὁμήγουριν τῶν θεῶν, ὧν ἕκαστος ἐχάρισαν ἀνὰ ἓν δῶρον καὶ τὸ ὠνόμασαν Πανδώραν. Καὶ ἡ μὲν Ἀφροδίτη ἔδωκεν αὐτῇ τὴν ὥραιότητα, ὁ Ἀπόλλων τὸ χάρισμα τῆς Μουσικῆς, ὁ Ἑρμῆς τὸ τῆς εὐγλωττίας καὶ ἡ Ἀθηνᾶ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν δακτύλων. Οὕτω πεπροικισμένην ὁ Ζεὺς ἔστειλεν αὐτὴν εἰς τὸν Προμηθέα μετὰ μυστηριώδους τινὸς κιβωτίου· ἀλλ' οὗτος, ἀπιστῶν εἰς τὰ δῶρα τοῦ Διὸς, δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ μήτε τὴν Πανδώραν μήτε τὸ κιβώτιον. Ὁ Ἐπιμηθεὺς ὁμῶς, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἀπκτηθεὶς ὑπὸ τῶν θελγήτρων τῆς νεάνιδος, συνεζεύχθη αὐτὴν καὶ ἥνοιξεν ἀφρόνως τὸ κιβώτιον ἐξ οὗ ἐξῆλθον ὅλα τὰ κακὰ ἄτινα ἕκτοτε δὲν ἔπαυσαν μαστιζόντα τὴν γῆν. Εἰς τὸ βάθος τοῦ κιβωτίου ἔμεινε μόνη ἡ Ἑλπίς, τελευταία παρηγορία τῶν θνητῶν.

Καὶ ἐν τῷ μύθῳ τούτῳ δύναται τις νὰ διίδῃ εὐκόλως συγκεχυμένην τινὰ παράδοσιν τῆς ἐκ τοῦ σφάλματος τῆς γυναικὸς ἀπωλείας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἐντοσοῦτῳ ὁ Ζεὺς θέλων νὰ τιμωρήσῃ τὸν Προμη-

θεά διέταξε τὸν Ἡφαιστον νὰ φέρῃ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ Καυκάσου καὶ νὰ τὸν δέσῃ εἰς βράχον, γυψ δὲ πελώριος ἐπὶ τριάκοντα ἔτη καταβαίνων ἔμελλε νὰ κατατρώγῃ τὸ ἥπαρ αὐτοῦ, τὸ ὅποιον καθ' ἡμέραν ἔμελλε ν' ἀνανεοῦται. Μετὰ τριάκοντα ὁμῶς ἔτη, ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσεν τὸν γύπα καὶ ἠλευθέρωσε τὸν δυστυχῆ Προμηθέα, οὗ ἡ τιμωρία ἔμεινεν ὡς ἐμβλημα τῆς τύψεως τοῦ συνειδότος.

Λατρεία καὶ ιδιότητες τοῦ Διὸς.

Ὁ Ζεὺς ἐλατρεύετο πανταχοῦ. Ἐν Ἑλλάδι ἐκαλεῖτο Ζεὺς, ἐν Αἰγύπτῳ Ὅσιρις, καὶ ἐν τῇ λοιπῇ Ἀφρικῇ Ἄμμων, ἡ δὲ λατρεία αὐτοῦ ὑπερέβαινε κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν τὴν λατρείαν πάντων τῶν ἄλλων θεῶν. Ἐπὶ τῶν βωμῶν αὐτοῦ ἐθυσίαζον ἑκατόμβας ἤτοι θυσίας ἐξ ἑκατὸν βοῶν καὶ ἄλλα θύματα ἐκλεκτά, οὐδέποτε δὲ αἷμα ἀνθρώπινον ἐμόλυνεν αὐτοῦ· ὡς τὰ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ἀρτέμιδος Ἡ δρῦς ἦτο ἀφιερωμένη αὐτῷ, διότι ἔνεκα τοῦ ὕψους, τῆς δυνάμεως καὶ τῆς διαρκείας αὐτῆς εἶναι βασιλεὺς τῶν δένδρων καὶ ἐμβλημα τῆς ἰσχύος. Μετὰξὺ τῶν μαντείων αὐτοῦ περιφημότερα ἦσαν τὸ τοῦ δάσους τῆς Δωδώνης, ἐν Ἡπείρῳ, καὶ τοῦ Ἄμμωνος, ἐν Λιβύῃ. Ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ ὑπέρτατος τῶν θεῶν, πάντες οἱ ἄλλοι, πλὴν τῆς Μοίρας, ὑπετάσσοντο εἰς αὐτὸν, καὶ μόνη ἡ κίνησις τῶν ὀφρύων αὐτοῦ ἔκρινε τὸν Ὀλυμπον νὰ τρέμῃ. Παριστάνουσιν αὐτὸν καθήμενον ἐπὶ θρόνου χρυσοῦ ἢ ἐλεφαντίνου, διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κρατεῖ κεραυνόν, διὰ τῆς ἐτέρας σκῆπτρον, καὶ εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ κεῖται ἄστρος μὲ πτέρυγας ἀνοικτάς. Τὸ πρόσωπόν του κοσμούμενον ὑπὸ παχείας γενειάδος, ἀποπνέει τὴν μεγαλειότητα, εἶναι γυμνὸς μέχρι τῆς ζώνης, καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ σῶμα καλύπτεται ὑπὸ ἐσθῆτος πολυπτύχου πρὸς σημεῖον ὅτι ἦτο ὀρθτὸς εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἀ-

ρατος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Εἰς τὴν Ὀλυμπίαν τῆς Πελοποννήσου εἶχε περίσχημόν τινα ναόν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ὕψαυτο τὸ ἄγαλμα τοῦ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντόδοντος, ἀριστουργήμα τοῦ Φειδίου καὶ ἐν τῶν ἐπὶ θαυμάτων τοῦ κόσμου. (1)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Ζεὺς; — Πῶς προσφύλαξεν αὐτὸν ἡ μήτηρ του ἀπὸ τὴν ἀδηφαγίαν τοῦ Κρόνου; — Ποῦ καὶ ὑπὸ τίνων ἀνστράφη;

Ὅποια ὑπῆρξεν ἡ νηπιότης τοῦ Διός; — Ποῖα ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τοῦ πολέμου τῶν γιγάντων; — Ποιοὶ θεοὶ καὶ ποῖαι θεαὶ διεκρίθησαν εἰς αὐτόν; — Πῶς ὁ Ἡρακλῆς προσεκλήθη νὰ μετάρχη αὐτοῦ; — Ποῖος ἦτο ὁ Τυφών; — Εἰς τί ἐτιμωρήθη; — Πῶς ἐρμηνεύουσιν ὅλον τοῦτον τὸν μῦθον τῶν γιγάντων;

Εἰπέ τὰ ὀνόματα τῶν διαφόρων συζύγων τοῦ Διός, καὶ τὰ τέκνα τὰ ὁποῖα ἐξ αὐτῶν ἐγέννησε; — Πῶς ἐξηγοῦσί τινες τῶν ἀλληγορικῶν τούτων γάμων;

Ποῖα ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς συνωμοσίας τῶν θεῶν κατὰ τοῦ Διός; — Ποῖαν ἐκόχσιν ἔλαβον; — Πῶς ἐτιμωρήθη ἡ Ἥρα;

Ποιοὶ ἦσαν οἱ θεοὶ καὶ αἱ θεαὶ αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν τὸ συμβούλιον καὶ τὴν αὐλὴν τοῦ Διός; — Ποῖα ἦτο ἡ τροφή τῶν θεῶν; — Τί ἦσαν ἡ Ἥβη, ὁ Γανυμήδης καὶ ὁ Μῶμος;

Διατί ὁ Ζεὺς περιήρχετο συνεχῶς τὴν γῆν; — Εἰπέ τὴν ἱστορίαν τοῦ Λυκάονος;

(1) Τὰ ἄλλα ἐξ θαύματα τοῦ κόσμου ἦσαν οἱ κρεμαστοὶ κήποι καὶ τὰ τεῖχη τῆς Βαβυλώνης, αἱ Πυραμίδες τῆς Αἰγύπτου, ὁ λαβύρινθος τῆς Κρήτης, ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος ἐν Ἐφέσῳ, ὁ Κολοσσὸς τῆς Ρόδου καὶ τὸ μνημεῖον τοῦ Μαισώλου.

Ἐκθεσον τὴν αἰτίαν καὶ τὰς λεπτομερείας τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος; — Ποῖαν ἱστορικὴν παρατήρησιν διεγείρει ὁ κατακλυσμὸς οὗτος;

Διηγήθητι τὸν μῦθον τοῦ Προμηθέως καὶ τοῦ Ἐπιμηθέως.

Διηγήθητι τὸν μῦθον τῆς Πανδώρας.

Ποῖα ἦτο ἡ λατρεία τοῦ Διός; καὶ τί ἐθυσίαζον ἐπὶ τῶν βωμῶν αὐτοῦ; — Ποῖα ἦσαν τὰ κυριώτερα αὐτοῦ μαντεῖα; — Πῶς παριστάνουσι τὸν Δία;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Ἥρα.

Γέννησις, γάμος καὶ ἐκδίκησις τῆς Ἥρας.

Ἡ Ἥρα ἦτο θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Κυβέλης· μαλονότι δὲ ὑπῆρξεν ἀδελφὴ τοῦ Διός, ὁμῶς ἐγένετο καὶ σύζυγός του. (1) Οἱ γάμοι αὐτῆς ἐτελέσθησαν μετὰ μεγάλης μεγαλοπρεπείας· πάντες οἱ θεοὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς προσκληθέντες ἦσαν παρόντες εἰς αὐτούς. Μία μόνη νόμφη, γελῶνη καλούμενη, ἔλειψεν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἔλαβε τὴν δικαίαν τιμωρίαν τῆς ἀμελείας αὐτῆς μεταμορφωθείσα εἰς τὸ δμώνυμον ἑρπετόν.

Τὴν ἀρμονίαν τῶν δύο συζύγων ἐτάραξε πολλάκις ὁ ζηλότυπος καὶ ὑπερήφανος χαρακτὴρ τῆς Ἥρας. Ζηλεύσασα τὸν Δία διότι οὗτος ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου αὐτοῦ πα-

(1) Εἰς τοὺς παναρχαίους χρόνους ὁ γάμος μετὰ ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς ἦτο συνηθισμένος.

ρήγαγε τὴν Ἀθηνᾶν, ἠθέλησε νὰ τὸν μιμηθῇ, καὶ κατὰ συμβουλήν τῆς Χλωρίδος ὡσφράνθη φυτόν τι, τὸ ὅποιον κατέστησεν αὐτὴν μπιτέρα τοῦ Ἄρεως, ἢ κατὰ τινὰς ἄλλους τοῦ Ἡφαίστου. Ἡ κατὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς μνησικακία προέβη τοσοῦτον ὥστε διήγειρε κατ' αὐτοῦ ὄλους τοὺς θεούς· ἀλλ' ἡ τιμωρία ἦν διὰ τοῦτο ἔλαβε κατέστησεν αὐτὴν μανιώδη, ἕως οὗ τέλος παρήτησε τὴν κατοικίαν τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἀπεσύρθη εἰς Εὐβοίαν. Ὁ Ζεὺς ἵνα ἀνακαλέσῃ αὐτὴν εἰς τὴν συζυγικὴν ἐστίαν παρώξυνεν ἔτι μᾶλλον τὴν ζηλοτυπίαν τῆς· προσεποιήθη δὲ λαθρῶς ὅτι ἤθελε νὰ νυμφευθῇ νέαν τινὰ νύμφην, Πλάττειαν καλουμένην, θυγατέρα τοῦ ποταμοῦ Ἀσωποῦ. Τὸ τέχνασμα τοῦτο ἐπέτυχε πληρέστατα καὶ ἡ Ἥρα ἐπέστρεψε πλησίον τοῦ συζύγου αὐτῆς· ἀλλ' ἡ εἰρήνη δὲν ὑπῆρξε καὶ πάλιν διαρκῆς. Ὁ Ζεὺς προετίμα πολλάκις ἀντὶ τῆς βασιλείας τῶν θεῶν ἄλλας θεὰς ἅς ἐκείνη ἐξεδικεῖτο σκληρῶς. Ἡμέραν τινὰ μετεμόρφωσεν εἰς δάμαλιν τὴν νύμφην Ἰὼ ἵνα καταστήσῃ αὐτὴν ἀνεπίδεκτον ὑποψίας. Ἡ Ἥρα διώρισε φύλακα αὐτῆς τὸν πανόπτην Ἄργον· ἐπειδὴ ὅμως ὁ Ἑρμῆς κατώρθωσε ν' ἀποκοιμίσῃ καὶ νὰ φονεύσῃ αὐτὸν, ἡ Ἥρα τὸν μετεμόρφωσεν εἰς ταῦν καὶ ἐκόσμησε διὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὴν οὐρὰν τοῦ πτηνοῦ τούτου, τὸ ὅποιον ἔκτοτε ἀφιερώθη εἰς αὐτήν. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν δάμαλιν Ἰὼ, ἡ Ἥρα διήγειρε κατ' αὐτῆς υἱὸν τινα, ὅστις τὴν κατεδίωκε πανταχοῦ, ἕως οὗ ἐξ ἀπελπισίας ἔπεσεν ἡ δυστυχὴς εἰς τὴν θάλασσαν, διέβη εἰς Αἴγυπτον, ἐνθα ἀνέλαβε τὴν πρώτην αὐτῆς μορφήν καὶ ἀπεθεώθη μετὰ θάνατον, ὀνομασθεῖσα Ἰσις. Ἡ ζηλοτυπία τῆς Ἥρας δὲν ὑπελείπετο τῆς ὑπερηφάνειας. Κατεδίωξεν ἀσπόνδως τὸν Πάριν, υἱὸν τοῦ Πριάμου, καὶ ὅλον τὸ τρωϊκὸν ἔθνος, διότι ὁ ποιμὴν οὗτος εἶχε παραχωρήσει εἰς τὴν Ἀφροδίτην τὸ βραβεῖον τῆς ὠραιότητος, περὶ τοῦ ὁποίου ἤριζον μετ' αὐτῆς αὐτὴ τε

καὶ ἡ Ἀθηνᾶ. Αὐτὴ ὑπῆρξεν αἰτία τοῦ πολέμου καὶ τῆς πτώσεως τῆς Τρωάδος, καὶ, ὡς κατωτέρω θὰ ἰδῶμεν, ἐξέθηκεν εἰς σκληροὺς κινδύνους τὴν Ἀθηνᾶ, διότι εἶχε προσοισθῇ νὰ γίνῃ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.

Λατρεία καὶ ιδιότητες τῆς Ἥρας.

ὑπὸ τὴν ἀλληγορικὴν ἔννοιαν, ἡ Ἥρα θεωρουμένη ὡς ὁ χαμηλότερος ἀἰὲρ ὅστις περικαλύπτει τὴν γῆν, συμμίσγνυται μετὰ τοῦ ὑψηλοτέρου καὶ καθαροτέρου ἀέρος, οὗ ὁ Ζεὺς ὑπάρχει ἔμβλημα. Αἱ κινήσεις τῆς ἀτμοσφαίρας ταραττοῦσι πολλάκις τὴν ἡσυχίαν τῶν ὑψηλοτέρων στρωμάτων· ἐντεῦθεν λοιπὸν προέκυψαν αἱ οἰκιστικαὶ διενέξεις· αἱ ἀποδιδόμεναι εἰς τοὺς δύο συζύγους.

Ἡ Ἥρα, ὡς βασίλισσα τῶν θεῶν, ἦτο προστάτειρα τῶν πόλεων καὶ τῶν βασιλείων καὶ ἔφορος τῶν γάμων καὶ τῶν γεννήσεων· ἐπειδὴ δὲ οἱ λαοὶ ἐφοβοῦντο τὰ ἀποτελέσματα τοῦ μίσους αὐτῆς, μετήρχοντο πᾶν μέσον ἵνα τὴν καταστήσωσιν εὐμενῆ. Ἡ λατρεία αὐτῆς ἦτο διαδεδομένη πανταχοῦ, ἰδιαιτέρως ὅμως ἐτίματο εἰς τὴν τὴν Σάμον, εἰς τὸ Ἄργος, εἰς τὴν Ρώμην καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα. Παριστάνουσιν αὐτὴν καθημένην ἐπὶ θρόνου, ἔχουσιν τὴν κεφαλὴν ἐξωσμένην ὑπὸ διαδήματος καὶ κρατοῦσαν σκῆπτρον εἰς τὴν χεῖρα. Πλησίον αὐτῆς ὑπάρχει ταῦς· εἰς δὲ τὰς περιηγήσεις αὐτῆς δύο ἐκ τῶν πτηνῶν τούτων σύρουσι τὸ ἄρμα τῆς. Ἐνίοτε ζωγραφοῦσιν αὐτὴν περιεκαλυμμένην ὑπὸ τοῦ οὐρανίου τόξου, διότι ἡ θεὰ Ἴρις ἦτο σύμβουλος καὶ ἄγγελος αὐτῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος θυγάτηρ ἦτο ἡ Ἥρα; — Ποῖον συνεζεύχθη; — Τί ἄξιον μνησias συνέβη εἰς τοὺς γάμους

αὐτῆς; — Πῶς ἐγέννησεν ἡ Ἥρα τὸν Ἡφαιστον ἢ κατ' ἄλλους τὸν Ἄρη; — Ὅποιος ἦτο ὁ χαρακτήρ τῆς Ἥρας; — Διὰ τίνος τεχνάσματος ἀνεκάλεσεν αὐτὴν ὁ Ζεὺς εἰς τὸν Ὀλυμπον; — Διὰ τί ἡ Ἰὼ μετεμορφώθη εἰς δάμαλιν; — Πῶς ἐξεδικήθη αὐτή; — Ἀνάφερε ἄλλα τινὰ θύματα τοῦ μίσους αὐτῆς.

Πῶς θεωρεῖται ἡ Ἥρα ὑπὸ τὴν ἀλληγορικὴν ἔννοιαν; — Ὡς βασίλισσα τῶν θεῶν, τίνος ἦτο προστάτειρα; — Ποῖαι πόλεις ἐλάτρευον αὐτὴν κατ' ἐξοχὴν; — Πῶς παριστάνουσι τὴν Ἥραν; — Ποῖον πτηνὸν ἦτο ἀφιερωμένον εἰς αὐτήν; — Διὰ τί πολλάκις περικαλύπτουσιν αὐτὴν διὰ τοῦ οὐρανίου τόξου;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Ἀθηνᾶ.

Γέννησις καὶ πρῶτον κατόρθωμα τῆς Ἀθηνᾶς.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς. Οὗτος συνεζέχθη ποτὲ τὴν Μῆτιν, θεὰν τῆς σκέψεως, ἀλλὰ φοβηθεὶς μήπως τὰ τέκνα ἅτινα ἤθελε γεννήσῃ ἐξ αὐτῆς ὑπερβάλωσιν αὐτὸν κατὰ τὴν φύσιν, τὴν κατέφαγεν ἔγκυον οὖσαν. Μετ' οὗ πολὺ, αἰσθανθεὶς σφοδρὰν κεφαλαλγίαν προσεκάλεσε τὸν Ἡφαιστον καὶ διέταξεν αὐτὸν νὰ σχίσῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ διὰ πελέκεως· τότε δὲ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτῆς νεαρά τις παρθένος, ἡ Ἀθηνᾶ, ὠπλισμένη ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν, θεὰ τῆς φρονήσεως καὶ σύμβολον τῆς σκέψεως. Ἐγεννήθη εἰς κατάλληλον περίστασιν ἵνα βοηθήσῃ τὸν πατέρα αὐτῆς πολεμοῦντα τὸν κατὰ τῶν γιγάντων

πόλεμον, διεκρίθη δὲ διὰ τῆς ἀνδρίας αὐτῆς, διὸ καὶ ἐπωνομάσθη θεὰ τοῦ πολέμου. Φονεύσασα τὸν γίγαντα Πάλλαντα ἔλαβε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νίκης ταύτης, καὶ ἐκάλυψε διὰ τοῦ δέρματος αὐτοῦ τὴν αἰγίδα τῆς, εἰς ἣν ἔθηκε, βραδύτερον, τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, μιᾶς τῶν Γοργόνων, (1) ἥς τὰ βλέμματα ἀπελίσθουν τοὺς ἐχθρούς.

Ἐκδικήσεις τῆς Ἀθηνᾶς.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἐπεδόθη ἀκολούθως εἰς τὰς τέχνας, ὧν τὴν ἐφεύρεσιν ἀποδίδουσιν εἰς αὐτήν. (1) Ὑπερεῖχε δὲ πάντων εἰς τὴν τέχνην τοῦ κλώθειν, ὑφαίνειν καὶ κεντᾶν τὰ ὑφάσματα. Ἡ Ἀράχνη, θυγάτηρ τοῦ Ἰδμονος, βασιλέως τῆς Κολοφῶνος, τολμήσασα ἐξ ἀφροσύνης νὰ συνερισθῇ πρὸς αὐτὴν παρστήσασα ἐπὶ τάπητος κεντημένου τοὺς ἔρωτας τοῦ Διὸς, ἐβλήθη ὑπὸ τῆς κορκίδος τῆς θεᾶς καὶ μετεμορφώθη εἰς τὸ ὁμώνυμον ἔντομον. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐπεστάτησεν εἰς τὴν ναυπήγησιν τοῦ πλοίου τῶν Ἀργοναυτῶν, καὶ ἐπενόησε τὸν αὐλόν. Ἡμέραν τινὰ, ἐνῶ ἔπαιζε τὸ ὄργανον τοῦτο ἐνώπιον τῆς Ἥρας καὶ τῆς Ἀφροδίτης, αἱ θεαὶ αὗται βλέπουσαι τοὺς μορφασμοὺς οὓς ἐποίει ἐγέλασαν· ἡ Ἀθηνᾶ θεωρήσασα ἑαυτὴν εἰς τὸν καθρέπτην πηγῆς τινος ὡμολόγησεν ὅτι εἶχον δίκαιον νὰ γελῶσι καὶ ἔρριψεν ἐκ πείσματος τὸν αὐλὸν αὐτῆς, πα-

(1) Αἱ τρεῖς Γοργόνες, θυγατέρες οὗσαι τοῦ Φόρκυος καὶ τῆς Κητοῦς, ἐκαλοῦντο Σθειώ, Εὐρυάλη καὶ Μεδούσα. Κατὰ τὸν Αἰσχύλον, καὶ αἱ τρεῖς εἶχον ἓνα μόνον ὀφθαλμὸν καὶ ἓνα μόνον ὀδόντα, ὧν μετεχειρίζοντο ἀλληλοδιαδόχως. Ὁ Περσέης παρεφύλαξε τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἐποίουν τὴν ἀλλαγὴν ταύτην καὶ ἀπέκοψε τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης.

(1) Ἡ ἀλληγορία εἶναι εὐνόητος· ἡ ἰδέα ἥτις παράγει τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας, εἶναι, φυσικῶς τῷ λόγῳ, θυγάτηρ τῆς σκέψεως, ἥτοι τῆς Μήτιος.

ραδῶσασα εἰς ὀλέθριον θάνατον ἐκείνον ὅστις ἤθελεν εὔρει αὐτόν. Ὁ σάτυρος Μαρσύας, ὡς κατωτέρω θὰ ἴδωμεν, ἐγένετο θῦμα τῆς ἀνηλεοῦς ταύτης κατάρας.

Ἔρις Ἀθηναῖς καὶ Ποσειδῶνος.

Ἡ Ἀθηναῖς ἤρισε μετὰ τῆς Ἥρας καὶ Ἀφροδίτης περὶ τοῦ βραβεῖου τῆς ὠρχιότητος τὸ ὅποιον ὁ ποιμὴν Πάρις, υἱὸς τοῦ Πριάμου, παρεχώρησεν εἰς τὴν τελευταίαν θεάν· προσέειπε δὲ ἤρισε καὶ μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, προκειμένου περὶ τοῦ ὀνόματος τὸ ὅποιον ἔπρεπε νὰ δοθῇ εἰς τὴν πόλιν ἣν ὁ Κέκρωψ εἶχεν ἰδρύσει ἐν τῇ Ἀττικῇ. Τὸ συμβούλιον τῶν θεῶν προσκληθὲν ἵνα δικάσῃ αὐτοῦς, ἀπεφάσισεν ὅτι ἡ τιμὴ αὕτη ἤθελεν ἀποδοθῇ εἰς ἐκείνον ἐκ τῶν δύο ἀντιζήλων ὅστις ἤθελε χάρισαι εἰς τοῦς ἀνθρώπους τὸ ὠφελιμώτερον δῶρον. Τότε ὁ μὲν Ποσειδῶν ἐκτύπησε διὰ τῆς Τριαίνης αὐτοῦ τὴν θάλασσαν, καὶ ἀμέσως ὥρμησεν ἐξ αὐτῆς ἵππος, σύμβολον τοῦ πολέμου· ἡ δὲ Ἀθηναῖς, διὰ τῆς λόγχης τῆς, ἤνοιξε τὸν κόλπον τῆς γῆς καὶ ἐξῆγαγεν ἐξ αὐτῆς ἐλαίαν, σύμβολον τῆς εἰρήνης. Οἱ θεοὶ ἀπεφάνθησαν ὑπὲρ αὐτῆς, καὶ ἡ πόλις τοῦ Κέκροπος ἐκλήθη Ἀθῆναι, ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς.

Λατρεία καὶ εἰκόρες τῆς Ἀθηναῖς.

Ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων εὐγνωμονοῦσα ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν τῆς Ἀθηναῖς μεγαλοπρεπῆ ναὸν, οὗ τὰ ἐρείπια σώζονται ἀκόμη· τὸ ἄγαλμα αὐτῆς, ἔργον τοῦ περιφήμου Φειδίου, ἦτο ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλεφαντόδοντος. Ἑορταὶ ἐπίσημοι συνεστήθησαν εἰς τιμὴν αὐτῆς, καλούμεναι μεγάλα καὶ μικρὰ *Παραθήρεια*· καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐτελοῦντο κατὰ πενταετίαν, τὰ δὲ δεύτερα, ἥττον δημοτελεῖς ὄντα, ἐπανελημβάνοντο καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν. Εἰς τὰς

εορτὰς ταύτας οἱ ποιηταί, ῥαψῳδοὶ καλούμενοι, ἐψάλλον τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου.

Τὴν Ἀθηναῖν παριστάνουσι σοβαράν, ἀπλὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ. Ἡ κεφαλὴ αὐτῆς καλύπτεται ὑπὸ περικεφαλαίας, καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατεῖ λόγχην, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας τὴν αἰγίδα αὐτῆς· πλησίον δὲ αὐτῆς ζωγραφοῦσι τὴν γλαῦκκα καὶ τὸν ὄφιν τὰ ὅποια ἦσαν ἀφιερωμένα εἰς αὐτήν. Διὰ τοῦτο ὁ ῥήτωρ Δημοσθένης ἐξόριστος ὢν ἐξ Ἀθηνῶν, εἶπεν ὅτι ἡ Ἀθηναῖς εὐχαριστεῖτο νὰ συζῇ μετὰ τριῶν κακῶν ζώων, τῆς γλαυκῆς, τοῦ ὄφεως καὶ τοῦ δῆμου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Πῶς ἐγεννήθη ἡ Ἀθηναῖς; — Πῶς ὑπηρέτησε τὸν Δία εἰς τὸν κατὰ τῶν γιγάντων πόλεμον; — Πῶς ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Παλλὰς; — Τί ἦτο ἡ Μέδουσα;

Πῶς ἐξεδικήθη ἡ Ἀθηναῖς τὴν Ἀράχνην; — Πῶς ἐγένετο αἰτία τοῦ θανάτου τοῦ Μαρσύου;

Ποίαν ἐριδα εἶχεν ἡ Ἀθηναῖς μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος;

Ποίας τιμᾶς ἀπέδωκαν αἱ Ἀθῆναι εἰς τὴν θεάν ἐξ εὐγνωμοσύνης; — Τί ἦσαν τὰ Παναθήναια; — Πῶς παριστάνουσι τὴν Ἀθηναῖν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Ἀπόλλων.

Γέννησις τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἡ Λητώ, θυγάτηρ τοῦ Κόιου, ἐνὸς τῶν τιτάνων, καὶ

τῆς Φοίβης, ἡγαπήθη ὑπὸ τοῦ Διός. Ἡ Ἥρα μαθοῦσα ὅτι ἔμελλε νὰ γίνῃ μήτηρ δὲν ἔπαυσε καταδιώκουσα αὐτὴν ἀσπόνδως, διήγειρε κατ' αὐτῆς τὸν ὄφιν Πύθωνα καὶ παρεκάλεσε τὴν Γῆν νὰ μὴ δώσῃ εἰς τὴν ἀντίζηλον αὐτῆς ἄσυλον. Τότε ὁ Ποσειδῶν εὐσπλαγχνισθεὶς κατέστησε μόνιμον τὴν νῆσον Δῆλον, ἣτις ἔως τότε ἦτο ὑφαλος. Εἰς ταύτην δὲ καταφυγοῦσα ἡ Λητώ ὑπὸ τὴν μορφὴν πτηνοῦ ἐγέννησε τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν. Πρώτῃ φροντὶς τοῦ νέου θεοῦ ὑπῆρξε νὰ ἐκδικήσῃ τὴν μητέρα αὐτοῦ· ὅθεν ἐφόρευσε διὰ βελῶν τὸν ὄφιν Πύθωνα καὶ ἐκάλυψε διὰ τοῦ δέρματος αὐτοῦ τὸν τριπουν ἐφ' οὗ ἡ θεὰ, Πυθία καλουμένη, ἔδιδε τοὺς χρησμοὺς αὐτοῦ. Ἐκτοτε ὁ Ἀπόλλων ἐπωνομάσθη Πύθιος καὶ συνεστήθησαν εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἀγῶνες πυθικοὶ καλούμενοι καὶ τελούμενοι κατὰ τετραετίαν εἰς Δελφοὺς. Ἄλλοι ὁμῶς τὴν ἐπωνυμίαν Πύθιος ἀποδίδουσιν εἰς ἄλλην αἰτίαν. Κατ' αὐτοὺς ὁ ὄφις Πύθων παρήχθη ἐκ τῆς σήψεως τῆς γῆς μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τοῦ Δευκαλίωνος, καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐφόρευεν αὐτὸν ὅχι ἵνα ἐκδικήσῃ τὴν μητέρα του Λητώ ἀλλ' ἵνα ἐλευθερώσῃ τὴν γῆν. Ὑπὸ τὴν ἀλληγορικὴν ἐννοίαν, εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ ἥλιος, οὗ ὁ Ἀπόλλων ἦτο θεός, ξηραίνων διὰ τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ τὰ στάσιμα ὕδατα, καταστρέφει τὰς ἀναθυμιάσεις αὐτῶν καὶ καθαρίζει τὴν ἀτμοσφαῖραν.

Ἐξορία τοῦ Ἀπόλλωνος ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὴν νίκην τοῦ Ἀπόλλωνος ἡκολούθησαν σκληραὶ καὶ μεγάλαι δυστυχίαι. Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἀσκληπιὸς ὃν εἶχεν ἀποκτήσει ἐκ τῆς νύμφης Κορωνίδος, καὶ ὃν εἶχε διδάξει τὴν ἰατρικὴν, ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν ζωὴν τὸν Γλαῦκον,

υἱὸν τοῦ Μίνως, καὶ τὸν Ἰππόλυτον, υἱὸν τοῦ Θησέως. Ὁ Πλούτων, θεὸς τοῦ ᾗδου, παρεπονέθη διότι ἀφῆρουν οὕτω διὰ τῆς βίας τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ. Τότε ὁ Ζεὺς ἐκεραύνωσε τὸν Ἀσκληπιόν· ὁ δὲ Ἀπόλλων, ἐν τῇ λύπῃ αὐτοῦ, ἐφόρευσε τοὺς Κύκλωπας οἵτινες εἶχον κατασκευάσει τὸν κεραυνόν, καὶ πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἀσεβήματος τούτου ἐδιώχθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Περιελθὼν εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ποιμαίνῃ τὰ ποίμνια τοῦ Ἀδμήτου, βασιλέως τῆς Θεσσαλίας, παρηγορεῖτο διὰ τὴν ἐξορίαν αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ποιμένων παίζων τὸν αὐλόν. Ὁ αὐλὸς δὲ οὗτος εἶχε καταντήσει ὁ μόνος αὐτοῦ θησαυρὸς, ὅτε ὁ Ἑρμῆς, πρὸς ἐπίμετρον τῆς δυστυχίας, ἐκλεψεν ἀπὸ αὐτὸν τὸ τόξον καὶ τὸ ποίμνιόν του. Ὁ θεὸς Πάν ἐτόλμησε νὰ ἐρίσῃ μετ' αὐτοῦ περὶ μουσικῆς, καὶ τὸν προεκάλεσεν εἰς ἀγῶνα αὐλοῦ. Ὁ Μίδας, βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, ἐξελέχθη κριτής, καὶ ἐπειδὴ ἦτο φίλος τοῦ Πανός, παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν τὸ βραβεῖον. Ὁ δὲ Ἀπόλλων τιμωρὼν τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν ἀδικίαν τοῦ ἡγεμόνος τούτου ἐνέβαλεν εἰς αὐτὸν ὦτα ὄνου. Ὁ Μίδας ἔκρυπτε τὴν δυσμορφίαν ταύτην ὑπὸ διάδημα λαμπρόν, ἀλλ' ἠναγκάσθη ἐπὶ τέλους νὰ ὁμολογήσῃ αὐτὴν εἰς τὸν κουρέα του. Οὗτος μὴ φέρων τὸ βάρος τοιοῦτου φορτίου καὶ θέλων ν' ἀνακοινώσῃ αὐτὸ, χωρὶς ὁμῶς νὰ ἀθετήσῃ τὴν υπόσχασίν του, σκάπτει εἰς τὴν γῆν ὅπῃν τινα, καταθέτει ἐν αὐτῇ χαμνλοφώνως τὸ ὀλέθριον μυστικόν του καὶ τὸ σκεπάζει μετὰ προσοχῆς. Ἀλλ' ἐκ τοῦ προσφάτως μετακινήθεντος τούτου χρώματος ἀνεφύησαν κάλαμοι οἵτινες κινούμενοι ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἐπανελάμβανον τὰς λέξεις ταύτας τοῦ κουρέως: *Μίδας ὦτα ὄνου ἔχει.* Ὁ σάτυρος Μαρσύας καυχώμενος διὰ τὴν ὑπεροχὴν αὐτοῦ εἰς τὸν αὐλόν, ἐτόλμησε νὰ προκαλέσῃ καὶ αὐτὸς τὸν Ἀπόλλωνα· ἀλλ' ἐτιμωρήθη σκληρῶς. Ὁ θεὸς ἀφοῦ ἐνίκησεν αὐτὸν, τὸν προσέδεδεν εἰς δένδρον, καὶ τὸν ἐξ-

έδειρε ζῶντα. (1) Οἱ θεοὶ καὶ αἱ θεαὶ τῶν ἀγρῶν ἐκλαυσαν πικρῶς τὴν στέρησίν του, καὶ ἐκ τῶν δακρύων αὐτῶν ἐπήγασεν ὁ ποταμὸς Μαρσύας, ῥέων ἐν Φρυγίᾳ. Ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Ἀδμήτου ὁ Ἀπόλλων μετέβη εἰς τὴν τοῦ βασιλεως Λαομέδοντος, ὅστις ἀνήγειρε τότε τὰ τείχη τῆς Τρωάδος, καὶ ἰδίαις χερσὶν εἰργάσθη εἰς ἀνέγερσιν αὐτῶν μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἐπίσης ἦτο ἐξόριστος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Τρῶος βασιλεὺς ἠπάτησεν ἀμφοτέρους ὡς πρὸς τὸν συμφωνηθέντα μισθόν, ὁ μὲν Ἀπόλλων ἐφθειρε τὴν πόλιν διὰ σκληροῦ λιμοῦ, ὁ δὲ Ποσειδῶν, ἔστειλε θηρίον τι τὸ ὅποιον κατέτρωγε τοὺς κητοίκους. Ἀκόμη δὲ οὔτε εἰς τὰς κλίσεις τῆς καρδίας αὐτοῦ ὑπῆρξεν εὐτυχῆς ὁ υἱὸς τῆς Λητοῦς. Ἡμέραν τινὰ, ἐνῶ ἔπαιζε τὸν δίσκον μετὰ τοῦ νέου Ἰακίνθου ὃν ἠγάπα πολὺ, ὁ Ζέφυρος ἐκ ζηλοτυπίας ἀπέτρεψε τὸν δίσκον ὃν ὁ θεὸς διὰ τῆς χειρὸς αὐτοῦ εἶχε ῥίψει, καὶ διηύθυνεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ φίλου του, ὅστις ἐξέπνευσεν ἀμέσως. Ὁ Ἀπόλλων λυπηθεὶς καίριως μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς τὸ ὁμώνυμον ἄνθος. Ὁ Κυπάριστος, ἕτερός τις νέος ὃν ὁ θεὸς ἠγάπα διὰ τὴν πρὸς τὴν ποίησιν κλίσιν αὐτοῦ, φονεύσας ἐξ ἀπροσεξίας ἑλαφὸν τινὰ ἃν ἔτρεφε, κατελήφθη ὑπὸ τοσαύτης λύπης ὥστε ἔγεινεν αὐτόχειρ. Ὁ Ἀπόλλων μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς τὸ ὁμώνυμον δένδρον καὶ ὥρισεν ἵνα τοῦτο χρησιμεύῃ ὡς σημεῖον πένθους καὶ κόσμημα τῶν τάφων. Μετεμόρφωσε προσέτι εἰς τὸ ὁμώνυμον φυτὸν τὴν νύμφην Δάφνην, ἥτις ἵνα διαφύγῃ τὴν καταδίωξιν αὐτοῦ.

(1) Ἴδου πῶς ἐξηγοῦσι τὸν μῦθον τοῦτον. Πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς λύρας, ὁ αὐλὸς ἦτο τὸ κατ' ἐξοχὴν γενικὸν ὄργανον· ὁ Ἀπόλλων λοιπὸν εὑρε τὸ μέσον τοῦ νά ἐνώσῃ τοὺς φθόγγους τῆς λύρας μετὰ τοῦ κάλλους τοῦ μουσικοῦ ἄσματος, καὶ οἱ ποιηταὶ παρέστησαν τὴν ζηλοτύπον λύπην τοῦ Μαρσύου εἰπόντες ὅτι ὁ Ἀπόλλων εἶχεν ἐκδείρει αὐτόν.

ἔρριφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ποταμοῦ Πηνειοῦ, πατρὸς αὐτῆς. Τέλος ἡ Κλυτία, θυγάτηρ τοῦ Ἰκεανοῦ καὶ τῆς Θέτιδος, ἀπέθκνεν ἐκ λύπης διότι ἐγκατελείφθη ὑπ' αὐτοῦ, καὶ μετεβλήθη εἰς ἡλιοτρόπιον, ἥτοι εἰς τὸ ἄνθος τὸ ὅποιον, ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μαρτυρεῖ, στρέφεται πρὸς τὸν ἥλιον.

*Ἀνάκλησις τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸν οὐρανόν·
τύχη τοῦ Φαέθοντος.*

Ἡ ἐξορία καὶ αἱ δυστυχίαι τοῦ Ἀπόλλωνος ἐξιλέωσαν τέλος τὸν Δία, ὅστις ἀνεκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ τῷ ἀνέθηκε τὸ ἔργον τοῦ νά διευθύνῃ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου, συρόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἀκαθέκτων ἵππων. Ἡμέραν τινὰ, εἰς τῶν υἱῶν του, ὁ Φαέθων, ὃν εἶχε γεννήσει ἐκ τῆς Κλυμένης, παροξυνθεὶς διότι ὁ Ἐπαφος διεφιλονείκει τὴν οὐράνιον αὐτοῦ καταγωγὴν, ἤλθε καὶ ἐξέθηκεν εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ τὴν αἰτίαν τῆς τῆς λύπης του. Ὁ Ἀπόλλων ὠρκίσθη ἀπερίσκεπτος ἐπ' ὀνόματι τῆς Στυγὸς ὅτι οὐδὲν ἤθελεν ἀρνηθῆ εἰς αὐτόν· τότε ὁ ἄφρων νεανίας ἐζήτησε παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὴν χάριν τοῦ νά διευθύνῃ μίαν μόνον ἡμέραν τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου. Ὁ Ἀπόλλων, δεδμεμένος ὦν δι' ὄρκου ἀπαρβιάστου, ἠναγκάσθη, καίπερ ἄκων, νά συγκατανεύσῃ, πάραυτα δὲ ἡ ἀσθενὴς καὶ ἄπειρος χεὶρ τοῦ Φαέθοντος ἀφῆκε τὸ ἄρμα νά ἐκτραπῇ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ἔκαυσε τὴν γῆν. Ὁ Ζεὺς ὀργισθεὶς ἐκεράυνωσι τὸν ἀπερίσκεπτον νεανίαν καὶ ἔρριψεν αὐτόν εἰς τὸν ποταμὸν Ἐριδανόν, τὸν σημερινὸν Πάδον. Ἑρμηνευταὶ τινες ἐθεώρησαν τὸν μῦθον τοῦτον ὡς ἀνάμνησιν τῆς πυρπολήσεως τῶν πόλεων Σοδόμων καὶ Γομόρρων, ἄλλοι δὲ ὡς ποιητικὴν ἐξήγησιν ζήρασις τινὸς ἥτις ἐμάστισε τὴν γῆν.

Ὁ Ἀπόλλων, ὡς θεὸς τῆς ποιήσεως. Αἱ μοῦσαι.

Ὁ Ἀπόλλων εἶναι θεὸς τῆς ποιήσεως, καὶ ὡς τοιοῦ-

τος προεδρεύει τῆς ὁμηγύρεως τῶν Μουσῶν, αἰτινὲς εἰσὶν αἱ συνήθεις αὐτοῦ σύντροφοι. Αἱ θυγατέρες αὐταὶ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μνημοσύνης, ἥτοι τοῦ νοῦς καὶ τῆς Μνήμης, εἰσὶν ἑννέα.

Καλλιόπη, ἑφορος τῆς ἐποποιίας, ἥτοι τοῦ ἥρωϊκοῦ ποιήματος.

Κλειώ, τῆς ἱστορίας.

Ἐρατώ, τῆς ἐλεγείας.

Εὐτέρπη, τῆς μουσικῆς.

Μελπομένη, τῆς τραγωδίας.

Πολύμνια, τῆς ὥδης καὶ τοῦ Διθυράμβου.

Θάλεια, τῆς κωμωδίας.

Τερψιχόρη, τοῦ χοροῦ.

Οὐρανία, τῆς ἀστρονομίας.

Αἱ μοῦσαι παριστάνονται φέρουσαι τὰ ἐργαλεῖα τῶν τεχνῶν ὧν εἰσὶν ἑφοροί, καὶ προπάντων προτιμῶσι νὰ ζῶσιν εἰς τόπους ὑψηλοῦς. Ὁ Παρνασσὸς εἰς τὴν Φωκίδα, ὁ Ἑλικὼν εἰς τὴν Βοιωτίαν, καὶ ὁ Πίνδος μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Ἠπείρου εἰσὶν ἡ συνήθεις αὐτῶν κατοικίαι. Ἐπέβαινον δὲ τοῦ Πηγᾶσου, Ἰππου πτερωτοῦ, γεννηθέντος ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Μεδοῦσης. Ὁ Πήγασος οὗτος δι' ἑνὸς κτυπήματος τοῦ ποδὸς τοῦ ἑκάμε ν' ἀναβλύσῃ ἡμέραν τινὰ ἡ πηγὴ Ἰπποκρήνη, ἧς τὰ ὕδατα, ὡς καὶ τὰ τοῦ ποταμοῦ Περμίσου, ἐνέπνεον, ὡς λέγεται, τὸν ποιητικὸν ἐνθουσιασμόν. Αἱ μοῦσαι καλοῦνται ἐνίοτε καὶ Πιερίδες· ἰδοὺ διατί. Αἱ ἑννέα θυγατέρες τοῦ Πιέρου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ἐγκυχώμεναι ἐπὶ τῷ πλήθει καὶ τοῖς πλεονεκτήμασιν αὐτῶν, ἐτόλμησάν ποτε νὰ προκαλέσωσι τὰς μούσας εἰς ἀγῶνα θν αὐταὶ ἐδέχθησαν. Ἀλλὰ μετὰ τὴν μάχην μετέβαλον εἰς κίσσας, ἐμβλημα τῆς ἀλαζονικῆς ἀδολεσχίας, τὰς ἄφρονας αὐτῶν ἀντιζήλους, καὶ ὠνομάσθησαν αἱ ἰδία Πιερίδες, εἰς ἀνάμνησιν τῆς νίκης ταύτης. Ὅσον αἱ Μοῦσαι ἀγαπῶσι

τὴν μετριότητα, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπαιτοῦσι καρδίας τιμίας καὶ λατρείαν ἀγνήν. Βασιλεὺς τις τῆς Φωκίδος ἐφιλοξένησεν αὐτὰς ἡμέραν τινὰ εἰς τ' ἀνάκτορά του· ἀλλὰ μόλις εἰσῆλθον, ἠθέλησε νὰ τὰς ἀτιμάσῃ· τότε ἐκείναι μὲν, τῇ βοηθείᾳ τοῦ Ἀπόλλωνος, λαβοῦσαι πτερὰ ἔφυγον πετῶσαι, ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνέβη ἐπὶ ὑψηλοῦ πύργου καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἠδύνατο νὰ μιμηθῇ τὴν πτήσιν αὐτῶν. Ὄθεν πεσὼν καὶ κατακερματισθεὶς ἐπλήρωσε διὰ τῆς ζωῆς τὴν ἐγκληματικὴν αὐτοῦ ἀσέβειαν.

Λατρεία καὶ ιδιότητες τοῦ Ἀπόλλωνος.

Ἡ λατρεῖα τοῦ Ἀπόλλωνος ἦτο διαδεδομένη πανταχοῦ, ἰδίως ὅμως ἡ πόλις τῶν Δελφῶν, κειμένη ἐν Φωκίδι, πλησίον τοῦ ὄρους Παρνασσοῦ, εἶχε μεγαλοπρεπῆ ναόν, ἐνθα ὁ θεὸς ἐχρησιμοδοτεῖ διὰ τοῦ στόματος ἱερείας τινὸς Πυθίας καλουμένης. Κατ' ἀρχὰς ὁ θεὸς ὠμίλει ἄπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ, ἀκολουθῶς ὅμως οἱ χρησμοὶ αὐτοῦ ἐγένοντο συνηθέστεροι. Ἡ παρουσία τοῦ θεοῦ ὅς τις ἐνέπνεεν αὐτὴν ἀνηγγέλλετο διὰ τῆς ἐκρήξεως τοῦ κεραυνοῦ καὶ τῆς κινήσεως τοῦ ναοῦ. Τότε ἡ ἱέρεια ἐκάθητο ἐπὶ τρίποδός τινος, εἰς τὴν εἴσοδον σπηλαίου ὅθεν ἀνεδίδοντο πνιγερὰ ἀναθυμιάσεις. Ἐπιπτεν εἰς εἶδός τι θιοληψίας μανιώδους, ἡ κόμη αὐτῆς ἠνωρθοῦτο, ἄφροὶ ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ στόματός της, καὶ ἐν μέσῳ κραυγῶν τρομερῶν ἀπήγγελλεν ἀνθρώπους τινὰς ἤχους, οὗς παρλαμβάνοντες οἱ ἱερεῖς ἐρρύθμιζον αὐτοὺς καὶ τοὺς μετέδιδον εἰς τοὺς αἰτουμένους. Οὐδέποτε οἱ Ἕλληνες ἐπεχείρουν σπουδαία· ὑποθέσεις χωρὶς νὰ συμβουλευθῶσι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν καὶ νὰ καταθέσωσιν εἰς τὸν ναὸν πολύτιμα δῶρα. Οἱ ἀρχαῖοι συνέχισαν ἐνίοτε τὸν Ἀπόλλωνα μετὰ τοῦ Ἡλίου, τοῦ ὁποῦ αὐτὸς εἶναι θεός· ὁ δὲ Ἡλῖος ἦτο υἱὸς τοῦ Ὑπερίωνος. Ὁ Ἡλῖος παριστάνεται

μὲ κεφαλὴν περικυκλωμένην ὑπὸ ἀκτίνων καὶ κρατῶν σφαῖραν εἰς τὴν χεῖρα, ἐνῶ ὁ Ἀπόλλων, ὅς τις τότε καλεῖται Φοῖβος, διευθύνει ἄρμα φωτοδόλον συρόμενον ὑπὸ τεσσάρων ἵππων. Ὁ Ἀπόλλων, ὡς θεὸς τῶν ὠραίων τεχνῶν, ζωγραφεῖται ὑπὸ τὴν μορφήν νεανίου ἐξόχου ὠραιότητος, κρατεῖ λύραν εἰς τὴν χεῖρα καὶ ἔχει τὴν κεφαλὴν ἐξωσμένην ὑπὸ στεφάνου ἐκ δάφνης. Τὸ ἄγαλμα τὸ γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα ὁ Ἀπόλλων τοῦ Καλλισκοπέου, (4) εἶναι ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τὰ ὁποῖα μένουσιν εἰς ἡμᾶς ἐκ τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς. Ἐν αὐτῷ ὁ θεὸς παριστάνεται κρατῶν τεταμένον τὸ τόξον αὐτοῦ καὶ τοξεύων τὰ θανατηφόρα αὐτοῦ βέλη ἐπὶ τοῦ ὄφρεως Πύθωνος. Τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ ὑπερβαίνει τὸ τοῦ ἀνθρώπου, τὸ στάσιμον αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ θεῖον αἶσθημα τὸ ὁποῖον ἐμπνέει αὐτὸν καὶ ἡ μορφή αὐτοῦ εἶναι γαλήνιος καὶ μεγαλοπρεπής. Ὅσον ἡ περιγραφή ἣν ὁ Ὅμηρος ἔκαμε περὶ τοῦ Ἀπόλλωνος ὑπερβαίνει τὴν τῶν ἄλλων ποιητῶν, τοσοῦτον τὸ ἄγαλμα τοῦτο εἶναι ὑπέρτερον πασῶν τῶν ἄλλων ζωγραφιδῶν τοῦ αὐτοῦ θεοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος θυγάτηρ ἦτο ἡ Λητώ; — Διατί ἐμίσει αὐτὴν ἡ Ἥρα; — Ποῖα ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ μίσους τούτου; — Ποῦ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων; — Ποῖα ἦτο ἡ πρώτη αὐτοῦ φροντίς; — Πῶς ἐπωνομάσθη διὰ τοῦτο; — Ποῖοι ἀγῶνες συνεστήθησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ; — Κατὰ πόσους τρόπους ἐξηγοῦσιν αὐτούς; — Ἡ νίκη τοῦ Ἀπόλλωνος δὲν ἡρμηνεύθη καὶ ὑπὸ ἄλληγορικὴν ἔννοιαν;

(4) Ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ *belvedere*, ὅπερ σημαίνει ὠραία θία.

Ποῖα ὑπῆρξαν αἱ δυστυχίαι τοῦ Ἀπόλλωνος; — Διὰ ποῖαν αἰτίαν ἐδιώχθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; — Διηγέθητι τὰ συμβάντα τοῦ Μίδου, τοῦ σατύρου Μαρσύου, τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐπιόρκου Λχομέδοντος, τὸν θάνατον καὶ τὴν μεταμόρφωσιν τοῦ Ἰακίνθου, τοῦ Κυπαρίσσου, τῆς Δάφνης καὶ τῆς Κλυτίης.

Ποῖα ὑπῆρξεν ἡ τύχη τοῦ Φέθοντος; — Ποῖαν ἀνάμνησιν ὑπονοεῖ ὁ μῦθος οὗτος;

Τίνος θυγατέρες ἦσαν αἱ ἐννέα μοῦσαι; — Ποῖα εἶναι τὰ ὀνόματα καὶ αἱ ιδιότητες αὐτῶν; — Ποῖα ἦτο ἡ συνήθης αὐτῶν κατοικία; — Τί εἶναι ὁ Πήγασος; — Διὰ τί αἱ μοῦσαι ἐπωνομάσθησαν Πιερίδες;

Πῶς ἐδίδοντο οἱ χρησμοὶ ἐν τῷ ναῷ τῶν Δελφῶν; — Ποῖα διὰ ποῖα ὑπάρχει μεταξὺ Φοῖβου καὶ Ἀπόλλωνος; — Πῶς παριστάνουσι τὸν ἔνχ καὶ πῶς παριστάνουσι τὸν ἄλλον; — Τί εἶναι ὁ Ἀπόλλων τοῦ Καλλισκοπέου;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Ἄρτεμις.

Γέννησις καὶ ιδιότητες τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἡ Ἄρτεμις ἦτο, ὡς καὶ ὁ Ἀπόλλων, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἡ θλιβερά τύχη τῆς μητρὸς αὐτῆς τῇ ἐνέπνευσε βαθεῖαν ἀποστροφὴν πρὸς τὸν γάμον. Ὅθεν ὁ πατὴρ τῆς παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν συνοδίαν πολλῶν νυμφῶν, παρθένων ὡς αὐτὴ, καὶ τὴν ἐπεφόρτισε νὰ ἐφορεύῃ εἰς τὴν ἐν τοῖς δάσεσι θήραν, νὰ φωτίζῃ τὸν κόσμον ἐν καιρῷ νυκτός, καὶ νὰ ἐπιτηρῇ τὰς ψυχὰς τῶν

νεκρῶν. Διὰ τὰς τρεῖς δὲ τὰς τρεῖς ἰδιότητας εἶχε τρεῖς κατοικίας καὶ τρία διάφορα ὀνόματα· ἐκαλεῖτο Ἀρτεμις εἰς τὴν γῆν, Φοῖβη, ἥτοι σελήνη, εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ Ἑκάτη εἰς τὸν ἄδην. Ὑπὸ τὸ τελευταῖον τοῦτο ὄνομα συγχέεται πολλάκις μετὰ τῆς Περσεφόνης, συζύγου τοῦ Πλούτωνος.

Τύχη τοῦ κυνηγοῦ Ἀκταίωνος καὶ τοῦ ὠραίου Ἐνδυμίωνος.

Ἡ Ἀρτεμις ἐθεωρεῖτο ὡς θεὰ τῆς ἀγνείας καὶ ἐτιμῶρει αὐστηρῶς τὴν ἐλαχίστην παρεκτροπὴν ἀπέναντι αὐτῆς διαπραττομένην. Ὁ Ἀκταίων, ἐγγονος τοῦ Κάδμου, βασιλέως τῶν Θιβῶν, ἰδὼν, κατὰ τύχην, τὴν θεὰν καθ' ἣν στιγμὴν ἐλούετο, μετεβλήθη ἀμέσως εἰς ἔλαφον καὶ κατεσπαράχθη ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ κυνῶν. Ἐντοσούτω τὴν σκληρὰν καρδίαν τῆς Ἀρτέμιδος κατῴρθωσε νὰ μαλακώσῃ ὁ ποιμὴν Ἐνδυμίων. Λέγουσιν ὅτι θελχθεῖσα ἐκ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ὠρικιότητος ἐσταμάτα καθ' ἑκάστην ἑσπέραν τὸ ἄρμα τῆς καὶ ἐθεώρει αὐτὸν κοιμώμενον ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ὄρους Λάτμου, ἐν Καρίᾳ. Τὸν μῦθον τοῦτον δύναται τις νὰ θεωρήσῃ ὡς ἀλληγορίαν τῆς κλίσεως τοῦ Ἐνδυμίωνος πρὸς τὴν ἀστρονομίαν καὶ νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὁ ποιμὴν οὗτος συνείθιζε νὰ παρατηρῇ ἐν καιρῷ νυκτὸς τὸν δρόμον τῆς σελήνης καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων.

Λατρεία καὶ ἰδιότητες τῆς Ἀρτέμιδος.

Ἡ λατρεῖα τῆς Ἀρτέμιδος ἦτο σύμφωνος πρὸς τὰ ἄγρια αὐτῆς ἦθη· δηλαδὴ ἐθυσίαζον ἐπὶ τῶν βωμῶν αὐτῆς βόας, κριοὺς, ἐλάφους, ἐνίοτε δὲ καὶ θύματα ἀνθρώπων. Εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (τὴν σημερινὴν Κριμαίαν), εἶχε ναόν τινα εἰς ᾧ ἐσφάττοντο πρὸς τιμὴν

αὐτῆς ὅλοι οἱ ξένοι ὅσοι ἐναυάγουν εἰς τὰ παράλια. Ἐκ τῆς Δήλου ἐγεννήθη καὶ ὅπου κατ' ἐξοχὴν ἐτιμᾶτο, ἡ λατρεῖα αὐτῆς εἶχε διαδοθῇ πανταχοῦ· ἐξ ὅλων ὁμῶς τῶν ναῶν ὅσοι ἦσαν ἀφιερωμένοι εἰς αὐτὴν, ὁ τῆς Ἐφέσου ἐθεωρεῖτο ὡς ἀριστοῦργημα τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς καὶ ὡς ἐν τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου. Ἡ οἰκοδομὴ αὐτοῦ εἶχε διαρκέσει διακόσια εἰκοσιν ἔτη, ἐκάθ' ἑτὴν αὐτὴν νύκτα καθ' ἣν ἐγεννήθη ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ὑπὸ ἀσῆμου τινὸς Ἐφεσίου, Ἡροστράτου καλουμένου, ὁ ὅποιος ἤθελε ν' ἀπαθνατίσῃ τὸ ὄνομα του. Μετ' ὀλίγα ἔτη ἀνήγειραν αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἐρείπειων τοῦ μεγαλοπρεπέστερον παρὰ πρότερον.

Ὡς θεὰ τοῦ κυνηγίου, ἡ Ἀρτεμις παριστάνεται περιβεβλημένη χιτῶνα ἐλαφρὸν, ὑποδήματα ὑψηλά, φέρουσα φρέτραν ἐπὶ τοῦ ὤμου καὶ τόξον εἰς τὴν χεῖρα· πλησίον τῆς δὲ ἔχει κύνα. Ἐνίοτε παριστάνεται συνοδευομένη ὑπὸ τῶν νυμφῶν αὐτῆς ὠπλισμένων, ἀλλ' ὑπερέχει αὐτῶν καθ' ὅλην τὴν κεφαλὴν, καὶ τὸ μέτωπόν τῆς κοσμεῖται ὑπὸ ἡμισελήνου· ἄλλοτε δὲ ἐπιβάνουσα ἄρματός συρομένου ὑπὸ ἐλάφων λευκῶν. Τὴν Ἀρτεμιν παρίστανον προσέτι μετὰ τριῶν κεφαλῶν ζώων, τοῦ ἵππου, τῆς καπραίνης καὶ τοῦ κυνός, ἢ τοῦ ταύρου, τοῦ κυνός καὶ τοῦ λέοντος.

Ἱστορία ἀστερισμῶν τινῶν.

Ἀστερισμοὺς ὀνομάζουσιν ἀριθμὸν τινα ἀστέρων οἵτινες, ὁρώμενοι ὁμοῦ, παριστάνουσι σχεδιόν τι ἢ σχῆμα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ὠρισμένον. Ἡ εἰδωλολατρεῖα δὲν ἠρκέσθη νὰ πληρώσῃ τὸν οὐρανὸν διὰ τῶν ψευδῶν αὐτῆς θεῶν, ἀλλ' ἐβλεπεν ἀκόμη τὴν εἰκόνα αὐτῶν, ἀνεγίνωσκε τὴν ἱστορίαν των εἰς τοὺς ἀπειράριθμους ἀστέρας τοὺς προωρισμένους ν' ἀνακηρύττωσι τὴν δύναμιν

τοῦ πλάστου Θεοῦ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὀνόματα ἀστερισμῶν τινῶν συνδέονται στενῶς μετὰ τῆς ἱστορίας τῆς Ἀρτέμιδος, δὲν εἶναι περιττὸν νὰ ἐξηγήσωμεν αὐτοῦς ἐνταῦθα.

Ἡ Καλλιστὴ, μία τῶν νυμφῶν αἵτινες συνώδευον τὴν θεὰν τοῦ κυνηγίου, ἐνέπνευσε ζωηρὸν ἔρωτα εἰς τὸν Δία· διὰ τοῦτο ἡ Ἀρτεμις ἐδίωξεν αὐτὴν ἐκ τῆς παρουσίας της καὶ ἡ Ἥρα τὴν ἐτιμώρησε σκληρῶς μεταμορφώσασα αὐτὴν εἰς Ἄρκτον. Ὁ Ἄρκας, υἱὸς τῆς Καλλιστοῦς, κυνηγῶν ἡμέραν τινὰ ἀπῆντησε τὴν μητέρα του ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς μορφήν, καὶ μὴ ἀναγνωρίσας αὐτὴν ἠτοιμάζετο νὰ τὴν διαπεράσῃ δι' ἐνὸς βέλους· ἀλλ' ὁ Ζεὺς θέλων νὰ προλάβῃ τοιούτην μητροκτονίαν, μετεμόρφωσε καὶ αὐτὸν εἰς ἔλαφον, καὶ μετήνεγκεν ἀμφοτέρους εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου ἀποτελοῦσι τὴν μεγάλην καὶ τὴν μικρὰν Ἄρκτον. Ἐκαστος δὲ τῶν δύο τούτων ἀστερισμῶν σύγκεινται ἐξ ἑπτὰ ἀστέρων. Ἡ Ἀρτεμις φονεύσασα ἐξ ἀπροσεξίας τὸν γίγαντα Ὠρίωνα, ὃν ἠγάπα καὶ ὅστις δὲν τῇ ἦτο πιστὸς, μετέθηκεν αὐτὸν ἐπίσης εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου ἀποτελεῖ λαμπρὸν τινὰ ἀστερισμόν.

Ζωδιακόν. Ζωδιακὸν καλεῖται ὁ κύκλος, ὃν ἀποτελοῦσι δώδεκα ἀστερισμοὶ ἐμπροσθεν τῶν ὁποίων ὁ ἥλιος διέρχεται ἀλληλοδιαδόχως κατὰ τὴν φαινομένην αὐτοῦ περὶ τὴν γῆν κίνησιν. Λέγεται δὲ ζωδιακὸν διότι συγκρίνεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ μορφῶν ζώων.

Τὰ ὀνόματα τῶν δώδεκα σημείων τοῦ ζωδιακοῦ κατὰ τάξιν εἶναι ταῦτα:

1ον. Ὁ Κριός.	7ον. Ὁ Ζυγός.
2ον. Ὁ Ταῦρος.	8ον. Ὁ Σκορπιός.
3ον. Οἱ Δίδυμοι.	9ον. Ὁ Τοξότης.
4ον. Ὁ Καρκίνος.	10ον. Ὁ Αἰγόκερως.
5ον. Ὁ Λέων.	11ον. Ὁ Ὑδροχόος.
6ον. Ἡ Παρθένος.	12ον. Οἱ Ἰχθύς.
- 1ον. Ὁ Κριός. Θὰ ἴδωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀρ-

γοναυτῶν, ὅτι ὁ Ἕλλη καὶ ὁ Φριξὸς ἵνα ἀπαλλαχθῶσι τοῦ μίσους τῆς μητρικῆς αὐτῶν Ἰνούς, ἐφυγον ἐπὶ χρυσομάλλου τινὸς κριοῦ, ὃν ἔστειλεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ζεὺς. Ὁ κριὸς οὗτος ἀποτελεῖ τὸν πρῶτον ἀστερισμόν καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν μάρτιον.

2ον. Ὁ Ταῦρος (Ἀπρίλιος). Κατὰ τὴν μυθολογίαν, ὁ Ζεὺς ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ ζώου τούτου ἵνα μεταφέρῃ εἰς Κρήτην τὴν ὠραίαν Εὐρώπην, θυγατέρα τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φινίκης. Ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς βασιλόπαιδος ταύτης ὠνομάσθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Εὐρώπη τὸ ἐν τῶν τότε γνωστῶν τριῶν μερῶν τοῦ κόσμου.

3ον. Οἱ Δίδυμοι (Μάϊος) παριστάνουσι τὸν Κάστορα καὶ τὸν Πολυδεύκην, υἱοὺς τῆς Λήδας, περιβοήτους διὰ τὰ κατορθώματα αὐτῶν καὶ διὰ τὴν στενὴν αὐτῶν φιλίαν.

4ον. Ὁ Καρκίος (Ιούνιος) εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ἐξάλη παρὰ τῆς Ἥρας κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, ὅτε οὗτος ἐπολέμει τὴν Λερναίαν Ἴδραν, καὶ ὅστις ἔδρακεν αὐτὸν εἰς τὴν πτέρναν. Ὁ Ἡρακλῆς κατέβηκε τὸν νέον τοῦτον ἰχθῆρον, ὅστις ἀκολούθως μετετέθη εἰς τὸν οὐρανόν.

5ον. Ὁ Λέων (Ιούλιος) εἶναι ὁ τοῦ δάσους τῆς Νεμέας, φονευθεὶς ἐπίσης ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους.

6ον. Ἡ Παρθένος (Αὐγουστος). Ἡ παρθένος αὕτη εἶναι, κατὰ τινες μὲν, ἡ Θέμις, θεὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ δευτέρα σύζυγος τοῦ Διὸς, κατ' ἄλλους δὲ, εἶναι ἡ Ἀστραία ἢ ἡ Εὐρήνη, θυγάτηρ τῆς Θέμιδος. Ἄλλοι, τέλος, λέγουσιν ὅτι εἶναι ἡ Ἡριγόνη, θυγάτηρ τοῦ Ἰκαρίωνος, ἥτις ἀπατηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Διονύσου, ἀπηγχονίσθη ἐξ ἀπελπισίας μαθοῦσα τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτῆς, φονευθέντος ὑπὸ ποιμένων μεθυσθέντων. Ὁ Ζεὺς ἀνταμείβων τὴν φιλόστοργον αὐτῆς εὐσέβειαν τὴν μετέθηκεν εἰς τὸν ἀστερισμόν ὅστις φέρει τὸ ὄνομα τοῦτο.

7ον. Ὁ Ζυγός (Σεπτέμβριος). Ὁ Ζυγός εἶναι ὁ τῆς

Θέμιδος, ἢ μᾶλλον ἐκεῖνος; ὃν ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς γῆς ἡ θεὰ τῆς δικαιοσύνης, ἐπανελθοῦσα εἰς τὸν οὐρανὸν, ὅτε ὁ σιδηροῦς αἰὼν ἤρξατο.

9ον. Ὁ Σκορπίος (ὀκτώβριος) εἶναι ἐκεῖνος; ὃν ἡ Ἄρτεμις ἐπεμψε κατὰ τοῦ γίγαντος Ἠρίωνος, ἐνόχου ὅτι διήγειρε τὴν ζήλοτυπίαν τῆς θεᾶς ταύτης.

9ον. Ὁ Τοξότης (νοέμβριος). Οὗτος εἶναι ὁ κένταυρος Χείρων, παιδαγωγὸς τοῦ Ἀχιλλέως. Οἱ κένταυροι ἦσαν θηρία ἔχοντα κεφαλὴν, χεῖρας καὶ προτομὴν ἀνθρώπου, σῶμα δὲ καὶ πόδας ἵππου. Πραγματικῶς δὲ, ἦσαν ἐπιτήδειοι ἵππεῖς, οἵτινες μακρόθεν ὀρώμενοι ἐφαίνοντο σχηματίζοντες μετὰ τῶν ἵππων αὐτῶν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ σῶμα.

10ον. Ὁ Αἰγόκερως (δεκέμβριος). Κατὰ τινὰς μὲν ἦτο ἡ αἷξ Ἀμάλθεια, ἣτις ἀνέθρεψε τὸν Δία, κατ' ἄλλους δὲ ὁ θεὸς Πάν, ὅστις μετεμορφώθη εἰς αἶγα, ὅτε εἶδε τὸν Τυφῶνα εἰς τὸν κατὰ τῶν γιγάντων πόλεμον.

11ον. Ὁ Ὑδροχόος (ἰανουάριος). Νομίζουσιν ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ Γανυμήδης, οἶνοχόος τοῦ Διός.

12ον. Οἱ ἰχθῦς (φεβρουάριος) τέλος εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι ἔφεραν πέραν τοῦ Εὐφράτου τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς, εἰς τὸν πόλεμον τῶν γιγάντων κατὰ τοῦ Διός. Ἄλλοι ὁμῶς ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι οἱ δελφῖνες οἵτινες ἤγαγον τὴν Ἀμφιτρίτην τῷ Ποσειδῶνι.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος θυγάτηρ ἦτο ἡ Ἄρτεμις; — Ποίᾳ ἀσχολίας ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ὁ πατήρ της; — Ποῖα εἶναι τὰ διάφορα αὐτῆς ὀνόματα;

Πῶς ἐτιμώρησε τὸν κυνηγὸν Ἀκταίωνα; — Διατί; — Ποῖον αἶσθημα ἠσθάνετο πρὸς τὸν ὄρχιον Ἐνδυμῖωνα; — Ὡς; ἐρμηνεύουσι τὸν μῦθον τοῦτον;

Ὅποια τις ἦτο ἡ λατρεία τῆς Ἀρτέμιδος; — Ποῖα θύματα προσεφέροντο αὐτῇ εἰς θυσίαν; — Τί ἐθυσίαζον αὐτῇ εἰς τὴν Ταυρικὴν Χερσόνησον; — Ποῖος ἦτο ὁ περιφημότερος αὐτῆς ναός; — Ὑπὸ τίνος ἐκείνη; — Πῶς παριστάνουσι τὴν Ἄρτεμιν; Τί ὀνομάζεται ἀστερισμός; — Τί ἐβλεπον οἱ ἀρχαῖοι εἰς τοὺς ἀστερισμούς;

Ποῖα εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀστερισμοῦ, ὅστις καλεῖται Καλλιστώ; — Ποῖα εἶναι ἡ τοῦ Ἠρίωνος;

Τί ὀνομάζεται Ζωδιακός; — Ἀρίθμησον τὰ δώδεκα σημεῖα τοῦ ζωδιακοῦ. — Τί παριστάνει ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Κριοῦ; — Πρὸς ποῖον μῆνα τοῦ ἔτους ἀντιστοιχεῖ; — Ἐξήγησον ἕκαστον τῶν ἑνδεκα ἄλλων ἀστερισμῶν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἑρμῆς.

Γέννησις καὶ ιδιότητες τοῦ Ἑρμοῦ.

Ὁ Ἑρμῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Μαίας, μιᾶς τῶν θυγατέρων τοῦ Ἄτλαντος, ἐγεννήθη ἐπὶ τοῦ ὄρους Κυλλήνης, ἐν Ἀρκαδίᾳ, καὶ ἡ ἀνατροφή αὐτοῦ ἀνετέθη εἰς τὰς Ἥρας. Οὐδεὶς θεὸς τῆς εἰδωλολατρείας εἶχε πλείονας ἀσχολίας ἢ ὁ Ἑρμῆς. Ἦτο διερμηνεὺς καὶ ἄγγελος τῶν ἄλλων θεῶν, ὠδήγει τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν, προήδρευε τῶν ἀγώνων καὶ τῶν δημοσίων συνελεύσεων, ἐνέπνεε τοὺς ῥήτορας, ἐπροστάτευε τοὺς περιηγητάς, τοὺς ἐμπόρους, ἀκόμη δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς κλέπτας.

Κλοπαὶ καὶ ἐξορία τοῦ Ἑρμοῦ.

Ἡ πρὸς τὴν κλοπὴν κλίσις τοῦ Ἑρμοῦ ἐξεδηλώθη ἀμέσως. Τὴν ἐπιούσαν τῆς γεννήσεώς του, ἔκλεψε τοὺς βόας τοῦ Ἀδμήτου οὗς ἐφύλαττεν ὁ Ἀπόλλων, καὶ ἐνῶ ὁ ποιμὴν θεὸς πραραπονεῖται καὶ ἀπειλεῖ, ἀφαιρεῖ αὐτὸν τὴν φαρέτραν καὶ τὰ βέλη του. Εἰς τὴν Ὀλύμπου κλέπτει τὴν τρίαιναν τοῦ Ποσειδῶνος, τὴν ζώνην τῆς Ἀφροδίτης, τὸ ξίφος τοῦ Ἄρεως, τὸ σκῆπτρον τοῦ Διὸς καὶ τὰ ἐργαλεῖα τοῦ Ἡφαίστου. Ὁ Ζεὺς εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῆς ἐπιδεξιότητος καὶ τῆς χάριτος τοῦ νέου θεοῦ, ἀνέθηκεν εἰς αὐτὸν τὴν φροντίδα νὰ οἰνοχοῇ τὸ νέκταρ διότι ἡ μὲν Ἥστῃ εἶχε πέσει ὑπὸ δυσμένειαν, ὁ δὲ Γανυμήδης εἰσέτι δὲν εἶχεν ἀπαχθῆ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀλλ' ὁ νέος θεὸς ἐξέτεινε τὴν αὐθάδειαν αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ἐδοκίμασε ν' ἀπλώσῃ τὴν χεῖρα καὶ ἐπὶ τοῦ κεραυνοῦ τοῦ Διὸς, ὅστις ἐξ ὀργῆς ἔστειλεν αὐτὸν νὰ μετάρσῃ τῆς ἐξορίας τοῦ Ἀπόλλωνος. Τότε ὁ Ζεὺς ἵνα διασκεδάσῃ τὴν θλίψιν του ἐπενόησε τὴν λύραν ἣν ἔδωκεν εἰς τὸν σύντροφον τῆς δυστυχίας αὐτοῦ, λαβὼν εἰς ἀμοιβὴν τὴν ῥάβδον ἣν μετεποίησεν εἰς κηρύκειον (1).

Ἐπιστροφὴ τοῦ Ἑρμοῦ εἰς τὸν Ὀλύμπου.

Ὁ Ἑρμῆς δὲν ἐδράδυνε ν' ἀνακληθῇ εἰς τὸν Ὀλύμπου, ἐνθα διὰ τῆς ἐπιδεξιότητος καὶ τῆς ἀνδρείας αὐτοῦ ὑπηρέτησε μεγάλως τοὺς θεοὺς εἰς τὸν κατὰ τῶν γιγάν-

(1) Ὁ Ἑρμῆς, ἀπαντήσας ἡμέραν τινὰ δύο ὄφεις παλαίοντας διεχώρισεν αὐτοὺς διὰ τῆς ῥάβδου του, περὶ τῆς ὁποίας ἐτυλίχθησαν καὶ ἔμειναν ἡσυχοί. Ἡ ῥάβδος αὕτη ἦν ἔκτοτε ἔφερεν εἰς τὴν χεῖρα ὠνομάσθη κηρύκειον, καὶ ἐγένετο σύμβολον εἰρήνης.

των πόλεμον. Ἐβοήθησε τὸν Πλούτωνα ν' ἀπαγάγῃ τὴν Περσεφόνην, καὶ προσέδεσεν ἐπὶ τοῦ τροχοῦ περὶ τὸν ὁποῖον στρέφεται αἰωνίως τὸν δόλιον Ἰξίωνα (α), ὅστις ἐνῶ ἤξιώθη τῆς μετὰ τῶν θεῶν τοῦ Ὀλύμπου κατοικίας, εἶχε τολμήσει νὰ ὑβρίσῃ τὴν βασιλίσσαν τῶν θεῶν.

Λατρεία καὶ εἰκόνες τοῦ Ἑρμοῦ.

Ἡ λατρεία τοῦ Ἑρμοῦ ἦτο διαδεδομένη ἐν Αἰγύπτῳ, ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ· δὲν εἶχε δὲ ἰδιάζον τι χαρκτηριστικὸν εἰμὴ μόνον ὅτι εἰς τὸν θεὸν τοῦτον προσέφερον τὰς γλώσσας τῶν θυμάτων, ὡς ἐμβλημα τῆς εὐγλωττίας. Τὸν Ἑρμῆν παριστάνουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν νεανίου ὠραίου κατὰ τὴν μορφήν καὶ ἀναστήματος ὑψηλοῦ. Ὡς ἄγγελος τῶν θεῶν φέρει πτέρυγας· εἰς τοὺς πόδας, εἰς τοὺς ὤμους, εἰς τὸ κηρύκειον καὶ εἰς τὸν πέτασον αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι εἰδὸς τι σκιαδίου στρογγύλου καὶ πάντοτε καλύπτει τὴν κεφαλὴν του. Ὡς θεὸς τοῦ ἐμπορίου φέρει βελάντιον εἰς τὴν χεῖρα· τέλος ὡς θεὸς τῆς εὐγλωττίας ἔχει πολλάκις εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ χρυσὴν ἄλυσσον ἐκτεινομένην μέχρι τῶν ὠτων τῶν ἀκροατῶν του. Ἐν Ἀθήναις, ὑπάρχον εἰς τὰς ὁδοὺς πέτραι τετράγωνοι φέρουσιν τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἑρμοῦ· αὗται ἐκαλοῦντο Ἑρμαῖ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Ἑρμῆς; — Ποῖαι ἦσαν αἱ διαφοροὶ αὐτοῦ ἀσχολίαι;

Ποῖαν κλίσιν ἐδειξεν ἅμα ἐγεννήθη; — Ποῖαι ὑπῆρξαν αἱ διαφοροὶ αὐτοῦ κλοπαί; — Διὰ τί ἐδιώχθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ; — Ποῖον δῶρον ἐποίησεν εἰς τὸν Ἀπόλλωνα;

(1) Κατ' ἄλλους, προσέδεσαν αὐτὸν αἱ Ἑρινῶες.

— Τί ἔλαβε παρ' αὐτοῦ ὧς ἀμοιβήν; — Τί εἶναι τὸ κηρύκειον;

Ἐπανελθὼν εἰς τὸν Ὀλυμπον ποίας ὑπηρεσίας ἀπέδωκεν εἰς τοὺς θεοὺς ὁ Ἑρμῆς;

Εἰς ποίας χώρας ἦτο διαδεδομένη ἡ λατρεία τοῦ Ἑρμοῦ; — Τί ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν εἶχε; — Πῶς παριστάνεται ὁ Ἑρμῆς; — Πῶς ὠνόμαζον τὰ ἀγάλματα αὐτοῦ ἐν Ἀθήναις;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Ἄρης.

Γέννησις καὶ συμβάρτα τοῦ Ἄρεως.

Κατὰ τοὺς Ἕλληνας, ὁ Ἄρης ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, κατὰ δὲ τοὺς Ῥωμαίους ἦτο υἱὸς τῆς Ἥρας μόνης, ἥτις ἐγέννησεν αὐτὸν ὀτρυνθεῖσα τὴν ὀσμὴν ἀνθους τινὸς ὅπερ ἐφύετο εἰς τοὺς ἀγροὺς τοῦ Ὠλένου, πόλεως τῆς Ἀχαΐας. Ὁ Ἄρης ἦτο θεὸς τοῦ πολέμου, κατὰ δὲ τὸν Σοφοκλῆ ἦτο ἐπίσης καὶ θεὸς τοῦ λοιμοῦ. Ἐνυῶ, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, ὠδήγει τὸ ἄρμα του, ὁ δὲ Τρόμος καὶ ὁ Φόβος, οἱ δύο αὐτοῦ υἱοί, τὸν συνώδευον. Ἀνετράφη ὑπὸ τοῦ Πριάπου ἐνὸς τῶν Τιτάνων, ὅστις ἐδίδασκεν αὐτὸν τὴν τέχνην τοῦ πολεμεῖν· ἀλλ' εἰς τὰ πρῶτα αὐτοῦ δοκίμια δὲν ὑπῆρξεν εὐτυχής. Εἰς τὸν πόλεμον τῶν θεῶν κατὰ τῶν Τιτάνων, ὁ Ἄρης ἠχμαλωτίσθη, καὶ ἠλευθερώθη ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ, ἀφοῦ ἐν ὀλόκληρον ἔτος ἔμεινεν εἰς αἰχμαλωσίαν. Φονευθέντος τοῦ υἱοῦ

αὐτοῦ Ἀσκαλάφου εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος, ὁ Ἄρης ἐδραμεν ἵνα ἐκδικήσῃ αὐτὸν, καὶ ἐπληρώθη ὑπὸ τοῦ Διομήδους, τοῦ ὁποῖου ἡ Ἀθηνᾶ ὠδήγει τὴν λόγχην. Ὅτε δὲ ἀπέσυρεν ἐκ τῆς πληγῆς αὐτοῦ τὸ θανατηφόρον σίδηρον, ἐξέβαλε κραυγὴν τρομεράν, ὁμοίαν ἐκείνῃ ἣν ποιεῖ ὀλόκληρος στρατὸς διώκων τὸν ἐχθρόν. Βραδεύτερον ὁ Ἄρης θελήσας νὰ ἐκδικήσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Ἀλκίππην ἀπαχθεῖσάν ὑπὸ τοῦ Ἀλκίβοθίου, υἱοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, ἐφόνευσεν τὸν τολμηρὸν τοῦτον νεανίαν. Ἐναχθεὶς δὲ διὰ τὸν φόνον τοῦτον ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν θαλασσῶν ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῶν θεῶν, ὑπερησπίσθη τόσον καλῶς, ὥστε ἀπεπέμφθη ἀθῶος. Λέγουσιν ὅτι διὰ τὴν δίκην ταύτην τὸ συμβούλιον τῶν θεῶν συνῆλθεν ἐν Ἀθήναις ἐπὶ ὑψώματός τινος, ὅπερ ἔκτοτε ὠνομάσθη Ἄρειος Πάγος· ἥτοι βράχος τοῦ Ἄρεως. Τοιαύτη τοῦλάχιστον διηγοῦνται ὅτι ἦτο ἡ ἀρχὴ τοῦ διασήμου δικαστηρίου ὅπερ ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο.

Λατρεία καὶ εἰκόρες τοῦ Ἄρεως.

Τὸν Ἄρην ἐτίμων ὀλίγον οἱ Ἕλληνες, πολὺ οἱ Θρᾶκες, ἐξόχως δὲ οἱ Ῥωμαῖοι. Ἐθεώρουν αὐτὸν ὡς πατέρα τοῦ Ῥωμύλου καὶ τοῦ Ῥώμου, καὶ διὰ τοῦτο ὡς προστάτην τῆς δυνάμεως αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως Ῥώμης, ἣν εἶχον ἀφιερῶσαι εἰς αὐτόν. Οἱ ὕπατοι προτοῦ ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὸν πόλεμον, προσέφερον θυσίας πανδήμους εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἄρεως καὶ ἡγγίζον τὴν λόγχην αὐτοῦ κράζοντες, Ἄγρυπνε Ἄρει! τοιουτοτρόπως δὲ ἔθετον τὴν σωτηρίαν τῆς χώρας ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν ἐπαγρύπνησιν τοῦ θεοῦ τούτου.

Οἱ Σάλιοι, ἱερεῖς τοῦ Ἄρεως, ἐσχημάτιζον ἐν Ῥώμῃ σημαντικώτατον ἱερατικὸν σύλλογον, τὸν ὁποῖον ὁ Νουμᾶς εἶχε συστήσει ἵνα ἀγρυπνῇ εἰς τὴν φύλαξιν ἱε-

ρᾶς τινος ἀσπίδος ὀνομαζομένης ἀγκύλιον, τὴν ὁποίαν ἐνόμιζον πεσοῦσαν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἡ τύχη τῆς αὐτοκρατορίας ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς διατηρήσεως τῆς ἀσπίδος ταύτης, ἵνα καταστήσῃσι δυσκολωτέραν τὴν ἀπαγωγὴν εἶχον κατασκευάσει ἔνδεκα ἄλλας ἐντελῶς ὁμοίας, αἷς ἦτο δύσκολον νὰ διακρίνη τις. Αἱ δώδεκα αὗται ἀσπίδες ἦσαν κατατεθειμέναι ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἄρεως, ἐπὶ τοῦ Παλατίνου λόφου, καὶ ἐφυλάττοντο ὑπὸ ἱσαρίθμων ἱερέων σαλίων. Ἀπαξ τοῦ ἔτους, οἱ ἱερεῖς οὗτοι περιήρχοντο ἐν πομπῇ τὴν Ῥώμην φέροντες τὰς ἀσπίδας ταύτας, χορεύοντες (ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὸ ὄνομα *Σάλιοι*, ἐκ τῆς λατινικῆς λέξεως *Salire*, χορεύειν), καὶ ψάλλοντες ὕμνους πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄρεως. Ἡ ἐορτὴ δὲ αὕτη ἤρχιζε τὴν δεκάτην πέμπτῃν μαρτίου καὶ διήκοι δεκατέσσαρας ἡμέρας. Εἰς τὸν θεὸν τοῦτον ἐθυσίαζον ταύρους, κριοὺς καὶ ἵππους, ἐνίοτε δὲ καὶ θύματα ἀνθρώπινα, καὶ μάλιστα οἱ Γαλάται οἵτινες ἐλάτρευον αὐτὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἥσος.

Τὸν Ἄρην παριστάνουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν πολεμιστοῦ ὥπλισμένου διὰ περικεφαλαίας, λόγχης καὶ ἀσπίδος. Ἐνίοτε δὲ παριστάνεται ἐπιβαίνων ἄρματος συρομένου ὑπὸ δύο ἵππων, οὓς οἱ ποιηταὶ ὀνομάζουσι *Τρόμον* καὶ *Φυγήν*. Δύο φιλοπόλεμα πτηνὰ, ὁ ἀλέκτωρ καὶ ὁ γυψ, ἦσαν ἀφιερωμένα εἰς αὐτόν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Ἄρης κατὰ τοὺς Ἕλληνας καὶ τίνος κατὰ τοὺς Ῥωμαίους; — Ὑπὸ τίνος ἀνετράφη; — Ὅποια ἦσαν τὰ πρῶτα αὐτοῦ δοκίμια εἰς τὴν τέχνην τοῦ πολέμου; — Ποῖαι ὑπῆρξαν αἱ ἄλλαι αὐτοῦ δυστυχίαι; — Ποία ἦτο ἡ ἀρχὴ τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου;

Ὅποια ἦτο ἡ λατρεῖα τοῦ Ἄρεως παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις; — Ποίας τιμὰς ἀπέδιδον οἱ ὕπατοι εἰς τὸν θεὸν τοῦτον πρὶν ὑπάγωσιν εἰς πόλεμον; — Τί ἦσαν οἱ *Σάλιοι*; — Ποῖος βασιλεὺς τῆς Ῥώμης ἐσύστησεν αὐτοῦ; καὶ ἐπὶ τίνι σκοπῷ; — Ποῖα θύματα ἐθυσίαζον εἰς τὸν Ἄρην; — Πῶς ἐκαλεῖτο ὁ θεὸς οὗτος παρὰ τοῖς Γαλάταις; — Πῶς παριστάνουσι τὸν θεὸν Ἄρην; — Ποῖα πτηνὰ ἦσαν ἀφιερωμένα εἰς αὐτόν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄.

Ἀφροδίτη.

Γέννησις τῆς Ἀφροδίτης.

Ἡ Ἀφροδίτη, θεὰ τῆς ὠραιότητος, ἐκαλεῖτο οὕτω ὡς γεννηθεῖσα ἐκ τοῦ ἀφροῦ. Τῶνόντι ἦτο θυγάτηρ τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ διηγοῦνται οὕτω τὴν γέννησιν αὐτῆς. Ὅτε ὁ Κρόνος ἐπλήγῃσεν τὸν Οὐρανὸν, βανίδες αἵματος καὶ τεμάχια κρέατος ἐπεσαν ἐκ τῆς πληγῆς αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν. Σαλευόμενα δὲ ὑπὸ τῶν ὑδάτων ἐσχημάτισαν περικάλυμμά τι ἐξ ἀφροῦ, ὅθεν ἐξῆλθε νέα τις θεὰ ἐξαισίου καλλονῆς, ἡ Ἀφροδίτη (1). Πάραιτα οἱ Τρίτωνες καὶ ἄλλαι θαλάσσιοι θεότητες πε-

(1) Πάντες σχεδὸν οἱ ποιηταὶ ἠκολούθησαν τὴν παράδοσιν ταύτην τοῦ Ἡσιόδου. Ἰδοὺ πῶς ἐξηγοῦσιν αὐτήν.

Οἱ Φοῖνικες εἶχον κομίσει ἐκ παλαισάτων χρόνων τὴν λατρεῖαν τῆς Ἀφροδίτης εἰς τὴν Κύπρον καὶ ἔπειτα εἰς τὰ Κύθηρα, ὅθεν μετέβη ἐπὶ τῆς ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος· τοῦτο ἤρκεσεν εἰς τοὺς ποιητὰς ἵνα ψάλῃσιν ὅτι ἡ θεὰ αὕτη εἶχε γεννηθῆ ἐκ τοῦ ἀφροῦ τῶν κυμάτων. Ἐν τούτοις ὁ Ὅμηρος ἀρχαιότερος ὢν τοῦ Ἡσιόδου παράγει τὴν Ἀφροδίτην ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Διώνης.

ρικυκλοῦσιν αὐτὴν, τὴν θέτουσιν ἐπὶ κόγχης θαλασσίου καὶ τὴν φέρουσιν εἰς τὴν νῆσον Κύπρον. Ἐκεῖ αἱ Χάριτες καὶ οἱ Γέλωτες, τέκνα τῆς Ἀφροδίτης, κατὰ τινὰς, ἀπετέλεσαν τὴν συνοδίαν τῆς, αἱ δὲ ὦραι ἀφοῦ ἀνέθρεψαν αὐτὴν, τὴν ὠδήγησαν εἰς τὸν Ὀλυμπον, ἐνθ' οἱ θεοὶ καταλήφθentes ὑπὸ θαυμασμοῦ ἀνεκήρυξαν αὐτὴν θεὰν τῆς ὠραιότητος. Ἐκαστος τούτων ἠθέλησε νὰ τὴν λάβῃ σύζυγον· ὁ Ζεὺς ὁμῶς τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Ἥφαιστον διὰ νὰ ἀνταμείψῃ αὐτὸν σφυρηλατήσαντα τοὺς κερκυνοὺς δι' ὧν εἶχε καταβάλλει τοὺς Γίγαντας. Ἡ συζυγία αὕτη τῆς ὠραιότητος τῶν θεαινῶν μετὰ τοῦ δυσμορφότερου τῶν ἀθανάτων πολλάκις ἐταράχθη. Ἡ Ἀφροδίτη ἠγάπησε τὸν θεὸν Ἄρην, τὸν Διόνυσον, τὸν Ἀγχίσην, ἡγεμόνα Τρῶν, ἐξ οὗ ἐγέννησε τὸν Αἰνείαν· προσέτι δὲ ἠγάπησε τὸν ποιμένα Ἄδωνιν, ὅστις ἦτο ἐξαισίου καλλονῆς. Ἡμέραν τι μὲν ἐνῶ οὗτος κατεδίωκε κάπρον τινὰ εἰς τὰ δάση τοῦ Λιθάνου, τὸ ζῶον μανιῶδες γενόμενον ὥρμησε κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν κατεκεράτισεν· ἡ δὲ Ἀφροδίτη μὴ προφθάσασα νὰ βοηθήσῃ αὐτὸν ἐγκαίρως, τὸν μετεμόρφωσεν εἰς ἀνεμώνην.

Κρίσις τοῦ Πάριδος.

Ὅτε ἡ θεὰ Θέτις, θυγάτηρ τοῦ Νηρέως καὶ τῆς Δωρίδος, συνεζεύχθη τὸν Πηλέα, βασιλέα τῆς Φθίας, πάντες οἱ θεοὶ εἶχον προσκληθῆ εἰς τοὺς γάμους, πλὴν τῆς Ἐριδος· αὕτη δὲ διὰ νὰ ἐκδικηθῇ διὰ τὴν περιφρόνησιν ταύτην ἐρρίψεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ συμποσίου μῆλον χρυσοῦν ἐφ' οὗ ἦσαν γεγραμμένοι αἱ λέξεις αὗται: ἡ καλὴ λαβέτω. Ὅλοι αἱ θεαὶ ἠθέλησαν νὰ σφετερισθῶσιν αὐτὸ, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἔθηκε τέρμα εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην ἐκλέξας δικαστὴν νέον τινὰ ποιμένα φρόγιον, περίφημον διὰ τὴν ὠραιότητα αὐτοῦ, τὸν Πάριν, υἱὸν τοῦ

Πριάμου, οὗ ἐποίμανε τὰ ποίμνια ἐπὶ τοῦ ὄρους Ἰδης. Ὁ Πάρις ἐπρόκειτο νὰ δικάσῃ μεταξὺ τριῶν ἀντιζήλων, τῆς Ἥρας, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῆς Ἀφροδίτης. Ἐνεφανίσθησαν λοιπὸν ἐνώπιόν του, καὶ τὸ βραβεῖον τῆς ὠραιότητος ἔλαβεν ἡ Ἀφροδίτη. Ἡ προτίμησις αὕτη ἐγένετο αἰτία τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

Αἱ Χάριτες. Ἔρως.

Συγγραφεῖς τινες λέγουσιν ὅτι αἱ τρεῖς Χάριτες Ἀγλαΐα, Θάλεια καὶ Εὐφροσύνη, σύντροφοι τῆς Ἀφροδίτης, ἦσαν θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυνόμης (1). Συνήθως παριστάνονται χορεύουσαι κυκλοτερῶς καὶ κεκοσμημέναι ὑπὸ στεφάνων ἐξ ἀνθέων. Ἡ μία κρατεῖ εἰς τὴν χεῖρα ῥόδον, ἡ ἐτέρα κλάδον μυρσίνης καὶ ἡ τρίτη κύβον, σύμβολον τῶν παιγνιδίων καὶ τῶν γελώτων τῆς νεότητος.

Ὁ Ἔρως, υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, εἶναι ὁ θεὸς τοῦ ἔρωτος. Ὁ Ζεὺς προβλέπων τὰς ταραχὰς αἷς ἤθελε διεγείρει εἰς τὸν Ὀλυμπον, καὶ τὰ δεινὰ τὰ ὅποια ἤθελε προξενήσει ἐπὶ τῆς γῆς, ἠθέλησε ν' ἀπολέσῃ αὐτὸν ἅμα γεννηθέντα. Ἀλλ' ἡ μήτηρ του ἐκρυψεν αὐτὸν εἰς τὰ δάση ἐνθα ἐθήλασε τὸ γάλα τῶν ἀγρίων θηρίων. Ἄμ' ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν νὰ πάλῃ τὸ τόξον, κατεσκευάσεν ἐκ κυπαρίσσου καὶ ἐδοκίμασεν αὐτὰ ἐπὶ τῶν ζώων προτοῦ νὰ διαπεράσῃ τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων. Οἱ ποιηταὶ διηγοῦνται ὅτι ἐπληρώθη καὶ αὐτὸς καὶ ὅτι ἡγάπησεν ἐμπαθῶς τὴν Ψυχὴν. Ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς ἀληγορίας ταύτης δύναται τις ν' ἀνέρῃ τὸν χαρακτῆρα καὶ τ' ἀποτελέσματα τοῦ ὀλεθρίου παθους τοῦ ἔρωτος.

(1) Ἄλλοι πλάττουσιν αὐτὰς θυγατέρας τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, ἢ τοῦ Διονύσου καὶ τῆς Ἀφροδίτης.

Λατρεία καὶ εἰκόνες τῆς Ἀφροδίτης.

Ἡ λατρεία τῆς Ἀφροδίτης ἦτο κοινοτάτη μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Σπαρτιᾶται ἐλάτρευον αὐτὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀφροδίτη Οὐρανία, καὶ τὴν ἐζωγράφουν ὥπλισμένην, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἐνόμιζον ὅτι κατήγοντο ἐκ τῆς θεᾶς ταύτης· διὰ τοῦ Αἰνείου, υἱοῦ τοῦ Ἀγχίσου. Ἰδίως ὁμοῦς ἐτιμᾶτο εἰς τὴν νῆσον Κύπρον, ὅθεν ἐκλήθη καὶ *Κύπρις*. Προσέτι εἶχε ναοὺς περιφήμους εἰς τὴν Πάφον, εἰς τὴν Ἀμαθοῦντα, εἰς τὰ Κύθηρα καὶ εἰς τὴν Κνίδον, ὅπου μάλιστα ἦτο καὶ τὸ ἄγαλμα αὐτῆς, ἔργον τοῦ Πραξιτέλου, καὶ ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τῆς ἀρχαίας γλυπτικῆς. Εἰς τὴν Ἀφροδίτην οὐδέποτε ἐθυσίαζον θύματα, ἔκαιον δὲ μόνον ἐπὶ τῶν βωμῶν αὐτῆς θυμίαμα καὶ ἄλλα εὐώδη ἀρώματα. Τὴν θεὰν τῆς ὠρχιότητος ζωγραφοῦσι κατὰ πολλοὺς τρόπους. Ἄλλοτε μὲν παριστάνεται ὥς νεᾶνις ἐξερχομένη ἐκ τοῦ κόλπου τῶν ὑδάτων, ἄλλοτε δὲ ζωγραφεῖται καθήμενη μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Ἔρωτος ἐπὶ ἄρματος συρομένου ὑπὸ περιστερῶν, κύκνων ἢ στρουθίων· ἡ δὲ κεφαλὴ αὐτῆς εἶναι ἐστεμμένη ἐκ μύρτων καὶ ῥόδων. Οὐδεμίαν θεότητα οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ γλύπται ἐζωγράφησαν πλειότερον τῆς Ἀφροδίτης, οὔτε οἱ ποιηταὶ ἐψάλλαν ἄλλην τινὰ πλειότερον αὐτῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Ὅποια ὑπῆρξεν ἡ γέννησις τῆς Ἀφροδίτης κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ Ἡσιόδου; — Πῶς ἐξηγοῦσι τὴν παράδοσιν ταύτην; — Εἰς ποῖον ἐδόθη σύζυγος ἡ Ἀφροδίτῃ; — Ποίου; ἡγάπησε; — Πῶς ἀπέθανεν ὁ Ἄδωνις;

Διηγέθητι τὴν δίκην τοῦ Πάριδος; — Ποῖαι ὑπῆρξαν αἱ συνέπειαι αὐτῆς;

Εἰπὲ τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν Χαρίτων; — Τίνος ἦσαν θυγατέρες; — Πῶς παριστάνουσιν αὐτάς; — Τί εἶναι ὁ Ἔρως; — Πῶς ἐφέρθη πρὸς αὐτὸν ὁ Ζεὺς; — Ποῦ καὶ πῶς ἀνετράφη; — Πῶς μετεχειρίσθη τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη αὐτοῦ; — Ποῖα εἶναι ἡ ἀλληγορικὴ ἔννοια τῆς ἱστορίας αὐτοῦ;

Διατί οἱ Ῥωμαῖοι ἐλάτρευον ἐξόχως τὴν Ἀφροδίτην; — Ποῦ ἔκαιντο οἱ περιφημότεροι αὐτῆς ναοί; — Τί ἡξεύρεις περὶ τοῦ ὑπὸ Πραξιτέλου ἀγάλματος αὐτῆς; — Τί ἐθυσίαζον εἰς τὴν Ἀφροδίτην; — Πῶς παριστάνουσι τὴν θεὰν ταύτην;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Δημήτηρ.

Γέννησις τῆς Δήμητρος· ἀπαγωγή τῆς θυγατρὸς αὐτῆς Περσεφόνης.

Ἡ Δημήτηρ, θυγάτηρ τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Κυβέλης, ἦτο ἡ θεὰ τῆς γεωργίας. Ὡς θὰ ἴδωμεν δὲ κατωτέρω, αὐτὴ περιῆλθε τὴν γῆν διδάσκουσα τοὺς ἀνθρώπους τὴν τέχνην τοῦ σπεῖρειν τὴν γῆν καὶ κατασκευάζειν τὸν ἄρτον. Ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν αὕτη ἐπαιζε μετὰ τῶν νυμφῶν πλησίον τῆς Ἐννης, ἐν Σικελίᾳ, ὁ τρομερὸς θεὸς τοῦ ἔθους, ὁ Πλούτων, τοῦ ὁποίου τὴν σκοτεινὴν κατοικίαν οὐδεμία θεὰ ἤθελε νὰ συμμερισθῇ, ἐξελθὼν αἴφνης ἐκ τοῦ κόλ-

που τῆς γῆς, ἀπήγαγε τὴν θυγατέρα τῆς Δήμητρος καὶ μετέφερεν αὐτὴν εἰς τὸ σκοτεινόν του βασιλείου. Ἡ Δημήτηρ ἔμαθεν ἀμέσως τὴν συμβῆσιν εἰς αὐτὴν δυστυχίαν, ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ τῇ εἴπῃ τὸ ὄνομα μήτε τὸ καταφύγιον τοῦ ἄρπαγος τῆς θυγατρὸς τῆς.

Περιοδεῖται τῆς Δήμητρος εἰς ἀναζήτησιν τῆς θυγατρὸς τῆς. — Πλούτος, υἱὸς τῆς Δήμητρος.

Ἡ Δημήτηρ ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐτῆς ἤναψε δύο λαμπάδας ἐκ τοῦ πυρὸς τῆς Αἴτνης, καὶ ἤρχισε νὰ διατρέχῃ τὴν γῆν νύκτα καὶ ἡμέραν, ζητοῦσα πανταχοῦ πληροφορίας περὶ τῆς ἀγαπητῆς αὐτῆς θυγατρὸς. Φθάσασα εἰς τὴν Ἀττικὴν κατέβη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κελεοῦ, βασιλέως τῆς χώρας, ὅστις ὑπεδέχθη αὐτὴν προθύμως· ἡ δὲ θεὰ ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ ἵν' ἀνταμείψῃ τὴν καλωσύνην ταύτην ἐδίδαξε τὴν γεωργίαν Τριπτόλεμον, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τούτου. Μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας ἐφιλοξένησαν τὴν θεάν ὁ Ἰπποθῶν, βασιλεὺς τῆς Ἐλευσί-
νος, καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ. Ἐντεῦθεν ἡ Δημήτηρ μετέβη εἰς Λυκίαν, ἐνθα ὅμως ἡ ὑποδοχὴ ὑπῆρξεν ἥττον εὐμενῆς. Χωρικοὶ ἐτάραξαν τὸ ὕδωρ πηγῆς τινος εἰς ἣν ἤθελε νὰ σθέσῃ τὴν δίψαν τῆς, ἡ δὲ θεὰ ὀργισθεῖσα μετέβαλεν αὐτοὺς εἰς βατράχους. (Γνωστὸν ὅτι οἱ ἐλώδεις τόποι, ἐν οἷς διαιτῶνται τὰ τοιαῦτα ζῶα, δὲν εἶναι κατὰλληλοι εἰς γεωργίαν.)

Μετὰ πολλὰς ἀνωφελεῖς περιοδεῖας, ἡ Δημήτηρ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Σικελίαν, ἐνθα εὗρε τὸν πέπλον τῆς Περσεφόνης πλησίον τῆς πηγῆς Κυανῆς, καὶ ἔμαθεν ἐκεῖ παρὰ τῆς νύμφης Ἀρεθούσης ὅτι ἡ θυγάτηρ αὐτῆς εἶχε γίνεαι σύζυγος τοῦ Πλούτωνος. Ἀμέσως ἀναβάνει εἰς τὸν Ὀλομπον, καὶ ἐπικαλεῖται τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Διὸς. Ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν προσπαθεῖ εἰς μάτην νὰ πείσῃ

αὐτὴν νὰ παραδεχθῇ τὸν Πλούτωνα ὡς γαμβρὸν, καὶ ἐπὶ τέλους ἀποφαίνεται ὅτι ἡ Περσεφὼν θέλει ἀπόδοθῇ εἰς τὴν μητέρα αὐτῆς, ἂν δὲν ἔφαγε τροφὴν τινα ἐν τῷ ἅδῃ. Δυστυχῶς ὁ φύλαξ αὐτῆς Ἀσκάλαφος τὴν εἶχεν ἴδει τρώγουσαν κόκκους τινὰς βοῦας· ἡ δὲ Δημήτηρ ἐκ λύπης μετεμόρφωσεν εἰς γλαῦκα τὸν ἀκριτόμυθον δοῦλον. Τέλος ὁ Ζεὺς συνδιαλλάττων τὰ διεστώτα ἀπεφάσισε νὰ μείνῃ μὲν ἡ Περσεφὼν σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, ἀλλὰ διέρχεται ἐξ μηνῶν τοῦ ἔτους ἐπὶ τῆς γῆς. Εἰς τὴν εὐφυᾶ ταύτην ἱστορίαν δύναται τις νὰ διίδῃ τὴν τύχην τοῦ κόκκου τοῦ σίτου ὅστις ἐξ μηνῶν μένει τεθαμμένος ἐν τῷ κόλπῳ τῆς γῆς καὶ ἀναφαίνεται ὑστερον ἵνα θερισθῇ. Ἀλλ' ἡ ἀλληγορία τοῦ Πλούτου, θεοῦ τοῦ πλούτου, εἶναι ἔτι σαφεστέρη. Ἐπλάττον αὐτὸν υἱὸν τῆς Δήμητρος, διότι ἡ γεωργία εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον θησαυρὸς ἀκένωτος. Ὁ Πλούτος ζωγραφεῖται συνήθως ὑπὸ τὴν μορφήν γέροντος τυφλοῦ. Νέος ὢν εἶχε κηρύξει ὅτι τὰ δῶρα αὐτοῦ δὲν ἤθελε χαρίζεαι εἰμὴ μόνον εἰς τοὺς ἐναρέτους καὶ τιμίους ἄνδρας· διὸ ὁ Ζεὺς ἐστέρησεν αὐτὸν τῆς ὀράσεως ἵνα διανέμῃ ἀδιακρίτως εἰς πάντας τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸ συνετὸν τοῦτο μέτρον ὠφέλησε πρὸ πάντων τοὺς κηκοὺς, οἵτινες χαλεπώτερον ἔγκεινται τῷ θεῷ καὶ διὰ τῆς βίας ἀποσπῶσιν ἀπ' αὐτοῦ τὰς χάριτάς του. Ἐν τούτοις ὁ ἐκ τῆς ἐργασίας καρπὸς ἔμεινε πάντοτε ἀληθὲς πλοῦτος, καὶ συνίσταται προπάντων εἰς τὰ προϊόντα τῆς γῆς ἅτινα μόνον δύνανται νὰ ἱκανοποιήσωσι τὰς ἀνάγκας τοῦ ἀνθρώπου. Μάρτυς ὁ Ἐρυσίχθων. Οὗτος περιφρονήσας τὴν λατρείαν τῆς Δήμητρος ἐδενδροτόμησε δάσος τι ὅπερ ἦτο ἀφιερωμένον εἰς αὐτήν· ἡ δὲ θεὰ ὀργισθεῖσα ἐτιμώρησεν αὐτὸν διὰ βουλιμίας. Ἀφοῦ ἐξήντηλσεν ὅλους αὐτοῦ τοὺς θησαυροὺς ἵνα κορέσῃ τὴν ἀδηφαγίαν του, ἡ θυγάτηρ του Μήστρα διετήρησεν αὐτὸν ἀκόμη πολλὴν

χρόνον. Εἶχε λάθει παρὰ τοῦ Ποσειδῶνος τὸ χάρισμα τῆς μεταμορφώσεως εἰς πᾶν εἶδος ζώου. Ἐπωλεῖτο λοιπὸν ἀδιαλείπτως ὑπὸ τοῦ πατρὸς τῆς καὶ ἀδιαλείπτως μετέβαλλε μορφὰς ἵνα ἀλλάσῃ καὶ δεσπότῃ. Ἀλλὰ τοῦ τεχνάσματος τούτου ἀνακαλυφθέντος, ὁ δυστυχὴς κατέφαγεν ἐπὶ τέλους τὰ ἴδια ἑαυτοῦ μέλη.

Λατρεία καὶ εἰκότες τῆς Δήμητρος.

Ἡ λατρεία τῆς Δήμητρος ἦτο λίαν διαδεδομένη ἰδίως ὅμως ἡ θεὰ αὕτη προὔτιμα νὰ διατρίβῃ εἰς Σικελίαν καὶ Ἀττικὴν, ὅπου ἐτιμᾶτο πλεονέκτον. Αἱ ἐορταὶ αὐτῆς ἐκαλοῦντο *θεσμοφορία*, ἐκ τῆς λέξεως *θεσμοφόρος*, ὅπερ δηλοῖ *ρομοθέτης* διότι εἶχε δώσει νόμους εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκπολιτίσασα αὐτοὺς διὰ τῆς γεωργίας, καὶ *Ἑλευσίνια*, ἐκ τῆς πόλεως Ἑλευσίνος, ὅπου ἐτελοῦντο αὐτὰ δὲ ἦσαν καὶ τὰ περιφημότερα. Εἰς αὐτὰ, οἱ μεμνημένοι δὲν ἠδύναντο ν' ἀποκαλύψωσιν, ἄνευ ἐγκλήματος καὶ τιμωρίας, τὸ μυστικὸν τὸ ὁποῖον ἐπιβάλλετο εἰς αὐτοὺς. Τὴν Δήμητρα παριστάνουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς ῥωμαλέας, ἵνα δείξωσι τὴν γονιμότητα τῆς γῆς. Εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς κρατεῖ δράγμα καὶ δρέπανον, εἰς δὲ τὴν κεφαλὴν φέρει δρέπανον ἐκ σταχύων. Πολλὰκι παριστάνεται κρατοῦσα λαμπάδα, εἰς ἀνάμνησιν τῶν περιουσιῶν αἱ ἐποίησεν εἰς ἀνεύρεσιν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τί ἦτο ἡ Δήμητρος; — Ποία ἦτο ἡ θυγάτηρ αὐτῆς; — Διηγῆθῃ τὴν ἀπαγωγὴν τῆς Περσεφόνης.

Ποίαι χώραι περιῆλθον ἡ Δήμητρα ζητοῦσα τὴν θυγατέρα αὐτῆς; — Ποιοὶ καὶ πῶς ὑπεδέξαντο αὐτήν; —

Πῶς ἔμαθε τὸ ὄνομα τοῦ ἄρπαγος τῆς Περσεφόνης; — Τί ἐπέτυχε παρὰ τοῦ Διὸς; — Ποία ἀλληγορία ἐγκρύπτεται εἰς τὴν διπλὴν διαμονὴν τῆς Περσεφόνης ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἰς τὸν ᾗδην; — Ποίαν ἄλλην ἀλληγορίαν περιέχει ἡ ἱστορία τοῦ Πλούτου; — Ποία εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ Ἑρυσίχθονος καὶ ἡ ἠθικὴ ἣν περιέχει;

Ποίαι ἦσαν αἱ κυριώτεραι ἐορταὶ τῆς Δήμητρος; — Πῶς παριστάνουσι τὴν θεὰν τούτην;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Διόνυσος.

Γέννησις τοῦ Διονύσου.

Ὁ Διόνυσος, ὁ καὶ ἄλλως καλούμενος Βάκχος, θεὸς τοῦ οἴνου, ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, βασιλέως τῶν Θεβῶν. Ἡ ἡγεμονίς αὐτῆς ἐγένετο θῦμα τῆς ματαιότητός της. Ἡ Ἥρα φθονοῦσα πάντοτε τὰς ἀντιζήλους αὐτῆς ἔλαβε τὴν μορφήν τῆς Βερόνης, τροφοῦ τῆς Σεμέλης, καὶ συνεβούλευσεν αὐτῇ νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Διὸς νὰ ἐμφανισθῇ εἰς αὐτὴν ἐν ὅλῃ τῇ λάμψει τῆς δόξης της. Ἐστερξεν ὁ Ζεὺς, καίτοι ἀκουσίως, καὶ ἐνεγκνίσθη εἰς αὐτὴν ἐν τῷ μέσῳ τῶν κεραυνῶν καὶ βροντῶν· ἀλλὰ τὸ ἀνάκτορον ἐπυρπολήθη καὶ ἡ Σεμέλη ἀπώλεισθη ἐν τῷ μέσῳ τῶν φλογῶν. Ἐν τούτοις τὸ τέκνον ὅπερ ἔφερεν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς ἐσώθη· ὁ Ζεὺς ἐκλεισεν αὐτὸ εἰς τὸν μηρόν του, καὶ τὸ ἐφόλαξεν ἐν αὐτῷ ἕως οὗ συνεπληρώθησεν οἱ ἐννέα μῆ-

νες οἱ ἀναγκαῖοι εἰς τὸν ἐντελῆ αὐτοῦ σχηματισμόν. Ἐξηγοῦσι τὸν μῦθον τοῦτον λέγοντες ὅτι ἡ Σεμέλη ἀπωλέσθη ἐν τῇ πυρπολήσει τοῦ μεγάρου αὐτῆς, καὶ ὅτι εἶχον κατορθώσει νὰ σώσωσι τὸ τέκνον αὐτῆς. Ἄλλοι ἐρμηνευταὶ προσθέτουσιν ὅτι ὁ Ζεὺς μετέθηκε τὸν Διόνυσον εἰς τὴν πόλιν Νύσσην, κειμένην πλησίον ὄρους τινὸς Μηροῦ καλουμένου καὶ ἐπειδὴ οἱ ποιηταὶ θηρεύουσι πάντοτε τὸ θαυμαστόν. Ἐπλάσαν ὅτι ὁ Διόνυσος ἐβλήθη εἰς τὸν μηρόν τοῦ Διός.

Ἀνατροφή τοῦ Διονύσου. Σιληνός.

Ὁ Διόνυσος παρεδόθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς χεῖρας τῆς θείας αὐτοῦ Ἰνούς, ἥτις ἀνέθρεψεν αὐτὸν τῇ βοθείᾳ τῶν Ὠρῶν καὶ τῶν Νυμφῶν. Ὅτε δὲ ἐφθασεν εἰς ἡλικίαν τοῦ νὰ παιδαγωγηθῇ, ἀνετίθη εἰς τὰς Μούσας καὶ εἰς τὸν Σιληνόν, υἱὸν τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Γῆς, ἡ, κατ' ἄλλους, τοῦ Πανὸς καὶ νύμφης τινός. Ὁ Σιληνὸς οὗτος εἶχε καταστῇ εὐάρεστος τοῖς θεοῖς διὰ τοῦ εὐθύμου καὶ σκωπτικοῦ αὐτοῦ χαρακτήρος, καὶ πολλάκις ἐδέχθησαν αὐτὸν εἰς τὴν ὁμήγουρίν των. Ἦτο γέρον μικρόσωμος, παχὺς καὶ φαλακρὸς, ἐφαίνετο πάντοτε μεθύσμενος, καὶ περιεπάτει ἢ μόλις κρατούμενος ἐπὶ ὄνου ἢ στηριζόμενος ἐπὶ βακτηρίας. Ζωγραφεῖται φέρων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς στέφανον ἐκ κισσοῦ καὶ εἰς τὴν χεῖρα ποτήριον ὀπερ πληρούμενον πάντοτε κενοῦται ἀδιαλείπτως. Ὑπῆρξεν ὁ πιστὸς σύντροφος τοῦ Διονύσου καὶ ἠκολούθησεν αὐτὸν εἰς ὅλας τὰς περιοδείας του.

Κατορθώματα καὶ κατακτήσεις τοῦ Διονύσου.

Ὁ θάνατος τῆς Σεμέλης δὲν ἐκόρεσε τὴν μνησικακίαν τῆς Ἥρας, ἥτις κατεδίωξεν ἀσπόνδως καὶ τὸ νήπιον

Διόνυσον, διεγείρσας κατ' αὐτοῦ, κοιμώμενου, δικέφαλον ὄφιν· ἀλλ' ὁ νέος θεὸς ἐπνίξεν αὐτὸν μεταξὺ τῶν χειρῶν του. Τότε ἐπληξεν αὐτὸν διὰ παραφροσύνης ἔνεκα τῆς ὁποίας περιγῆθη πολὺν χρόνον, καὶ μόλις ἐθεραπεύθη ἐν Φρυγίᾳ ὑπὸ τῆς Κυβέλης ἥτις ἐμήνησεν αὐτὸν εἰς τὰ μυστήρια τῆς λατρείας τῆς. Κατὰ τὴν περιήγησιν ταύτην εἶχεν ἀποκοιμηθῇ εἰς τὴν νῆσον Νάξον, ἐνθα πειραταὶ τυρρῆνιοι, ὑπὸ τῆς Ἥρας ἐμπνεόμενοι, καταλαμβάνουσι τὸν θεὸν κοιμώμενον καὶ δένουσιν αὐτόν· ἐξυπνήσας ὁμοῦς συντρίβει τὰ δεσμὰ αὐτοῦ καὶ μεταβάλλει εἰς δελφίνας τοὺς τολμηροὺς τούτους κακούργους. Ὁ Διόνυσος διεκρίθη διὰ τὴν ἀνδρείαν αὐτοῦ εἰς τὸν πόλεμον τῶν θεῶν κατὰ τῶν Γιγάντων. Μεταμορφωθείς εἰς λέοντα, συνετέλεσεν ἀποτελεσματικῶς εἰς τὴν νίκην. Ἐπανελθὼν ἐκ τοῦ Ὀλύμπου εἰς τὴν γῆν ἐπεχείρησε τὴν κατάκτησιν τῶν Ἰνδιῶν, ὅχι βιαίως, ἀλλ' ὡς ἥρως εἰρηνικὸς, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πιστοῦ αὐτοῦ Σιληνοῦ καὶ ὑπὸ πλήθους ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ὠπλισμένων διὰ θύρσων καὶ πληρούντων τοὺς ἀέρας ἐκ τοῦ ἥχου τῶν τυμπάνων καὶ τῶν κυμβάλων. Ἡ κατάκτησις αὐτοῦ ἐτελέσθη ἄνευ αἵματοχυσίας· οἱ λαοὶ ὑπετάσσοντο πλήρεις χαρᾶς εἰς θεὸν ὅστις ἐδίδασκεν αὐτοὺς τὴν τέχνην τοῦ καλλιεργεῖν τὴν γῆν, τοῦ κατασκευάζειν καὶ ἐξάγειν τὸ μέλι. Ὁ μῦθος αὐτοῦ εἶναι ἀλληγορία τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ εἰσδύοντος εἰς τὰς χώρας ταύτας.

Διηγοῦνται ὅτι ὁ Σιληνὸς ἐπιστρέψας εἰς Φρυγίαν ἀπεκοιμήθη ἡμέραν τινά, ἐν καταστάσει μέθης διατελῶν, πλησίον πηγῆς τινος εἰς ἣν ὁ Μίδας, βασιλεὺς τῆς χώρας, εἶχε διατάξει νὰ χύσωσιν οἶνον ἵνα ἐλκύσῃ αὐτόν· χωρικοὶ δὲ εὐρόντες αὐτόν, τὸν ἐστόλισαν δι' ἀνθίνων στεφάνων, καὶ ὠδήγησαν αὐτόν εἰς τὸν βασιλεῖα των. Ὁ ἡγεμὼν οὗτος τὸν ἐκράτησε δέκα ἡμέρας, αἵτινες παρ-

ἦλθον ἐν συμποσίοις καὶ διασκεδάσειν· ὅτε δὲ ἀπέδωκαν αὐτὸν εἰς τὸν Διόνυσον, ὁ θεὸς ἐξ εὐγνωμοσύνης παρεχώρησεν αὐτῷ τὸ δῶρον τοῦ μεταβάλλειν εἰς χρυσὸν πᾶν ὅ,τι ἤθελεν ἐγγίζει. Ὁ Μίδας ὅστις εἶχε ζητήσει ὁ ἴδιος τὸ ὀλέθριον τοῦτο δῶρον, ἀνεγνώρισεν ἀμέσως τὸ σφάλμα αὐτοῦ ὅτε ἐδῆσε νὰ ἐγγίσῃ τὴν τροφήν του, καὶ παρεκάλεσε τὸν Διόνυσον νὰ τὸν ἀπχάλαξῃ αὐτοῦ. Ἡ παράκλησις αὐτοῦ εἰσηκούσθη ἐπὶ τῷ ὄρω ὅμως ὅτι ἤθελε λουσθῇ εἰς τὸν Πακτωλόν· ἔκτοτε, λέγουσιν, ὁ ποταμὸς οὗτος καταφέρει ἄμμον πλήρη χρυσοῦ. Ὁ Μίδας ὁ ὁποῖος ἤδη μᾶς ἦτο γνωστὸς ἐξ ἁγείας τινὸς τιμωρίας ἦν ἐπέβαλεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων, εἶναι ὁ τύπος τῆς ἀμαθοῦς ματαιότητος.

Ἐκδίκησις τοῦ Διονύσου. Πενθεὺς. Λυκοῦργος.

Αἱ θυγατέρες τοῦ Μινύου.

Τὰ ἀκόλουθα ἐπεισόδια τοῦ βίου τοῦ Διονύσου ἢ Βάκχου μαρτυροῦσιν ὅτι ὁ οἶνος, τοῦ ὁποῖου ἦτο θεός, ἐμπνέει τὴν ἐκδίκην καὶ καθίστησιν αὐτὴν σκληράν. Ὁ Πενθεὺς, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν καὶ διαδόχος τοῦ πάππου αὐτοῦ Κάδμου, ἠθέλησε νὰ περιορίσῃ τὴν ἀκολασίαν ἣτις εἶχεν εἰσαχθῇ εἰς τὴν τελετὴν τῶν μυστηρίων τοῦ Βάκχου. Ἀλλ' ὁ θεὸς ὀργισθεὶς ἀπέλυσε κατ' αὐτοῦ τὰς ἱερεῖας του, Βακχιάδας καλουμένας, καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ οἰκογένειαν· ὥστε ὁ δυστυχὴς Πενθεὺς ἀπέθανε βληθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν, τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ μητρὸς, αἵτινες κατεκερμάτισαν αὐτόν.

Λυκοῦργος, ὁ βασιλεὺς τῆς Θράκης, θελήσας ἐπίσης νὰ περιστείλῃ εἰς τὸ βασιλείον του τὰ ὄργια τὰ ὅποια ἐγίνοντο πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου, ἐτιμωρήθη ὁ δυστυχὴς στερηθεὶς τῆς ὁράσεως. Ἄλλοι λέγουσιν ὅτι ὁ Βάκχος ἐνέβαλεν αὐτῷ τοιαύτην μανίαν ὥστε νομίζων ὅτι

ἐξερρίζωνε τὰς ἀμπέλους, ἔκοψε τὰς κνήμας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Θρύαντος, καὶ ἠκρωτηρίασεν ἑαυτόν. Ἐξηγοῦσι τὸν μῦθον τοῦτον λέγοντες, ὅτι ὁ Λυκοῦργος ἀπηγόρευσε τὸν οἶνον εἰς τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ καὶ ἐξερρίζωσε τὰς ἀμπέλους ἐκ τοῦ Κράτους του, ἵνα μὴ ἔχωσιν ἀφορμὴν νὰ παραβιάσωσι νόμον ὃν ἐνόμιζε σωτήριον.

Αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ καὶ θυγατέρες τοῦ Μινύου, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησαν νὰ διχκόψωσι τὴν συνήθη αὐτῶν ἐργασίαν, ἐνῷ ἐτελοῦντο αἱ εἰς τὸν Βάκχον καθιερωμέναι ἑορταί, μετεβλήθησαν εἰς νυκτερίδας καὶ τὸ ἐργόχειρον αὐτῶν εἰς κισσόν.

Λατρεία καὶ εἰκόνες τοῦ Διονύσου.

Αἱ ἑορταὶ τοῦ Διονύσου ἐκαλοῦντο Διονύσια ἢ Βάκχεια· ἀπώλεσαν ὅμως ταχέως τὸν θρησκευτικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα καὶ ἐγένοντο ἀφορμὴ ἀκολασιῶν καὶ ἀταξίας· τότε δὲ ἐκάλεσαν αὐτάς *ὄργια*. Τῶντι κατὰ τὰς ἑορτάς ταύτας γυναῖκες *Βακχιάδες* καλούμεναι διέτρεχον τὰς ὁδοὺς, ἐνδεδυμέναι δέρματα ζώων, ἔχουσαι τὰ πρόσωπα ἠλειμμένα ἐξ οἴνου πηκτοῦ, τὸ βλέμμα διάπυρον, τὴν κόμην ἀτάκτως λελυμένην καὶ ἐκβάλλουσαι ὄβρις συνοδευόμεναι ὑπὸ κρυγῶν τρομερῶν.

Τὸν Διόνυσον περιστάνουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν νεανίου ἔχοντος κόμην ξανθὴν καὶ μακράν, ἐςεμμένου ὑπὸ κληματίδων καὶ κισσῶν, καὶ περιβεβλημένου δέρμα λεόντος ἢ λεοπάρδου· τὸ δὲ ἄρμα αὐτοῦ σύρεται ὑπὸ λεόντων. Ὡς θεὸς δὲ τῶν οἶνοποτῶν, ὁ Διόνυσος ζωγραφεῖται καθήμενος ἐπὶ πίθου καὶ κρατῶν ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα. Εἰς αὐτὸν ἦτο ἀφιερωμένη ἡ κίσσα, ὡς σύμβολον τῆς ἀκριτοθυίας τῶν οἶνοποτῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Διόνυσος; — Πῶς ἐγεννήθη;

Ποῖος ἀνέθρεψε τὸν Διόνυσον; — Τί ἤξεύρεις περὶ τοῦ Σίληνου, παιδαγωγοῦ τοῦ Διονύσου;

Ποῖον δαίγμα ἀνδρείας ἔδωκεν ὁ Διόνυσος ἐνῶ ἀκόμη ἦτο παιδίον; — Ποίας λεπτομερείας ἤξεύρεις περὶ τῆς περιγῆσεως ταύτης; — Πῶς προσηνέχθη ὁ Διόνυσος εἰς τὸν κατὰ τῶν Γιγάντων πόλεμον; — Πῶς κατέκτησε τὰς Ἰνδίας; — Τί ἔκαμιν ὁ Μίδας εἰς τὸν Σίληνον;

Πῶς ἐξεδικήθη ὁ Διόνυσος τὸν Πενθέα, τὸν Λυκοῦργον καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ Μινύου, καὶ διατί;

Πῶς ὠνομάζοντο αἱ ἑορταὶ τοῦ Διονύσου; — Πῶς ὠνομάσθησαν ὕστερον; — Πῶς παριστάνουσι τὸν Διόνυσον; — Διατί ἡ κίσσα ἦτο ἀφιερωμένη εἰς αὐτόν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἡραίστος.

Γέννησις, δυσμείγεια καὶ ἔργα τοῦ Ἡραίστου.

Ὁ Ἡραίστος, θεὸς τοῦ πυρὸς, ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας· ἄλλοι δὲ ἀξιοῦσιν ὅτι ἦτο υἱὸς τῆς Ἥρας μόνης· ἥτις συνέλαβεν αὐτὸν ἐσφραγθεὶσα ρυτὸν τι ἵνα μιμηθῇ τὸν Δία ὅστις ἐγέννησε τὴν Ἀθηνᾶν ἐκ τοῦ ἐγκεφάλου αὐτοῦ. Ὅπως δὴ ποτε ὁ Ἡραίστος ἐγεννήθη τόσον δύσμορφος, ὥστε ὁ Ζεὺς δι' ἐνὸς κτυπήματος τοῦ ποδὸς ἐκρῆμνισεν αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὴν γῆν. Εἰς τὴν πτώσιν δὲ ταύτην ἔθραυσε τὸν μηρὸν αὐτοῦ καὶ

ἔμεινε χωλός. Ἀποκατεστάθη εἰς τὴν νῆσον Ἀθμνον δούπου ἔπεσιν ἀφοῦ ἐκυλίσθη ἐννέκ ὀλοκλήρους ἡμέρας εἰς τὸ κενὸν διάστημα, καὶ ἐσώσθησεν ἐν αὐτῇ σιδηρουργεῖα εἰς 2. παρέλαβεν ἐργάτας τοὺς κύκλωπας, υἱοὺς τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Τιταΐας. Εἶχε προσέτι ἐργοστάσια εἰς τὰς περκαυμένους νήσους τῆς Ἰταλίας τὰς καλουμένας Αἰολίδας ἢ Ἡραιστεῖους καὶ εἰς τὰ σπήλαια τοῦ ὄρους Αἴτνης. Ἡ πληθὺς τῶν Ἡραιστείων τῶν διεσπαρμένων εἰς ταύτας τὰς χώρας, τὰ ὅποια ἐκλήθησαν οὕτως ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεοῦ τοῦ πυρὸς, δικαιολογοῦσι τὴν παράδοσιν ταύτην. Ὁ Ἡραίστος ὑπερέττει μεγάλως τὸν Δία καὶ τοὺς ἄλλους θεοὺς εἰς τὸν κατὰ τῶν Γιγάντων πόλεμον, σφυρεκλήθησας τοὺς κεραυνοὺς ὑφ' ὧν ἐπλήχθησαν οἱ ἐπίφοβοι οὗτοι ἐχθροί. Διὰ τοῦτο, μολονότι δυσειδής, ἔλαβε πρὸς ἀμοιβὴν σύζυγον τὴν Ἀφροδίτην, τὴν ὡραιότεραν τῶν ἀθανάτων. Ὡς τεχνίτης ὁ Ἡραίστος διεκρίθη διὰ πολλὰ ἔργα, τὰ ὅποια οἱ ποιηταὶ ἐξύμνησαν εἰς τὰ ποιήματα αὐτῶν· τοιαῦτα ἦσαν τὸ μέγαρον τοῦ Ἡλίου, τὰ ὅπλα τοῦ Ἀχιλλέως, τὰ τοῦ Αἰνείου, ἡ ἀσπίς τοῦ Ἡρακλέους, τὸ περιδέραιον τῆς Ἑρμιόνης, τὸ τόσον ὀλέθριον εἰς τὰς γυναῖκας αἰτινὴς ἔφεραν αὐτὸ, καὶ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Λατρεία καὶ εἰκόνες τοῦ Ἡραίστου.

Ἐν Ἀθήναις ἐτελοῦντο, πρὸς τιμὴν τοῦ Ἡραίστου, ἑορταὶ λαμπαδηδρομίαι καλούμεναι· ἦσαν δὲ αὗται ἀγῶνες δρόμου, ἐν οἷς οἱ ἀγωνιζόμενοι μετέδιδον ἀπὸ χειρὸς εἰς χειρὰ λαμπάδα τινὰ ἥτις δὲν ἔπρεπε νὰ σβεσθῇ εἰμὴ εἰς τὸ τέμας τοῦ σταδίου. Τοῦτο εἶναι προφανές· ἐμβλημα τῆς ζωῆς, ἢ, ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν αἰώνων, οἱ ἄνθρωποι μεταδίδουσι πρὸς ἀλλήλους ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν.

Εἰς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ὁ Ἥφαιστος παριστάνεται ἡμίγυμνος, μὲ γενειάδα καὶ κόμην ἡμελημένην· διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς κρατεῖ πυράγραν καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς σφυρίον. Ὁ λέων ἦτο ἀφιερωμένος εἰς αὐτόν, διότι οἱ μυκηθμοὶ τοῦ ζώου τούτου ὁμοιάζουσι μὲ τὸν ὑπόκωφον κρότον τῶν ἡφαιστείων. Συγγραφεῖς τινες θεωροῦσι τὸν Ἥφαιστον ὡς τὸν Θόβελ τῆς Γενέσεως, τὸν πρῶτον ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὅς τις, πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ, ἦν σφυροκόπος χαλκίδος χαλκοῦ καὶ σιδήρου.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Ἥφαιστος; — Πῶς μετεχειρίσθη αὐτόν ὁ Ζεὺς ἅμα γεννηθέντα; — Ποῦ ἀποκατεστάθη; — Ποῖα ἦσαν τὰ ἔργα αὐτοῦ, οἱ ἐργάται οἱ ὅποιοι τὸν ἐβοήθουν, καὶ τὰ διαφορὰ αὐτοῦ ἐργοστάσια; — Πῶς ὑπηρετήσεν ὁ Ἥφαιστος τοὺς θεοὺς εἰς τὸν κατὰ τῶν Γιγάντων πόλεμον; — Ὡς τεχνίτης εἰς ποῖα ἔργα διεκρίθη;

Πῶς ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις αἱ ἑορταὶ τοῦ Ἥφαιστου καὶ πῶς ἐτελοῦντο; — Τίνος ἐμβλημα ἦσαν; — Πῶς παριστάνεται ὁ Ἥφαιστος εἰς τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα; — Ὡς ποῖον πρόσωπον τῆς Γενέσεως θεωροῦσιν αὐτὸν συγγραφεῖς τινες;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Δευτερεύοντες Θεοὶ τῆς Γῆς.

*Πάλης.—Χλωρίς.—Πομώρη.—Πρίαπος.—Πάγ.—
Τέρμων.—Σιλουανός.—Νόμφαι.—Λάρητες.—
Ἐγέζιοι Θεοί.*

Οἱ μεγάλοι θεοὶ τῆς γῆς ἦσαν ἡ Κυβέλη ἢ ἡ γῆ καὶ Δημήτηρ ἢ τοι ἡ γεωργία, Περσεφόνη ἢ ὁ σίτος, Βάκχος ἢ ἡ ἄμπελος, καὶ ὁ Ἥφαιστος ἢ τὸ πῦρ· μετ' αὐτοῦ; δὲ ἤρχοντο πολλοὶ ἄλλοι θεοὶ οἵτινες ἦσαν ἐφοροὶ τῶν διαφόρων μερῶν τῆς εὐρείας ταύτης κατοικίας τοῦ ἀνθρώπου, τῶν λειμώνων, τῶν ἀνθέων, τῶν καρπῶν, τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους, τῶν δασῶν, τῶν πηγῶν, τῶν ὀρέων κτλ.

« Ἀρχὴ τις θρησκευτικῆς γενικῆ ἐγκεχυραγμένη εἰς τὰ πνεύματα ὅλων τῶν λαῶν, εἶπε σοφὸς τις ἀνὴρ, ἐγένετο ἀφορμὴ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν θεῶν τῆς εἰδωλολατρείας· ἡ ἀρχὴ δὲ αὕτη εἶναι ἡ πεποιθήσις ἦν οἱ ἄνθρωποι πάντοτε εἶχον, ὅτι ἡ πρόνοια ἐπιβλέπει ὅλα τὰ ἀνθρώπινα γεγονότα, μικρὰ ἢ μεγάλα, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἀνεξαίρετως διαφεύγει τὴν προσοχὴν καὶ τὴν μέριμναν αὐτῆς. Ἀλλ' οἱ ἄνθρωποι ἐκπλαγέντες ἐπὶ τοῖς ἀπείροις μικροῖς πράγμασιν εἰς ἃ ἡ θεότης ἔπρεπε νὰ συγκαταβῇ, ἐνόμισαν καθήκον νὰ ἀνakuφίσωσιν αὐτήν, ὅρισαντες εἰς ἕκαστον θεὸν ἰδικιτέραν προσωπικὴν καὶ ἰδίαν λειτουργίαν. »

Ὁ Πάλης ἦτο θεότης ῥωμαϊκῇ, ἐφορὸς τῶν νομῶν καὶ τῶν ποιμένων. Αἱ ἑορταὶ αὐτῆς ἐτελοῦντο τὴν 21 ἀπριλίου, τὴν ἐπέτειον ἡμέραν τῆς κτίσεως τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ Ῥωμύλου.

Ἡ *Χλωρίς*, θεὰ τῶν ἀνθέων, εἶναι εὐφυής καὶ χαρίεσσα ἀλληγορία τοῦ ἔαρος, καὶ παριστάνουσιν αὐτὴν ἐστεμμένην ὑπὸ στεφάνων ἐξ ἀνθέων· ὡς σύζυγον ἔλαβε τὸν Ζέφυρον· τὸ ὅποιον σημαίνει ὅτι τὰ ἄνθη ἀγαπῶσι τὸν γλυκὺν καὶ ζωογόνον ἀέρα.

Αἱ ἑορταὶ αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο εἰς τιμὴν τῆς Χλωρίδος ἐκαλοῦντο *Ἀνθειήρια* ἢ *ἀγῶνες ἀνθικοί*, καὶ ἐσυστήθησαν ἐν Ῥώμῃ δύο αἰῶνας πρὸ Χριστοῦ. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι βραδύτερον ἀνενεώθησαν εἰς τὴν Μεσημβρινὴν Γαλλίαν ὑπὸ Κλήμεντος τοῦ Ἰσαύρου (1) δὲν εἶχον μετὰ τῶν πρώτων ἄλλο τι κοινὸν εἰμὴ μόνον τὸ ὄνομα.

Ἡ *Πομώνη* ἦτο ἔφορος τῶν καρπῶν καὶ τῶν φυτευσίμων γαιῶν. Συνεζεύχθη τὸν Βερτοῦμνον, θεὸν τῶν ὠρῶν τοῦ ἔτους· ἐπειδὴ οὗτος εἶχε τὴν δύναμιν ν' ἀλλάσῃ μορφήν κατὰ βούλησιν, ἔλαβεν ἀλληλοδιαδόχως τὴν μορφήν γεωργοῦ, θεριστοῦ, ἀμπελουργοῦ καὶ γραίας γυναικὸς, ὅπως πείσῃ τὴν Πομώνην νὰ δεχθῇ αὐτὸν, διότι ἕως τότε εἶχε μείνει ἀναίσθητος εἰς τὸν ἔρωτά του. Ὑπὸ τὴν ἀλληγορίαν ταύτην κρύπτονται αἱ τέσσαρες ὥραι τοῦ ἔτους. Τὴν Πομώνην παριστάνουσιν ἐστεμμένην ἐκ καρπῶν καὶ τὸν Βερτοῦμνον ἐστεμμένον ἐξ ἀνθέων, ἀμφοτέροι δὲ κρατοῦσιν εἰς τὴν χεῖρα ἓν κέρας τῆς Ἀμαλθείας.

Ὁ *Πρίαπος*, θεὸς τῶν κήπων, ἦτο υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Βάκχου κατὰ τὴν κοινοτέραν γνώμην. Πα-

(1) Ἀγῶνες ἀνθικοὶ συνεστήθησαν καὶ ἐν Τολώσῃ, κατὰ τὸ 4322, ὑπὸ πολλῶν ποιητῶν συναλθόντων ἵνα σχηματίσωσι τὸν Σύλλογον τῆς εὐθύμου ἐπιστήμης, ὡς ἐκάλεσαν αὐτόν. Κλήμης ὁ Ἰσαυρὸς ἀνεκαίνισεν αὐτοὺς κατὰ τὸ 1550, κατὰ δὲ τὸ 1695 μετεβλήθησαν εἰς ἀκαδημίαν σωζομένην ἀκόμη καὶ σήμερον. Σκοπὸς αὐτῆς εἶναι νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν ποίησιν καὶ νὰ ἀπονέμῃ εἰς τὰ ἀριστεύοντα ποιήματα βραβεῖα συνιστάμενα εἰς ἄνθη χρυσοῦ ἢ ἀργυροῦ.

ριστάνουσιν αὐτὸν μὲ κεφαλὴν ἀνθρώπου, μὲ ὦτα κυνὸς ἢ ὄνου, καὶ μὲ στέφανον ἐκ φύλλων ἀμπέλου ἢ δάφνης· εἰς τὴν χεῖρα κρατεῖ βλάβδον μικράν ἵνα διώκῃ τὰ πτηνὰ καὶ ρόπαλον ἵνα καταπολεμῇ τοὺς κλέπτας.

Ὁ *Πάν*, παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις, ἦτο τὸ μέγα Πᾶν, (ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μαρτυρεῖ), ἡ φύσις, ὁ κόσμος ὅλος. Παρὰ δὲ τοῖς Ἕλλησιν, ὁ Πάν ἦτο ἀπλῶς ὁ θεὸς τῶν ἐξοχῶν, καὶ ἐθεωρεῖτο υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Πηνελόπης ἧτις ἐγέννησεν αὐτὸν πρὶν συζευχθῇ τὸν Ὀδυσσεύα. Ὁ Πάν ἐγεννήθη μὲ κέρατα εἰς τὴν κεφαλὴν, μύτην σιμὴν, μηροὺς δὲ, κνήμας καὶ πόδας τράγου. Ἦτο ἀρχηγὸς τῶν Σατύρων, ἄλλων ἀγροτικῶν θεοτήτων ὁμοίων τῷ Πανί, αἱ ὁποῖαι, ὡς οὗτος, ἦσαν τὰ φόβητρα τῶν νυμφῶν, ὅχι τόσον ἐνεκὰ τῆς ἀσχημίας ὅσον ἐνεκὰ τῶν διεφθαρμένων αὐτῶν ἡθῶν. Ὁ Πάν ἐτιμᾶτο ἰδίως ἐν Ἀρκαδίᾳ, ἐνθα ἐχρησιμοποιεῖτο ἐπὶ τοῦ λυκαίου ὄρους. Αὐτὸς ἐπενόησε τὸν ἐπιτάφιον αὐλὸν, ὃν ὠνόμασε *Σύριγγα*, ἐκ τοῦ ὀνόματος νύμφης τινὸς ἧτις μετεμορφώθη εἰς κάλαμον, καθ' ἣν στιγμὴν ἔφευγε τὴν καταδίωξιν αὐτοῦ.

Ὁ *Τέρμων* ἦτο θεότης καθαρῶς ῥωμαϊκῇ. Ὁ βασιλεὺς Νουμάς ἐπενόησεν αὐτὴν ἵνα προστατεύσῃ τὰς ἰδιοκτησίας καὶ καταστήσῃ σεβαστὰ τὰ ὅρια τῶν ἀγρῶν. Εἰκονίζουσιν αὐτὸν μὲ κεφαλὴν ἀνθρώπου, ἀλλ' ἄνευ ποδῶν καὶ χειρῶν, ὡς ἐμβλημα τῆς εὐκινήσιας.

Ὁ *Σιλουανός* ἦτο θεὸς τῶν δασῶν, καὶ ἐθεωρεῖτο υἱὸς τοῦ Φαῦνου μετὰ τοῦ ὁποίου συγγέεται πολλάκις. Ὁ Φαῦνος δὲ ἦτο υἱὸς τοῦ Πίκου, βασιλέως τοῦ Λατίου, ὃν διεδέχθη, καὶ ἐπειδὴ συνετέλεσεν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς γεωργίας ἐλατρεύθη ὡς θεὸς μετὰ θάνατον. Τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐδόθη εἰς τὸν Φαῦνον, θεὸν τῶν ἀγρῶν, σχεδὸν ὁμοιον μὲ τὸν Σάτυρον, ἀλλὰ κατὰ τὴν μορφήν πολὺ σεμνότερον. Οἱ Ῥωμαῖοι εἶχον ἰδρύσει νῆον εἰς τιμὴν αὐτοῦ.

Νύμφαι ἐκαλοῦντο αἱ νεάνιδες ὅσαι κατήγοντο ἐκ τοῦ αἵματος θεῶν καὶ ἀνθρώπων· αὐταὶ διατήρουν τὴν νεότητά των, ἀλλ' ἠδύναντο νὰ ἀποθάνωσι μετὰ τινος διαδοχὴν ἐτῶν. Ὅλος ὁ κόσμος κατοικεῖτο ὑπὸ τῶν θεῶν τούτων· αἱ νύμφαι αἵτινες κατῴκουν τὴν γῆν ἐλάμβανον διάφορα ὀνόματα ἀναλόγως τῆς κατοικίας αὐτῶν. Ὅσαι κατῴκουν εἰς τὰ ὄρη ὠνομάζοντο Ὀρειάδες, Ναϊάδες ὅσαι κατῴκουν εἰς τὰς πηγὰς καὶ Δρυάδες ἢ Ἀμαδρυάδες ὅσαι κατῴκουν εἰς τὰ δάση. Ἡ τύχη τῶν τελευταίων τούτων νυμφῶν ἐξηρτάτο ἐκ τοῦ δένδρου τοῦ ὁποίου ἦσαν προστάται· δηλαδὴ ἐγεννῶντο καὶ ἀπέθνησκον μετ' αὐτοῦ.

Λάρητες καὶ Ἐφεστίοι θεοί. Οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχον πλάσει θεοὺς μόνον δι' ἕκαστον μέρος τῆς γῆς, ἀλλ' εἶχον θέσει καὶ εἰς τὰς οἰκίας των ἀκόμη, ὡς προστάτας τῶν ἐστιῶν αὐτῶν· οἱ μὲν Ῥωμαῖοι τούτους ἐκάλουν Λάρητας, οἱ δὲ Ἕλληνες Ἐφεστίους θεοὺς. Ἡ ἀρχὴ αὐτῶν ἀπαδίδεται εἰς τὴν ἀρχαιοπάτην συνήθειαν τοῦ θάπτειν τοὺς νεκροὺς ἐν ταῖς οἰκίαις· Ἐνόμιζον δηλ. ὅτι αἱ ψυχαὶ ἐξηκολούθουν νὰ κατοικῶσιν ἐν αὐταῖς μετὰ τῶν σωμάτων, καὶ ὅτι ἦσαν πνεύματα ἀγαθοποιά, ὅθεν ἐλάτρευσαν αὐτά. Ἡ δὲ λατρεία αὐτῶν συνίστατο εἰς μικρὰ ἐξ ἀργύρου, ἐλεφαντόδοντος, ξύλου ἢ πάσης ἄλλης ὕλης ἀγαλμάτια, τὰ ὅποια οἱ μὲν ἄπλοὶ πολῖται ἔθετον ὀπίσθεν τῆς θύρας ἢ παρὰ τῇ ἐστίᾳ, οἱ πλουσιώτεροι εἰς τὰς αὐλὰς καὶ οἱ ἐξοχώτεροι πολῖται εἰς ἰδιαίτερον ναῦσκον. Διατήρουν ἀνημμένην ἐνώπιον τῶν θεῶν τούτων λυχνίαν τινὰ καὶ ὁ κύων ἦτο ἀφιερωμένος εἰς αὐτοὺς ὡς σύμβολον τῆς ἐγρηγόρσεως.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Ποιοὶ ἦσαν οἱ ἀνώτεροι θεοὶ τῆς γῆς;

—Τίνος ἦσαν ἔφοροι οἱ κατώτεροι θεοί;—Εἰς ποίαν αἰτίαν δύνανται ν' ἀποδοθῇ ἡ πληθὺς αὐτῶν;—Τίς ἦτο ὁ Πάλης;—Πότε ἐτελοῦντο αἱ ἑορταὶ αὐτοῦ;—Τί ἠξεύρεις περὶ τῆς Χλωρίδος καὶ τῶν ἀνθικῶν ἀγώνων;—Εἰπέ τί ἦτο ἡ Πομώνη, τί ὁ Βερτοῦμνος, καὶ ποία εἶναι ἡ ἀλληγορία ἣν περιέχει ὁ γάμος αὐτῶν;—Τί ἦτο ὁ Πρίαπος;

Τίς ἦτο ὁ Πάν;

Τίς ἦτο ὁ Τέρμων;

Τίς ὁ Σιλουχός;

Ἀρίθμησον τὰ διάφορα εἶδη τῶν νυμφῶν; Τί ἦσαν οἱ Λάρητες, καὶ οἱ Ἐφεστίοι θεοί;—Ποία εἶναι ἡ ἀρχὴ αὐτῶν;—Πῶς ἐλάτρευον αὐτούς;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

Θαλάσσιοι Θεοί.

Ὠκεανός.—Τηθύς.—Ὠκεανίδες.

Οἱ ἀρχαιότατοι θεοὶ τῆς θαλάσσης ἦσαν ὁ Ὠκεανὸς καὶ ἡ Τηθύς, τέκνα ἀμφότεροι τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Τιταίας. Ὁ Ὠκεανὸς συνεζύχθη τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Τηθύν, ἐκ τοῦ γάμου δὲ τούτου ἐγεννήθησαν αἱ Ὠκεανίδες, νύμφαι τῆς θαλάσσης, ὑπολογιζόμεναι εἰς τρισχίλιας τοῦλάχιστον. Ἐξόχως ἐλάτρευον αὐτάς οἱ ναῦται, καὶ ἐν καιρῷ μὲν γαλήνης ἐθυσίαζον πρὸς τιμὴν αὐτῶν ἀρνία καὶ χοίρους, ἐν καιρῷ δὲ τρικυμίας ταῦρον μέλανα.

Ὁ Ὠκεανὸς ἐβασίλευεν ὄχι μόνον ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ποταμῶν ὧν ἦτο πατήρ· Οἱ ἀρχαῖοι ἐλάτρευον αὐτὸν πανδήμως καὶ τῷ ἀνέθετον τὴν περὶ

τῆς ζωῆς αὐτῶν φροντίδα ὅτε ἐπεχείρουν θαλάσσια ταξείδια. Εἰκονίζουσιν αὐτὸν ὑπὸ τὴν μορφήν γέροντος καθημένου ἐπὶ τῶν κυμάτων τῆς θαλάσσης, ἔχοντος τὸ μέτωπόν ὠπλισμένον μὲ δύο χηλὰς καρκίνου, κρατοῦντος λόγχην εἰς τὴν χεῖρα καὶ πλησίον αὐτοῦ ἔχοντος θαλάσσιον τι θηρίον.

Νηρεὺς. — *Νηρηίδες.* Ἐκ τοῦ γάμου τοῦ Ὠκεανοῦ μετὰ τῆς Τηθύος ἐγεννήθησαν οὐ μόνον αἱ Ὠκεανίδες, ἀλλὰ προσέτι ὁ Νηρεὺς καὶ ἡ Δωρίς. Συμμιγνέσθαι δὲ καὶ οἱ δύο οὗτοι θεοὶ ἐγέννησαν πεντήκοντα θυγατέρας, αἱ ὁποῖαι ἐκαλοῦντο Νηρηίδες καὶ ἐτιμῶντο ὡς νύμφαι τῆς θαλάσσης. Ὁ Νηρεὺς παριστάνεται ὑπὸ τὴν μορφήν γέροντος ἔχοντος μακρὰν κυανὴν γενειάδα. Τὴν κατοικίαν αὐτοῦ εἶχεν εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, τὸ ὅποιον βρέχει τὰ περάλια τῆς Ἑλλάδος, τὸν συνώδευον δὲ πάντοτε αἱ θυγατέρες του χορεύουσαι περὶ αὐτοῦ. Ὁ Νηρεὺς εἶχε τὸ πλεονέκτημα τοῦ γινώσκειν τὰ μέλλοντα. Αὐτὸς προεῖπεν εἰς τὸν Πάριν τὰς ὀλεθρίας συνεπείας τῆς ἀπαγωγῆς τῆς Ἑλένης, καὶ ἐκ τῶν συμβουλῶν αὐτοῦ ὀδηγούμενος ὁ Ἡρακλῆς ἔλαβε τὰ χρυσὰ μῆλα ἐκ τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων. Τὰς Νηρηίδας παριστάνουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν νεανίδων καθημένων ἐπὶ δελφίνων, καὶ κρατούσων εἰς τὴν χεῖρα τὴν τρίαιναν τοῦ θεοῦ τῶν θαλασσῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ στεφάνους ἐξ ἀνθέων. Εἶναι φυσικὸν νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ὅλαι αὗται αἱ νύμφαι, Νηρηίδες τε καὶ Ὠκεανίδες, οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ τὰ κύματα προσωποποιηθέντα ὑπὸ τῆς γονίμου φαντασίας τῶν ἀρχαίων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Ποιοὶ ἦσαν οἱ ἀρχαιότεροι θεοὶ τῆς θαλάσσης; — Πόθεν ἐγεννήθησαν αἱ Ὠκεανίδες; — Τί θεὰ ἦσαν αὗται; — Πῶς ἐλάτρευον αὐτάς; — Τί ἦτο ὁ Ὠκεανός;

Ποῖαν λατρείαν ἀπέδιδον αὐτῷ; — Πῶς τὸν παρίστανον; — Πῶς ἐγεννήθη ὁ Νηρεὺς καὶ ἡ Δωρίς;

Ἐκ τοῦ γάμου αὐτῶν ποῖαι θεότητες ἐγεννήθησαν; — Πῶς παριστάνουσι τὸν Νηρεά καὶ τὰς Νηρηίδας; — Τίνος αἱ θεαὶ αὗται ὑπάρχουσι προσωποποιήσεις;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'.

Ποσειδῶν.

Γέννησις καὶ καταρθώματα τοῦ Ποσειδῶνος.

Ὁ Ποσειδῶν, υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Κυβέλης, ἦτο ὁ ὑπέρτατος θεὸς τῶν θαλασσῶν, τῶν ὁποίων ἔλαβε τὸ κράτος ὅτε μετὰ τοῦ Διὸς ἐμοιράζετο τὴν πατρικὴν κυριαρχίαν. Εἶδομεν ὅτι ὁ Κρόνος κατέτρωγεν ἅμα γεννώμενα ὅλα τὰ ἄρρενα αὐτοῦ τέκνα· ἀλλ' ἡ σύζυγός του ἦτις εἶχε κκορθῶσαι ν' ἀπατήσῃ αὐτὸν παρουσιάσασα ἀντὶ τοῦ Διὸς πέτρην ἐσπαργανωμένην, τὸν ἔπεισε καὶ πάλιν ὅτι ἔτεκε πῶλον καὶ τῷ ἔδωκε νὰ καταφάγῃ αὐτόν· ἐκρυψε δὲ τὸν Ποσειδῶνα, τὸν πραγματικὸν αὐτῆς υἱόν, εἰς ποιμνὴν τινὰ τῆς Ἀρκαδίας. Ὁ θεὸς οὗτος ἀνδρωθεὶς ἐβοήθησε τὸν Δία εἰς τὸν κατὰ τῶν Τιτάνων πόλεμον, δυσχερεσθεὶς ὅμως ἀκολούθως διότι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ εἶχεν οἰκαιοποιηθῇ τὸ κράτος τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, συνώμοσε μετὰ τῶν λοιπῶν θεῶν ἵνα ἐκθρονίσωσιν αὐτόν. Ἀποτυχούσης τῆς συνωμοσίας ἐκείνης, ὁ Ποσειδῶν ἐδιώχθη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ καταβὰς ἐπὶ τῆς γῆς εἰργάσθη μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς ἀνέγερσιν τῶν τειχῶν

τῆς Τρωάδος. Ἐπειδὴ ὁμοῦ ὁ Λαομέδων ἤρνηθη νὰ πληρώσῃ εἰς αὐτοὺς τὸν συμφωνηθέντα μισθόν, συνεφώνησαν καὶ οἱ δύο ἵνα τιμωρήσωσι τὸν ἐπίορκον βασιλέα· καὶ ὁ μὲν Ἀπόλλων ἐστειλε τὸν λοιμὸν, ὁ δὲ Ποσειδῶν θαλάσσιόν τι θηρίον, ὅπερ κατέτρωγε τοὺς κατοίκους. Οἱ Τρῶες θορυβηθέντες, ἠρώτησαν τὸ μαντεῖον, τὸ ὅποιον διέταξεν αὐτοὺς νὰ παραδώσωσιν εἰς τὸ τέρας τὴν Ἡσιόνην, θυγατέρα τοῦ Λαομέδοντος. Ἡ δυστυχὴς ἡγεμονὶς ἐτέθη ἐπὶ βράχου τινὸς καὶ περιέμενε τὸν θάνατον, ὅτε κατὰ τύχην διήλθεν ἐκεῖθεν τὸ πλοῖον τῶν Ἀργοναυτῶν. Ὁ Ἡρακλῆς ὑπεσχέθη νὰ ἐλευθερώσῃ αὐτὴν ἂν ὁ Λαομέδων ἐσεργε νὰ τῷ δώσῃ τοὺς ἀπτήτους ἵππους του. Ὁ ἄπιστος βασιλεὺς ὑπεσχέθη, ἀλλ' ἠθέτησε καὶ πάλιν τὸν ὄρκον του· τότε ὁ Ἡρακλῆς ἀγανακτήσας ἐθυσιάσας πρὸς ἐκδίκησιν τὸν Λαομέδοντα καὶ τὴν οἰογένειάν του, πλὴν τοῦ Πριάμου, ὅστις εἶχε συμβουλευσὶ τὸν πατέρα του νὰ τηρήσῃ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ. Ὁ Ἡρακλῆς κατέστησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν νέον τοῦτον ἡγεμόνα καὶ ἔδωκε τὴν Ἡσιόνην σύζυγον εἰς τὸν Τελαμῶνα, βασιλεῖα τῆς Σαλαμῖνος καὶ ἓνα τῶν Ἀργοναυτῶν.

Ἐριδες τοῦ Ποσειδῶνος. — Ἀμφιτρίτη.

Εἶδομεν ὅτι ὁ Ποσειδῶν ἤρισε ματαίως μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς περὶ τῆς τιμῆς τοῦ ὀνόματος τῆς πόλεως τοῦ Κέκροπος, ἧτις ὠνομάσθη Ἀθῆναι. Εἰς τὴν αὐτὴν ἔριν περιῆλθε καὶ περὶ τῆς πόλεως Τροίης· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἔθηκε τέρμα εἰς αὐτὴν δοῦν· εἰ μὲν τὸν Ποσειδῶνα τὸν τίτλον βασιλείας τῆς Τροίης, εἰς δὲ τὴν Ἀθηνᾶν τὸν τίτλον προστατίδος τῆς πόλεως. Τέλος ὁ θεὸς τῶν θαλάσσιων ὑπέστη καὶ ἄλλην πάλιν κατὰ τοῦ Ἀπόλλωνος περὶ τῆς Κορίνθου. Ὁ κύκλωψ Βοιάρεως, ἐκλεχθεὶς δικαστὴς, παρεχώρησεν εἰς μὲν τὸν Ποσειδῶνα τὸν Ἰσθμὸν,

εἰς δὲ τὴν ἀντίπαλον αὐτοῦ τὸ ἀκρωτήριο τῆς Κορίνθου. Μεταξὺ τῶν πολλῶν συζύγων δ' ἔλαβεν ὁ Ποσειδῶν, διακρίνεται ἡ Ἀμφιτρίτη, θυγάτηρ τῆς Νηρείας καὶ τῆς Δωρίδος. Αὐτὴ εἶχε ποιήσει εὐχὴν παρθενίας, καὶ ὁ Δελφὴν ὅστις ἔπεισεν αὐτὴν νὰ συνάψῃ τὸν γάμον τοῦτον κατετάχθη μετὰ τῶν ἀστέρων. Ἡ Ἀμφιτρίτη ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ποσειδῶνος τὸν Τρίτωνα, ἓνα τῶν κυριωτέρων θαλασσιῶν θεῶν. Εἰς τὸν Ποσειδῶνα ἀποδίδουσι πολλὰ τέκνα, πλείστα συμβεβηκότα καὶ μεταμορφώσαι. Αἷτια τοῦτου εἶναι ὅτι οἱ πρῶτοι Ἕλληνες ἐκάλουν οὕτω πάντας τοὺς ξένους βασιλεῖς ὅτινες ἤρχοντο εἰς τὴν χώραν αὐτῶν διὰ θαλάσσης, ἢ ὅτινες εἶχον ἐκτείνει τὸ κράτος αὐτῶν ἐπὶ τῆς θαλάσσης· ὅθεν ἀπέδωκαν εἰς ἓνα μόνον ὅσα ἀνήκουσι εἰς πολλοὺς.

Ἰδιότητες καὶ λατρεῖα τοῦ Ποσειδῶνος.

Ὡς βασιλεὺς τῶν θαλασσῶν ὁ Ποσειδῶν ἦτο, μετὰ τὸν Δία, ὁ ἰσχυρότατος τῶν θεῶν. Παριτάνουσιν αὐτὸν δαίμον ἐπὶ ἄρματος καρχασινοῦς συρομένου ὑπὸ ἵππων θαλασσιῶν· εἰς τὴν χεῖρα κρατεῖ τρίαιναν, περικολλουθοῦσαι δὲ οἱ Τρίτωνες καὶ αἱ Νηρηίδες καὶ ἀποτελοῦσι τὴν συνοδίαν αὐτοῦ.

Ἡ λατρεῖα τοῦ Ποσειδῶνος μετεδόθη ἐκ τῆς Λιβύης, ὅπου κατ' ἀρχὰς ἐγενήθη, εἰς Ἑλλάδα καὶ Ἰταλίαν. Οἱ Ἕλληνες ἀνενέωσαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ τὰ Ἰσθμια, τὰ ὅποια ἐτελοῦντο εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου. Οἱ Ῥωμαῖοι ἐκάλουν τὰς ἐορτάς ταύτας *Κορσουάλια*, ἐκ τοῦ θεοῦ Κόνσου, ὃν συνέχισεν μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος. Τὴν πρώτην σύστασιν τῶν ἐορτῶν τούτων ἀπέδιδον εἰς τὸν βασιλεῖα Εὐκλιδρον, τὴν δὲ ἀνανέωσιν αὐτῶν εἰς τὸν Ῥωμόλον. Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἰσχυρίζετο ὅτι ὁ Κόνσος ἐνέπνευσεν αὐτῷ

τὴν ἀπαγωγὴν τῶν Σαβίνων γυναικῶν, ἥτις, τῶνόντι, ἐγένετο ἐν καρῷ τῆς ἑορτῆς ταύτης.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Πῶς ἐγεννήθη ὁ Ποσειδῶν; — Πῶς διέφυγε τὴν ἀδηφύγαν τοῦ Κρόνου; — Πῶς προσπνέχθη πρὸς τὸν Δία; — Ποίαν τιμωρίαν ἔλαβε; — Ποίαν τιμωρίαν ἐπέβαλεν ὁ Ποσειδῶν τῷ Λαομέδοντι; — Πῶς ἐτελεύτησεν ὁ ἐπίορκος οὗτος βασιλεὺς; — Ποία ὑπῆρξεν ἡ τύχη τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἡσιόνης;

Ποίας ἔριδας ἔσχεν ὁ Ποσειδῶν μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος; — Ποία εἶναι ἡ κατ' ἐξοχὴν σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος; — Ποῖος ἐγεννήθη ἐξ αὐτῆς; — Διατί ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Ποσειδῶνα πολλὰ τέκνα, πολλὰ συμβεβηκότα καὶ πολλὰς μεταμορφώσεις;

Πῶς παριστάνουσι τὸν Ποσειδῶνα; — Πόθεν μετεδόθη ἡ λατρεία αὐτοῦ; — Ποῖοι ὁγῶνες συνεστήθησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων; — Πῶς ἐκαλοῦντο αἱ ἑορταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ῥώμην; — Εἰς ποῖον ἀπέδιδον τὴν πρώτην σύστασιν καὶ εἰς ποῖον τὴν ἀνανέωσιν αὐτῶν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

Δευτερεύοντες Θεοὶ τῆς θαλάσσης.

Καθὼς ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, οὕτω καὶ ἡ ἀπέραντος ἑκτασις τῶν ὑδάτων ἐθεωρήθη κατοικουμένη ὑπὸ πληθύος ὄντων, ποικίλων κατὰ τὴν μορφήν, καὶ γεννηθέν-

τῶν ἀπάντων ἐκ τῆς φαντασίας τῶν ἐθνικῶν ποιητῶν, οἵτινες ἐποίησαν αὐτοὺς θεοὺς δευτερεύοντας. Ἐκ τούτων κυριώτεροι εἶναι οἱ ἀκόλουθοι.

Πρωτεύς. — Μῦθος Μενέλαου καὶ Ἀρισταίου.

Ὁ Πρωτεύς ἦτο υἱὸς τοῦ Ωκεανοῦ καὶ τῆς Τιθύος, κατ' ἄλλους δὲ τοῦ Ποσειδῶνος. Ὁ θεὸς οὗτος ἀνέθηκεν αὐτῷ νὰ φυλάττῃ τὰ ποιμνία του, συγκείμενα ἐκ φωκῶν ἢτοι θηλαστικῶν ταύρων, καὶ τῷ ἔδωκε, ὥς καὶ εἰς τὸν Νηρέα, τὸ δῶρον τοῦ γινώσκειν τὸ μέλλον. Ἀλλ' ὁ Πρωτεύς δὲν ὑπεχώρει εἰμὴ μόνον εἰς τὴν βίαν, καὶ ἐλάμβανε διαφόρους μεταμορφώσεις διὰ νὰ ἀποφεύγῃ τὰς ἐρωτήσεις ἐκείνων οἱ ὅποιοι ἤρχοντο νὰ συμβουλευώνται αὐτόν.

Ἐντοσούτω εἰς δύο περιστάσεις ἠναγκάσθη ὁ Πρωτεύς νὰ ὁμιλήσῃ ἀκουσίως. Ὁ Μενέλαος, βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, θέλων νὰ μάθῃ ποῦ ὁ ποιμὴν Πάρις εἶχε κρύψει τὴν σύζυγόν του Ἑλένην ἣν εἶχεν ἀπαγάγει, ἔμαθε παρὰ τοῦ χρησμοῦ ὅτι μόνος ὁ Πρωτεύς ἠδύνατο νὰ τῷ ἀνακαλύψῃ τοῦτο· ἔρχεται λοιπὸν μετὰ τριῶν συντρόφων ὀπλισμένων, καὶ διὰ ν' ἀπατήσωσιν αὐτὸν καλύπτονται ὑπὸ δερμάτων φώκης, καταλαμβάνουσιν αὐτὸν κοιμώμενον ἐν μέσῳ τοῦ ποιμνίου του, ὀρμῶσιν ἐπ' αὐτοῦ καὶ τὸν δένουσι δυνατὰ. Ὁ Πρωτεύς ἀποπειρᾶται νὰ διαφύγῃ ὑπὸ τὴν μορφήν πυρὸς καυσικοῦ, χειμάρρου ὀρμητικοῦ, λέοντος καὶ ὄφρος· ἀλλ' ἐπὶ τέλους βαρυνθεὶς ν' ἀντιτάσῃ ἀντίστασιν ματαίαν, ὑποχωρεῖ καὶ ἀποκαλύπτει εἰς τὸν Μενέλαον ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ ἡγεμὼν οὗτος ἐπεθύμει νὰ μάθῃ.

Ὁ Ὀρφεὺς ἔμελλε νὰ συζευχθῇ τὴν νόμφνην Εὐρυδίκεν, ἀλλ' ὁ ποιμὴν Ἀρισταῖος, υἱὸς τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Κυρήνης, φθονεὶ τὴν εὐτυχίαν αὐτῶν καὶ βάλλει

κατὰ νοῦν ν' ἀπαγάγῃ τὴν Εὐρυδίκην· αὕτη πείθεται· ἀλλ' ἐνῶ φεύγει δρομαίως πατεῖ ὄφιν κεκρυμμένον εἰς τὰ χόρτα καὶ ἀποθνήσκει πληγωθεῖσα θανάσιμως· αἱ δὲ νύμφαι ἵνα ἐκδικήσωσι τὸν θάνατον αὐτῆς, καταστρέφουσι τὰς μελίσσας τοῦ Ἀρισταίου, ὅστις ἐν τῇ λύπῃ αὐτοῦ καταφεύγει εἰς τὴν μητέρα του. Ἡ Κυρήνη συμβουλεύει τὸν υἱὸν αὐτῆς νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Πρωτέα, ὅστις θὰ ὑποδείξῃ αὐτῷ μέσον ἀσφαλές ἵνα ἐπανορθώσῃ τὴν ἀπώλειαν του. Ὁ Ἀρισταῖος λοιπὸν ἀπατᾷ τὸν θεὸν καθὼς εἶχε πράξει καὶ ὁ Μενέλαος, καὶ ἐπιτυχάνει παρ' αὐτοῦ θαυματουργὸν τι μυστικόν, διὰ τοῦ ὁποῖου ἀποκτᾷ τὰς μελίσσας του.

Τρίτων.

Ὁ Τρίτων, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀμφιτρίτης, ἦτο ὁ σαλπικτής τοῦ θεοῦ τῶν θαλασσῶν, καὶ προηγείτο τοῦ ἄρματος αὐτοῦ σαλπίζων θαλασσίαν τινὰ κόγχην. Τὸ σῶμα αὐτοῦ κατέληγεν εἰς οὐρανὸν ἰχθύος, καὶ ἦτο ἀρχηγὸς πολλῶν ἄλλων Τριτώνων ὁμοίων μὲ αὐτὸν καὶ ἐχόντων ἔργον νὰ φέρωσι τὰς διαταγὰς τοῦ Ποσειδῶνος, τὸν ὁποῖον παρηκολούθουν πάντοτε.

Γλαῦκος

Ὁ Γλαῦκος, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ Ωκεανίδος τινός, κατώκει ἐν Βοιωτίᾳ καὶ ἡγάπα πολὺ τὴν ἀλιεῖαν. Παρατηρήσας ὅτι οἱ ἰχθύες οὗς ἔφερον εἰς τὴν παραλίαν ἀνελάμβανον νέαν δύναμιν ἅμα ὡς ἡγγίζον χόρτον τι, ἠθέλησε νὰ δοκιμάσῃ αὐτό· εὐθύς δὲ, ἅμα τὸ ἐγεύθη, ἠσθάνθη ἑαυτὸν παρασυρόμενον ὑπὸ ἀγνώστου τινός· δυνάμεως, καὶ ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Ωκεανὸς καὶ

ἡ Τηθύς ὑπεδέχθησαν αὐτὸν καὶ τὸν μετέβαλον εἰς θαλάσσιον θεόν.

Ὁ μῦθος οὗτος εἶναι ἀλληγορία τῆς προόδου τῆς ἀλιείας, ἥτις κατ' ἀρχὰς ἐγένετο εἰς τὸ παράλιον καὶ ἔπειτα εἰς τὸ ἀνοικτὸν πέλαγος. ἀκόμη δὲ ὑποτίθεται ὅτι ὁ Γλαῦκος ἦτο ἐπιτήδειος κολυμβητής, ὅστις ἔμενε πολλὴν ὥραν ὑπὸ τὰ ὕδατα. Εἰκονίζουσιν αὐτὸν, ὡς καὶ πάντας τοὺς θαλασσίους θεοὺς, μὲ γένειον μακρὸν, κόμην πίπτουσαν ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ μὲ παχείας ὀφρὺς. Ἐλαβε παρὰ τοῦ Ἀπόλλωνος τὸ δῶρον τοῦ νὰ προφητεύῃ τὸ μέλλον, καὶ ἐγένετο διερμηνεὺς τοῦ Νηρέως.

Μελικέρτης.

Ὁ Μελικέρτης ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀθάμαντος, βασιλέως τῶν Θεβῶν, ἐν Βοιωτίᾳ. Φεύγων μετὰ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἰνοῦς τὴν ὁργὴν τοῦ πατρός του, ἐρρίφθη εἰς τὰ κύματα καὶ μετεμορφώθη ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος εἰς θαλάσσιον θεόν. Κατ' ἄλλην παράδοσιν, δελφίν τις ἔλαβε τὸ σῶμα τοῦ Μελικέρτου καὶ ἐκόμισεν αὐτὸ εἰς τὰ περὰ τῆς Κορίνθου· ἐκεῖ ὁ Σίσυφος, ἰδρυτὴς καὶ βασιλεὺς τῆς πόλεως ταύτης, ἐνεσταφίασε τὸν Μελικέρτην, μετωνόμασεν αὐτὸν Παλαίμονα, τὸν παρέστησεν ὡς θαλάσσιον θεὸν καὶ ἐσύστησεν εἰς τιμὴν αὐτοῦ τὰ Ἴσθμια.

Φόρκυς.

Ὁ Φόρκυς, θαλάσσιος θεὸς καὶ αὐτὸς, ἦτο ἐπίσης υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος. Ἐκ τῆς συζύγου αὐτοῦ Κητοῦς ἐγέννησε τὰς τρομερὰς Γοργόνας, τὸν δράκοντα ὅστις ἐφύλαττε τὰ χρυσὰ μῆλα τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων, τὴν Θόωσαν, μητέρα τοῦ Πολυμήμου, καὶ τὴν νύμφην Σκύλλαν. Αὕτη ἀπατήθησα ὑπὸ τῆς μαγίσσης Κίρκης, ἥτις ἐζήλευεν

αὐτὴν, ἐλούσθη εἰς πηγὴν δηλητηριώδη, καὶ ἀμέσως μετεβλήθη εἰς τρομερὸν τέρας, ἔχον δώδεκα ὄνυχας, ἐξ κεφαλᾶς καὶ ἐξ στόμακα πάντοτε χαίνοντα· φοβηθεὶς αὐτὴ δὲ ἡ δυσυχὴς διὰ τὴν μεταβολὴν ταύτην, ἐρρίφθη εἰς τὴν θάλασσαν, πλησίον τοῦ στενοῦ τῆς Μεσσηνίας. Τὸ ὄνομα αὐτῆς μετὰ τοῦ τῆς Χαρύβδεως κατέστη περιβόητον διὰ τὰ ναυάγια τὰ ὅποια ἐπρόξενουν τὰ δύο αὐτὰ τέρατα, ἢ μᾶλλον οἱ δύο οὗτοι βράχοι. Ἡ Χαρύβδις, κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἦτο γυνή τις ἐκ Σικελίας, ἣτις κλέψασα βόας τοῦ Ἡρακλέους, ἐκεραυνοβολήθη ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ μετεβλήθη εἰς τὸ ὁμώνυμον βράθρον.

Σειρήνες.

Αἱ Σειρήνες, νύμφαι ἡρώδημοι διὰ τὴν γοητευτικὴν γλυκύτητα τῆς φωνῆς αὐτῶν, ἦσαν θυγατέρες τοῦ ποταμοῦ Ἀχελώου καὶ τῆς μούσης Καλλιόπης· ἦσαν δὲ τρεῖς καὶ κατῴκουν εἰς τὴν Σικελίαν. Σύντροφοι οὗσαι τῆς Περσεφόνης καὶ κυρίως λυπηθεῖσαι διὰ τὴν ἄρπαγὴν αὐτῆς, παρεκάλουν τοὺς θεοὺς νὰ ταῖς δωρῶσιν πτέρυγας ἵνα δράμωσιν εἰς καταδίωξιν τοῦ ἄρπαγος· ἀλλὰ μὴ δυνηθεῖσαι νὰ φθάσωσι αὐτὸν, κατέφυγον εἰς τὰ παράλια τῆς θαλάσσης, μεταξὺ τῆς νήσου τῶν Καπρεῶν καὶ τῆς Ἰταλίας. Χρησμός τις εἶχε προεῖπει εἰς αὐτάς, ὅτι ἤθελον ζῆσαι ἀθάνατοι, ἂν κατῴρθουν νὰ σκαματώσιν διὰ τῆς γλυκύτητος τῆς φωνῆς αὐτῶν πάντα ὅσοι παρέπλεον ἐκεῖθεν, ἂν ὁμως ἄφινον ἓνα μόνον νὰ διέλθῃ ἀβλαβῆς, ἤθελον ἀποθάνει ἀμέσως. Διὰ τοῦτο, ἅμα ἰστίον τι ἐνεφανίζετο εἰς τὸν ὀρίζοντα, πάραυτα ἠκούετο θελητικὴ τις ἁρμονία ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐλκνύμενοι οἱ θαλασσοπόροι περιέπιπτον εἰς ἔκστασιν καὶ ἀπέθνησκον δι' ἑλλειψιν τροφῆς. Ὅθεν ἡ παρακειμένη παρχλία ἦτο κεκαλυμμένη ὑπὸ κοκκάλων λευκῶν ἐκ τοῦ χρόνου. Ὅτε

ὁμως οἱ Ἀργοναῦται παρέπλευσαν τὰ παράλια ταῦτα, αἱ Σειρήνες ματαίως ἠγωνίσθησαν νὰ σταματήσωσιν αὐτοὺς. Ὁ Ὀρφεὺς, εἰς τῶν Ἀργοναυτῶν, ἐθελξεν αὐτάς τὰς ἰδίας τόσον πολὺ διὰ τῆς λύρας του, ὥστε ἔμειναν ἄφωνοι ἐπὶ τινὰ χρόνον καὶ ἐρρίφθησαν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὄργανα διὰ τῶν ὁποίων συνώδευσαν τὴν φωνὴν αὐτῶν. Ὁ Ὀδυσσεὺς, ἐπιστρέφων ἐκ τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου, κατῴρθωσεν ἐπίσης νὰ διαφύγῃ τὰ ἀπατηλὰ αὐτῶν θέληγτρα, φράξας, κατὰ παραγγελίαν τῆς μαγίσσης Κίρκης, τὰ ὦτα τῶν συντρόφων αὐτοῦ καὶ δεθείς ὁ ἴδιος εἰς τὸν ἰστὸν τοῦ πλοίου αὐτοῦ. Αἱ Σειρήνες νικηθεῖσαι τοιοῦτοτρόπως, ἐρρίφθησαν εἰς τὰ κύματα καὶ μετεβλήθησαν εἰς βράχον. Παριστάνουσιν αὐτάς ὑπὸ μορφὴν ὠραίων γυναικῶν, ὧν τὸ σῶμα ἀπολήγει εἰς σχῆμα ἰχθύων ἢ πτηνῶν.

Ἄρπυιαι.

Αἱ Ἄρπυιαι, τὰς ὁποίας πλάττουν θυγατέρας τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς θαλάσσης, ἦσαν θαλάσσια θηρία, ἔχοντα πρόσωπον γυναικὸς, σῶμα γυπὸς καὶ ὄνυχας γαμβού· ἐπέφερον τὸν λιμὸν πανταχοῦ ὅθεν διήρχοντο ἀφαιροῦσαι τὰ φαγητὰ ἅπὸ τὰς τραπεζὰς καὶ διαχέουσαι δυσώδη τινὰ ἀποφορὰν· μολονότι δὲ ἐδιώκοντο πανταχοῦθεν, ἐπανήρχοντο ἀδιαλείπτως. Ἡ περιφημοτέρα μεταξὺ αὐτῶν ἦτο ἡ Κελαινώ, εἰς ἣν ὁ Βιργίλιος, ῥωμαῖος ποιητής, φαίνεται ἀποδίδων τὸ δῶρον τῆς προφητείας. Ὁ μῦθος τῶν Ἀρπυιῶν θεωρεῖται εὐλόγως ὡς ἐμβλημα τῶν πειρατῶν οἱ ὅποιοι λυμαίνονται τὰς θαλάσσας καὶ λεηλατοῦσι τὰς παρχλίας.

Αἰόλος καὶ Ἀνέμοι.

Τὸν Αἰόλον κατὰτάττουν μεταξὺ τῶν θεῶν τῆς θα-

λάσσης, διότι ἐπὶ τῶν ὑδάτων ἐξασκεῖ πρὸ πάντων τὴν δύναμιν αὐτοῦ. Ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς, ὅστις διώρισεν αὐτὸν φύλακα τῶν ἀνέμων κεκλεισμένων εἰς σπήλαια βαθεία, καὶ ἐβασίλευεν ἐπὶ τῶν νήσων τῆς θαλάσσης τῆς Σικελίας, αἵτινες ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως αὐτῶν ὠνομάσθησαν *Αἰολίαι*. Ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐρρίφθη ὑπὸ τῆς τρικυμίας εἰς τὰ Κράτη τοῦ Αἰόλου, ὁ θεὸς ὑπεδέχθη αὐτὸν εὐμενῶς καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἄσκους ἐν οἷς ἦσαν κεκλεισμένοι οἱ ἄνεμοι. Ἀλλ' οἱ ἄφροντες σύντροφοι τοῦ βασιλέως τῆς Ἰθάκης, ὑπείκοντες εἰς ὀλέθριόν τινα περιέργειαν, ἤνοιξαν τοὺς ἄσκους τούτους· ἀμέσως δὲ οἱ ἄνεμοι ἀπολυθέντες ἐτάραξαν τὰς θαλάσσας καὶ ὤθησαν τὸν Ὀδυσσεῦ πολλὴν μακρὰν τῆς πατρίδος του, εἰς τὰ περάλια τῆς Ἀφρικῆς.

Εἰς τὸν Αἰόλον ἀποδίδουσι δώδεκα υἱοὺς, περιστάνοντας τοὺς κυριωτέρους ἀνέμους. Ἐκ τούτων κοινότεροι εἶναι· ὁ Βορέας, ὁ Νότος, ὁ Εὖρος καὶ ὁ Ζέφυρος· ὁ Βορέας σύρει κατόπιν ἑαυτοῦ τὴν χιόνα καὶ τὸ ψῦχος, ὁ Νότος, ἦτοι μεσημβρινὸς ἄνεμος, εἶναι πρόδρομος τῶν βροχῶν καὶ τῶν καταιγίδων· ὁ Εὖρος ἦτοι νοταπηλιώτης, διακρίνεται ἐπὶ τῇ ταχείᾳ πορείᾳ, καὶ τέλος ὁ Ζέφυρος, ἦτοι δυτικὸς ἄνεμος, πνέει τόσον ἐλαφρῶς ὥστε ζωογονεῖ τὰ φυτὰ καὶ παράγει τοὺς καρπούς. Εἰκονίζουσιν αὐτὸν ὑπὸ τὴν μορφήν νεανίου γαληνίου, ἐστεφανωμένου ὑπ' ἀνθέων καὶ φέροντος πτέρυγας χουσαλίδος.

Ἡώς.

Ἡ Ἡώς, θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος καὶ τῆς Γῆς, ἦτο, κατὰ τινὰς συγγραφείς, μήτηρ τῶν Ἀνέμων, διότι, τρώοντι, γεννῶνται συνήθως ὅταν ἡ θεὰ αὕτη ἐξέρχεται τοῦ κόλπου τῶν κυμάτων ἵνα ἀναγγεῖλῃ τὴν ἔλευσιν τοῦ ἡλίου.

Ἡ Ἡώς ἡγάπησεν ἱμπαθῶς δύο κυνηγοὺς ὀνομαστοὺς διὰ τὴν ὠραιότητα αὐτῶν, τὸν Τιθωνὸν καὶ τὸν Κέφαλον· ἐκ τούτων ὁ πρῶτος ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Πριάμου βασιλέως τῆς Τρωάδος. Ἡ θεὰ ἐπέτυχε παρὰ τοῦ Διὸς τὴν ἀθανασίαν διὰ τὸν ἄνδρα ὃν ἡγάπησεν, ἀλλ' ἐλησμόνησεν ἂν ζητήσῃ συνάμα καὶ νεότητα παντοτινὴν, διὸ ὁ Τιθωνὸς ἐφθασεν εἰς τόσον βαθὺ γῆρας, ὥστε ὁ Ζεὺς, ἐξ εὐσπλαγχνίας, μετεμόρφωσεν αὐτὸν εἰς τέττιγα· ὁ Μένμων, υἱὸς τοῦ Τιθωνοῦ καὶ τῆς Ἡῶς, ἐγένετο ἰσχυρὸς ἡγεμὼν, βασιλεύσας εἰς τὴν Αἰθιοπίαν καὶ πολλὰς ἄλλας χώρας τῆς Ἀνατολῆς, ἤλθε δὲ καὶ εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος μετὰ δεκακινησχιλίων ἀνδρῶν καὶ ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως. Εἰς τὰς ἐν Αἰγύπτῳ Θήβας εἶχε κολοσσαῖόν τι ἄγαλμα, τὸ ὁποῖον ἅμα τὴν πρωΐαν προσεβάλλετο ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων ἐξέβαλλεν ἤχους κιθαρῳδεῖς καὶ ἐναρμονίους.

Ἡ Ἡώς εἶχε δώσει εἰς τὸν Κέφαλον ἀκόντιόν τι τοῦ ὁποῖου αἱ βολαὶ ἦσαν ἀσφαλεῖς· ἀλλὰ τὸ δῶρον τοῦτο ἀπέβη ὀλέθριον εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Πρόκριν. Ἡμέραν τινὰ ἐνῶ ἦτο κεκρυμμένη εἰς ἕν δάσος παραφυλάττουσα τὸν σύζυγον αὐτῆς τὸν ὁποῖον ἐζήλευεν, οὗτος τὴν ἐκτύπησε διὰ τοῦ ἀσφαλοῦς τούτου βέλους καὶ διετρώπησε τὴν καρδίαν αὐτῆς. Ὁ Κέφαλος καὶ ἡ Πρόκρις μετετέθησαν εἰς τὸν οὐράνιον θόλον. Ὁ πρὸς δύο κυνηγοὺς ἔρωσ τῆς Ἡῶς ἐξηγεῖται ἐκ τῆς πρωΐης ἐξεγέρσεως τῶν ἀγαπώντων τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἀσκήσεως, ὁ δὲ θάνατος τῆς Πρόκριδος εἶναι ἀλληγορία τῶν κινδύνων καὶ τῶν δυστυχιῶν ὧν πολλάκις ἡ θήρα εἶναι πρόξενος.

Οἱ ποιηταὶ παριστάνουσι τὴν Ἡῶ περιβεβλημένην ἐσθῆτα κροκοδάφῃ, καὶ ἐπιβάνουσαν ἄρματος ῥοδοβαφοῦς συρομένου ὑπὸ ἵππων λευκῶν. Διὰ τῶν ῥοδοχρόων αὐτῆς δακτύλων ἀνοίγει τὰς πύλας τῆς Ἀνατολῆς, διαχείει τὴν δρόσον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τρέφει τὰ ἄνθη.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Πρωτεύς; — Τί ἤξεύρεις περὶ αὐτοῦ; — Πῶς ἠπάτησεν αὐτὸν ὁ Μενέλαος κατὰ πρῶτον καὶ ἔπειτα ὁ Ἀρισταῖος;

Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Τρίτων; — Ποῖον ἦτο τὸ ἔργον αὐτοῦ; — Τί σχῆμα εἶχε; — Ποῖοι ἦσαν οἱ σύντροφοί του;

Τίνος υἱὸς αὐτοῦ ὁ Γλαῦκος; — Πῶς ἔγεινεν ἡ μεταμόρφωσις αὐτοῦ; — Πῶς ἐξηγοῦσαι τὸν μῦθον τοῦτον; — Πῶς παριστάνουσι τὸν Γλαῦκον;

Τί γνωρίζεις περὶ τοῦ Μελικέρτου, περὶ τῆς ἱστορίας, περὶ τῆς μεταμορφώσεως αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν τιμῶν τὰς ὁποίας ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸν οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι; — Τίς ἦτο ὁ Φόρκυς; — Ποῖα ἦσαν τὰ τέκνα αὐτοῦ; — Τί ἦσαν αἱ Γοργόνες; — Τί ἦτο ἡ Σκύλλα;

Διηγῆθῃτε τὴν ἱστορίαν τῶν Σειρήνων. — Ποῖοι ἐνίκησαν αὐτάς; — Πῶς; — Ποῖα ἦτο ἡ τύχη αὐτῶν; — Πῶς παριστάνουσιν αὐτάς;

Τί ἦσαν αἱ Ἀρπυιαι; — Τίνος ἔμβλημα ἦσαν;

Τίς ἦτο ὁ Αἰόλος; — Ποῖοι ἦσαν οἱ κυριώτεροι ἄνεμοι; Πῶς παριστάνουσι τὸν Ζέφυρον;

Τίνος θυγάτηρ ἡ Ἠώς; — Διηγῆθῃτε τὴν ἱστορίαν τοῦ Τιθωνοῦ. — Τί ἤξεύρεις περὶ τοῦ Μέμνονος, υἱοῦ τοῦ Τιθωνοῦ καὶ τῆς Ἠοῦς; — Πῶς ἀπέθανεν ὁ Κέφαλος καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Πρόκρις; — Τί σημαίνει ὁ μῦθος οὗτος; — Πῶς παριστάνουσι τὴν Ἠῶ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Ὁ ἄδης.

Περιγραφή τοῦ ἄδου.

Ὅλοι οἱ ἐθνικοὶ λαοὶ ἐπίστευον ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀ-

θάνατος καὶ ὅτι λαμβάνει εἰς ἄλλην ζωὴν, κατὰ τοὺς νόμους ἀναλλοιώτου τινὸς δικαιοσύνης, ἢ τὰς τιμωρίας αἱ ὁποῖαι ἐπιφυλάττονται εἰς τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἢ τὰς ἀμοιβὰς αἱ ὁποῖαι ὀφείλονται εἰς τὴν ἀρετὴν. Ἐπειδὴ ὁμῶς οἱ λαοὶ οὗτοι δὲν εἶχον περὶ τοῦ κόσμου ἐν γένει καὶ περὶ τῆς ἐπιγείου σφαίρας, ἰδίως γνώσεις ἀκριβεῖς ἀλλ' ἀτελεῖς καὶ συγκεχυμένας, ἐφικνάζοντο ὅτι ὁ ποταμὸς τῆς ἀνθρωπίνου ψυχῆς συμπληροῦται εἰς ὑποχθονίους τινὰς τόπους, οὓς ὠνόμαζον *ἄδην*. Ἐκεῖ εὐρίσκοντο ὁ Τάρταρος, τόπος τῆς καταδίκης τῶν πονηρῶν, καὶ τὰ Ἰλύσιχ Πεδία, κατοικία τερπνῇ προωρισμένη εἰς τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας.

Κατὰ τὸν Ἡσίοδον, τοῦ ὁποῖου ἡ περιγραφή εἶναι σκοτεινὴ καθὼς ἡ ἰδέα ἦν οἱ ἀρχαῖοι εἶχον περὶ τοῦ ἄδου, ὁ Τάρταρος εἶναι εἶναι κεχωσμένος εἰς τὸν κόλπον τῆς γῆς τόσον ὅσον αὐτὴ ἀπέχει ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Ἀν ἄκμων ἐρρίπτετο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤθελεν κυλίεσθαι εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα ἐννέα ἡμέρας καὶ ἐννέα νύκτας ἕως οὐ ἐγγίσει εἰς τὴν γῆν, καὶ ἄλλον τόσον καιρὸν ἕως οὐ φθάσει εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ Ταρτάρου. Ἡ ἄβυσσος αὕτη περικυκλοῦται ὑπὸ χαλκοῦ περιφράγματος καὶ σκότος ἀδιάλυτον κρύπτει τὴν εἴσοδον αὐτῆς. Ὑπεράνω δὲ αὐτῆς κεῖνται τὰ αἰώνια θεμέλια τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, τὰ σύνορα τοῦ κόσμου, τόποι εἰδεχθέστατοι καὶ δυσώδεις, οὓς βδελύττονται καὶ αὐτοὶ οἱ ἀθάνατοι. Ἐκεῖ ὑφύεται τὸ κατηφές ἀνάκτορον τοῦ τρομεροῦ Πλούτωνος.

Ὅσοι ποιηταὶ ὑπῆρξαν, τόσαι διάφοροι περιγραφαὶ ἔγειναν περὶ τοῦ ἄδου. Παραθέτομεν ἐνταῦθα περικοπήν τινα ἐκείνης ἣν ὁ Βιργίλιος ἐποίησεν ἐν τῇ Αἰνείαδι αὐτοῦ « Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς πενθίμου κατοικίας διατρίβουσιν αἱ Λύπαι, αἱ σπαρακτικαὶ Τύψεις, αἱ ὠχραὶ Ἀσθίνειαι, τὸ κατηφές Γῆρας, ὁ φόβος, ἡ κακὴ σύμβου-

κος Πιῖνα, ἡ εἰδεχθῆς Ἐνδεια, ὁ Θάνατος καὶ ὁ ὕπνος, ἀδελφὸς τοῦ θανάτου. Ἐκεῖ φκίνονται αἱ Ἐριννύες, ὁ ἀνθρωποκτόνος Πόλεμος, ἡ μανιώδης Ἔρις, ὑψοῦσα κεφαλὴν κεκαλυμμένην ὑπὸ ὄψεων, καὶ ἄπειρα ἄλλα ἀποτρόπαια τέρατα τὰ ὅποια πληροῦσι τὴν εἴσοδον τοῦ Ἄδου. Ἐκεῖθεν σκοτεινὴ τις ὁδὸς ἄγει εἰς τὸν Ἀχέροντα, ποταμὸν τῶν ἀγωνιῶν, σχηματιζόμενον ἀπὸ τὰ δάκρυα τῶν κακῶν· ἐπὶ τῆς μιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ τούτου συνωθοῦνται αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν, περιμένουσαι τὸν ὑποχθόνιον πορθμέα, τὸν γέροντα Χάρωνα, ἵνα παραλάβῃ αὐτοὺς εἰς τὴν λέμβον τοῦ· ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας ὑψοῦται ἡ πύλη τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Πλούτωνος, φυλακτιζομένη ὑπὸ τοῦ τρικεφάλου Κερβέρου, ὅστις νύκτα καὶ ἡμέραν ἐκβάλλει τρομεροὺς ὕλαγμούς. » Τέσσαρες ἄλλοι ποταμοὶ διέδρουν τὸν Ἄδην. Ὁ Κωκυτός, σχηματιζόμενος ἐπίσης καὶ οὗτος ἀπὸ τὰ δάκρυα τῶν ἀμαρτωλῶν· ὁ Φλεγέθων, ὅστις κατέφερε χειμάρρους φλογῶν καὶ ἀσφάλτου· ἡ Στύξ, τρομερὸς ποταμὸς, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποῖου καὶ αὐτοὶ οἱ θεοὶ ἐροβοῦντο νὰ ὀρκισθῶσι, διότι ὁ ὅρκος οὗτος ἔπρεπε νὰ ᾔῃ ἀπαραβίαστος· ἡ Λήθη, τῆς ὁποίας τὰ ὕδατα ἔκαμνον τὰς ψυχὰς νὰ λησμονῶσι τὴν μνήμην τῶν δεινῶν τὰ ὅποια ὑπέστησαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τὴν ἰδίαν ἐαυτῶν ὑπαρξίν· τότε, μεταβαίνουσαι εἰς ἄλλα σώματα ἐπανήρχοντο εἰς τὴν ζωὴν καὶ ἤνοῦντο μετὰ τῶν ζώων. Τοῦτο ὠνομάζετο *μετεμψύχωσις* ἢ μεταβάσις τῆς ψυχῆς εἰς ἄλλον σῶμα.

Πλούτων.

Λατρεία καὶ ιδιότητες αὐτοῦ.

Τὸν Πλούτωνα, τρίτον υἱὸν τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Κυ-

βέλης, κατέφαγεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὡς καὶ πάντα τὰ ἄλλα τέκνα, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ τὸν ἐμέσῃ ἔνεκα ποτοῦ τίνος τὸ ὅποιον ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὁ Ζεὺς· διὸ ὁ Πλούτων, ἐξ εὐγνωμοσύνης, παρέσχεν εἰλικρινῆ ἀφοσίωσιν εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ὑπομένοντα τὸν κατὰ τῶν Γιγάντων πόλεμον. Ἐπολέμει δὲ ὡπλισμένος ὑπὸ περικεφαλαίας ἥτις εἶχε τὴν ἀρετὴν τοῦ νὰ καθιστᾷ ἀόρατον ἐκείνον ὅστις ἔφερεν αὐτήν. Μετὰ τὴν νίκην ταύτην ὁ Πλούτων ἔλαβεν ὡς μερίδιον τῆς πατρικῆς κληρονομίας τὴν βασίλειαν τοῦ Ἄδου· ἀλλ' ἡ κατοικία του τόσον κατηφὴς καὶ μελαγχολικὴ ἦτο, ὥστε οὐδεμία θεὰ ἔστεργε νὰ συζευχθῇ καὶ νὰ ζήσῃ μετ' αὐτοῦ. Ὅθεν ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν βίαν καὶ ἤρπασε, ὡς ἐν τοῖς προηγούμενοις εἶδομεν, τὴν Περσεφόνην θυγατέρα τῆς Δήμητρος.

Ὁ Πλούτων ἐμισεῖτο γενικῶς καὶ ἐνέπνεε τρόμον εἰς ὅλους, διότι ἐθεωρεῖτο θεὸς ἀδυσώπητος. Ἐν Ἑλλάδι δὲν εἶχεν οὔτε ναοὺς οὔτε βωμοὺς, οὔτε ὕμνοι συνετέθησαν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ. Ἐν Ἰταλίᾳ δὲ ἐθυσίαζον αὐτῷ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνθρώπους, ἔπειτα δὲ, ὅτε τὰ ἥθη ἐβελτιώθησαν, μέλανας ταύρους καὶ ἄλλα ζῶα τούτου τοῦ χρώματος. Ἐθυσίαζον δὲ αὐτὰ κατὰ ζεύγη, διότι ὁ ἄρτιος ἀριθμὸς θεωρούμενος ὡς ἀπείσιος ἦτο ἀφιερωμένος εἰς τὸν θεὸν τοῦ Ἄδου· διὰ τοῦτο ὁ δεῦτερος μὴν τοῦ ἔτους, καὶ τοῦ μηνὸς τούτου ἡ δευτέρα ἡμέρα, ἐξελέγετο πρὸς τελετὴν τῶν ἐορτῶν αὐτοῦ. Ἡ κυπάρισσος, ὁ νάρκισσος καὶ ὅλα τὰ ἐπικηδεῖα φυτὰ ἦσαν ἀφιερωμένα εἰς τὸν Πλούτωνα· οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ ἔφερον στεφάνους πεπλεγμένους ἐκ τῶν φυτῶν τούτων.

Παριστάνουσι συνήθως τὸν Πλούτωνα καθήμενον ἐπὶ θρόνου ἐβενίνου, ὃν περικυκλοῦσιν αἱ Ἐριννύες καὶ ὅθεν παγάζουσιν οἱ ποταμοὶ τοῦ Ἄδου. Ἡ Περσεφόνη κάθεται εἰς τὰ ἀριστερὰ αὐτοῦ, ὁ δὲ Κέρβερος εἶναι εἰς τοὺς

πόδας του. Διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς κρατεῖ ἐνίοτε σκῆπτρον, ἄλλοτε βρόδον χρησιμεύουσιν νὰ διώκῃ τὰ σκότη, καὶ ἄλλοτε ξίφος. Πολλάκις δὲ ζωγραφοῦσιν αὐτὸν καὶ καθήμενον ἐπὶ ἄρματος χρυσοῦ συρομένου ὑπὸ μελάνων ἵππων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τί ἐδόξαζον οἱ ἀρχαῖοι περὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς ἀνθρωπίνου ψυχῆς καὶ περὶ τοῦ μέρους ἐν ᾧ ὁ προορισμὸς οὗτος συμπληροῦται;—Ὅποια τις εἶναι ἡ ἰδέα ἣν ὁ ποιητὴς Ἡσίοδος δίδει περὶ τοῦ Ταρτάρου;—Ποίαν περιγραφὴν ἰκάνει περὶ αὐτοῦ ὁ Βιργίλιος;—Ποῖοι ἦσαν οἱ κυριώτεροι ποταμοὶ τοῦ Ἄδου;—Τί ἦσαν τὰ Ἠλύσια Πεδία;

Τί ἤξεύρεις περὶ τοῦ Πλούτωνος, βασιλέως τοῦ Ἄδου;—Διατί γενικῶς ἐμισεῖτο καὶ ἐνέπνεε τρόμον;—Πῶς ἐλάτρευον αὐτὸν ἐν Ἑλλάδι καὶ πῶς ἐν Ἰταλίᾳ;—Πῶς παριστάνουσιν αὐτόν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

Οἱ Κριταὶ τοῦ Ἄδου.

Μεταξὺ τῶν ἀνωτέρων λειτουργῶν τῆς ἐξουσίας τοῦ Πλούτωνος τὴν πρώτην θέσιν εἶχον οἱ τρεῖς κριταὶ τοῦ Ἄδου Μίνως, Αἰακὸς καὶ Ῥαδάμανθυς. Ὁ τόπος εἰς ὃν ὑφούτο τὸ δικαστήριον αὐτῶν ἐκαλεῖτο πεδίον τῆς ἀληθείας, εἰς τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσχωρήσῃσι τὸ Ψεῦδος καὶ ἡ Συκοφαντία. Ἐκεῖ παρουσιαζόντο αἱ ψυ-

χαὶ πῶν νεκρῶν, ὀδηγούμεναι ὑπὸ τοῦ Ἑρμοῦ πρόεδρος δὲ τοῦ δικαστηρίου τοῦ Ἄδου ἦτο ὁ Μίνως, ὅστις ἐκράται εἰς τὴν χεῖρα σκῆπτρον, ὡς ἐμβλημα τῆς ἀνωτάτης αὐτοῦ δυνάμεως.

Οἱ κριταὶ οὗτοι ὑπῆρξαν ἐπὶ τῆς γῆς βασιλεῖς ἐξ ἀκουστος διὰ τὴν φρόνητιν καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτῶν. Ὁ Μίνως, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρώπης, ἐβασίλευσεν εἰς τὴν Κρήτην, τὴν ἐπροίκισε μὲ νόμους σοφοὺς καὶ κατέστησε τὸν λαὸν αὐτοῦ εὐτυχῇ. Ὁ Αἰακὸς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ αὐτὸς, ἐκυβέρνησε τὴν νῆσον Οἰνῶν, ἣν μετωνόμασεν Αἰγίναν ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς μητρὸς αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ποτε πεῖνα μετὰ πανώλους ὀλεθρίας ἠρήμωσε τὰ Κράτη αὐτοῦ, παρεκάλεσε τὸν πατέρα του νὰ πληρώσῃ καὶ πάλιν τὸ βασίλειόν του κατοίκων. Ὁ Ζεὺς εἰσήκουσε τῆς δεήσεως τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ μετέβαλεν εἰς ἀνθρώπους ὅλους τοὺς μύρμηκας παλαιᾶς τιнос δρυός, ἕνεκα δὲ τούτου ὀνομάσθησαν *Μυρμιδόνες*. Ὁ Αἰακὸς, ἕνεκα τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς πραότητος μεθ' ὧν ἐκυβέρνησεν, ἐκρίθη ἄξιος νὰ καταταχθῇ, μετὰ θάνατον, μεταξὺ τῶν κριτῶν τοῦ Ἄδου, καὶ εἶχεν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ τοὺς νεκροὺς τῆς Εὐρώπης. Ὁ Ῥαδάμανθυς ἐδίκασε τοὺς νεκροὺς τῆς Ἀσίας. Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Μίνως, ἀναγκασθεὶς δὲ, ἕνεκα ἀκουσίου τινὸς φόβου, ν' ἀναχωρήσῃ ἐκ Κρήτης, ἀπεσύρθη εἰς Λυκίαν καὶ ἐσύστησεν ἀποικίαν ἣν ἐκυβέρνησε μετὰ τόσας φρονήσεως, ὥστε ὅταν οἱ ὑπήκοοί του ᾔθελον νὰ παραστήσωσι κρίσιν τινὰ ὡς δίκαιαν, ἔλεγον, Κρίσις Ῥαδαμάνθυος.

Ἑριννύες.

Αἱ Ἑριννύες, θυγατέρες τοῦ Ἀχέροντος καὶ τῆς Νυκτὸς, ἦσαν τρεῖς τὸν ἀριθμὸν, Τισιφὼν, Μέγαιρα καὶ

Ἀλεκτῶ. Αὐταὶ ἐξετέλουν τὰς ἐκδικήσεις τῶν Θεῶν καὶ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Μίνωος. Παριστάνουσιν αὐτὰς μὲ πρόσωπον ἀπειλητικόν, καὶ κεφαλὴν κεκαλυμμένην ὑπὸ ὄψεων· καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατοῦσι δάδα ἀνημμένην, διὰ δὲ τῆς τέρας ἐκαστιγὰ ἐξ ὄψεων. Οἱ Ἕλληνες ἵνα μὴ παροξύνωσι τὰς τρομερὰς ταύτας θεάς, τὰς ὠνόμαζον κατ' εὐφημισμόν *Βύμεριδας*· εἶναι δὲ τὸ ἐμβλημα τῶν τύψεων αἵτινες σπαράττουσι τὴν καρδίαν τῶν ἐνόχων.

Μοῖραι.

Αἱ μοῖραι ἦσαν τρεῖς, καὶ ἐθεωροῦντο κατὰ τινας μὲν θυγατέρες τοῦ Ἑρέβου καὶ τῆς Νυκτός, κατ' ἄλλους δὲ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. ὠνόμαζοντο Κλωθῶ, Λάχεσις καὶ Ἄτροπος, καὶ ἦσαν ἑφοροι τῆς γεννήσεως καὶ τῆς ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Κλωθῶ, ἡ νεωτέρα τῶν τριῶν, ἐκράτει ἄτρακτον πλήρη μαλλίου καὶ μετάξης, τὰ ὅποια ἀνεμίγνυντο, κατὰ τὴν τύχην ἐκάστου· ἡ εὐτυχεστέρα συνέκειτο ἐκ χρυσοῦ καὶ μετάξης. Ἡ Λάχεσις ἐστρεφε τὴν ἄτρακτον καὶ ἐκλώθε τὸ νῆμα, ἡ δὲ Ἄτροπος ἐκοπτεν αὐτὸ διὰ τῆς ἀσπλάγχχνου ψαλίδος τῆς. Τὰς Μοῖρας εἰκονίζουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικῶν γραιῶν, μὲ πρόσωπον σοβερὸν καὶ κεφαλὴν περικυκλωμένην ὑπὸ σωροῦ μαλλίου λευκοῦ ἀναμειγμένου ὑπὸ ἀνθέων νερκίσου.

Χάρων.

Ὁ Χάρων, υἱὸς τοῦ Ἑρέβου καὶ τῆς Νυκτός, ἦτο

ὁ πορθμεὺς τοῦ Ἅδου, ἐντολὴν ἔχων νὰ μεταφέρει πέραν τοῦ Ἀχέροντος τὰς ψυχὰς τῶν νεκρῶν ὡς ἐκόμιζεν αὐτῷ ὁ Ἑρμῆς. Ἡ ἀμοιβὴ ἦν ἀπῆται διὰ τὴν διαπόρθμευσιν ταύτην ἦτο εἰς ὁβολός, αἱ δὲ ψυχαὶ ὅσαι δὲν ἠδύναντο νὰ πληρώσωσιν αὐτὸν κατεδικάζοντο νὰ πλανῶνται ἐκκτὸν ἔτη εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ μετὰ τῶν ψυχῶν ἐκείνων ὡς τὰ σώματα ἐστεροῦντο τῶν τιμῶν τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Διὰ τοῦτο ἐφρόντιζον νὰ θέτωσιν εἰς τὸ στόμα τῶν νεκρῶν νομισμὰ τι τὸ ὅποιον ὠνόμαζον *ὀβολόν* τοῦ *Χάρωνος*. Οὐδαίς θνητὸς εἰσέρχετο ζῶν εἰς τὸ ὀλέθριον πορθμεῖον, χωρὶς νὰ παρουσιάσῃ τὸν χρυσοῦν κλάδον ὃν ἔδιδεν ἡ Σίβυλλα· ὅθεν ὁ Χάρων κατεδικάσθη εἰς ἐνός ἔτους φυλάκισιν ὡς ποιήσας ἐξαίρεσιν τινα διὰ τὸν Ἡρακλῆν. Τὸν πορθμέα τοῦ Ἅδου παριστάνουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν γέραντος ῥωμαλέου, ὅστις ἵσταται ὀρθίος εἰς λέμβον καὶ κρατεῖ κώπην εἰς τὴν χειρὰ· Ἡ γενεὰ αὐτοῦ εἶναι λευκὴ καὶ πυκνὴ, τὸ μέτωπόν του κατῆφέ· καὶ ἐρρύτιδωμένον, παχεῖα δὲ ὀφρύς καλύπτει τοὺς μέλανας καὶ διαπεραστικούς αὐτοῦ ὀφθαλμούς.

Ὁ μῦθος οὗτος ἐλήφθη παρὰ τῶν Αἰγυπτίων, οἵτινες μετεβίβαζον τοὺς νεκροὺς πέραν λίμνης τινός, εἰς τόπον ὅπου οἱ μὲν ἐνάρστοι ἤξιουντο ταφῆς ἐντίμου, οἱ δὲ πονηροὶ ἐστεροῦντο αὐτῆς.

Νέμεσις.

Ἡ Νέμεσις, θεὰ τῆς ἐκδικήσεως, ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀνάγκης, ἡ κατ' ἄλλους τοῦ Ἑρέβου καὶ τῆς Νυκτός. Προσδιορισμένη οὕσα ἵνα τιμωρῇ τὸ ἐγκλημα, κατεδίωκεν ἀνελιῶς τοὺς ἐνόχους καὶ διὰ νὰ προρθάνῃ

αὐτοὺς, διέτρεχε δρομαίως τὸν οὐρανὸν, τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν· τοῦτο σημαίνουσιν αἱ πτέρυγες, ὁ τροχὸς καὶ τὸ πηδάλιον μεθ' ὧν εἰκονίζουσιν αὐτήν. Διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κρατεῖ δάδα φωτίζουσαν τὰς συνειδήσεις, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας μάστιγα κεκαλυμμένην ὑπὸ ὄψεων, δι' ἧς πλήττει τοὺς ἐνόχους. ἔχει ὁμοίως καὶ γλυκυτέραν τινὰ λειτουργίαν, τὸ ν' ἀνταμειβῇ τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Ποῖοι ἦσαν οἱ κριταὶ τοῦ ἄδου;—Ποῦ ἔκειτο τὸ δικαστήριον αὐτῶν;—Εἶπε τὴν ἱστορίαν ἐκάστου ἐξ αὐτῶν ὅτε ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ποῖα ἦσαν τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν Ἑρινύων;—Πῶς παριστάνονται;—Ποῖαι ἦσαν αἱ τρεῖς Μοῖραι, τίνο; θυγατέρες ἦσαν καὶ ποῖα ἦτο ἡ ἐργασία αὐτῶν;

Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Χάρων;—Ποῖα ἦτο ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ;—Τί ἦτο ὁ ὀβολὸς τοῦ Χάρωνος;—Πῶς παριστάνουσι τὸν πορθμέα τοῦ ἄδου;—Πῶς ἐξηγοῦσι τὸν μῦθον τοῦ Χάρωνος;

Τί ἦτο ἡ Νέμεσις;—Τίνος θυγάτηρ ἦτο;—Ποῖα ἦτο ἡ ἐργασία αὐτῆς;—Πῶς παριστάνουσι τὴν Νέμεσιν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Τιμωρίαι τῶν μεγάλων ἁμαρτωλῶν ἐν τῷ ἄδῃ.

Τὸν Τάρταρον κατοικοῦσιν οἱ μικροὶ ἐκαῖνοι ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι ἀφοῦ, ζῶντες ἐπὶ τῆς γῆς, διαπραξάντο παντὸς

εἶδους ἐγκλήματα, ὑφίστανται ἤδη τιμωρίας ἀναλόγους. Ἐκεῖ φαίνονται ὁ Σίσυφος, ὁ Σαλμωνεύς, ὁ Φλεγύας, ὁ Ἰξίων, ὁ Τυτιδῆς, ὁ Τάνταλος, αἱ Δαναΐδες, οἱ Τιτᾶνες καὶ πλείστοι ἄλλοι ἁμαρτωλοί.

Σίσυφος.

Ὁ Σίσυφος, υἱὸς τοῦ Αἰόλου, κατεδικάσθη νὰ κυλῇ πρὸς τὴν κορυφὴν ὄρου τινὸς ὑπερμεγέθη πέτρων, ἧτις ὀλισθαίνουσα πίπτει ἀδιαλείπτως. Λόγος τῆς τιμωρίας ταύτης εἶναι ὁ ἀκόλουθος. Ὁ Σίσυφος ὑπῆρξεν ἰδρυτῆς καὶ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Κορίνθου, ἣν ἐπλούτισε διὰ φόνων καὶ κακουργημάτων. Ἐπνίγεν ὑπὸ σωροὺς μεγάλων λίθων ὅλους τοὺς ξένους ὅσοι ἐπλησίαζον εἰς τὰ Κράτη αὐτοῦ. Ὁ Θησεύς, βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν, ἠλευθέρωσε τὴν Ἑλλάδα τοῦ τέρατος τούτου τρυπήσας αὐτὸν διὰ βέλους. Ὁ Σίσυφος ἀποθνήσκων παρήγγειλεν εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Μερόπην ν' ἀφήσῃ τὸ σῶμά του ἄταφον. Ἀλλὰ τοῦτο ἐπραξεν διὰ νὰ δοκιμάσῃ τὴν ἀγάπην αὐτῆς· διὸ μαθὼν ἐν τῷ ἄδῃ ὅτι εἶχε συμμορφωθῇ μὲ τὴν θέλησιν αὐτοῦ, ἠθέλησε νὰ τὴν τιμωρήσῃ καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ Πλούτωνος τὴν ἄδειαν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν γῆν ὑποσχόμενος ὅτι θέλει ἐπανέλθει τάχιστα. Ἐπειδὴ ὁμοίως ἐλησμόνησε τὴν ὑπόσχασίν του, ὁ Ἑρμῆς ἐπανάγαγεν αὐτὸν διὰ τῆς βίας εἰς τὸν Τάρταρον, ἔνθα ὑφίσταται τὴν εἰς τὰ ἐγκλήματα αὐτοῦ πρέπουσαν ποινήν.

Σαλμωνεύς.

Πλησίον τοῦ Σισύφου εἶναι ὁ Σαλμωνεύς, ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ τύραννος τῆς Ἡλίδος. Ὑπερηφανευθεὶς διὰ τὴν κατάκτησιν τῆς χώρας ταύτης ἠθέλησε νὰ ἀντιποιηθῇ ἀξιώσει Θεοῦ. Κατεσκεύασε λοιπὸν χαλκίνην γέφυραν,

ἦν διήρχετο ἐπὶ ἄρματος τοῦ ὁποίου ἡ τροχίλασις ὠμοίᾳζε πρὸς τὸν κρότον τῆς βροντῆς, καὶ διὰ τὸ νὰ μιμηται τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κεραυνοῦ ἐρρίπτεν ἐπὶ τῶν δυσυχῶν αὐτοῦ ὑπηκόων δαδὰς ἀνημμένους. Ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὀργισθεὶς ἐπὶ τοσαύτῃ ἀσεβείᾳ καὶ θρασύτητι ἐρρίψεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τοὺς ἀληθεῖς αὐτοῦ κεραυνούς καὶ ἐκρήμυνε τὸν Σαλμωνέα εἰς τὸν Τάρταρον.

Φλεγύας.

Ὁ Φλεγύας, υἱὸς τοῦ Ἄρεως, ἦτο βασιλεὺς τῶν Λαπίθων, λαοῦ τῆς Θεσσαλίας, ἐπιτηδείου εἰς τὴν χρῆσιν τῶν ἵππων. Ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Κορωνίς, ἀρπαγείσα ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐγέννησε τὸν Ἀσκληπιόν, ὁ δὲ Φλεγύας μηχανώδης γενόμενος ἐκ λύπης, ὠπλίσθη διὰ δαδός, ἔτρεξεν εἰς τὸν ναὸν τῶν Δελφῶν καὶ ἔκαυσεν αὐτὸν ἵνα ἐκδικήσῃ τὴν ὕβριν τῆς θυγατρὸς του. Ἀλλ' ὁ Ἀπόλλων ὀργισθεὶς ἐφόνευεν αὐτὸν μὲ βέλη, καὶ τὸν ἐκρήμυνεν εἰς τὸν ἄδην, ὅπου εἶναι ἐξηπλωμένος κάτωθεν βράχου, ὅστις ἀπειλῶν πάντοτε νὰ πέσῃ, κρατεῖ αὐτὸν εἰς αἰώνιον τρόμον.

Ίξιον.

Οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ προηγουμένου Φλεγύου, ὃν καὶ διεδέχθη εἰς τὸν θρόνον. Νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα γείτονός τινος ἡγεμόνος, Διῶνέως καλουμένου, οὐ μόνον ἡρνήθη νὰ δώσῃ εἰς τὸν πενθερὸν αὐτοῦ τὰ δῶρα τὰ ὅποια ὑπεσχέθη, ἀλλὰ προσέτι ἐκάλεσεν αὐτὸν δολίως εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὸν ἐρρίψεν εἰς κάμινον ἀνημμένην. Μετ' οὗ πολὺ μαστιζόμενος ὑπὸ τύψεως τοῦ συνειδότος καὶ μισούμενος ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, ἐπεκαλέσθη τὴν εὐμένειαν τοῦ Διὸς, ὅστις συγκινήθεις διὰ τὴν μεταμέλειαν αὐτοῦ,

τὸν κατέστησε κοινωνὸν τῆς τροπέζης τῶν θεῶν. Ἐν τῷ οὐρανῷ ὧν ἐτόλμησε νὰ ὕβρισῃ τὴν Ἥραν, ἥτις παρεπονήθη περὶ τούτου εἰς τὸν σύζυγόν της. Τότε ὁ Ζεὺς ἐκρήμυνε τὸν ἐνοχὸν εἰς τὸν Τάρταρον, ὅπου δεδεμένος ἐπὶ τροχοῦ κεκαλυμμένου ὑπὸ ὄφειων καὶ ἀεικινήτου, ὑφίσταται αἰώνιον τιμωρίαν.

Τιτυός.

Καὶ ὁ Τιτυὸς κατέστη ἐνοχὸς παρομοίου ἐγκλήματος. Ὁ γίγας οὗτος, υἱὸς τῆς Γῆς, τοῦ ὁποίου τὸ σῶμα ἐκάλυπτεν ἐννέα πεντάπλευρα, ἠθέλησε νὰ προσβάλῃ τὴν τιμὴν τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀπόλλων καὶ ἡ Ἄρτεμις, ἵνα ἐκδικήσωσι τὴν μητέρα αὐτῶν, τὸν ἐφόνευσαν μὲ βέλη καὶ τὸν ἐκρήμυναν εἰς τὸν Τάρταρον. Ἐκεῖ δὲ γῆψ ἀπληστος, καθήμενος ἐπὶ τοῦ στήθους αὐτοῦ, κατατρώγει τὸ ἥπαρ καὶ τὰ ἐντόσθιά του, τὰ ὅποια ἀναγεννῶνται ἀκαταπαύστως ἵνα δικαιωνίζωσι τὴν τιμωρίαν του.

Εἶδομεν ἐν τοῖς προηγουμένοις ὅτι τοιαύτη τις τιμωρία εἶχεν ἐπιβληθῇ καὶ εἰς τὸν Προμηθέα.

Τάνταλος.

Ὁ Τάνταλος, υἱὸς τοῦ Διὸς, ἦτο ἰσχυρὸς τις βασιλεὺς τῆς Φρυγίας. Ἡμέραν τινὰ ἐδεχθη εἰς τὴν τράπεζάν του τοὺς θεοὺς, καὶ διὰ τὸ νὰ δοκιμάσῃ τὴν θεότητα αὐτῶν τοῖς παρέθηκεν εἰς τὴν τράπεζαν τὰ μέλη τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Πέλοπος, ἀλλ' οἱ θεοὶ, ἐννοεῖται, δὲν ἤγγισαν τὸ μισρὸν τοῦτο φαγητόν. Μόνη ἡ Δημήτηρ, ἀπασχολημένη οὖσα εἰς τὴν ἀπαγωγὴν τῆς θυγατρὸς αὐτῆς, ἠπατήθη καὶ ἔφαγεν ἓνα ὦμον τοῦ παιδός. Ἀλλ' ὁ Ζεὺς τὸν μὲν Πέλοπα ἀνέστησεν, ἀναπληρώσας δὲ ὦμου ἐξ ἐλεφαντό-

δοντος ἐκείνον ὃν ἡ Δημήτηρ εἶχε φάγει, τὸν δὲ Τάνταλον ἐκρήμνισεν εἰς τὸν Τάρταρον. Ἐκεῖ κατεδικάσθη νὰ ᾔηται βεθυθισμένος εἰς τὸ ὕδωρ μέχρι τῆς ζώνης, ὑποκάτω δένδρου βρίθοντος καρπῶν, τοῦ ὁποίου οἱ κλάδοι κόπτουσι μέχρι τοῦ στόματος αὐτοῦ. Μαστίζεται ὑπὸ τῆς πείνης καὶ ὑπὸ τῆς δίψης· ἀλλ' ὅταν μὲν θελήσῃ νὰ πῇ, τὰ ὕδατα φεύγουσι τὰ ἀπεξηραμένα αὐτοῦ χεῖλη, ὅταν δὲ θελήσῃ νὰ φάγῃ, οἱ κλάδοι τοῦ δένδρου ἀποσύρονται καθ' ἣν στιγμήν νομίζει ὅτι ἐγγίζει αὐτοῦ· διὰ τῆς χειρὸς του. Οἱ ποιηταὶ παρέστησαν τὴν τιμωρίαν τοῦ Ταντάλου ὡς ἐμβλημα τῶν φιλαργύρων, οἵτινες καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν θησαυρῶν αὐτῶν στεροῦνται τῶν πάντων.

Δαναίδες.

Ὁ Δαναΐς, βασιλεὺς τοῦ Ἀργους, ἐγέννησε πεντήκοντα θυγατέρας, καλουμένας ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ *Δαναΐδες*· ὁ δὲ Αἴγυπτος, βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου, ἐγέννησε καὶ αὐτὸς πεντήκοντα υἱούς, ὑπὲρ ὧν ἐζήτησεν εἰς γάμον τὰς θυγατέρας τοῦ Δαναοῦ. Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἀργους ἔσπερξε μὲν, ἀλλὰ ἀκουσίως· διότι εἶχε μάθει παρὰ χρησμοῦ τινος ὅτι ἤθελε φονευθῇ παρ' ἑνὸς τῶν γαμβρῶν του· ὅθεν ἀπήτησε παρὰ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ νὰ πνίξωσι τοὺς συζύγους των κατὰ τὴν αὐτὴν νύκτα τῶν γάμων. Πᾶσαι ὑπήκουσαν εἰς τὸν πατέρα αὐτῶν, πλὴν μιᾶς μόνης, τῆς Ἰπερμνήστρας, ἥτις ἔσωσε τὸν Λυγκέα· αἱ δὲ ἄλλαι ἀδελφαὶ ἔλαβον τὴν τιμωρίαν ἥτις ἡρμοζεν εἰς τὸ ἔγκλημα αὐτῶν, καὶ κατεδικάσθησαν, ἐν τῷ Ἄδῃ, νὰ χύνωσιν εἰς τετραπημένον πῖθον ὕδωρ ἀνεξάντλητον.

Ἐν τῷ ἄδῃ ὑπάρχουσι πλεῖστοι ἄλλοι ἁμαρτωλοὶ, ἐν οἷς, παραδείγματος χάριν, οἱ Τιτᾶνες, οἱ ὑπερήφανοι οὗτοι υἱοὶ τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς, οἵτινες εἶναι διδεδεμένοι δι' ἀλύττων εἰς τὰς πύλας αὐτὰς τοῦ Ταρτάρου.

Ἀλλὰ παραπολὺ ἐξετάθημεν ὁμιλοῦντες περὶ τοῦ τόπου τούτου τῆς κολάσεως· εἶναι καιρὸς νὰ ῥίψωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία, τὴν κατοικίαν τῶν ἐνκρέτων ψυχῶν.

Ἠλύσια πεδία. (1)

Ἡ περιγραφή ἦν καὶ αὐτοὶ οἱ ὑψηλότεροι ποιηταὶ τῆς ἀρχαιότητος κάμνουσι περὶ τῶν Ἠλυσίων Πεδίων, εἶναι ἀτελής. Ἐν αὐτοῖς ἡ εὐδαιμονία δὲν συνίσταται εἰμὴ εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ σώματος καὶ τὰς ἀπολαύσεις τῆς ψυχῆς. Οὕτως, ἀγῶνες γυμνικοὶ, ἄμιλλαι ἀρμάτων, συμπόσια, χοροὶ καὶ μουσικαὶ συναυλῖαι ἀποτελοῦσι τὰς ἀσχολίας τῶν εὐτυχῶν κατοικῶν τῶν Ἠλυσίων Πεδίων. Ἀλλ' ὅλα ταῦτα εἶναι ταπεινά, διότι ἡ ἀληθὴς θρησκεία δύναται νὰ παράσχῃ εἰς ἡμᾶς εὐδαιμονίαν σύμφωνον πρὸς τὴν φύσιν τῆς ψυχῆς ἡμῶν καὶ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς ἡμετέρας καρδίας. Διὰ τοῦτο Γάλλος τις συγγραφεὺς, ὁ Φενελὼν, περιγράφων αὐτὰ τὰ ἴδια Ἠλύσια Πεδία, μὲ ἰδέας τὰς ὁποίας παρέλαβεν παρὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἀρῆκε πολὺ ὀπίσω ὅλην τὴν ἐθνικὴν ἀρχαιότητα καὶ ἐπέτυχε νὰ γράψῃ εἰκόνα θαυμασίαν περὶ τῶν ὅλων πνευματικῶν ἀπολαύσεων τῆς ἀλλῆς ζωῆς. « Οὐτε ὁ Φθόνος, λέγει, οὔτε ἡ Δυσπιστία, οὔτε ὁ Φόβος, οὔτε αἱ μάταιαι ἐπιθυμίαι, πλησιάζουσι ποτε εἰς τὴν εὐδαιμόνα ταύτην κατοικίαν τῆς εἰρήνης. Ἐν αὐτῇ ἡ μὲν ἡμέρα εἶναι αἰώνιος, ἡ δὲ μελανόπιπλος νύξ ἄγνῳστος. Φῶς καθαρὸν καὶ

(1) Οἱ ἀρχαῖοι ὑπέθετον ὅτι τὰ Ἠλύσια Πεδία ἔκειντο ἐν τῷ κέντρῳ τῆς γῆς, ἢ εἰς τὰς Καναρίους νήσους, ἢ ἐν ὀνόμαζον Μακάρων νήσους, ἢ ἀκόμη καὶ πέραν τῶν Σιτηλῶν τοῦ Ἡρακλείους (πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ), εἰς τὰς τερπνάς πεδιάδας τῆς Βατικῆς. Ἡ ἰδίᾳ τῆς ἐν τοῖς Ἠλυσίοις Πεδίοις κατοικίας εἶναι ἴσως αὐτὴ ἡ παράδοσις τοῦ ἐπιγείου παραδείσου ἡλλοιωμένη.

γλυκὺ περιχέεται περί τῷ σώματι τῶν δικαίων τούτων ἀνθρώπων, καὶ περιβάλλει αὐτοῦ; ὥς δι' ἐνδύματος διὰ τῶν ἀκτίνων του. Τὸ φῶς δὲ τοῦτο δὲν εἶναι ὁμοίον τῷ σκοτεινῷ φωτὶ τὸ ὁποῖον φωτίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν θνητῶν, καὶ τὸ ὁποῖον εἶναι αὐτόχρομα σκότος. Εἶναι μᾶλλον δόξα οὐράνιος παρὰ φῶς. Διαπερᾷ τὰ παχύτατα σώματα βαθύτερον ἢ ὅσον αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου διαπερῶσι τὸν καθυρώτατον κρύσταλλον. Δὲν θιμβώνει ποτέ τὸνναντίον μάλιστα ἐνδυναμόνει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ φέρει ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς θεῖαν τινὰ γαληνιότητα. Ὑπὸ τούτου δὲ μόνου τρέφονται οἱ μακάριοι ἄνθρωποι... Νεότης ἀγήρατος, εὐδαιμονία ἀνεξάντλητος, καὶ δόξα ὅλως θεῖα εἶναι ἐξωγραφημέναι ἐπὶ τῶν προσώπων αὐτῶν. Ἡ χαρὰ αὐτῶν εἶναι γλυκεῖα, εὐγενής, πλήρης μεγαλειότητος, διότι ζωογονοῦνται ὑπὸ τῆς θείας ἀπολαύσεως τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀρετῆς, καὶ διάκεινται ἀδιαλείπτως εἰς τὴν αὐτὴν ψυχικὴν κατάστασιν, εἰς ἣν διάκειται μήτηρ ἐπαναβλέπουσα τὸν υἱὸν αὐτῆς ἐν ἐνόμιζε νεκρόν· μετὰ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι ἡ χαρὰ αὕτη ἥτις εἶναι προσωρινή εἰς τὴν μητρικὴν καρδίαν, οὐδέποτε ἐγκαταλείπει τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων τούτων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Ποῖοι εἶναι οἱ κυριώτεροι ἁμαρτωλοὶ οἱ καταδικασμένοι εἰς τὸν Τάρταρον;—Ποία εἶναι ἡ ποινὴ τοῦ Σισύφου;—Διατί κατεδικάσθη εἰς αὐτήν;—Εἰπέ τὴν ἱστορίαν του;

Ποῖος ἦτο ὁ Σαλμωνεύς;—Διὰ ποῖον ἐγκλημα ἐκρημνίσθη εἰς τὸν Τάρταρον;

Εἰπέ τὴν ἱστορίαν τοῦ Φλεγύου καὶ τὴν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰξίονος;—Εἰς ποῖαν ποινὴν κατεδικάσθησαν εἰς τὸν ᾗδην, καὶ διὰ ποῖαν αἰτίαν;

Τί γνωρίζεις περὶ τοῦ Τιτυοῦ, περὶ τοῦ Ταντάλου καὶ περὶ τῶν Λαγαίδων;—Διατί κατεδικάσθησαν νὰ ζῶσιν εἰς τὸν Τάρταρον καὶ εἰς ποῖαν ποινὴν ὑπεβλήθησαν;—Περίγραψε τὰ Ἡλύσια Πεδία;

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ΑΛΛΗΓΟΡΙΚΑΙ ΘΕΟΤΗΤΕΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

Ἡ Ἀλήθεια. — Ἡ Ἀρετή. — Ἡ Τιμή. —
 Ἡ Εὐσέβεια. — Αἱ Λιταί. — Ἡ Δίκη. — Ἡ
 Ἐλπίς. — Ἡ Τύχη. — Ἡ Ὀκνηρία. — Ἡ
 Ἔρις, κτλ.

Οἱ ἀρχαῖοι δὲν περιωρίσθησαν μόνον εἰς τὸ νὰ πλη-
 ρώσωσιν ἐκ τῶν ψευδῶν αὐτῶν θεῶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν
 γῆν, ἀλλ' εἰσοποίησαν καὶ αὐτὰς τὰς ἀφηρημένας ἰδέας,
 οἷον τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς, τὰς ἀρετάς, τὰς κακίας,
 καὶ τὰ δεινὰ, καὶ ἀνήγειραν πρὸς τιμὴν αὐτῶν ναοὺς καὶ
 βωμοὺς. Περιττὸν εἶναι ν' ἀριθμήσωμεν ἐνταῦθα ὅλας
 τὰς ἀλληγορικὰς ταύτας θεότητας, διὸ περιοριζόμεθα
 εἰς τὸ νὰ παραθέσωμεν τὰς κυριωτέρας.

Ἀλήθεια.

Ἡ Ἀλήθεια εἶναι θυγάτηρ τοῦ Κρόνου ἥτοι τοῦ Χρό-
 νου, καὶ μήτηρ τῆς Ἀρετῆς, καὶ εἰκονίζεται ὑπὸ τὴν

μορφὴν νεάνιδος λευκὰ ἐνδεδυμένης καὶ σεμνῆς. Ὁ φι-
 λόσοφος Δημόκριτος ἔλεγεν ὅτι ἡ Ἀλήθεια κρύπτεται
 συνήθως εἰς τὸ βάθος φρέατος, ἵνα φανερώσῃ πόσον εἶ-
 ναι δύσκολον ν' ἀνακαλύψῃ τις αὐτήν. Ἐνίοτε δὲ παρι-
 στάνεται κρατοῦσα εἰς τὴν χεῖρα καθρέπτην συνοδευόμε-
 νον ὑπὸ ἀνθέων καὶ λίθων πολυτίμων πρὸς δῆλωσιν ὅτι
 ἐπιτρέπεται νὰ κοσμήῃ τις τὴν ἀλήθειαν.

Ἀρετή.

Ἡ Ἀρετὴ εἶναι θυγάτηρ τῆς Ἀληθείας, ἀμφότεραι δὲ
 κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ἀλληγορικῶν
 θεοτήτων. Οἱ Ῥωμαῖοι ἱδρυσαν ναὸν πρὸς τιμὴν αὐτῆς.
 Ἡ Ἀρετὴ εἰκονίζεται ὑπὸ τὴν μορφὴν γυναικὸς ἀπλῆς,
 σώφρονος, λευκὰ ἐνδεδυμένης καὶ σεβασμίου. Ἐνίοτε δὲ
 παρίστανται καθημένη ἐπὶ πέτρας τετραγώνου¹, καὶ
 εἰς τὴν χεῖρα κρατεῖ στέφανον ἐκ δάφνης.

Τιμή.

Ἡ Τιμὴ παρίστανται κρατοῦσα εἰς μὲν τὴν δεξιάν
 χεῖρα λόγχην, εἰς δὲ τὴν ἀριστεράν τὸ κέρας τῆς Ἀμαλ-
 θείας· πολλάκις ὁμως ἀντὶ τῆς λόγχης κρατεῖ κλάδον
 ελαίας, σύμβολον τῆς εἰρήνης. Οἱ Ῥωμαῖοι ἱδρυσαν ναὸν
 εἰς τὴν Τιμὴν καὶ ἔκτισαν αὐτὸν πλησίον τῆς Ἀρετῆς,
 οὕτως ὥστε ἔπρεπε νὰ διέλθῃ τις διὰ τοῦ ἐνός ἵνα φθάσῃ
 εἰς τὸν ἄλλον. Διὰ τῆς εὐφυοῦς δὲ ταύτης ἰδέας ἤθελον
 νὰ φανερώσωσιν ὅτι ἡ ἀληθὴς τιμὴ δὲν ἀποκτᾶται εἰμὴ
 διὰ τῆς ἐξασκήσεως τῆς ἀρετῆς.

Εὐσέβεια.

Ἡ Εὐσέβεια, λαμβανομένη εἰς τὴν σημασίαν ἣν οἱ ἀρ-

(1) Τὸ τετράγωνον σχῆμα ἦτο ἔμβλημα ἐνταλείας παρὰ τοῖς
 ἀρχαίοις.

χαῖτοι ἀπέδιδον εἰς τὴν λέξιν ταύτην, δηλαδή ὅτε ἐσήμεναι τὸ πρὸς τοὺς θεοὺς σέβας, παριστάνετο ὑπὸ τὴν μορφήν παρθένου πτεροφόρου, κρατούσης διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς θυμιατήριον καπνίζον ὅπερ ὑψώνει πρὸς τὸν οὐρανὸν, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας κέρως τῆς Ἀμαλθείας ὅπερ προσφέρει εἰς παιδία. Οἱ Ἀθηναῖοι ἐτίμων αὐτὴν ἐξ ὁχρῶς. Ἐν Ῥώμῃ γενναία τις θυγάτηρ παρέτεινε τὴν ζωὴν τοῦ πατρὸς τῆς καταδικασθέντος εἰς τὸν ἐκ πείνης θάνατον, θρέψασα αὐτὸν διὰ τοῦ γάλακτός της· διὸ οἱ Ῥωμαῖοι μετέβαλον εἰς ναὸν τὴν εἰρκτὴν τὴν οὕτω δὴ ὑπὸ τῆς ἀρετῆς καθγιασθεῖσαν, καὶ ἀφιέρωσαν αὐτὸν εἰς τὴν φιλόσοργον καὶ ἀφωσιωμένην ἐκείνην ἀγάπην τῶν τέκνων πρὸς τοὺς γονεῖς ἢν καλοῦμεν *eusébeia* *víkeh*.

Λιταί.

Αἱ Λιταί, θυγατέρες τοῦ Διὸς, ἦσαν κατὰ τὸν Ὀμηρον χωλαί, κατηφείς, παραβλῶπες τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἐπορεύοντο πάντοτε κατόπιν τῆς Ἄτης, ἥτις ὑπερήφανος καὶ ἀλαζονική, περιέρχεται ταχέως τὴν γῆν βλάπτουσα τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους. Αἱ ταπειναὶ Λιταὶ παρακολουθοῦσιν αὐτὰς ἵνα ἐπανορθώσωσι τὰ δεινὰ ὅτινα πράττουσιν. Ὅσοι δὲ σέβονται καὶ ἀκούουσιν αὐτὰς λαμβάνουσι μεγάλας ἀμοιβάς· εἶναι εὐμενεῖς εἰς τὰς προσευχὰς των καὶ κομίζουσι τὰς δεήσεις αὐτῶν εἰς τὸν θρόνον τοῦ Διός.

Δίκη.

Ἡ Δίκη, καλουμένη ἐπίσης καὶ Θέμις, παριστάνεται ὑπὸ τὴν μορφήν νεάνιδος, κρατούσης διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ξίφος, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας ζυγὸν οὐ αἱ πλάστιγγες ἐξ οὐδετέρου μέρους κλίνουσιν. Ἐνίοτε παριστάνουσιν αὐ-

τὴν φέρουσαν ἐπίδεσμον ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἵνα δεῖξωσι τὴν αὐστηρὰν ἀμεροληψίαν ἥτις ἀρμόζει εἰς τὸν χαρακτῆρα τοῦ δικαστοῦ.

Ῥώμη.

Ἡ Ῥώμη, θυγάτηρ τῆς Θέμιδος καὶ τῆς Ἐγκρατείας, παριστάνεται ὑπὸ τὴν μορφήν Ἀμαζόνος, ἥτις διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς περιπτύσσεται σῆλην, διὰ δὲ τῆς ἄλλης κρατεῖ κλάδον δρυός. Πλησίον αὐτῆς ζωγραφεῖται ὁ λέων, σύμβολον τῆς δυνάμεως. Ἡ θεότης αὕτη τοσοῦτον ἐτιμᾶτο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, δηλαδή τόσῃν ἀξίαν ἀπέδιδον εἰς τὴν φυσικὴν δύναμιν, ὥστε ἡ λέξις ἀρετὴ κατέστη συνώνυμος τῇ Ῥώμῃ.

Ἑλπίς.

Οἱ ἀρχαῖοι ἀπεθέωσαν καὶ τὴν ἐλπίδα, τὴν τελευταίαν ταύτην παρχμυθίαν τῶν θνητῶν. Οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἱδρυσαν ναοὺς πρὸς τιμὴν αὐτῆς. Ἀδελφὴ οὖσα τοῦ Ἵπνου, ὅστις καταπαύει τὰς λύπας ἡμῶν, καὶ τοῦ θανάτου, ὅστις θέτει τέρμα εἰς αὐτάς, παριστάνεται φέρουσα τὸ κέρως τῆς Ἀμαλθείας, ἄνθη, καρποὺς καὶ κυψέλην, ἐμβλήματα τῶν ἀγαθῶν τὰ ὅποια ὑπόσχεται. Οἱ δὲ θαλασσοπόροι εἰκονίζουσιν αὐτὴν στηριζομένην ἐπὶ ἀγκύρας.

Ἵπνος.

Ὁ Ἵπνος, ἀδελφὸς τῆς ἐλπίδος, εἶναι υἱὸς τοῦ Ἑρέβους καὶ τῆς Νυκτός, καὶ πατὴρ τῶν Ὀνείρων. Οἱ ποιηταὶ θέτουσι τὰ ἀνάκτορα αὐτοῦ εἰς ἄντρον βελύ, ἐν ᾧ αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου οὐδέποτε εἰσδύουσι καὶ τοῦ ὁποίου ἡ

εἰσοδος εἶναι κατάφυτος ἐκ μηκώνων καὶ ἀνθέων ναρκωτικῶν· προσέτι δὲ τὰ ὕδατα τῆς λήθης περιβρέχουσιν ἀδιαλείπτως αὐτό. Ὁ ὕπνος παριστάνεται ἐξηπλωμένος ἐπὶ κλίνης ἐκ φύλλων, οἱ ὄνειροι πετῶσι περὶ αὐτοῦ, ὁ δὲ θεράπων αὐτοῦ Μορφεὺς ἀγρυπνεῖ, ὥστε μηδεὶς θόρυβος νὰ ταραξῇ τὴν σιωπὴν τῆς εἰρηνικῆς ταύτης κατοικίας.

Σιγή.

Ἡ Σιγὴ ἐτιμᾶτο ἐπίσης ὡς θεὸς, καὶ παριστάνετο ἔχουσα ἓνα δάκτυλον ἐπὶ τῶν χειλέων.

Νίκη.

Ἡ Νίκη, θυγάτηρ τῆς Στυγὸς καὶ τοῦ γίγαντος Πάλλαντος, παριστάνετο πτερωτή, καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκράτει κλάδον φοίνικος, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας στέφανον ἐκ δάφνης.

Εἰρήνη.

Ἡ Εἰρήνη ἐμυθολογεῖτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος καὶ ἐλατρεύετο ἐπίσης ὡς θεὰ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, οἵτινες ἱδρυσαν καὶ ναοὺς εἰς τιμὴν αὐτῆς. Εἰς τοὺς ναοὺς τούτους συνήρχοντο καὶ κατέθετον τὰ ἔργα αὐτῶν οἱ σοφοὶ καὶ οἱ καλλιτέχναι, ὡς φόρον σεβασμοῦ εἰς τὴν εἰρήνην, ἥτις εὐνοεῖ τὰς ἐργασίας αὐτῶν. Ἡ θεὰ αὕτη παριστάνεται γλυκεῖα κατὰ τὸ ἦθος, καὶ ἔρρουσα διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς κέρως τῆς Ἀμαλθείας, διὰ δὲ τῆς ἄλλης κλάδον ἑλαιας. Ἐνίοτε δὲ κρατεῖ κηρύκειον, δαδὰ ἀντεστραμμένην, στάχεις σίτου καὶ μικρὸν τι ἄγαλμα τοῦ θεοῦ Πλούτου, ἵνα δείξῃ ὅτι ἡ γεωργία, ἥτις εἶναι πηγὴ εὐημερίας καὶ πλούτου διὰ τὰ Κράτη, δὲν ἀκμάζει εἰμὴ ἐν εἰρήνῃ.

Ἐλευθερία.

Ἡ Ἐλευθερία ἐτιμᾶτο ἐξόχως παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις, οἵτινες ἔκτισαν πολλοὺς ναοὺς εἰς τιμὴν αὐτῆς. Παριστάνεται ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς Ῥωμαίδος κρατούσης διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς σκήπτρον συντετριμμένον, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας λόγχην ἣς ὑπέρκειται καλύπτρα. Ἡ καλύπτρα αὕτη αἰνίσσεται τὴν συνήθειαν, ἣν εἶχον οἱ Ῥωμαῖοι, τοῦ καλύπτειν δι' αὐτῆς τὴν κεφαλὴν τῶν δούλων οὓς ἤθελον νὰ χειραφετήσωσι.

Ἀφροδίτα.

Ἡ Ἀφροδίτα, κατὰ τὴν μυθολογίαν, ἠκολούθησεν εἰς τὸ Λάτιον τὸν Κρόνον ἐκθρονισθέντα ὑπὸ τοῦ Διός. Παριστάνουσι δὲ αὐτὴν ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς ὥραίας, ἐστεμμένης ἐξ ἀνθέων καὶ κρατούσης εἰς τὴν χεῖρα κέρως πλήρης ἀνθέων.

Τύχη.

Ἡ Τύχη ἦτο ἕρως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, καὶ διένεμε κατ' ἀρέσκειαν τὰ πλούτη καὶ τὴν πτωχείαν, τὰς ἡδονὰς καὶ τὰς λύπας. Παριστάνουσιν αὐτὴν ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς τυφλῆς, ἐχούσης πτερὰ εἰς τοὺς πόδας. Καὶ ὁ μὲν εἰς τῶν ποδῶν αὐτῆς στηρίζεται ἐπὶ τροχοῦ, ὅστις εἶναι ἐμβλημα τῆς ἀστασίας, ὁ δὲ ἕτερος κρέμαται εἰς τὸν αἶρα.

Φήμη.

Ἡ Φήμη, ἄγγελος τοῦ Διός, εἶχε ναὸν ἐν Ἀθήναις καὶ ἐν Ῥώμῃ. Οἱ ποιηταὶ παριστάνουσιν αὐτὴν ἔχουσαν ἑ-

κατὸν στόματα καὶ ἑκατὸν ὄτα, μετὰ μεγάλων πτερῶν τὰ ὅποια κοσμοῦσιν ἄπειροι ὀφθαλμοί. Ἐνίοτε δὲ παριστάνουσιν αὐτὴν ἀπλούστερον ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς πτερωτῆς κρατούσης σάλπιγγα εἰς τὴν χεῖρα.

Κακία.

Ἡ Κακία παριστάνεται ὡς γυνὴ ἡμίγυμνος, τρέχουσα εἰς ὁδὸν κεκαλυμμένην ἐξ ἀνθέων, ὑπὸ τὰ ὅποια κρύπτονται ὄφεις. Διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς κρατεῖ προσωπίδα γελωσάν, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας ἄγκιστρον καὶ δίκτυον· πλησίον δὲ αὐτῆς εἰκονίζεται ἰσταμένη μία Σειρήν. Τὰ σύμβολα ταῦτα εἶναι ἐκφραστικά καὶ ἡ σημασία αὐτῶν εὐνόητος.

Πτωχεία.

Ἡ Πτωχεία, θυγάτηρ τῆς Πολυτελείας καὶ τῆς Ὀκνηρίας, παριστάνεται συνήθως ὑπὸ τὴν μορφήν γυναικὸς ὠχρᾶς, κακῶς ἐνδεδυμένης, ζητούσης ἐλεημοσύνην ἢ εὐχολογούσης εἰς ἀγρόν θερισμένον.

Ἔρις.

Ἡ Ἔρις ἦτο θυγάτηρ τῆς Νυκτὸς καὶ ἀδελφὴ τῆς Νεμέσεως, τῶν Μοιρῶν καὶ τοῦ Θανάτου. Ὁ Ζεὺς ἐδίωξεν αὐτὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐνεκὰ τῶν διχονοιών, τὰς ὁποίας ἀδιαλείπτως διήγειρε μεταξὺ τῶν θεῶν. Αὐτὴ εἰς τοὺς γάμους τῆς Θέτιδος καὶ τοῦ Πηλέως ἐβρίσκει ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ συμποσίου τὸ ὀλέθριον μῆλον, τὸ ὅποion ἐγένετο αἰτία τῆς δίκης τοῦ Πάριδος καὶ τοῦ πολέμου τῆς Τρωάδος. Παριστάνουσιν αὐτὴν μὲ ὀφθαλμοὺς ἀγρίου, μὲ κεφαλὴν περικεκυκλωμένην ὑπὸ ὄψεων καὶ μὲ ξίφος εἰς τὴν ζώνην.

Ἔρεω.

Ἡ Ἔρεω, θεὰ τοῦ πολέμου, ἐτιμᾶτο παρὰ τε τοῖς Ἕλλησι καὶ τοῖς Ῥωμαίοις. Ἦτο ἀδελφὴ ἡ σύζυγος τοῦ Ἄρεως καὶ ἠτοίμαζε τὸ ἄρμα τοῦ θεοῦ τούτου ὁσάκις μετέβαιεν εἰς τοὺς πολέμους. Εἰς τούτους ἐνεφανίζετο καὶ ἡ ἰδίᾳ Ἔρεω μὲ κόμην λιλυμένην καὶ κρατοῦσα εἰς μὲν τὴν μίαν χεῖρα δαδὸν εἰς δὲ τὴν ἄλλην μάστιγα δι' ἧς ἐνεθαῖρνε τοὺς μαχομένους.

Φθόρος.

Ὁ Φθόρος παριστάνεται εἰδεχθέστατος, παραδιδῶν, ὠχρὸς, ἰσχνός, καὶ μὲ χεῖρας πλήρεις ὄψεων, ἐξ ὧν εἰς κατατρώγει τὸν κόλπον αὐτοῦ.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Ποῖαι εἶναι αἱ κυριώτεραι ἀλληγορικαὶ θεότητες;—Εἰπὲ τὰ ὀνόματα αὐτῶν, καὶ ποῖαι εἶναι αἱ ιδιότητες ἐκάστης.

BIBAION TETARTON.

ΗΡΩΕΣ ἢ ΗΜΙΘΕΟΙ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Περσεύς.

Περὶ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων.

Ἐνταῦθα εἰσερχόμεθα εἰς νέαν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐξαφανίζονται τὰ σκότη τὰ ὅποια περιεκάλυπτον τὴν γενεαλογίαν τῶν θεῶν. Εὐρισκόμεθα μὲν εἰσέτι εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς μυθολογίας, ἀλλὰ πλησιάζομεν ὁλοκλήρως εἰς τὰ ὄρια τῆς ἱστορίας. Πρὸς τοῦτο δὲν εἶναι ἰσως ἄσκοπον ν' ἀναμνήσωμεν ὅτι οἱ χρόνοι οἵτινες παρήλθεν ἀπὸ τοῦ Νῶε μέχρι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ διαιροῦνται κοινῶς εἰς τρεῖς μεγάλας περιόδους. Α' ὄν, εἰς χρόνους παναρχαίους, Β' ὄν εἰς χρόνους ἡρωϊκοὺς ἢ ἀβεβχίους, καὶ Γ' ὄν εἰς χρόνους ἱστορικοὺς. Ἡ πρώτη περίοδος ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ παγκοσμίου κατακλυσμοῦ συμβάντος τὸ 1656 ἔτος ἀπὸ κτίσεως κόσμου, ἢ 3308 ἔτη Π. Χ. μέχρι τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Ὠγύγου, (1) ὅν οἱ σοφοὶ ὑποθέτουσι συμ-

(1) Ὠγυγὸς εἶναι ὁ πρῶτος γνωστὸς βασιλεὺς τῆς Ἀττικῆς, τοῦ ὁποίου ἡ ἐξουσία ἐξετείνετο καὶ ἐπὶ τῆς Βοιωτίας. Ἐπὶ

βάνα κατὰ τὸ ἔτος 1774 Π. Χ., ἤτοι 250 σχεδὸν ἔτη πρὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Δευκαλίωνος. Αὕτῃ εἶναι ἡ μυθολογικὴ περίοδος ἣν διετρέξαμεν μέχρι τοῦδε καὶ καθ' ἣν ἦτο ἀδύνατον νὰ ὀρίσωμεν χρονολογίαν τινὰ εἰς τοὺς μύθους οὓς ἀφηγήθημεν. Ἡ δευτέρα περίοδος, ἡ τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων, ἐκτείνεται ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ τοῦ Ὠγύγου μέχρι τῆς συστάσεως τῶν Ὀλυμπιάδων, 776 π. χ. Ἡ περίοδος αὕτη περιλαμβάνει χίλια ἔτη κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἐτελέσθησαν τὰ γεγονότα τὰ ὅποια μέλλομεν νὰ διηγηθῶμεν, καὶ ἐζήσαν οἱ ἥρωες ὧν τοὺς βίους μέλλομεν νὰ ἐκθέσωμεν. Μετὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἄρχεται ἡ τρίτη περίοδος, ἡ τῶν ἱστορικῶν χρόνων.

Ἀρχαῖοι ἥρωες.

Οἱ ἥρωες, κατὰ τὰς ιδέας τῶν ἐθνικῶν, ἦσαν ἄνθρωποι γεννηθέντες ἐκ πατρὸς θνητοῦ καὶ μητρὸς θεᾶς, ἢ ἐκ θεοῦ καὶ θνητῆς· διὰ τοῦτο δὲ ἐκάλουν αὐτοὺς καὶ ἡμιθέους. Πεπρωτοκισμένοι οἱ πλεῖστοι αὐτῶν ὑπὸ δυνάμεως ἐκτάκτου καὶ μεγάλης σωματικῆς ῥώμης, περιέτρεχον τὴν γῆν καὶ ἰδίως τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦντες αὐτὴν ἀπὸ τὰ θηρία τὰ ὅποια κατὰ τοὺς βαρβάρους ἐκείνους αἰῶνας ἐλυμαίνοντο αὐτήν. Ἔνεκα τῶν κατορθωμάτων αὐτῶν ἐθεωρήθησαν ἄνθρωποι ὑπερτέρας φύσεως, καὶ

τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ συνέβη ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ πλημμύρα ἣν οἱ ποιηταὶ ἐξόμνησαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Κατακλυσμὸς τοῦ Ὠγύγου· ἀλλ' οἱ σοφοί, καὶ ἰδίως ὁ Βέσσερ, εἰς τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ τὸ ἐπιγραφόμενον Περί ἡγήσεως τῆς Ἑλλάδος ἀποδίδουσιν αὐτὴν εἰς τὴν φύσιν τοῦ ὀρεινοῦ ἰσάφους τῆς Βοιωτίας, ἣς τὸ κέντρον ἀποτελεῖ κοιλάδα, ἐν τῇ μέσῃ τῆς ὁποίας ὑπῆρχε τότε λίμνη ἣτις ἐκχειλίσασα ἔνεκα μεγάλων βροχῶν ἐκάλυψεν ὅλην τὴν χώραν.

διὰ τὰ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα εὐεργετήματα αὐτῶν, τῶν ὁποίων πολλάκις ἡμαῦρον τὴν λάμψιν διὰ πράξεων αἰσχροῶν, ἡξιώθησαν λατρείας καὶ ναῶν. Διότι κατὰ τοὺς παναρχαίους ἐκείνους χρόνους οἱ ἄνθρωποι βεβουλισμένοι εἰς τὴν ζωὴν τῶν αἰσθήσεων, ὑπὲρ πᾶσαν ἀρετὴν ἐτίμων καὶ ἐθαύμαζον τὴν ῥώμην τοῦ σώματος. Δὲν ἠδύναντο νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι ἀληθὴς δόξα εἶναι τὸ νὰ νικᾷ τις ὄχι τὴν ὕλικήν φύσιν καὶ τοὺς ὁμοίους του, ἀλλὰ ἑαυτὸν, ἥτοι τὰ ἴδια ἑαυτοῦ πάθη.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡρώων τῆς ἀρχαιότητος εἶναι ἄπειρος· ἐνταῦθα ὁμῶς θὰ ἀφηγηθῶμεν τὸν βίον τῶν διασημοτέρων, οἷον τοῦ Περσέως, τοῦ Βελλερεφόντου, τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ Θησέως, τηροῦντες ὅσον οἷόν τε τὴν χρονολογικὴν τάξιν. Ἐπομένως θ' ἀρχίσωμεν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ Περσέως, ὅστις ἐδοκίμειυσεν ἐν Μυκῆναις, ἀπὸ τοῦ 4313—1284 π. χ.

Γέννησις τοῦ Περσέως καὶ πρῶτα αὐτοῦ κατορθώματα.

Ὁ Περσεύς ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Δανάης. Ὁ Ἀκρίσιος, βασιλεὺς τοῦ Ἀργους καὶ πατὴρ τῆς Δανάης, εἰδοποιηθεὶς ὑπὸ χρησμοῦ ὅτι ἐμελλε ν' ἀποθάνῃ ἐκ χειρὸς τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ, περιέκλεισε τὴν θυγατέρα του εἰς χαλκοῦν θαλαμὸν. Ἀλλ' ὁ Ζεὺς εἰσεχώρησε παρ' αὐτῇ μεταμορφωθείς εἰς βροχὴν χρυσήν, ἥτοι ἐξαγοράσας τοὺς φύλακας, καὶ οὕτως ἐγεννήθη ὁ Περσεύς. Ὁ Ἀκρίσιος μαυιώδης γενόμενος ἐξ ὀργῆς ἐμβάλλει αὐτὴν τε καὶ τὸ βρέφος εἰς κιβώτιον ἐλαφρὸν καὶ ῥίπτει αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν. Ἀλλὰ προστατευόμενον ὑπὸ τοῦ Διὸς τὸ κιβώτιον προσεγγίζει εἰς τὴν νῆσον Σέριφον, μίαν τῶν Κυκλάδων εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος· ἡ δὲ Πολυδέκτης, βασιλεὺς τῆς νήσου ταύτης, ὑπεδέξατο μετ' ἀγαθότητος τὴν Δανάην καὶ τὸν υἱὸν τῆς καὶ ἀνέθρεψεν αὐτὸν εἰς τὴν

αὐλήν του. Ἀκολουθῶς ὁμῶς θέλων ν' ἀπομακρύνῃ τὸν Περσέα, οὗ ἡ παρουσία ἐκώλυε τὰ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ σχέδιά του, διέταξεν αὐτῷ νὰ τῷ κομίσῃ τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, τῆς μόνης ἐκ τῶν τριῶν Γοργόνων, ἥτις ἦτο θνητὴ. Ὁ Πολυδέκτης ἠλπίζεν ὅτι ὁ υἱὸς τῆς Δανάης ἠθέλεν ἀπολεσθῇ ἐν τῇ ἐπικινδύνῳ ταύτῃ ἐπιχειρήσει, ἀλλ' ὁμῶς διὰ τῆς βοήθειας τῶν θεῶν ἤγαγεν αὐτὴν εἰς αἴσιον πέρας. Καὶ ἡ μὲν Ἀθηνᾶ ἐδάνεισεν αὐτῷ τὴν αἰγίδα τῆς, ὁ Πλούτων τὴν περικεφαλαίαν του, ὁ δὲ Ἑρμῆς τὰ πτερὰ αὐτοῦ καὶ τὸ ξίφος του, τὸ ὁποῖον εἶχε κατασκευάσει αὐτὸς ὁ Ἡφαιστος. Ὁ νέος λοιπὸν ἤρως ὀπλισθεὶς διὰ τῶν θεῶν τούτων ὅπλων ἀνίσταται διὰ τοῦ ἀέρος καὶ φθάνει κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Γραίας, ἀδελφὰς τῶν Γοργόνων, αἵτινες εἶχον, ὥς αὐται, ἓνα μόνον ὀφθαλμὸν καὶ ἓνα μόνον ὀδόντα, ὃν μετέδιδον πρὸς ἀλλήλας ἀλληλοδιαδόχως. Προφυλαττόμενος ὑπὸ τῆς περικεφαλαίας τοῦ Πλούτωνος ἥτις εἶχε τὴν ἀρετὴν τοῦ κρύπτειν ἀπὸ τὰ βλέμματα τῶν ἄλλων τὸν φέροντα αὐτὴν, ὁ Περσεύς ἤρπασε τὸν τε ὀφθαλμὸν καὶ τὸν ὀδόντα τοῦτον, καὶ δὲν ἀπέδωκεν αὐτὸν εἰς τὰς Γραίας, εἰμὴ ἀφοῦ τῷ ὁμολόγησαν τὴν κατοικίαν τῶν Γοργόνων. Τότε ἀνέλαβε τὴν πορείαν αὐτοῦ πρὸς τὴν χώραν ταύτην, κειμένην πέραν τοῦ δυτικοῦ Ὠκεανοῦ, ἐνθα γενόμενος εὕρισκε τὰς τρεῖς ἀδελφὰς κοιμωμένας. Ἐπειδὴ ὁμῶς ἐμελλεν ἀδικηταίστως ν' ἀπολιθωθῇ ἂν ἐβλεπεν αὐτὰς κατὰ πρόσωπον, προχωρεῖ ὀπισθοβατῶν καὶ ἔχων τοὺς ὀφθαλμοὺς προσηλωμένους ἐπὶ τῆς ἀσπίδος αὐτοῦ, ἐνθα βλέπει αὐτὰς ὥς ἐν κατόπτρῳ, πλησιάζει εἰς τὴν Μεδούσαν, καὶ ἀποτέμνει τὴν κεφαλὴν αὐτῆς, πρὶν αἱ ἄλλαι ἀδελφαὶ ἐξυπνήσωσιν. Ἐκ τοῦ αἵματος δὲ τοῦ τέρατος τούτου ἐγεννήθη ὁ Πήγασος, ἵππος πτερωτός, ὅστις ἀναπτὰς εἰς τὸν ἀέρα κατέβη ἐπὶ τοῦ Ἑλικῶνος, ἐνθα ἐγένετο ἵππος τῶν Μουσῶν.

Ἐλευθέρωσις τῆς Ἀνδρομέδας.

Μετὰ τὴν νίκην ταύτην, ὁ Περσεύς, φερόμενος πάντοτε ὑπὸ τῶν πτερύγων τοῦ Ἑρμοῦ, μετέβη εἰς Μαυριτανίαν, ἔνθα ἐβασίλευεν ὁ Ἄτλας. Ὁ βασιλεὺς οὗτος ἀρνηθεὶς τὴν φιλοξενίαν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Διὸς, τιμωρεῖται παραχρῆμα. δηλ. ὁ Περσεύς ἐπιδεικνύει αὐτῷ τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, τὸν ἀπολιθώνει καὶ μεταμορφώνει αὐτὸν εἰς τὴν μακρὰν ἐκείνην σειρὰν τῶν ὄρεων, ἥτις καὶ σήμερον φέρει τὸ ὄνομα τοῦτο. Ἐντεῦθεν ὁ ἥρως φθάνει εἰς Λίθιοπιαν, καὶ εὕρισκει τὴν Ἀνδρομέδαν, θυγατέρα τοῦ Κηφέως, ἐκτεθειμένην ἐπὶ βράχου καὶ μέλλουσιν νὰ καταφάγῃ ὑπὸ θαλασσίου τέρατος, διότι ἡ μήτηρ αὐτῆς Κασσιόπεια εἶχε τολμήσει νὰ εἴπῃ ὅτι ἡ θυγάτηρ τῆς ἦτο ὠραιότερα τῶν Νηρηίδων. Ὁ Περσεύς συγκινηθεὶς ἐκ τῆς δυστυχίας τῆς νέας ἡγεμονίδος, ὑπόσχεται νὰ τὴν ἐλευθερώσῃ ἐπὶ τῷ ὄρει ὁμοῦς ὅτι θὰ τῷ δώσωσιν αὐτὴν εἰς γάμον. Ἀμέσως ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ οὐρανοῦ ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ τέρατος καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ καταφάγῃ τὸ θῦμα, καὶ φονεύει αὐτό. Ἐν τούτοις ὁ Φινεύς, θεὸς τῆς ἡγεμονίδος, θέλει νὰ ἀντισταθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ γάμου καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ ἀνθρώπων ὠπλισμένων εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα ἵν' ἀπαγάγῃ τὴν Ἀνδρομέδαν. Ἀλλ' ὁ Περσεύς προβαλὼν τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης ἀπολιθώνει τὸν τε Φινέα καὶ ὅλην αὐτοῦ τὴν συνοδίαν. Ἐπιστρέψας τέλος εἰς Σέριφον μετὰ τοῦ τροπαίου τὸ ὅποιον προστάθη ὡς ἄθλον τῆς ἀνδρείας αὐτοῦ, εὕρισκει τὴν μητέρα αὐτοῦ Δανάην ἐκτεθειμένην εἰς τὰς προσβολὰς τοῦ Πολυδέκτου καὶ ὑπερασπιζομένην ὑπὸ τοῦ Δίκτου, ἀδελφοῦ τοῦ τυράννου. Ἀπολιθώνει λοιπὸν τὸν Πολυδέκτην, δείξας αὐτῷ τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀναβιβάζει ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν γεν-

ναῖον Δίκτυν. Ἐπειτα ἐπιστρέφει εἰς τοὺς θεοὺς τὰ ὅπλα τὰ ὅποια εἶχον βοηθήσει αὐτὸν κατὰ τὴν κινδυνώδη ἐκδρομὴν του, καὶ ἐξ εὐγνωμοσύνης προσκολλᾷ ἐπὶ τῆς ἀσπίδος τῆς Ἀθηνᾶς τὴν κεφαλὴν τῆς Μεδούσης.

Ἐκ Σερίφου ὁ Περσεύς μετέβη εἰς τὸ Ἄργος, πατρίδα αὐτοῦ, μετὰ τῆς Δανάης καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἀνδρομέδας. Ἐκεῖ ἀφικόμενος μαρθάνει ὅτι ὁ Τευταμίης, βασιλεὺς τῆς Λαρίσσης, ἐν Θεσσαλίᾳ, ἡτοιμάζετο νὰ τελέσῃ ἄγῳνας ἐπικηδείους πρὸς τιμὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Μεταβαίνει λοιπὸν ἐκεῖ ἵνα ἀγωνισθῇ περὶ τοῦ ἄθλου καὶ ὁ δίσκος αὐτοῦ, ὃν εἶχε ρίψει μετὰ πολλῆς δυνάμεως, ἐκτύπησε κατὰ τύχην γέροντά τινα ἰστάμενον μεταξὺ τῶν θεατῶν. Ὁ γέρονς οὗτος ἦτο αὐτὸς ὁ Ἀκρίσιος, ὁ πάππος του, ὅστις μαθὼν τὴν εἰς Ἄργος ἐπιστροφὴν τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ εἶχε καταφύγει εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως τῆς Λαρίσσης, ἵνα διαφύγῃ τάχα τὴν προφητείαν τοῦ χρησμοῦ. Ἀλλ' ὁ δυστυχὴς βασιλεὺς διὰ τῆς φυγῆς αὐτοῦ ἐπέσπευσε μᾶλλον τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς. Ὁ Περσεύς ἐλυπήθη βαθέως διὰ τὸν ἀκούσιον τοῦτον φόνον, καὶ μολοντί ἔμεινε μόνος διάδοχος τοῦ θρόνου τοῦ Ἀργους, δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ αὐτόν· διὸ παρεχώρησε τὴν πόλιν ταύτην εἰς τὸν Μεγαπένθη, λαβὼν εἰς ἀνταλλαγὴν τὸ ἔδαφος τῆς Τιρύνθου, ἔνθα ἐκτίσε τὰς Μυκῆνας. Μετὰ θάνατον, ἀπέδωκαν εἰς αὐτὸν τιμὰς θείας, ἔδρυσαν αὐτῷ ναὸν ἐν Ἀθήναις καὶ ἔστησαν ἀνδριάντας ἐν Μυκῆναις ἐν Ἄργει καὶ ἐν Σερίφῳ, κατετάχθησαν δὲ ὁ τε Περσεύς καὶ ἡ Ἀνδρομέδα καὶ ἡ Κασσιόπεια μεταξὺ τῶν ἀστερισμῶν.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Πῶς διαιροῦνται οἱ χρόνοι οἵτινες παρῆλθον ἀπὸ τοῦ Νῶε μέχρι Ἰησοῦ Χριστοῦ;—Τί εἶναι ὁ κατακλυσμὸς τοῦ Ὠγύγου;

Τί ἦσαν οἱ ἥρωες, κατὰ τὰς ἰδέας τῶν ἐθνικῶν;
 Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Περσεύς; — Πῶς ἐγεννήθη; — Ποῖα
 μέσα μετεχειρίσθη ὁ πάππος αὐτοῦ Ἀκρίσιος; ἵνα τὸν θα-
 νατώσῃ; — Πῶς ἐνίκησε τὰς Γραίας καὶ τὰς Γοργόνας;
 Ποῖος ἦτο ὁ Ἄτλας καὶ ποῖαν τιμωρίαν ἔλαβε;
 Πῶς ἠλευθέρωσεν ὁ Περσεύς τὴν Ἀνδρομέδαν καὶ πῶς
 ἐτιμώρησε τὸν Φινέα θεῖον τῆς ἡγεμονίδος ταύτης; — Ὁ
 Περσεύς, ἐπιστρέψας εἰς Σέριφον πῶς ἐφέρθη πρὸς τὴν
 μητέρα αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸν Πολυδέκτην; — Πῶς ὁ Περ-
 σεύς ἐγένεν ἀκούσιος φονεὺς τοῦ Ἀκρίσιου; — Ποῖαι τιμαὶ
 ἀπεδόθησαν εἰς τὸν Περσεά μετὰ θάνατον;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Βελλεροφόντης καὶ Χίμαιρα.

*Γέννησις, κατορθώματα, καὶ θάνατος τοῦ
 Βελλεροφόντου.*

Ὁ Βελλεροφόντης ἦτο υἱὸς τοῦ Γλαύκου, βασιλέως
 τῆς Ἐφύρας, ἀρχαίου ὀνόματος τῆς Κορίνθου. Φανεύσας
 ἐξ ἀπροσεξίας εἰς τὸ κυνήγιον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Βέλ-
 λερων, μετωνομάσθη Βελλεροφόντης (φονεὺς τοῦ Βελλέ-
 ρου), καὶ ἔκτοτε κατέφυγεν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Προίτου,
 βασιλέως τοῦ Ἄργους, ὅστις ὑπεδέξατο αὐτὸν φιλοφρό-
 νως. Ἀλλὰ Σθενόβοια, ἡ σύζυγος τοῦ Προίτου, συλλα-
 βούσα πρὸς τὸν νέον ξένον πάθος αἰσχυρὸν, τὸ ὁποῖον
 οὗτος μετ' ἀγανακτήσεως ἀπέκρουσεν, ἠθέλησε νὰ τὸν
 ἐκδικηθῇ καὶ κατηγόρησεν αὐτὸν πρὸς τὸν ἄνδρα τῆς ᾧ;

ἀποπειραθέντα νὰ τὴν ἀτιμάσῃ. Ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἄργους
 μὴ θέλων νὰ παραβιάσῃ διὰ φόβου τοῦ νόμου τῆς φι-
 λοξενίας, ἔστειλε τὸν Βελλεροφόντην πρὸς τὸν Ἰοδάτην,
 βασιλέα τῆς Λυκίας καὶ πατέρα τῆς Σθενόβοιας, μὲ ἐπι-
 στολὰς δι' ὧν ἀνήγγειλεν εἰς τὸν βασιλέα τοῦτον τὴν
 ὑποτιθεμένην ὕβριν καὶ ἐζήτην τὴν τιμωρίαν αὐτῆς. Ὁ
 Ἰοδάτης θέλων νὰ ἐκδικήσῃ τὸν γαμβρὸν του, ἀλλὰ χω-
 ρὶς νὰ μολυνθῇ ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ξενίζο-
 μένου, ἔστειλεν αὐτὸν νὰ καταπολεμήσῃ τὴν Χίμαιραν,
 ἣτις ἐμάστιζε τὴν Λυκίαν· ἦτο δὲ ἡ Χίμαιρα θηρίον
 τρομερὸν, ἔχον κεφαλὴν λέοντος, σῶμα αἰγὸς καὶ οὐρὰν
 ὄφρεως, ἐκ δὲ τοῦ χαίνοντος αὐτῆς στόματος ἐξήρχοντο
 ἀδιαλείπτως νέφη καπνοῦ καὶ φλογός. Ἀλλ' ὁ Βελλερο-
 φόντης βοηθούμενος ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἣτις ἐδάνεισεν αὐ-
 τῷ τὸν ἰπτερωτὸν Πήγασον, ἐφόνευσε τὴν Χίμαιραν.
 Τότε ὁ Ἰοδάτης ἐξέθεσεν αὐτὸν εἰς νέους κινδύνους, πέμ-
 ψας κατὰ τῶν Σολύμων καὶ Ἀμαζόνων· ἀλλὰ καὶ ἐν-
 τεῦθεν ἐπέστρεψε τροπαιοῦχος, καὶ ἀκόμη ἐφόνευσε τοὺς
 στρατιώτας, οὓς ὁ βασιλεὺς εἶχε τοποθετήσῃ ἵνα δολο-
 φονήσωσιν αὐτόν. Τοιοῦτοι θρίαμβοι ἐπείσαν τὸν Ἰοδά-
 την περὶ τῆς ἀθωότητος τοῦ Βελλεροφόντου καὶ περὶ
 τῆς προστασίας ἣν οἱ θεοὶ παρεχώρουν αὐτῷ· ὅθεν τῷ
 ἔδωκε τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον μετὰ τοῦ ἡμίσεος
 τῶν Κρατῶν του καὶ διώρισεν αὐτὸν διάδοχόν του εἰς
 τὸν θρόνον τῆς Λυκίας. Λέγουσιν ὅτι ὁ Βελλεροφόντης
 ἀπεπειράθη ν' ἀναβῇ εἰς τὸν οὐρανόν, ἀλλ' ὅτι ὁ Ζεὺς
 ἔστειλε μῦωπά τινα ὅστις ἐκέντησε τὸν ἵππον καὶ ἀνέ-
 τρεψε τὸν ἀναβάτην. Ἐκτοτε ὁ Βελλεροφόντης ἐζησε
 κατὰ τὴν καὶ μεμονωμένος ἐπὶ τῆς γῆς μέχρι τοῦ θά-
 νάτου αὐτοῦ, ὅστις συνέβη μίαν γενεάν πρὸ τοῦ Τρωϊ-
 κοῦ πολέμου, ἥτοι 4200 περίπου ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Οἱ
 ποιηταὶ κατέταζαν αὐτὸν μεταξὺ τῶν ἀστερισμῶν.

Ἑρμηνεύουσι τὸν μῦθον τοῦ Βελλεροφόντου λέγοντες

ὅτι ἐκαθάρισε τὰ ὄρη τῆς Λυκίας ἐκ τῶν θηρίων τὰ ὁποῖα ἐμάστιζον αὐτὰ, καὶ ἐπομένως ἐθεωρήθη ὡς νικήσας τὴν *Χίμαιραν*. διότι ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινεν οὐ μόνον τὰ θηρία, ἀλλὰ καὶ τὰ φαντάσματα, ἥτοι τὰς ψευδεῖς ιδέας, αἱ πλάττει ἡ φαντασία.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Βελλεροφόντης; — Τί σημαίνει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ διατί μετωνομάσθη οὕτως; — Τί τῷ συνέβη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργούς; — Τί ἦτο ἡ Χίμαιρα; — Πῶς ἐνίκησεν αὐτὴν ὁ Βελλεροφόντης; — Ποίας ἄλλας νίκας ἐνίκησε, καὶ ποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῶν; — Τί ἀνόητον ἔργον ἐπεχείρησεν ὁ Βελλεροφόντης; — Πῶς καὶ πότε ἀπέθανε; — Πῶς ἐρμηνεύουσι τὸν μῦθον τοῦ Βελλεροφόντου;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Ἡρακλῆς.

Γέννησις καὶ ἀνατροφή τοῦ Ἡρακλέους.

Ὁ Ἡρακλῆς, θεὸς τῆς σωματικῆς βίωμης, καὶ ὁ ἐνδοξότερος τῶν ἡρώων τῆς μυθολογίας, ἦτο υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκμήνης, συζύγου τοῦ Ἀμφιτρώωνος, βασιλέως τῶν Θηβῶν, τοῦ ὁποῖου τὴν μορφήν ἔλαβεν ὁ Ζεὺς, ἵνα ἀπατήσῃ τὴν Ἀλκμήνην. Ἡ Ἥρα ἐκ ζηλοτυπίας διήγειρε κατὰ τοῦ Ἡρακλέους, εἰσέτι ἐν τῇ κοιτίδι ὄντος, δύο

τερατώδεις ὄφεις, τοὺς ὁποίους τὸ παιδίον ἐπνιξεν ἀκόπως. Τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον αὐτοῦ κατόρθωμα. Ἐντοσούτῳ ἡ Ἥρα, παρὰ κληθεῖσα ὑπὸ τῆς Παλλάδος, κατεπράϋνε τὸ πρὸς τὸν Ἡρακλῆ μῖσος αὐτῆς, καὶ ἔστειρε μάλιστα νὰ τὸν θηλάσῃ, ἵνα καταστήσῃ αὐτὸν ἀθάνατον. Ῥανίδες τινὲς τοῦ γάλακτος αὐτῆς πεσοῦσαι εἰς τὸν οὐρανόν, ἐσχημάτισαν τὴν μακρὰν καὶ λευκὴν ἐκείνην ζώνην τῶν πολυαρίθμων ἀστέρων, ἣν καλοῦμεν *γαλαξίαν*. Ἡ ἀνατροφή τοῦ Ἡρακλέους ἀνετέθη εἰς διδασκάλους δικηματοτάτους. Οὕτως ὁ Εὐρυτος, βασιλεὺς τῆς Οἰχαλίας, ἐδίδαξεν αὐτὸν τὴν τοξευτικὴν, ὁ Κἄστωρ τὴν ἵππομαχικὴν, ὁ Λυτόλυκος τὴν ἄρματῆλασίαν, ὁ Χείρων τῷ ἔδωκε μαθήματα ἠθικῆς, ἱατρικῆς, καὶ ἀστρονομίας, καὶ ὁ Αἶνος τὸν ἐδίδαξε νὰ παίξῃ τὴν λύρην· ἀλλ' ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν ἐπέπληξεν αὐστηρῶς τὸν Ἡρακλῆν, οὗτος ἐθράυσεν τὸ ὄργανόν του ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ διδασκάλου, καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν.

Οἱ δώδεκα ἄθ.λοι τοῦ Ἡρακλέους.

Καθ' ὅν χρόνον ἡ Ἀλκμήνη ἔφερεν ἐν γαστρὶ τὸν Ἡρακλέα, ἦτο ἐπίσης ἐγγυος καὶ ἡ Νικίππη, σύζυγος τοῦ Σθενέλου, βασιλέως τοῦ Ἀργεῦς. Ἡ Ἥρα, ἐκ ζηλοτυπίας, ἐπεισε τὸν Δία νὰ κηρύξῃ ὅτι ὁποῖον ἐκ τῶν δύο τέκνων ἐγεννᾷτο πρῶτον, ἤθελεν ἔχει πᾶσαν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ ἑτέρου· ἐπειτὰ δὲ ἐπέσπευσε τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Νικίππης, ἥτις ἐγέννησε τὸν Εὐρυσθέα. Οὗτος συμεριζόμενος τὴν μυκησιακίαν τῆς Ἥρας, μετεχειρίσθη τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον παρεῖχεν αὐτῷ ἡ προτεραιότης τῆς γεννήσεως, καὶ ἐπέβαλε τῷ ἀντιζήλῳ αὐτοῦ βαρείας δοκιμασίας, γνωστὰς ὑπὸ τὸ ὄνομα οἱ δώδεκα ἄθ.λοι τοῦ Ἡρακλέους. Ἦσαν δὲ οὗτοι Ἄον ὁ Λέων τῆς Νεμέας. Β'ον ἡ Ἰδρυς τῆς Λέρνης. Γ'ον ὁ Ἐρυμάνθιος κάπρος.

Δ'ον Ἡ χαλκόπους ἔλαφος. Ε'ον Τὰ ὄρνεα τῆς Στυμφάλου. ΣΤ'. Ὁ ταῦρος τῆς Κρήτης. Ζ'. Οἱ ἵπποι τοῦ Διομήδου. Η. Ἡ ἥτις τῶν Ἀμαζόνων. Θ'. Οἱ σταῦλοι τοῦ Αὐγείου. Ι. Ὁ θάνατος τοῦ Γηρυόνου. ΙΑ'. Τὰ χρυσᾶ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων. ΙΒ'. Ὁ Κέρβερος.

Ὁ Λέων τῆς Νεμέας.

Λέων τρομερὸς ἐλυμαίνετο τὸ δάσος τῆς Νεμέας, ἐν Ἀργολίδι. Ὁ Ἡρακλῆς λοιπὸν ἐπιτίθεται κατ' αὐτοῦ διὰ τῶν βελῶν, τὸν καταδιώκει εἰς σπήλαιόν τι, συλλαμβάνει αὐτὸν, τὸν σφίγγει εἰς τοὺς ἰσχυροὺς αὐτοῦ βραχίονας καὶ τὸν πνίγει. Ἐπειτα δὲ ἐξέδειρε τὸ δέρμα αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἔκτοτε πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νίκης.

Ἡ Ὑδρα τῆς Λέρνης.

Ὑδρα φοικώδης ἐμάστιζε τὰ πέριξ τῆς λίμνης Λέρνης, πλησίον τοῦ Ἀργους. Τὸ τέρας τοῦτο, γεννηθὲν ἐκ τοῦ Τυφῶνος καὶ τῆς Ἑχίδνης, εἶχεν ἑπτὰ κεφαλὰς, αἱ ὁποῖαι καθ' ὅσον ἐκόπτοντο ἀνεγεννῶντο πολυπληθέστεραι. Ὁ Ἡρακλῆς ἀπέτεμεν ὅλας δι' ἐνὸς τραύματος, καὶ τὰ βέλη ὅσα ἐθύθισεν ἐν τῷ αἵματι τῆς ὕδρας ἐποιοῦν πάντοτε πληγὰς θανασίμους.

Ὁ Ἑρμάνθιος κάπρος.

Κάπρος ὑπερμεγέθης ἐλυμαίνετο τὰ πέριξ τοῦ ὄρους Ἑρμάνθου ἐν Ἀρκαδίᾳ. Ὁ Ἡρακλῆς συνέλαβε καὶ ἐκόμισεν αὐτὸν ζῶντα πρὸς τὸν Εὐρυσθέα, ὅστις ἐκ φόβου ἐκρύφθη εἰς χάλκινον πῖθον.

Χαλκόπους ἔλαφος.

Ὁ Ἡρακλῆς συνέλαβεν ἐπίσης καὶ ἐκόμισι ζῶσαν πρὸς

τὸν Εὐρυσθέα χρυσόκερων καὶ χαλκόπους τινὰ ἔλαφον, καθ' ἧς ματαίως ἕως τότε εἶχον ἐξαντλήσει τὰς προσπαθείας καὶ τὴν περὶ τὸ σκοπεύειν ἱκανότητα αὐτῶν οἱ κυνηγοὶ τοῦ Μαινάλου, ὄρους τῆς Ἀρκαδίας.

Τὰ ὄρνεα τῆς Στυμφάλου.

Ἐν τῇ Στυμφαλίδι λίμνῃ τῆς Ἀρκαδίας διητῶντο ὄρνεα σαρκυδόρα, τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὁ Ἄρης εἶχε γυμνάσει εἰς τὸν πόλεμον. Εἶχον κεφαλὴν, πτέρυγας καὶ ῥύγχη σιδηρᾶ, καὶ κατέτρωγον ἀδιακρίτως τοὺς τε ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα ἦσαν δὲ τόσον πολυάριθμα, ὥστε ὅτε ἐπέτων ἐσκίαζον τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου. Τὰ ὄρνεα ταῦτα ἐξωλόθρευσεν ὁ Ἡρακλῆς διὰ βελῶν.

Ὁ Ταῦρος τῆς Κρήτης.

Ὁ Ποσειδῶν εἶχε στείλει εἰς τὰ Κράτη τοῦ Μίνωος, ἐν Κρήτῃ, τρομερὸν τινὰ ταῦρον, ὅστις ἀπέπνευε φλόγας ἐκ τῶν ῥωθῶνων. Τὸ θηρίον τοῦτο ἐδάμασεν ὁ Ἡρακλῆς, καὶ ἐκόμισεν αὐτὸ εἰς τοὺς πόδας τοῦ Εὐρυσθέως.

Οἱ ἵπποι τοῦ Διομήδου.

Ὁ Διομήδης, βασιλεὺς τῆς Θράκης, ἔτρεφε τοὺς ἵππους αὐτοῦ δι' ἀνθρωπίνου κρέατος. Ὁ Ἡρακλῆς ἐνίκησεν αὐτὸν, καὶ πρὸς τιμωρίαν τὸν παρέθηκε βορὰν εἰς τοὺς ἰδίους τούτους ἵππους.

Ἡ ἥτις τῶν Ἀμαζόνων.

Αἱ Ἀμαζόνες ἦσαν γυναῖκες μάχιμοι, κατοικοῦσαι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Θερμόδοντος ποταμοῦ, ἐν τῇ Μικρᾷ Ἀσίᾳ. Ὁ Ἡρακλῆς ἐνίκησεν αὐτάς, ἠχμαλώτευσεν τὴν

βασίλισσαν αὐτῶν Ἰπολύτην, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν Πύζυγον εἰς τὸν Θησέα, ὅστις εἶχε συνοδεύσει τὸν ἥρωα εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην.

Οἱ σταῦλοι τοῦ Αὐγείου.

Ὁ Αὐγείας, βασιλεὺς τῆς Ἠλίδος καὶ υἱὸς τοῦ Ἡλίου, ἔτρεφε τρισχιλίας βόας εἰς τοὺς σταύλους αὐτοῦ, οἵτινες δὲν εἶχον καθαρισθῇ ἀπὸ τοιάκοντα ἐτῶν. Τοὺς σταύλους τούτους ἐκαθάρισεν ὁ Ἡρακλῆς ἐκτρέψας τὰ ὕδατα τοῦ Ἀλφειοῦ, τὰ ὅποια παρέσυρχν ὅλας τὰς ἀκαθαρσίας.

Ὁ θάνατος τοῦ Γηρυόνου.

Ὁ Γηρυόνης, βασιλεὺς τῆς νήσου Ἐρυθρίας, πλησίον τῆς Ἰσπανίας, ἦτο γίγας τρισώματος, τρέφων τοὺς βόας αὐτοῦ διὰ τοῦ κρέατος τῶν ὑπηκόων του· κύων δὲ δικέφαλος ἦτο διωρισμένος νὰ φυλάττῃ αὐτούς. Ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσεν τὸν τε τύραννον καὶ τὸν τρομερὸν αὐτοῦ φύλακα, καὶ ἀπήγαγε τὸ ποίμνιον.

Τὰ χρυσᾶ μῆλα τῶν Ἑσπερίδων.

Ὁ Εὐρυσθεὺς, μὴ ἱκανοποιηθεὶς ἐκ τόσων ἐπιπόνων ἄθλων, διέταξε τῷ Ἡρακλεῖ νὰ κομίσῃ αὐτῷ τὰ χρυσᾶ μῆλα τοῦ κήπου τῶν Ἑσπερίδων¹. Τὰ μῆλα ταῦτα ἐφυλάττοντο ὑπὸ Δράκοντος μετ' ἑκατὸν κεφαλὰς, τοῦ ὁποῖου οἱ ὀφθαλμοὶ οὐδέποτε ἐνέδιδον εἰς τὸν ὕπνον. Καὶ κατὰ

(1) Αἱ Ἑσπερίδες, θυγατέρες τοῦ Ἑσπερου, ἦσαν τρεῖς· νόμφαι εἰς ἃς ἦτο ἐμπεπιστευμένη ἡ φυλακὴ τῶν χρυσῶν μῆλων τὰ ὅποια ἡ Ἥρα ἔδωκεν εἰς τὸν Δία τὴν ἡμέραν τῶν γάμων τῶν. Ὁ κήπος αὐτῶν ἔκειτο εἰς τὰ περὶ τοῦ ὄρου· Ἀτλαντος, ἐν Ἀφρικῇ.

τινας μὲν ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσεν τὸ θηρίον, καὶ ἔλαβε τὸν πολύτιμον θησαυρόν· κατ' ἄλλους δὲ κατέφυγεν εἰς τὴν βοήθειαν τοῦ γίγαντος Ἀτλαντος, καὶ ἐν ᾧ οὗτος ἐξετέλει τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, ὁ Ἡρακλῆς ἐσήκωσεν ἐπὶ τῶν στιβαρῶν ὤμων του ὀλόκληρον τὸν κόσμον.

Ὁ Κέρβερος.

Ὁ Θησεὺς ἐκρατεῖτο ἐν τῷ Ἄδῃ, ἐνθα εἶχε καταβῇ μετὰ τοῦ Πειριθόου, ἵνα ἀπαγάγῃ τὴν Περσεφόνην. Ὁ Ἡρακλῆς κατῴρθωσε νὰ ἀλυσοδέσῃ τὸν Κέρβερον καὶ ἠλευθέρωσεν τὸν φίλον του.

Τελινταῖα κατορθώματα τοῦ Ἡρακλέους.

Ὁ Ἡρακλῆς, ἀποῦ ἐνδόξως ἐτέλεσε τοὺς δώδεκα ἄθλους οὓς ἐπέβαλεν αὐτῷ ὁ Εὐρυσθεὺς, ἐξηκολούθησεν νὰ διατρέχῃ τὴν γῆν καὶ νὰ καθαρῖζῃ αὐτὴν ἐκ τῶν παντοειδῶν θηρίων, ἀνθρώπων καὶ ζώων, τὰ ὅποια ἐμάστιζον αὐτήν. Ἐλαβε μέρος εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἀργοναυτῶν, ἀλλ' ἐγκατέλιπεν αὐτὴν ἐν Μυσίᾳ πορευθεὶς εἰς ἀναζήτησιν τοῦ φίλου αὐτοῦ Ἴλλα, ὃν αἱ νόμφαι πηγῆς τινος εἶχον ἀναρπάσει ἐνῷ ἦντλει ὕδωρ πρὸς χρῆσιν τοῦ πληρώματος. Διερχόμενος ἐκ τῆς Τρωάδος, ἠλευθέρωσε τὴν Ἡσιόνην, θυγατέρα τοῦ Λαομέδοντος, καταδικασθεῖσαν νὰ φαγῶθῃ ὑπὸ τέρατος θαλασσίου. Ἐν Λιβύᾳ ἐνίκησεν τὸν γίγαντα Ἀντεῖαν, υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Γῆς, καὶ βασιλέα τῆς Ἰράσης. Τὸ τέρας τοῦτο εἶχεν εὐχηθῇ ν' ἀνεγείρῃ δι' ἀνθρωπίνων κρανίων ναὸν πρὸς τιμὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Ὁ Ἡρακλῆς τὸν κατέβαλε τρίς· ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ γίγας ἀνελάμβανε νέας δυνάμεις ἅμα ἡγγίζεν εἰς τὴν γῆν, ὁ ἥρωας ὕψωσεν αὐτὸν εἰς τὸν αἶρα καὶ τὸν ἐπνίξεν εἰς τοὺς ἰσχυροὺς βραχίονας.

νάς του. Αποκοιμηθέντος τοῦ Ἡρακλέους μετὰ τὴν νίκην ταύτην, ἐπεχείρησαν νὰ αἰχμαλωτίσωσιν αὐτὸν οἱ Πυγμαῖοι, λαὸς νάνων, κατοικῶν ἐν Λιβύᾳ. Ἀλλ' ὁ ἥρωας ἐξυπνήσας καὶ γελάσας διὰ τὴν ἄφρονα ἐπιχείρησιν τῶν ἀνθρωπαρίων τούτων, περιέκλεισεν ὅλους αὐτοὺς εἰς τὸ δέρμα τοῦ λέοντος τῆς Νεμέας. Ἐν Αἰγύπτῳ ἐφόνευσε τὸν Βούσιριν, τύραννον σκληρὸν ἀνηλεῶς θυσιαζόντα πάντας τοὺς ξένους ὅσοι ἤρχοντο εἰς τὸ βασίλειον αὐτοῦ. Ὁ Ἡρακλῆς φθάσας εἰς τὰ μεθόρια τῆς Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης, ἔτεμε τὸν ἰσθμὸν, ὅστις συνέδεε τὰ δύο ταῦτα μέρη τοῦ κόσμου, καὶ διὰ νὰ ἐνώσῃ τὰ ὕδατα τῆς Μεσογείου μετὰ τῶν τοῦ Ὠκεανοῦ, διεχώρισε τὰ δύο ὅρη Κάλπην καὶ Ἀβύλῃν, ἅτινα ἔκτοτε ἐκλήθησαν *Στήλαι Ἡρακλέους* καὶ σήμερον *Πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρ*. Ἀπῆλλαξεν ἀκολουθῶς τὴν Ἰταλίαν ἐκ τῶν ληστειῶν τοῦ Κάκου, γίγαντος τερατώδους, υἱοῦ τοῦ Ἡφαίστου, ἠλευθέρωσε τὸν Προμηθεῖα ἐκ τοῦ αἰωνίου γυπὸς ὅστις κατέτρωγε τὸ ἥπαρ αὐτοῦ, καὶ διεκρίθη διὰ πλεῖστα ἄλλα κατορθώματα, τὰ ὅποια εἶναι περιττὸν ν' ἀριθμήσωμεν ἐνταῦθα.

*Θάνατος τοῦ Ἡρακλέους καὶ παραδοχὴ αὐτοῦ
μεταξὺ τῶν Θεῶν.*

Ὁ Ἡρακλῆς, ὡς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Ζεὺς, ἔλαβε πολλὰς συζύγους, ἐκ τῶν ὁποίων διασημοτέραι εἶναι ἡ Δηϊάνειρα, θυγάτηρ τοῦ Οἰνέως, βασιλέως τῆς Αἰτωλίας, καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἤρισε μετὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀχελώου. Νικήσας τὸν ἀντίζηλον αὐτοῦ, ἀπῆγε τὴν σύζυγόν του· ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἀπῆντησε ποταμὸν τινα ὅστις τῷ ἐκόλυσε τὴν διάβασιν. Τότε ὁ Ἡρακλῆς ἐναπιστεύθη αὐτὴν εἰς τὸν Κένταυρον Νέσσον, ὑποσχόμενον νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὴν εἰς τὴν ἐτέραν ὁχθὴν. Ἀλλ' ὁ ἄπιστος ἐπιχειρεῖ

ν' ἀπαγάγῃ αὐτὴν· διὸ ἀγανακτήσας ὁ Ἡρακλῆς φθάνει τὸν κένταυρον δι' ἐνὸς βέλους τοῦ καὶ πληγόνει αὐτὸν θανασίμως. Ὁ Νέσσος διὰ νὰ ἐκδικηθῇ δίδει ἐκπνέων εἰς τὴν Δηϊάνειραν τὸν χιτῶνά του βεβαμμένον διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, ὡς μέσον ἱκανὸν νὰ διατηρῇ ἀκμαῖον τὸν ἔρωτα τοῦ συζύγου της, ἂν ποτε τῷ ἐπήρχετο νὰ φανῇ ἄπιστος πρὸς αὐτὴν. Τῶνόντι δὲ ἡ εὐκαιρία δὲν ἐβράδυνε νὰ παρουσιασθῇ. Ὁ Ἡρακλῆς ἠράσθη τῆς Ἰόλης, θυγατρὸς τοῦ Εὐρύτου, ὅστις εἶχε διδάξει αὐτὸν τὴν τοξευτικήν. Ὁ Εὐρυτος εἶχεν ὑποσχεθῇ τὴν χεῖρα τῆς θυγατρὸς του εἰς πάντα ὅστις ἤθελε νικήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν τέχνην ταύτην, ἐπειδὴ δὲ νικηθεὶς δὲν ἠθέλησε νὰ τηρήσῃ τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἡρακλέα, ὁ ἥρωας ἐκρήμνισεν αὐτὸν ἐκ τῆς κορυφῆς ὕψηλοῦ τίνος πύργου. Χρησμός τις προεῖπε τότε ὅτι πρὸς τιμωρίαν τῆς ἐκδικήσεως ταύτης, ὁ Ἡρακλῆς ἤθελε γίνεαι δοῦλος ἐπὶ τρία ἔτη, καὶ ὁ Ἑρμῆς ἐπεφορτίσθη νὰ πωλήσῃ αὐτόν. Ἡ Ὀμφάλη, βασίλισσα τῆς Λυδίας, ἠγόρασε τὸν ἥρωα, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐρασθεῖσα αὐτοῦ, τῷ ἀπέδωκε τὴν ἐλευθερίαν. Ἐν τούτοις ὁ Ἡρακλῆς διέμενε παρὰ τῇ Ὀμφάλῃ, ὑποτασσόμενος εἰς ὅλας αὐτῆς τὰς ἰδιοτροπίας, ἐνδουόμενος ὡς γυνὴ καὶ κλώθων τὴν ἡλακάτην αὐτῆς. Τέλος ἀπῆλλάχθη τῆς αἰσχρᾶς ταύτης δουλείας καὶ ἐπανῆλθεν πλησίον τῆς Ἰόλης. Τότε ἡ Δηϊάνειρα θέλουσα ν' ἀναζωπυρήσῃ τὸν ἔρωτα τοῦ συζύγου της, ἔσπειλεν αὐτῷ τὸν χιτῶνα τοῦ Νέσσου· ἀλλὰ μόλις περιεβλήθη αὐτὸν ὁ Ἡρακλῆς, ἠσθάνθη ἀμέσως τὸ σῶμά του κατατρυχόμενον ὑπὸ ἐσωτερικοῦ τίνος πυρὸς, τὸ ὅποιον παρήγε τὸ ἐκ τοῦ βέλους αὐτοῦ δηλητηριασθὲν αἷμα τοῦ κενταύρου, ἐν ᾧ ὁ χιτὼν οὗτος εἶχε βαφῇ· ἐκ τῶν πόνων ὁ δυστυχὴς κατέστη ἔξω φρενῶν, καὶ ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς μανίας αὐτοῦ ἐσφενδόνισεν εἰς τὴν θάλασσαν τὸν ὑπηρέτην αὐτοῦ Λίχαν, μεταμορφωθέντα εἰς βράχον·

ἐξερρίζωσε τὰ δένδρα τῆς Οἴτης, κατεσπάραττε τὰ ποίμνια, καὶ ὅλη ἡ παραλία ἀντήχει ἐκ τῆς ἀγρίας καὶ τρομερᾶς αὐτοῦ φωνῆς.

Τέλος ὁ Ἡρακλῆς θέλων νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὰ δεινὰ του στήνει πυρὰν ἐπὶ τῆς Οἴτης, ἀναβαίνει ἐπ' αὐτῆς, καὶ παρακαλεῖ τὸν φιλοκτῆτην νὰ βάλῃ τὸ πῦρ εἰς αὐτήν. Ἐδωκε δὲ πρότερον εἰς τὸν πιστὸν τοῦτον φίλον τὰ τρομερὰ βέλη του, τὰ βεβαμμένα ἐκ τοῦ αἵματος τῆς Λερναίας Ἵδρας, καὶ ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ἦτο δυνατὸν ν' ἀλωθῇ ἡ πόλις τῆς Τρωάδος, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς μοίρας.

Ὁ Ζεὺς ἐδέχθη τὸν υἱὸν αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τῷ ἔδωκε σύζυγον τὴν Ἥβην, θεὰν τῆς νεότητος. Ὁ Ἡρακλῆς, ἐκ τῶν διαφόρων αὐτοῦ γυναικῶν, ἐγέννησεν ἐπὶ τῆς γῆς πλείστα τέκνα, τὰ ὅποια ἀκολούθως διεκρίθησαν ὑπὸ ἓν κοινὸν ὄνομα *Ἡρακλειῖδαι* καὶ συνέστησαν πολλὰ βασίλεια. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ζωὴ καὶ αἱ δυνάμεις ἐνὸς ἀνθρώπου δὲν φαίνονται ἱκαναὶ εἰς ὅλα τὰ ἔργα τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὸν Ἡρακλῆα, ὑποθέτουσί τινες ὅτι ὑπῆρξαν πολλοὶ ἥρωες φέροντες τὸ ὄνομα τοῦτο. Γενικῶς δὲ φρονοῦσιν ὅτι οἱ δώδεκα ἄθλοι εἶναι τὰ δώδεκα σημεῖα τοῦ Ζωδιακοῦ τὰ ὅποια διατρέχει ὁ ἥλιος. Τέλος ἐκ τῆς ὁμοιότητος ἣτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ Ἡρακλέους τῆς μυθολογίας καὶ τοῦ Σαμφῶνος τῆς ἱερᾶς Γραφῆς, συνεπέρανάν τινες ὅτι ὁ μῦθος ἐκείνου εἶναι ἡλ-
λοιωμένη καὶ παραμεμορφωμένη ἡ ἱστορία τούτου.

Τὸν Ἡρακλῆ παριστάνουσιν ὑπὸ τὴν μορφήν ἀνδρὸς ῥωμαλέου σφριζομένου ἐπὶ ῥοπάλου καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων φέροντος δέρμα λέοντος.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Ἡρακλῆς;—Ποῖον ὤ-

πῆρξε τὸ πρῶτον αὐτοῦ κατόρθωμα;—Εἰς ποῖον ἀνετέθη ἡ ἀνατροφή αὐτοῦ;

Πῶς ὑπετάχθη ὁ Ἡρακλῆς εἰς τὸν Εὐρυσθέα, βασιλέα τοῦ Ἀργους;—Ποῖοι εἶναι οἱ δώδεκα ἄθλοι τοῦ Ἡρακλέους;

Ποῖα ἦσαν τὰ τελευταῖα αὐτοῦ κατορθώματα;—Τί ἐπραξεν ἐν Λιβύᾳ, ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐν Ἀφρικῇ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ;

Εἰπέ τὴν ἱστορίαν τοῦ θανάτου αὐτοῦ.—Τί ἐγένετο ὁ Ἡρακλῆς μετὰ θάνατον;—Πῶς παριστάνεται;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣΤ'.

Θησεύς.

Γέννησις καὶ πρῶτα κατορθώματα τοῦ Θησεύος.

Ὁ Θησεὺς ἦτο υἱὸς τοῦ Αἰγέως, ἐννάτου βασιλέως τῶν Ἀθηναίων, καὶ τῆς Αἰθρας, θυγατρὸς τοῦ σοφοῦ Πιθέως, βασιλέως τῆς Τροιζήνης, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ὁποίου ἀνετράφη. Ἐνίοτε λέγουσιν αὐτὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος, διότι ὁ Πιθεύς, θέλων νὰ κρύψῃ τὸν μυστικὸν γάμον τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ μετὰ τοῦ Αἰγέως, ἐκοινολόγησεν, ὅτε ἦτο ἐγκυὸς, ὅτι τὸ τέκνον ὅπερ ἔφερεν ἐν γαστρὶ, εἶχε πατέρα τὸν Ποσειδῶνα, τὸν κατ' ἐξοχὴν θεὸν τῶν Τροιζηνίων. Ὁ Θησεὺς ἔδειξεν ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας τὴν ἀνδρείαν ἣτις ἐμελλε νὰ δοξάσῃ αὐτόν. Ἡμέραν τινὰ ὁ Ἡρακλῆς ἦλθεν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ Πιθέως, καὶ κατέθηκεν ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ μεγάρου τὸ δέρμα τοῦ λέοντος τῆς Νεμέας ὅπερ ἔφερεν. Ὁ Θησεὺς λοιπὸν ὠπλίσθη διὰ πελέ-

κρεας καὶ ἐκτύπητε τὸ δῆμα τὸ ὅποιον ἐνόμιζεν ἀληθῆ
λέοντα. Ἡλικιωθεὶς ἠθέλησε νὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὰ ἴχνη τοῦ
Ἡρακλέους καὶ νὰ μιμηθῇ τὰ κατορθώματα αὐτοῦ. Αἰ-
θρα ἡ μήτηρ του ἀπεκάλυψεν αὐτῷ τὸ μυστήριον τῆς
γεννήσεώς του, εἴτα δὲ ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς παμμεγέθη
τινὰ βράχον, τὸν ὅποιον ἀποκυλίσας εὗρε ξίφος· ἦτο δὲ
ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐμελλε νὰ πείσῃ τὸν Αἰγέα περὶ τῆς
ταυτότητος τοῦ υἱοῦ του· ἔλαθε λοιπὸν αὐτὸ καὶ διευ-
θύνθη πρὸς τὰς Ἀθήνας, ἐνθα ἐμελλε νὰ βασιλεύσῃ μίαν
ἡμέραν. Καθ' ὁδὸν ἀπήντησε κακούργους τινάς, οἵτινες
παρέσχον εἰς τὸν νέον ἥρωα εὐκαιρίαν νὰ δείξῃ τὴν ἀν-
δρείαν του· ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ Σίνις διαβόητος ληστής, ὅστις
προσέδενε τοὺς ὁδοιπόρους εἰς κλάδους δένδρων μετὰ
δυσκολίας κεκλιμένους, καὶ οἵτινες ἀνορθούμενοι κατε-
σπάραττον τὰ θύματα αὐτοῦ· ὁ Σκίρων, ὅστις ἐνεδρεύων
ἐπὶ ὄρους τινὸς ἐκρήμνιζεν εἰς τὴν θάλασσαν τοὺς διαβό-
χους· καὶ ὁ Προκρούστης, ὅστις ἐξήπλωνε τοὺς διαβό-
χους ἐπὶ κλίνης σιδηρᾶς, κόπτων ἢ ἐκτείνων τὰς κνήμας
αὐτῶν ἕως οὗ τὸ σῶμα των λάβῃ τὸ μέκος τῆς κλίνης
ταύτης. Ὁ Θησεὺς ἐνίκησε τοὺς ληστές τούτους καὶ ὑπέ-
βηλεν αὐτοὺς εἰς τὰς αὐτὰς βασάνους τὰς ὁποίας εἶχον
ἐφεύρει. Μετὰ τὰ κατορθώματα ταῦτα φθάνει εἰς Ἀθή-
νας, ὅπου εὕρισκε τὴν πόλιν ἐκτεθειμένην εἰς ἐμφυλίου
σπαραγμούς. Ἡ μάγισσα Μήδεια ἐκυβέρνα ἀντὶ τοῦ Αἰ-
γέως, τὸν ὅποιον ἐκράτει σχεδὸν ὑποχείριον. Αὕτη μαν-
τεύσασα τις ἦτο ὁ Θησεὺς, ἠθέλησε ν' ἀπολέσῃ αὐτὸν διὰ
δολιχτηρίου εἰς ἓν γεῦμα τὸ ὅποιον ὁ βασιλεὺς ἐμελλε νὰ
προσφέρῃ αὐτῷ· ἀλλ' ὁ Αἰγέως ἀνεγνώρισε τὸν υἱὸν του
ἐκ τοῦ ξίφους καὶ ἐσύστησεν αὐτὸν εἰς τὸν λαόν. Τότε
δὲ ἡ Μήδεια ἐπέβη ἐπὶ τοῦ πτερωτοῦ αὐτῆς ἵμματος
καὶ ἐγένετο ἄφαντος φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς τὸν υἱὸν τῆς
Μήδον, ὃν εἶχε γεννήσει ἐκ τοῦ Αἰγέως. Ὁ Θησεὺς ἀπο-
καταστήσας τὴν εἰρήνην ἐν Ἀθήναις, ἐξῆλθεν εἰς κατα-

πολέμῳ μανιώδους τινὸς ταύρου, ὅστις ἐλυμαίνετο τὴν
πεδιάδα τοῦ Μαραθῶνος, ἰδάμασεν αὐτὸν, τὸν περιήγα-
γεν εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἐθυσίασεν αὐτὸν εἰς τοὺς θεούς.
Ἀλλ' ἀφοσίωσιν τις ἐνδοξότερα ἐμελλε νὰ καταστήσῃ
αὐτὸν μετ' οὐ πολὺ ἄξιον τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐ-
γνωμοσύνης τῆς πατρίδος του.

Ὁ Θησεὺς νικητὴς τοῦ Μινωταύρου.

Λέγεται ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι φθονήσαντες τὴν δόξαν ἣν ὁ
Ἀνδρόγεως, υἱὸς τοῦ Μίνως, εἶχεν ἀποκτήσει εἰς τοὺς
ἀγῶνας αὐτῶν, τὸν εἶχον δολοφονήσει, ὁ δὲ ἀτυχὴς βα-
σιλεὺς τῆς Κρήτης, ἐκδικῶν τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ αὐ-
τοῦ, ἐπέβαλε διὰ τῶν ὀπλῶν εἰς τοὺς Ἀθηναίους νὰ σέλ-
λωσιν αὐτῷ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν, ἓξ νέους καὶ ἓξ νεά-
νιδας, ἵνα χρησιμεύωσιν ὡς βορὰ τοῦ Μινωταύρου, τέ-
ρατος τρομεροῦ, κατὰ μὲν τὸ ἥμισυ ἀνθρώπου κατὰ δὲ
τὸ ἕτερον ἥμισυ ταύρου. Ὁ Θησεὺς θέλων νὰ ἐλευθερώσῃ
τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἀπὸ τόσοι σκληροῦ φόρου, ὃν ἐπλή-
ρωνε τρίτην ταύτην φορὰν, συγκαταριθμεῖται ἐκουσίως
μεταξὺ τῶν θυμάτων, καὶ ἀπέρχεται εἰς Κρήτην. Ἡ Ἀ-
ριάδνη ἐρασθεῖσα τοῦ νέου ἥρωος, διὰ τε τὴν ὡραιότητα
καὶ ἀνδρείαν αὐτοῦ, τῷ δίδει μίτον τινὰ ὅστις ἐμελλε
νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸν ἵνα ἐξέλθῃ τοῦ Λαβυρίνθου· Ὁ Θησεὺς
νικήσας τὸν Μινώταυρον, ἐλευθερόνει τὰ θύματα αὐτοῦ
καὶ ἀναχωρεῖ ἐκ Κρήτης παραλαβὼν μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὰς
δύο θυγατέρας τοῦ Μίνως Ἀριάδνην καὶ Φιδραν. Ἀλλὰ,
ἐξ ἀγνωμοσύνης αἰσχροῦς, παραιτεῖ τὴν πρώτην εἰς Νά-
ξον, καὶ ὀδηγεῖ τὴν ἑτέραν εἰς Ἀθήνας, πρὸς κοινὴν αὐ-
τῶν δυστυχίαν· διότι περὶδεδομένος ὅλος εἰς τὸν πρὸς
αὐτὴν ἔρωτά του, λησμονεῖ τὴν ὑπόσχεσιν ἣν ἀναχω-
ρῶν εἶχεν δώσει εἰς τὸν Αἰγέα, ν' ἀντικαταστήσῃ δη-
λαδὴ διὰ λευκῶν τὰ μέλνα ἱστία τοῦ πλοίου αὐτοῦ,

καὶ ὁ δυστυχὴς πατὴρ ἰδὼν μακρόθεν τὰ δυσσιώνιστα ἱστία πίπτει εἰς τὴν θάλασσαν, ἥτις ἔκτοτε ἐπωνομάσθη Αἰγαῖον πέλαγος. Ὁ Θησεύς ἀφοῦ ἀπέδωκε τὰς πρὸς τὴν μνήμην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὀφειλομένας τιμὰς, ἐσύστησεν ἀγῶνας καὶ ἑορτὰς πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νίκης του καὶ ἐτέλεσεν ἀκριβῶς τὴν περὶ Θουσιῶν εὐχὴν ἣν εἶχε ποιήσει πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα. Ἀκολουθῶν δὲ καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν θεωροὶ ἐστεμμένοι κλάδους ἐλαίας μετέβαινον εἰς Ἀῆλον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πλοίου ἐφ' οὗ εἶχεν ἐπιβῆ ὁ Θησεύς, τὸ ἐφύλαττεν δὲ διὰ τὴν χρῆσιν ταύτην τοσοῦτον ἐπιμελῶς, ὥστε διήρκεσεν ἀκόμη χίλια ἔτη μετὰ ταῦτα διὰ τοῦτο εἶπον ὅτι τὸ πλοῖον τοῦτο ἦτο ἀθάνατον.

Τελειوتاῖα κατορθώματα τοῦ Θησεύος καὶ θάνατος αὐτοῦ.

Ὁ Θησεύς, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, γινόμενος βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων, ἐπέδωκε εἰς τὸν σχηματισμὸν κυβερνήσεως μονίμου καὶ ὁμαλῆς. Συμπαρέλαβε λοιπὸν εἰς τὸν περίβολον τῆς πόλεως τὰς δώδεκα κώμας αἱ ὁ Κέρκωψ εἶχε συστήσει, καὶ ἀπετέλεσεν ἐξ αὐτῶν εἰδὸς τι δημοκρατίας, εἰς ἣν ἔδωκε νόμους σοφοῦς. Εἴτα δὲ παραιτηθεὶς τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας, ἐπιχείρησε νέας ἐκστρατείας. Συνάψας δεσμοὺς φιλικοὺς μετὰ τοῦ Πειρίθου βασιλέως τῶν Λαπίθων, καταπολέμησεν ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Θερμόδοντος τὰς Ἀμαζόνας, τὰς ὁποίας ἐνίκησεν· ἐκ δὲ τῆς βασιλείας αὐτῶν ὁ Θησεύς ἀπέκτησεν ἕνα υἱόν, τὸν δυστυχῆ Ἰππόλυτον. Ἐπειτα οἱ δύο ἥρωες μετέσχον τοῦ κατὰ τῶν κενταύρων πολέμου, τῆς κατακτήσεως τοῦ χρυσοῦ δέρατος καὶ τῆς θήρας τοῦ Καλυδωνίου κάπρου· λέγουσιν ὅτι ὁ Θησεύς ἐν ἡλικίᾳ πενήκοντα ἐτῶν ἀπεπειράθη ν' ἀπαγάγῃ τὴν ὥραιαν Ἑλένην, μόλις δεκάετιν τότε, ἀλλ' ὅτι οἱ ἀδελφοὶ τῆς Καστορ

καὶ Πολυδεύκης ἤλευθέρωσαν αὐτὴν ἀπαγαγόντες μετ' αὐτῆς καὶ τὴν Αἴθραν, μητέρα τοῦ Θησεύος, ἥτις ἐγένετο θεράπινα τῆς Ἑλένης. Τέλος ὁ Θησεύς συνέλαβε μετὰ τοῦ Πειρίθου τὸ ἀσεβεὲς σχέδιον τοῦ ν' ἀπαγάγῃ ἐκ τοῦ ἄδου τὴν Περσεφόνην, σύζυγον τοῦ Πλούτωνος· Ἀλλ' ἡ ἐπιχείρησις αὐτῶν ἀπέτυχε, καὶ τὸν μὲν Πειρίθου κατέφαγεν ὁ Κέρβερος, ὁ δὲ Θησεύς ἐκρατήθη αἰχμάλωτος ἕως οὗ ἤλευθέρωσεν αὐτὸν ὁ Ἡρακλῆς. Ὅτε ἀναβάνη εἰς Ἀθήνας, ἡ περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ φήμη εἶχεν ἤδη διαδοθῆ, ὅθεν ἡ Φαίδρα παρεκίνησε τὸν Ἰππόλυτον νὰ τὴν νομφευσῇ καὶ ἐπειδὴ ὁ ἐνάρετος οὗτος ἡγεμὼν εἶχεν ἀποκρούσει μετ' ἀγανακτήσεως τὰς αἰσχράς αὐτῆς προτάσεις, ἡ Φαίδρα κατηγόρησεν αὐτὸν παρὰ τῷ Θησεῖ ἐπὶ τῷ ἐγκλήματι ἴσα ἴσα τὸ ὅποιον δὲν ἠθέλησε νὰ διαπράξῃ. Ὁ Θησεύς ὀργισθεὶς παρεκάλεσε τὸν Ποσειδῶνα νὰ τὸν ἐκδικήσῃ. Ὁ Θεὸς εἰσέηκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐνῶ ὁ Ἰππόλυτος ἀναχωρῶν διὰ τὴν ἐξορίαν, ὠδήγει τὸ ἄρμα αὐτοῦ κατὰ μῆκος τῆς παραλίας τέρας τι ὄρμαξ ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ φοβίζει τοὺς ἵππους, οἵτινες βιαίως δραμόντες ἐν τῷ μέσῳ τῶν βράχων κατακερματίζουν τὸν δυστυχῆ Ἰππόλυτον. Ἡ Φαίδρα ὡμολόγησε τὸ ἐγκλημα αὐτῆς καὶ ἐκρεμάσθη ἐξ ἀπέλπισίας· ὁ δὲ Θησεύς ἐκλαυσε τὴν ἄδικον ἀπώλειαν τοῦ ἀθώου αὐτοῦ υἱοῦ, καὶ ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ ἐπαναστατήσαντων νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ πάλιν τὴν πατρίδα, κατέφυγε πλοσίον τοῦ Λυκομήδου βασιλέως τῆς Σκύρου, ὅπου ἀπέθανε πεσὼν εἰς τὴν θάλασσαν εἴτε ἐκ τύχης εἴτε καὶ προδοθεὶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου Λυκομήδου. Βραδύτερον δὲ ἀπέδωκαν εἰς τὴν μνήμην τὰς τιμὰς ὧν ἦτο ἄξιος. Τὰ λείψανα αὐτοῦ ἀνακομισθέντα εἰς Ἀθήνας κατετέθησαν εἰς ναὸν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἰδρυθέντα, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι δὲν ἔπαυσαν τιμῶντες αὐτὸν ὥς ἕνα τῶν καλλιτέρων αὐτῶν βασιλέων.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Θησεύς;—Διατί λέγουσιν αὐτὸν ἐνίοτε υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος;—Ποίαν πρώτην ἀπόδειξιν ἔδωκε τῆς ἀνδρείας του;—Ποία ἦσαν τὰ πρῶτα αὐτοῦ κατορθώματα;—Τί ἦσαν ὁ Σίνις, Σκίρων καὶ Προκρούστης;—Πῶς ἀνεγνωρίσθη ὁ Θησεύς ὑπὸ τοῦ πατρὸς του;

Πῶς ἠλευθέρωσεν ὁ Θησεύς τοὺς Ἀθηναίους ἐκ τοῦ δολιχίου φόρου τὸν ὅποιον ἐπλήρονον εἰς τοὺς Κρήτας;—Πῶς ἐνίκησε τὸν Μινώταυρον;—Πῶς ἐφέρθη πρὸς τὰς δύο θυγατέρας τοῦ Μίνωος;—Πῶς ἐγένετο αἴτιος τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς του;

Τί ἐπραξεν ὁ Θησεύς γενόμενος βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν;—Ποίας ἐπιχειρήσεις ἐπεχείρησεν;—Ποῖον ἀσεβὲς σχέδιον συνέλαβε μετὰ τοῦ Πειρίθου;—Ποῖαι ὑπῆρξαν αἱ δολιχίαι συνέπειαι αὐτοῦ;—Πῶς ἀπέθανεν ὁ Θησεύς;—Ποίας τιμὰς ἀπέδωκαν εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΖ'.

**Ἀργοναυτικὴ ἐκστρατεία.—Κατάκτησις τοῦ χρυσοῦ δέρατος.
(1260 ἔτη Π. Χ.)**

Αἰτία τῆς ἐκστρατείας.

Ὁ Ἀθάμας, βασιλεὺς τῶν Θηβῶν, ἐγέννησεν ἐκ τῆς Νεφέλης τὸν Φρύξον καὶ τὴν Ἑλλην' ὅτε δὲ ἔπειτα ἐ-

νυμφεύθη τὴν Ἰνῶ, θυγατέρα τοῦ Κάδμου, αὕτη ἐκ ζηλοτυπίας ἔπεισε τὸν σύζυγόν της ὅτι, κατὰ τὸν χρησμόν, λιμός τις, ὅστις τότε ἐμάστιζε τὴν πόλιν τῶν Θηβῶν, ἤθελε παύσει ἂν ἔσταργε νὰ θυσιάσῃ τὰ δύο αὐτοῦ τέκνα. Ὅθεν ὁ Φρύξος καὶ ἡ Ἑλλη ἵνα διαφύγῃσι τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, ὑψώθησαν εἰς τὸν ἀέρα ἐπὶ χρυσομάλλου κριοῦ, καθὼς λέγουσιν οἱ ποιηταί, τὸν ὅποιον ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ὁ Ζεὺς. Ἀλλ' ἡ μὲν Ἑλλη, καταληφθεῖσα ὑπὸ φόβου, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἥτις ἐκ τοῦ ὀνόματός της ἐκλήθη Ἑλλήσποντος· ὁ δὲ Φρύξος φθάσας αἰσίως εἰς Κολχίδαν ἐθυσίασε τῷ Διὶ τὸν κριὸν εἰς ὃν ὤφειλε τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ καὶ ἐκράτησε τὸ πλούσιον δέρμα του. Ὁ Αἰήτης, βασιλεὺς τῆς χώρας καὶ συγγενῆς τοῦ Φρίξου ὑπεδέξατο αὐτὸν μετὰ χαρᾶς καὶ τῷ ἔδωκε τὴν θυγατέραν αὐτοῦ εἰς γάμον ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐφόνευσεν αὐτὸν διὰ νὰ λάβῃ τὸν θησαυρόν του. Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, ὁ Αἴσων, βασιλεὺς τῆς Ἰωλκοῦ ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐδιώχθη ἐκ τοῦ θρόνου ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Πηλίου, ὅστις βλέπων τὴν νεότητά καὶ τὴν ἀνδρίαν τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Ἰάσωνος καὶ φοβούμενος μὴ ἐκδικήσῃ τὸν πατέρα καὶ ἀποκαταστήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον, συνεβούλευσεν αὐτῷ νὰ πορευθῇ εἰς κατάκτησιν τοῦ χρυσοῦ δέρατος (1). Ἡ ἐπιχείρησις ἦτο ἐπικίνδυνος, ἀλλ' ἠρέθισε τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἰάσωνος, ὅθεν ἐξοπλίζει ἕν πλοῖον, τὸ ὅποιον ὠνομάσθη Ἀργὼ, καὶ ἐπικα-

(1) Αἱ περὶ τῆς σημασίας τοῦ χρυσοῦ τούτου δέρατος γνώμαί εἰσι διάφοροι. Τινὲς φρονοῦσιν ὅτι διὰ τούτου ἐννοοῦνται οἱ θησαυροὶ οὓς ὁ Φρύξος φεύγων εἶχε παραλάβει μεθ' ἑαυτοῦ· ἄλλοι δὲ ὅτι ἐν Κολχίδι οἱ ρύακες κατέρρεον μετὰ τῆς ἄρμμου αὐτῶν καὶ ψηγάτια χρυσοῦ, καὶ ὅτι ὁ Αἰήτης συνέλεγεν αὐτὰ περιφέρων ἐν τῇ βάρῃ τοῦ ὕδατος δέρμα τι εἰς τὸ ὅποιον προσεκολλῶντο.

λείται τὴν συνδρομὴν τῶν διασημοτέρων ἡρώων τῆς Ἑλλάδος. Συνήχθησαν δὲ πεντήκοντα δύο, μεταξύ τῶν ὁποίων εὗρισκοντο ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, ὁ Κάστωρ καὶ Παλυδεύκης, ὁ Τελαμών, ὁ Νέστωρ, νέος ὢν τότε, ὁ Πηλεὺς, πατὴρ τοῦ Ἀχιλλέως, καὶ ὁ Λαέρτιος πατὴρ τοῦ Ὀδυσσεύς. Ὁ Τίφυς ὅστις εἶχε κατασκευάσει τὸ πλοῖον, κατὰ τὰς συμβουλὰς τῆς Ἀθηνᾶς, ἀνέλαβε τὴν κυβέρνησιν αὐτοῦ, ὁ Ἀσκληπιὸς ἐγένετο ἰατρός τοῦ πληρώματος, ὁ Λυγκεύς, διὰ τῆς ὀξείας αὐτοῦ ὀράσεως, ἐμελλε ν' ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ ὑποδεικνύῃ τοὺς βράχους καὶ τοὺς σκαπέλους, καὶ ὁ Ὀρφεὺς διὰ τῆς λύρας του ἐμελλε νὰ διασκεδάζῃ τὴν ἀκηδίαν τοῦ ταξειδίου. Ἡ ἀρχηγία ἀνετέθη κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Ἡρακλῆν· ἀλλ' ὅτε αὐτὸς ἀπεβιάσθη εἰς Μυθίαν, ἵνα ὑπάγῃ πρὸς ἀναζήτησιν τοῦ νέου Ἰλλυ, ὁ Ἰάσων ἐγένετο ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας.

Οἱ Ἀργοναῦται ἀνεχώρησαν ἐκ τοῦ λιμένος τῆς Ἰωλκοῦ, πόλεως τῆς Θεσσαλίας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ θαλασσοπλοία αὐτῶν ὑπῆρξεν αἰσία, ἀλλὰ τρικυμία τις μετ' οὐ πολὺ ἐπελθοῦσα, ἠνάγκασεν αὐτοὺς νὰ σταματήσωσιν εἰς Ἀἴμνον. Αἱ γυναῖκες τῆς νήσου ταύτης, ἐγκαταλειφθεῖσαι ὑπὸ τῶν συζύγων αὐτῶν, οἵτινες ἀντὶ τούτων εἶχον προτιμήσει γυναῖκας δούλας, εἶχον πνίξει αὐτοὺς· ὅθεν οἱ Ἀργοναῦται ἐτυχον καλῆς ὑποδοχῆς παρ' αὐτῶν καὶ ἔμειναν δύο ἔτη εἰς τὸν τόπον τοῦτον. Ὁ Ἰάσων μάλιστα ἐνομφεύθη τὴν Ἰψιπύλην, θυγατέρα τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ παρήτησεν αὐτὴν ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐπιχείρησίν του. Ἐκ τῆς Ἀἴμνου ἡ ἐκστρατεία διεκινήθη πρὸς τὴν Σκυροθράκην ἵνα ἐκτελέσῃ εὐχὴν τινὰ τοῦ Ὀρφέως. Ἀκολουθῶντες εἰσῆλθον εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, καὶ ἀπεβιάσθησαν ὀλίγον πέραν τῆς Τρωάδος. Ἐνταῦθα ὁ Ἡρακλῆς ἐγκατέλιπε τὴν ἐκστρατείαν πορευθεὶς εἰς ἀναζήτησιν τοῦ νέου Ἰλλυ, ὅστις εἶχε πέσει εἰς πηγήν

τινα ἐνῶ ἤντλει ὕδωρ πρὸς χρῆσιν τοῦ πληρώματος. Ἐκείθεν ἐφθασαν εἰς τὴν Κύζικον, καὶ ἀκολουθῶντες εἰς τὴν Βιθυνίαν, ὅπου ὁ Πολυδεύκης ἐφόνευσεν τὸν Ἄμυκον, βασιλέα τοῦ τόπου, ὅστις εἶχε προκαλέσει αὐτὸν εἰς ἀγῶνα πυγμαχίας. Ἐκείθεν ἡ τρικυμία ὤθησε τοὺς Ἀργοναῦτας εἰς Σαλμυδησσὸν, ἐπὶ τῆς παραλίας τῆς Θράκης, ἐνθα ἡλευθέρωσαν τὸν βασιλέα Φινέα ἐκ τῆς ὀλεθρίου προυσίας τῶν Ἀρπυιῶν. Οὗτος δὲ εὐγνωμονῶν διὰ τὴν χάριν ταύτην ὠδήγησεν αὐτὸν πῶς νὰ διαβῶσι τὰς Κυανέας νήσους κειμένας εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Εὐξεινίου Πόντου. Αἱ νῆσοι αὗται ἐκαλοῦντο ἐπίσης καὶ Συμπληγάδες, διότι οἱ βράχοι ἐξ ὧν σύγκεινται φαίνονται, μακρόθεν, οἷοναι συγκρουόμενοι ἐν τῷ μέσῳ τῆς ταραχῆς τῶν κυμάτων. Οἱ Ἀργοναῦται ἐπισκέφθησαν ἀκολουθῶντες τὴν χώραν τῶν Μαριανδυνῶν, καὶ μετέβησαν εἰς τὴν Ἀρητιάδα νήσον, ἐνθα εὗρον τὰ τέκνα τοῦ Φρύξου, τὰ ὁποῖα ὁ Αἰήτης ἐστελλεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἵνα παραλάβωσι τὴν κληρονομίαν τοῦ πατρὸς των. Οἱ Ἀργοναῦται τὰ πρὸς ἐλπίδα μεθ' ἐαυτῶν καὶ ἐφθασαν τέλος εἰς τὴν πόλιν Αἴαν, πρωτεύουσαν τῆς Κολχίδος.

Κατάκτησις τοῦ χρυσοῦ δέρατος.

Ὁ Ἰάσων ἀνεκοίμωσεν εἰς τὸν Αἰήτην τὴν αἰτίαν τοῦ ταξειδίου αὐτοῦ, καὶ ὁ βασιλεὺς ὑπεσχέθη ν' ἀποδώσῃ τὸ χρυσοῦν δέρας, ἀλλὰ μὲ ὅρους τόσον βαρεῖς καὶ σκληροῦς ὥστε ἐφαίνετο ἀδύνατον νὰ μὴ ἀπολεσθῶσιν ἀλληλοδιαδόχως πάντες οἱ Ἀργοναῦται. Ὁ Ἰάσων ὥφειλε νὰ δαμάσῃ δύο μανιώδεις ταύρους, οἵτινες ἐξήμουν φλόγας, νὰ ζεύξῃ αὐτοὺς εἰς ἄροτρον ἀδαμάντινον, νὰ καλλιεργήσῃ ἐκτεταμένον τινα ἀγρὸν, νὰ πείρῃ ἐν αὐτῷ τοὺς ἐδόντας δράκοντός τινος, ἐξ ὧν ἤθελον γεννηθῇ τόσοι ἐνοπλοὶ ἄνδρες ὅσοι ἦσαν οἱ ἐσπαρμένοι ἐδόντες,

νά ἐξολοθρεύσῃ ὅλους αὐτοὺς, καὶ ἔπειτα νά φονεύσῃ καὶ τὸν δράκοντα, ὅστις ἡμέραν καὶ νύκτα ἡγρύπνει φυλάττων τὸ χρυσοῦν δέρας· τέλος δὲ ὅλας ταύτας τὰς ἐργασίας ἔπρεπε νά ἐκτελέσῃ εἰς μίαν ἡμέραν· ὁ Ἰάσων ἐδέχθη τοὺς ὅρους τούτους βασιζόμενος ἐπὶ τῆς ἀνδρείας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς βοηθείας τῆς Μηδείας θυγατρὸς τοῦ βασιλέως, καὶ μαγίσσης ἰσχυρᾶς· διότι ἡγαπήτο παρ' αὐτῆς καὶ εἶχεν ὑποσχεθῆ νά τὴν συζευχθῇ. Διὰ μέσου λοιπὸν ποτοῦ τινος ὅπερ ἡ μάγισσα αὕτη παρεσκεύασεν, ἐδηλητηρίασε τὸν δράκοντα, ἤρπασε τὸ χρυσοῦν δέρας, καὶ ἀμέσως ἔφυγε μετὰ τῆς νέας αὐτοῦ συζύγου καὶ τῶν συντρόφων του. Οἱ δύο φυγάδες, διωκόμενοι ὑπὸ τοῦ Ἀψύρτου, υἱοῦ τοῦ Αἰήτου, καταφεύγουσιν εἰς βάρβαρον τι μέσον, εἰς ἔγκλημα στυγερὸν· φονεύουσι δηλαδὴ τὸν νέον ἡγεμονόπαιδα καὶ σκορπίζουσιν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τὰ μέλη αὐτοῦ, ἵνα ἀναγκάσῃ τὸν πατέρα Αἰήτην νά χρονοτριβήσῃ καθ' ὁδὸν, ἂν ἀπεφάσιζε νά ἐξέλθῃ εἰς καταδίωξιν αὐτῶν· φθάσαντες δὲ οὕτως ἀκωλύτως εἰς τὸ πλοῖόν των, ἐπισπεύδουσι τὴν κάθοδον αὐτῶν, ἥτις ὑπῆρξε μακρὰ καὶ πλήρης κινδύνων, διότι ἡ θεία δίκη ἐτιμῶρει τὸν φόνον τοῦ Ἀψύρτου. Ἀφοῦ περιεπλανήθησαν πολὺν χρόνον, προσεγγίζουσιν εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης, ἐνθα ὁ Ἰάσων μαθαίνει παρὰ τῆς διασήμεου ταύτης μαγίσσης ὅτι ὑφίσταται τὴν τιμωρίαν τοῦ ἐγκλήματος τοῦ ὁποίου μετέσχε, καὶ ἐπειδὴ ἦτο ἀδελφὸς τοῦ Αἰήτου, ἡρνήθη νά καθάρισθ αὐτόν. Κατόπιν παρὰσφύρονται ὑπὸ τῆς τρικυμίας πέραν τῶν στελῶν τοῦ Ἡρακλέους. Ἐπανελθόντες εἰς τὴν Μεσόγειον, διαπερῶσιν ἀκινδύνως τοὺς σκοπέλους τῆς Σκύλλης καὶ τῆς Χάρυβδος, διὰ τῆς προστασίας τῆς Θέτιδος, ἥτις ἡγάπα τὸν Πηλέα, ἕνα των Ἀργοναυτῶν· ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ Ὀρφεὺς, διὰ τῶν ἀρμονικῶν φθόγγων τῆς λύρας αὐτοῦ ἐλύτρωσεν αὐτοὺς ἀπὸ νέου κίνδυνου, ἀπὸ τὰ ἄσματὰ

τῶν Σειρήνων. Φθάσαντες εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων εὐρίσκουσι τὸν στόλον τοῦ Αἰήτου, ὅστις δὲν εἶχε παύσει καταδιώκων αὐτούς. Οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ βασιλέως ζητοῦσι τὴν Μηδείαν, ἀλλ' ὁ Ἰάσων ἀρνεῖται νά ἀποδώσῃ αὐτὴν ὡς σύζυγόν του. Νέαι τρικυμιαί ἐρρίψαν καὶ πάλιν τοὺς Ἀργοναύτας εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς, ἕως οὗ τέλος, μετὰ μακρὸν καὶ ἐπίπονον πλοῦν, φθάνουσιν εἰς τὸν Μαλέαν, ἀκρωτήριο τῆς Πελοποννήσου, ἐνθα ὁ Ἰάσων ἐκαθαρίσθη ἐκ τοῦ φόνου τοῦ Ἀψύρτου. Ἐκεῖθεν ἀπεβιβάσθησαν εἰς τὰ παράλια τῆς Θεσσαλίας, ὅθεν εἶχον ἀναχωρήσει, καὶ οὕτω περατοῦται ἡ περίφημος αὕτη ἐκστρατεία.

Δυστυχίαι τοῦ Ἰάσωτος καὶ θάνατος αὐτοῦ.

Ὁ Ἰάσων, ἐπανελθὼν εἰς Ἰωλκὸν ἀπήτησε παρὰ τοῦ Πελίου τὸν πατρικὸν θρόνον ὃν εἶχεν ὑποσχεθῆ νά τῷ ἀποδώσῃ ἂν ἐπετύγχανεν εἰς τὴν ἐκστρατείαν του. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἄρπαξ ἐξασθενήσας ὑπὸ τῆς ἡλικίας, ἀνέβαλλε πάντοτε, ἡ Μήδεια ἥτις εἶχεν ἀνανεώσει τὸν Αἰῶνα, ἔπεισε τὰς θυγατέρας τοῦ Πελίου νά θανατώσῃ τὸν πατέρα των, ὑποσχομένη εἰς αὐτάς ν' ἀνανεώσῃ αὐτὸν ἐν πάσῃ ἀκμῇ. Οὕτω δὲ ὁ γέρον ἐφονεύθη ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν θυγατέρων του. Μετὰ τὸ ἔγκλημα τοῦτο, ὁ Ἰάσων ἀποστραφεὶς τὴν Μηδείαν, παρήτησεν αὐτήν. Τότε αὕτη παραδίδεται εἰς ὅλην τὴν παραφορὰν τοῦ χαρακτῆρός της, καὶ ὑπόσχεται νά ἐκδικηθῇ τὸν ἄπιστον αὐτῆς σύζυγον.

Τῶντι ἡ Μήδεια ἐτιμώρησε τὸν Ἰάσωνα σφάζασα ἐνώπιόν του τὰ τέκνα τὰ ὅποια ἐξ αὐτοῦ εἶχε γεννήσει, καὶ μετὰ τὴν ἐκδίκησιν ταύτην ἀπέπτη εἰς τὸν ἀέρα ἐπιβαίνουσα ἄρματος συρομένου ὑπὸ δρακόντων πτερωτῶν. Ἐκτοτε ὁ Ἰάσων ἐζῆσε ζῶν ὀλίγους καὶ πλανη-

τικήν. Ἡ Μήδεια τῷ εἶχε προείπει ὅτι ἤθελεν ἀποθάνει ὑπὸ τὰ λείψανα τοῦ πλοίου τῶν Ἀργοναυτῶν. Τῶνόν τι δὲ ἡμέραν τινὰ ἐνῶ ἀνεπαύετο σκιαζόμενος ὑπὸ τὸ πλοῖον τοῦτο, ἔπεσεν αἰφνης μία δοκὸς καὶ συνέτριψε τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ.

Καθρίζων τις τὴν διήγησιν ταύτην ἐκ τοῦ θυμῆστοῦ μὲ τὸ ὅποιον οἱ ποιηταὶ ἐκόσμησαν αὐτὴν, δύναται νὰ εἰκάσῃ ὅτι τὸ ταξείδιον τῶν Ἀργοναυτῶν ἦτο ἐκστρατεία στρατιωτικὴ ἣν ἐπεχείρησαν οἱ ἐνδοξότεροι ἥρωες τῆς Ἑλλάδος ὅπως ἀναλάβωσι τοὺς θησαυροὺς οὓς ἀπήγαγεν ὁ Φρύξος, συνάμα δὲ καὶ ἐκστρατεία ἐμπορικὴ σκοπὸν ἔχουσα νὰ συστήσῃ ἀποικίας καὶ καταστήματα εἰς νέας χώρας. Ἡ Ἀργὼ ἐπιδιορθουμένη ἀδιαλείπτως, διετηρήθη ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας· καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐθεωρήθη ἀθάνατος· οἱ δὲ ποιηταὶ κατέταξαν αὐτὴν μεταξὺ τῶν ἀστερισμῶν.

—

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Ποία ὑπῆρξεν ἡ αἰτία τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀργοναυτῶν;—Ἐκ τίνος ἐγεννήθησαν ὁ Φρύξος καὶ ἡ Ἑλλή;—Πῶς ἠναγκάσθησαν νὰ φύγωσι;—Πῶς ἀπέθανον καὶ οἱ δύο;—Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Ἰάσων;—Διὰ τί ἐπεχείρησε τὴν κατάκτησιν τοῦ χρυσοῦ δέρατος;—Πόσοι σύντροφοι ἠκολούθησαν αὐτὸν, καὶ ποιοὶ εἶναι οἱ διασημότεροι;—Εἰς ποῖον ἀνετέθη ἡ ἀρχηγία τῆς ἐκστρατείας;

Διηγῆθητι τὸν πλοῦν τῶν Ἀργοναυτῶν ἀπὸ τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Ἰωλκοῦ μέχρι τῆς Αἴας ἐν Κολχίδι.

Ποίους ὄρους ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἰάσωνα ὁ Αἰήτης πρὶν τῷ ἀποδώσῃ τὸ χρυσοῦν δέρας;—Πῶς ἐδοθήθη ἡ Μήδεια τὸν Ἰάσωνα νὰ ἐκτελέσῃ τοὺς ὄρους τούτους;—Ποία βάρβαρα μέσα μετεχειρίσθησαν ἵνα ἐμποδίσωσι

τὴν καταδίωξιν τοῦ βασιλέως;—Ποῦ ἔρριψεν αὐτοὺς ἡ τρικυμία, καὶ τί τοῖς συνέβη;

Τί ἐπραξεν ὁ Ἰάσων ἐπιστρέψας εἰς Ἰωλκόν;—Διὰ τίνος νέου ἐγκλήματος ἀπεπειράθη ἡ Μήδεια τὴν ὑπὸ τοῦ Ἰάσονος ἀνάκτησιν τοῦ πατρικοῦ θρόνου;—Ἔνεκα τοῦ ἐγκλήματος τούτου πῶς ἐφέρθη ὁ Ἰάσων πρὸς τὴν Μήδειαν;—Πῶς ἐξεδικήθη αὕτη;—Ποῖον ὑπῆρξε τὸ τέλος τοῦ Ἰάσονος, τὸ ὅποιον εἶχε προείπει ἡ Μήδεια;

ὑπὸ ποίαν διπλὴν ἐποψιν δύναται τις νὰ θεωρήσῃ τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἀργοναυτῶν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΗ'.

Πόλεμος τῶν Θηβῶν (1250 Π. Χ.)

Γέννησις τοῦ Λαῶν καὶ τοῦ Οἰδίποδος.

Ἐξηγήσεις τινες περὶ τῆς κτίσεως τῶν Θηβῶν θὰ σαφηνίσωσι καλλίτερον τὰς δυστυχίας τῶν πρώτων αὐτῆς βασιλέων. Ὁ Ἀγήμερ, βασιλεὺς τῆς Φοινίκης, εἶχεν υἱὸν καλούμενον Κάδμον καὶ θυγατέρα Εὐρώπην. Ἡ νέα αὕτη βασιλόπαις παίζουσα ἡμέραν τινὰ μετὰ τῶν συντρόφων τῆς εἰς τὴν ἄκρην τῆς θαλάσσης, εἶδε ταῦρον λευκὸν, χρυσόκερυν, ἐξηπλωμένον ἐπὶ τῆς παραλίας. Ἐκάθησε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ ὠραίου τούτου ζώου, τὸ ὅποιον ἀμέσως ὤρμησεν εἰς τὴν θάλασσαν· ἦτο δὲ ὁ Ζεὺς, ὅστις ὑπὸ τὴν μορφήν ταύρου, ἤγαγε τὴν Εὐρώπην εἰς τὸ μέ-

ρος τοῦτο τοῦ κόσμου τὸ ὅποιον ἔκτοτε ἔλαβε τὸ ὄνομα της. Ὁ Κάδμος γαλεις ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἀδελφῆς του, συνεβουλεύθη, μετὰ πολλοῦ ματαίους δρόμους, τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, τὸ ὅποιον ἀπεκρίθη ὅτι ἔπρεπε νὰ κτίσῃ μίαν πόλιν εἰς τὸ μέρος ὅπου ἤθελεν ἀπαντῆσαι βοῦν, καὶ νὰ ὀνομάσῃ τὴν χώραν Βοιωτίαν. Ἡ νέα πόλις ἐκτίσθη καὶ ἐκλήθη Θήβαι· ἀλλ' ἦτο ἐκτεθειμένη εἰς τὴν μνησικακίαν τῆς Ἥρας, ἥτις ἐξεδικεῖτο ἐπὶ τῆς οἰκογενείας τῆς Εὐρώπης τὴν ἀπαγωγὴν τῆς βασιλόπαιδος ταύτης ὑπὸ τοῦ Διὸς, τοῦ ἀπείρου αὐτῆς συζύγου. Ὁ Κάδμος (1) ὑποπὰς πολλὰς δυστυχίας καὶ διωχθεὶς ἐκ τοῦ θρόνου, ἀπεσύρθη μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἑρμιόνης εἰς Ἰλλυρίαν, ὅπου, λέγεται, μετεβλήθησαν εἰς ὄφεις. Πολύδωρος, ὁ υἱὸς αὐτῶν, ἀπέθανεν ἀθλίως, καὶ ὁ Λαῖδακος, ὁ υἱὸς τοῦ Πολυδώρου, προώρως ἀποθανὼν ἀφῆκεν εἰς τὰ σπάργανα ἓνα μόνον ἐγγονον, τὸν Λαῖον. Οὗτος ἀφοῦ δις ἀπώλεσε καὶ ἀνέκτησε τὸν θρόνον, ἐνομφεύθη τὴν Ἰοκάστην, θυγατέρα τοῦ Μενοικέως. Ἀλλὰ φρικωδέσταται δυστυχίαι ἤθελον προκύψει ἐκ τοῦ γάμου τούτου. « Τὸ τέκνον τὸ ὅποιον θὰ γεννηθῇ ἐξ αὐτοῦ, ἔλεγε χρησμός τις, θὰ γίνῃ φονεὺς τοῦ πατρὸς καὶ συζύγου τῆς μητρὸς αὐτοῦ. » Διὸ ἅμα ἐγεννήθη, ὁ βασιλεὺς διέταξε νὰ φονεύσωσιν αὐτό· ἀλλ' ἡ Ἰοκάστη ἐπεισε τὸν ἀξιωματικὸν εἰς ἓν ἀνετέθη ἡ ἐκτέλεσις τῆς διαταγῆς ταύτης, νὰ ἐκθέσῃ μόνον τὸ παιδίον, διὸ τοῦτο ἐκρεμάσθη ἐκ τῶν ποδῶν εἰς ἓν δένδρον ἐπὶ τοῦ Κιθαιρώνος. Τοὺς κλαυθμηρισμοὺς τοῦ παιδίου ἤκουσε ποιμὴν τις τοῦ βασιλέως τῆς Κο-

(1) Ὁ Κάδμος οὗτος θεωρεῖται ὡς εἰσαγαγὼν ἐν Ἑλλάδι τὴν γραφὴν καὶ τὴν λατρίαν τῶν ψευδῶν θεῶν τῆς Φοινίκης καὶ τῆς Αἰγύπτου.

ρίνθου, ὅστις, διὰ τὴν ἄκραν αὐτοῦ ὠραιότητα, τὸ ἐκόμισεν εἰς τὴν αὐλήν. Ὁ Πόλυβος καὶ ἡ Περίβοια, οἵτινες ἐβασίλευον τότε, ἀνέθρεψαν τὸ παιδίον ὡς ἴδιον αὐτῶν υἱόν, καὶ ἔνεκα τοῦ οἰδήματος τῶν ποδῶν του, ἐκάλεσαν αὐτὸ Οἰδίποδα.

Δυστυχίαι τοῦ Οἰδίποδος.

Ὁ Οἰδίπους ἡλικιωθεὶς συμβουλευέται καὶ αὐτὸς τὸ μαντεῖον περὶ τῆς τύχης του, καὶ μανθάνει ὅτι ἡμέραν τινὰ θὰ γίνῃ φονεὺς τοῦ πατρὸς του καὶ συζύγου τῆς μητρὸς του. Τότε ἵνα προλάβῃ τὴν διπλὴν ταύτην δυστυχίαν, ἀπομακρύνεται τῆς Κορίνθου, ἣν ἐνόμιζε πατρίδα αὐτοῦ, καὶ διευθύνεται πρὸς τὴν Φωκίδα. Εἰς στενὴν δίοδον ἀπαντᾷ γέροντά τινα ὅστις διαφιλονικεῖ αὐτῷ τὴν διαδρομὴν· ἐπιπίπτει κατ' αὐτοῦ καὶ τὸν φονεύει. Ὁ γέρον δὲ οὗτος ἦτο ὁ Λαῖος, ὁ πατὴρ του· ὥστε τὸ πρῶτον μέρος τοῦ χρησμοῦ ἐξετελέσθη ἤδη.

Ὁ Οἰδίπους ἐκ τῆς Φωκίδος διευθύνεται πρὸς τὰς Θήβας, καὶ εὕρισκει τὴν πόλιν μαστιζομένην ὑπὸ τῆς Σφριγγῆς, ἣν ὁ Απόλλων, ὡς ἔλεγον, εἶχε στείλει ἵνα τιμωρήσῃ τὸν φονεὴ τοῦ Λαῖου. Τὸ τρομερὸν τοῦτο τέρας συρόμενον ἀκαταπαύστως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ προέτεινε εἰς τοὺς διαβάτας τὸ ἀκόλουθον αἰνίγμα καὶ κατέτρωγεν αὐτοὺς διότι δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ λύσωσι. « Ποῖον ζῶον εἶναι τὴν μὲν πρῶταν τετράπουν, τὴν δὲ μεσημβρίαν δίπουν, καὶ τρίπουν τὴν ἑσπέραν; (1) » Ὁ χρησμός εἶχεν ἀναγγεῖλει ὅτι τὸ τέρας ἤθελεν ἀποθάνει ἅμα ὡς ἡ ἔννοια τοῦ αἰνίγματος ἀνεκαλύπτετο· ὅθεν ἡ Ἰοκάστη, χήρα τοῦ Λαῖου, εἶχε προτείνει τὸν θρόνον καὶ τὴν χεῖρα αὐτῆς εἰς πάντα ὅστις ἤθελε κατορθώσει νὰ εὕρῃ τὴν

(1) Τὸ ζῶον τοῦτο εἶναι ὁ ἄνθρωπος.

έννοιαν τούτην. Ὁ Οἰδίπους, παρουσιάζεται, λύει τὸ αἵνιγμα, νικά τὴν Σφίγγα, γίνεται σύζυγος τῆς Ιοκάστης, καὶ βασιλεὺς τῶν Θεβῶν. Ἰστέ οὗ χρησμός ἐξεπληρώθη ἐντελῶς.

Ὁ αἰμομικτικὸς γάμος υἱοῦ καὶ μητρὸς ἐπέσυρε καὶ πάλιν τὴν θείαν τιμωρίαν. Σκληρὸς λοιμὸς ἐμάστιζε τὰς Θεβὰς, καὶ τὸ μαντεῖον ἐρωτηθὲν ἀπεκάλυψε τὸ ἀκούσιον ἐγκλημα τοῦ Οἰδίποδος καὶ τῆς Ιοκάστης. Καὶ ἡ μὲν ἀτυχὴς βασίλισσα ἐκρεμάσθη ἐξ ἀπελπισίας, ὁ Οἰδίπους ἐκ λύπης ἐξώρυξε τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ, καὶ διωχθεὶς ἐκ τοῦ θρόνου ὑπὸ δύο ἀγνωμόνων υἱῶν ἐξῆσεν ἐν τῇ ἐξορίᾳ ζωὴν ἀθλίαν. Ἐκ τῆς Ιοκάστης ἐγέννησε τέσσαρα τέκνα, τὸν Ἔτεοκλῆ, τὸν Πολυνείκην, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἐξ ὧν ἡ Ἀντιγόνη συνεμερίσθη τὴν τύχην τοῦ δυστυχοῦς πατρὸς τῆς καὶ δὲν ἐπαυσε καθοδηγοῦσα αὐτὸν ἐν τῷ πλανητικῷ βίῳ διὰ τοῦτο τὸ ὄνομά τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἔμεινεν ὡς ἐκφρασις τῆς υἱικῆς ἀφοσιώσεως.

Τέλος ὁ Οἰδίπους φθάνει μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ εἰς τὸ χωρίον Κολωνόν, πλησίον τῆς Ἀττικῆς. Τὸ μαντεῖον εἶχε προείπει ὅτι ἤθελεν ἀποθάνει ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ ὅτι ὁ τάφος αὐτοῦ θὰ ἦτο ἐγγύς νίκης τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν. Ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ τινος ἄλλου ἀφιερωμένου εἰς τὰς Εὐμενίδας, ἡ γῆ ἤνεύχθη καὶ παρέλαβεν αὐτόν· ἡ δὲ εὐσεβὴς Ἀντιγόνη ἐπέστρεψεν εἰς Θεβὰς ἐνθα ἄλλαι δυστυχίαι περιέμενον τὴν οἰκογένειαν αὐτῆς.

Πρῶτος πόλεμος τῶν Θεβῶν.

Ἔτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης.—Οἱ ἐπὶ ἀρχηγοί.

Καθ' ἣν στιγμὴν οἱ δύο ἀγνώμονες υἱοὶ ἐδίωκον αὐτὸν ἐκ τοῦ βασιλείου του, ὁ Οἰδίπους εἶχε καταρασθῆ αὐτοὺς καὶ τοῖς προείπει ὅτι ἤθελον μοιρασθῆ τὴν κληρονομίαν μετ' ἑαυτοῦ εἰς τὰς χεῖρας καὶ ὅτι ἤθελον φονεύσει ἀλλήλους. Ὁ Ἔτεοκλῆς καὶ ὁ Πολυνείκης, γενόμενοι κύριοι τοῦ θρόνου, συνεφώνησαν νὰ κατέχωσιν αὐτὸν ἀλληλοδιαδόχως ἀνὰ ἓν ἔτος, ὅπως προλάβωσι τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς πατρικῆς προφητείας. Ὁ Ἔτεοκλῆς πρεσβύτερος ὢν, ἐβασίλευσε πρῶτος ἀλλ' εἰς τὴν προσδιωρισμένην ὑποχρῆν ἤρνήθη νὰ παραχωρήσῃ τὸν θρόνον εἰς τὸν ἀδελφόν του. Τότε ὁ Πολυνείκης ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειαν τοῦ Ἀδράστου, βασιλέως τοῦ Ἀργεῖος, ὅστις τῷ εἶχε δώσει τὴν θυγατέρα του εἰς γάμον, καὶ τῷ παρέσχε στρατὸν ἰσχυρὸν ἵνα καταπολεμήσῃ τὸν Ἔτεοκλῆ. Ἐξ ἄλλων ἀρχηγῶν, ἀτρόμητοι, ὡς ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἀργεῖος, συμμερίζονται μετ' αὐτοῦ τὴν ἀρχηγίαν· ἦσαν δὲ οὗτοι ὁ Πολυνείκης, γαμβρὸς του, ὁ Τυδεὺς, υἱὸς τοῦ Οἰνέως, βασιλεὺς τῆς Αἰτωλίας, ὁ Καπνεύς, ὁ μάντις Ἀμφιάρακος, ὁ ἵππομέδων καὶ ὁ Παρθενόπχιος. Ὁ στρατὸς ἐφθασεν εἰς τὸ δάσος τῆς Νεμέας, ἐνθα συνέστησε τὰ Νέμει, ἀγῶνας πλείστον χρόνον ἀκμάσαντας ἐν Ἑλλάδι. Ἀποῦ διέβη τὸν ἰσθμὸν τῆς Κορίνθου, εἰσδύει εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ φθάνει ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Τρωάδος. Τότε οἱ ἐπὶ ἀρχηγοὶ ὀρκίζονται δι' ὅρκου πανδήμου ἢ νὰ ἐκδικήσωσι τὸν Πολυνείκην ἢ ν' ἀπολεσθῶσι πάντες ὑπὸ τὰ εἰσπία τῶν Θεβῶν.

Ἀλλ' ὁ ὅρκος οὗτος ἔμεινεν ἀνεκπλήρωτος· διότι μετὰ

πολλὰς ἐφόδους εἰς ἃς ἑκατέρωθεν πολλοὶ ἀπέθανον, οἱ δὲ δύο ἐχθροὶ ἀδελφοὶ Ἑτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης συνεπλάκησαν μόνοι εἰς ὀλέθριον ἀγῶνα. Ὁρμῶσι μανιωδῶς ὁ εἰς ἐπὶ τοῦ ἑτέρου, καὶ μετὰ πάλιν τρομερὰν ὁ Ἑτεοκλῆς πίπτει πληγωθεὶς θανασίμως· ἀλλ' ἐνῶ ὁ Πολυνείκης ἔκυψεν ἵνα ἀφοπλίσῃ αὐτόν, αἰσθάνεται τὸ στήθος του διαπερώμενον ὑπὸ ξίφους καὶ οὕτως ἀμφότεροι ἐκπνέουσιν ὑπὸ χειρὸς ἀλλήλων.

Συγγραφεῖς τινες διηγοῦνται ὅτι διὰ φροντίδος τῆς Ἀντιγόνης τὰ σώματα τῶν δύο ἀδελφῶν ἐτέθησαν ἐπὶ τῆς αὐτῆς πυρᾶς· διὰ τὴν ἐκφράσασιν δὲ δι' εἰκόνας καταπληκτικῆς τὰ αἰσθήματα ὑφ' ὧν οἱ δύο ἀδελφοὶ ἐνιπνέοντο, λέγουσιν ὅτι ἡ φλόξ ἣτις κατέκαυσεν αὐτοὺς ἔμεινε διαρκῶς κεχωρισμένη, ἵνα μὴ συνενώσῃ τὴν κόνιν αὐτῶν.

Δεύτερος πόλεμος τῶν Θεῶν.

Οἱ ἐπίγονοι.

Κρέων, ὁ ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, διεδέχθη τὴν βασιλείαν. Κατὰ τινὰ παράδοσιν, ἀπέδωκε μὲν τὰς τελευταίας τιμὰς εἰς τὸν Ἑτεοκλῆν ὅστις γενναίως ἐπέλεμψεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, διέταξεν ὅμως ν' ἀφήσωσιν ἄταφον τὸν Πολυνείκην, ὅστις εἶχεν ὑποκινήσει ξένον στρατὸν κατὰ τῶν Θεῶν. Ἡ ἀπάνθρωπος δὲ αὕτη διαταγὴ ἐγένετο πρόξενος τῆς καταστροφῆς τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Ἡ Ἀντιγόνη, ὡς ἀποπειραθεῖσα νὰ ἐνταφιάσῃ τὸν δυστυχῆ αὐτῆς ἀδελφόν, ἐτάφη ζῶσα· ἡ Ἰσμήνη δὲν ἐπέζησε μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀδελφῆς τῆς, ὁ Αἴμων, υἱὸς τοῦ βασιλέως καὶ μνηστὴς τῆς Ἀντιγόνης,

νῦτοκτόνησεν ἐξ ἀπελπισίας ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς, καὶ ἡ βασίλισσα σύζυγος τοῦ Κρέοντος, ἀπέθανεν ἐκ λύπης. Καὶ εἰς αὐτὸν δὲ τὸν Κρέοντα δὲν ἐπεφυλάχθη τύχη καλλιτέρα. Οἱ ἐπὶ τὰ ἀρχηγοὶ εἶχον ἀφήσει υἱοὺς ἀξιούς ἑαυτῶν· οὗτοι ἦσαν Αἰγιάλεος, υἱὸς τοῦ Ἀδράστου, Διομήδης, υἱὸς τοῦ Τυδέως, Πρόμαχος, υἱὸς τοῦ Πολυνείκους, καὶ Πολύδωρος, υἱὸς τοῦ Ἴππομέδοντος. Δέκα ἔτη μετὰ τὴν πρώτην ἐκστρατείαν, οἱ νέοι οὗτοι ἡγεμόνες, γνωστοὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα ἐπίγονοι, προσκαλοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἀδράστου, ὅστις μόνος εἶχεν ἐπιζῆσει, νὰ ἐκδικήσωσι τοὺς πατέρας αὐτῶν. Πολιορκοῦσι λοιπὸν τὰς Θήβας, κυριεύουσιν αὐτάς, καὶ φονεύουσι τὸν σκληρὸν Κρέοντα· ἀναβιβάζουσι δὲ ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν Θέρσανδρον, υἱὸν τοῦ Πολυνείκου, ὅστις ἐφρονεῦθη μετὰ τινὰ ἔτη πορευόμενος εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος. Δύο ἡγεμόνες ἐκ τῆς οἰκογενείας ταύτης ἐβασίλευσαν ἀκόμη εἰς τὰς Θήβας· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ δεύτερος κατελήφθη ὑπὸ σφοδρᾶς φρενητιάσεως, οἱ Θεβαῖοι ἐνόησαν ὅτι αἱ Ἐρινύες δὲν ἤθελον παύσει καταδιώκουσαι τὸ αἷμα τοῦ Οἰδίποδος, καὶ ἐκάλεσαν εἰς τὸν θρόνον ἄλλην τινὰ οἰκογένειαν. Μετὰ τρεῖς γενεάς δὲ ἐξέλεξαν τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ. Πῶς ἐκτίσθησαν αἱ Θήβαι, καὶ ποία ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῶν δυστυχῶν τῶν βασιλέων τῆς πόλεως ταύτης;—Τίνος υἱὸς ἦτο ὁ Κάδμος;—Ποία ἦτο ἡ ἀδελφὴ του;—Πῶς καὶ ὑπὸ τίνος ἀνηρπάγη αὕτη;—Τί ἀπεκρίθη τὸ μαντεῖον εἰς τὸν Κάδμον μετὰ πολλὰς ἀνωφελεῖς ἀναζητήσεις;—Διατί ἡ νέα πόλις τῶν Θεῶν ἦτο ἐκτεθειμένη εἰς τὸ μῖσος τῆς Ἥρας;—Ποία ὑπῆρξεν ἡ τύχη τοῦ Κάδμου;—Ποίαν ἐφεύρεσιν ἀποδίδουσιν εἰς αὐτόν;—Ποιοὶ ἦσαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Κάδ-

μου;—Καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὁ διασημότερος ποῖος ἦτο;
—Διατὶ καὶ πῶς ὁ Οἰδίπους ἐξετέθη μετὰ τὴν γέννησιν
αὐτοῦ εἰς τὸ ὄρος;

Διατὶ ὁ Οἰδίπους ἐφυγεν ἐκ τῆς Κορίνθου;—Ποῖον
ἀπάντησεν ἐν Φωκίδι;—Ἐντεῦθεν ποῦ μετέβη;—Τί ἦ-
το ἡ Σφίγξ καὶ ποῖον τὸ αἰνίγμα τὸ ὁποῖον προέτεινε;
—Ποία ἄλλη μάστιξ ἐπέπεσε κατὰ τῶν Θεῶν;—Εἶπε
τὰς δυστυχίας τοῦ Οἰδίποδος, τὴν φυγὴν αὐτοῦ μετὰ
τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἀντιγόνης, καὶ τὸν θάνατόν του εἰς
τὸν Κολωνόν.

Πῶς ἐτελέσθη ἡ προφητεία τοῦ Οἰδίποδος πρὸς τοὺς
δύο αὐτοῦ υἱοὺς Ἔτεοκλῃ καὶ Πολυνείκην;—Ποία ἦτο
ἡ αἰτία τῆς διχονοίας αὐτῶν;—Τί ἐπραξεν ὁ Πολυνεί-
κης διὰ νὰ ἐκδικηθῇ;—Εἶπε τὰ ὀνόματα τῶν ἐπὶ τὰ ἀρ-
χηγῶν, καὶ ποῖον ὄρκον ἔκαμαν;—Περίγραψε τὴν πύ-
λιν τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ τοῦ Πολυνείκου;—Πῶς ἀπέ-
θανον;

Ποῖος διεδέχθη τὸν θρόνον τῶν Θεῶν;—Ποίαν αὐ-
στηρὰν διαταγὴν ἔδωκεν ὁ Κρέων;—Ποίαι ὑπῆρξαν αἱ
συνέπειαι αὐτῆς;—Τί ἦσαν οἱ Ἐπίγονοι;—Ποῖον ὑπῆρξε
τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ νέου πολέμου τὸν ὁποῖον ἐποίησαν
κατὰ τῶν Θεῶν;—Πόσοι ἄλλοι ἀπόγονοι τοῦ Οἰδί-
ποδος ἐβασίλευσαν εἰς τὰς Θῆβας καὶ ποῖον πολίτευμα
ἐξέλεξαν ἐπὶ τέλους οἱ Θεῶν;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ'.

Τρωϊκὸς πόλεμος (1820 Π. Χ.)

Αἰτία τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

Μῖσος ἄσπονδον ὑπῆρχε πρὸ πολλοῦ μεταξὺ τῶν Ἑλ-
λῆνων καὶ τῶν Τρώων. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Λαομέ-
δοντος, πατρὸς τοῦ Πριάμου, ὁ Ἡρακλῆς εἶχε λεηλατή-
σει τὴν Τρωάδα καὶ ἀπαγάγει τὴν Ἡσιόνην, θυγατέρα
τοῦ βασιλέως. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Πρίαμος εἶχεν ἀπαχθῆ
εἰς Ἑλλάδα μετὰ τῆς ἀδελφῆς του καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις
αὐτοῦ ἐγένετο δυνάμει ἀδρῶν λύτρων. Ὁ Πρίαμος, ὅτε
οἱ υἱοὶ αὐτοῦ προέβησαν ἱκανῶς κατὰ τὴν ἡλικίαν, ἐσει-
λε τὸν Πάριν, ἓνα ἐξ αὐτῶν, ἵνα ζητήσῃ τὴν Ἡσιόνην.
Ἀλλ' ὁ Πάρις, φθάσας εἰς Σπάρτην, ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Με-
νελάου, κατελήφθη ὑπὸ τῆς ὥραιότητος τῆς Ἑλένης, συ-
ζύγου αὐτοῦ, ἡγαπήθη παρ' αὐτῆς, καὶ τὴν παρέλαβεν
εἰς τὴν Τρωάδα. Οἱ Ἕλληνες ὀπλίσθησαν ἵνα ἐκδικήσωσι
τὴν ὕβριν τὴν γενομένην εἰς τὸν Μενέλαιον· ὅθεν ἐντεῦ-
θεν προέκυψεν ἡ αἰτία τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

Ἡ Ἑλένη ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας συ-
ζύγου τοῦ Τυνδάρεω, βασιλέως τῆς Σπάρτης· ἕνεκα δὲ τῆς
σπανίας αὐτῆς ὥραιότητος πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἑλ-
λάδος εἶχον ζητήσει αὐτὴν εἰς γάμον. Ὁ Τυνδάρεως λοι-
πὸν, ἰδὼν ὅλους αὐτοὺς συνηθροισμένους μίαν ἡμέραν,
τοὺς ὑπεχρέωσε νὰ ὀρκισθῶσιν ὅτι ἤθελον ὑποστηρίξει
ὅντινα μεταξὺ αὐτῶν ἤθελεν ἐκλέξει ἡ Ἑλένη. Ἡ ἐκλο-
γὴ αὐτῆς ἔπεσιν ἐπὶ τοῦ Μενελάου, υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως,
βασιλέως τῶν Μυκηνῶν. Οἱ δύο σύζυγοι ἔζων εὐτυχεῖς,

ἔως οὗ ὁ Πάρις ἐλθὼν εἰς τὴν Ἑλλάδα διέβρηξε τὸν γάμον αὐτῶν καὶ ἀπήγαγε τὴν Ἑλένην. Ἀμέτως λοιπὸν ὁ Μενέλαος ἀνέμνησε τοὺς Ἕλληνας ἡγεμόνας τὸν ὄρκον αὐτῶν, καὶ οἱ πλείστοι ἐφάνησαν πιστοί. Μεταξὺ αὐτῶν διασημότεροι ἦσαν ὁ Ἀγαμέμνων, ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, βασιλεὺς τοῦ Ἀργεῖος καὶ τῶν Μυκηνῶν, οἱ δύο Λαίαντες, ὁ Διομήδης, ὁ Νέστωρ, ὁ Φιλοκτήτης, ὁ Ἴδομενεὺς, ὁ Μηριόνης, ὁ Τεῦκρος, ὁ Παλαμῆδης καὶ ὁ μάντις Κάλχας· εἰς τινὰς δὲ ἄλλους ἀρνηθέντας νὰ συνεκστρατεύσωσιν, ἐδέησε νὰ μεταχειρισθῶσι τὴν πανουργίαν. Οὕτως ὁ Ὀδυσσεὺς, βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης, ἵνα μὴ παραιτήσῃ τὴν νεαράν αὐτοῦ σύζυγον Πηνελόπην, προσποιεῖτο ὅτι ἦτο παράφρων· περιέφερε δηλαδὴ ἄροτρον εἰς τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης καὶ ἐσπείρεν ἄλγος εἰς τοὺς αὐλακὰς τοῦς ὁποίους ἔτειμεν. Ἀλλ' ὁ Παλαμῆδης, ὅστις εἶχε σταλῆ ἵνα πείσῃ αὐτὸν, ἔθεσε τὸν Μενέλαον, πικρὸν εἰσέτι ὄντα, ἐμπροσθεν τῆς ὕψεως τοῦ ἀρότρου· τότε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξέτρεψεν αὐτὸ ἐπίτηδες καὶ ἀπέδειξεν ὅτι ἡ παράφροσύνη τοῦ ἦτο προσποιητὴ· διὸ ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν ἐκστρατείαν. Εἰς τὸν Ὀδυσσεῶα ἀνετέθη ἡ αὐτὴ ἐντολὴ διὰ τὸν Ἀχιλλεὺς, ὃν ἡ μήτηρ αὐτοῦ Θέτις εἶχεν ἐνδύσει μὲ φορέματα γυναικεῖα καὶ στείλει εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Λυκομήδου, βασιλέως τῆς Σκύρου, διότι ὁ χρησμὸς εἶχε προσέπει ὅτι ἤθελεν ἀποθάνει εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος. Ὁ Ὀδυσσεὺς μετεμφισθεὶς εἰς ἔμπορον, παρουσίασεν εἰς τὰς θυγατέρας τοῦ Λυκομήδου διάφορα κοσμήματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦσαν καὶ τινὰ ὄπλα. Ὁ Ἀχιλλεὺς λοιπὸν ἀπέδειξε ποῖος ἦτο διὰ τῆς ἐκλογῆς ἣν ἐποίησεν, ἀνεχώρησεν ὁμῶς ἐκουσίως μετὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ Πατρόκλου εἰς ἐκστρατείαν ἣτις ἐμελλε νὰ τιμήσῃ αὐτὸν τόσον πολὺ. Ὁ στρατὸς συγκείμενος σχεδὸν ἐξ ἑκατὸν χιλιάδων μαχητῶν, εἰσέρχεται εἰς τὴν Αὐλίδαν τῆς Βοιωτίας. Ὁ Ἀγαμέμνων

ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, διωρίσθη ἀρχιστράτηγος, ἀλλ' ὑπεχρεώθη νὰ ἐξαγοράσῃ τὴν τιμὴν ταύτην διὰ τοῦ αἵματος τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἰφιγενείας, ἣν ὑπεχρεώθη, κατὰ τὸν χρησμὸν, νὰ θυσιάσῃ ἵνα ἐπιτύχῃ ἀνέμους εὐνοϊκούς.

Τέλος μετὰ μακρὰς παρασκευῶν, ὁ στόλος συγκείμενος σχεδὸν ἐκ χιλίων διακοσίων πλοίων ἐκπλέει καὶ φθάνει ἐνώπιον τῆς Τρωάδος.

Πολιορκία τῆς Τρωάδος.—Μῆνις τοῦ Ἀχιλλέως.

— *Ἀλώσις τῆς πόλεως.*

Ἡ πόλις τῆς Τρωάδος, προφυλαττομένη ὑπὸ προμαχόνων καὶ πύργων, ὑπερησπίζετο ἀκόμῃ καὶ ὑπὸ πολυαρίθμου στρατοῦ, ὃν διώκει ὁ Ἔκτωρ, υἱὸς τοῦ Πριάμου. Ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, οἱ ἐνδοξότεροι πολεμισταί, ἀκόμῃ δὲ καὶ βασιλεῖς ἐτάχθησαν ὑπὸ τὰς διαταγὰς αὐτοῦ. Πρῶτον μὲν ὁ Πάρις, ὁ ἄρπαξ τῆς Ἑλένης καὶ αἵτιος τοῦ πολέμου, ἔπειτα ὁ Διίφοβος καὶ ὁ Τρωῖλος υἱοὶ τοῦ Πριάμου καὶ οἱ τρεῖς· ὁ Ἀντίνορ, ὁ Ἀγχίστης, τρῶες ἐκ βασιλικοῦ αἵματος καταγόμενοι· ὁ Ῥῆσος, βασιλεὺς τῆς Θράκης, ἡ Πενθεσίλεια, βασίλισσα τῶν Ἀμαζόνων, ὁ Μέμνων υἱὸς τοῦ Τιθωνοῦ καὶ τῆς Ἥουρας, βασιλεὺς τῆς Αἰθιοπίας, ὁ Σαρπιδὼν υἱὸς τοῦ Διὸς, βασιλεὺς μέρους τινὸς τῆς Λυκίας, καὶ πολλοὶ ἄλλοι. Οἱ δύο στρατοὶ συνῆπτον ἐπὶ τῆς παραλίας μάχας αἵματηράς· ἀλλ' ἡ πολιορκία παρετείνετο ἕνεκα τοῦ θυμοῦ τοῦ Ἀχιλλέως. Ἡ αἰτία δὲ τοῦ θυμοῦ τούτου εἶναι ἡ ἀκόλουθος· εἰς τὸν μερισμὸν τῶν λαφύρων, ὅστις ὥς γνωστὸν ἐγένετο πάντοτε κατὰ κληρὸν, ἡ Χρυσῆς θυγάτηρ ἱερέως τινὸς τοῦ Ἀπόλλωνος εἶχε πέσει εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα· ἐπειδὴ δὲ οὗτος ἀρνούμενος οἰαδῆποτε λύτρα ἤθελεν ἐπιμόνως νὰ κρατήσῃ τὴν αἰχμάλωτόν του, λιμὸς

δεινός· ἐξεβράχην μεταξὺ τοῦ στρατοῦ, καὶ ὁ θεὸς εἶχε κηρύξει διὰ τοῦ Κάλχαντος, ὅτι ἡ μάστιξ δὲν ἤθελε παύσει εἰμὴ ἂν ἡ Χρυσή· ἀπεδίδοτο εἰς τὴν πατέρα της.

Ὁ Ἀγαμέμνων συγκατετέθη ν' ἀποδώσῃ τὴν αἰχμάλωτόν του ἐπὶ τῷ ὄρω ὅμως νὰ λάβῃ ἀντ' αὐτῆς τὴν Βρισηίδα, αἰχμάλωτον τοῦ Ἀχιλλέως, τὴν ὁποίαν τὸν ἀφῆρσε μετὰ σφοδρὰν συζήτησιν. Ὁ υἱὸς τῆς Θέτιδος, δυσαρεσθηεὶς διὰ τὴν ὕβριν ταύτην, ἀποσύρεται εἰς τὴν σκηνὴν αὐτοῦ, καὶ δὲν θέλει νὰ πολεμήσῃ πλέον· ἐντοσούτῳ εὐσπλαγχνισθεὶς εἰς τὴν δυστυχίαν τῶν Ἑλλήνων καταπολεμουμένων ὑπὸ τῶν Τρώων, στέργει νὰ παρχωρήσῃ τὴν πνοοπλίαν του εἰς τὸν φίλον αὐτοῦ Πάτροκλον, ὅστις νικάται ὑπὸ τοῦ Ἑκτορος καὶ ἀποθνήσκει· ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς καιρίως λυπηθεὶς ὁμνύει νὰ ἐκδικήσῃ αὐτόν. Τότε ἡ μήτηρ του Θέτις ἔρχεται εἰς παρηγορίαν αὐτοῦ καὶ τῷ κομίζει νέα ὅπλα, ἀριστουργήματα τοῦ Ἡφαίστου. Ὁ Ἀχιλλεὺς ἐξέρχεται κατὰ τοῦ Ἑκτορος, φανεύει αὐτόν καὶ περιφέρει τρεῖς περὶ τὰ τείχη τῆς Τρωάδος τὸ σῶμα αὐτοῦ προσδεδεμένον εἰς τὸ νικηφόρον ἄρμα του. Ὁ Πρίαμος ἔρχεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ζητεῖ τὸ σῶμα τοῦ δυστυχοῦς υἱοῦ του· ὁ δὲ ἥρως ἐξίσου γενναῖος κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν παραχωρεῖ τὴν χάριν ταύτην συγκινηθεὶς ὑπὸ τῶν δακρύων τοῦ γέροντος. Μετ' οὐ πολὺ ἐρασθεὶς τῆς Πολυξένης, θυγατρὸς τοῦ Πριάμου, ἐμελλε νὰ νυμφευθῇ αὐτήν· ἀλλ' ἐνῶ τὴν ὠδῆγει εἰς τὸν νάον, ὁ Πάρις τὸν κτυπᾷ δι' ἐνόχους βέλους εἰς τὴν πτέρναν, (1) καὶ τὸν φανεύει. Ὁ Πύρ-

ρὸς διαδέχεται τὸν πατέρα του ὑπὸ τὸ ὄνομα Νεοπτόλεμος. Μεταβαίνει μετὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῷ Φιλοκτήτῃ, ὃν οἱ Ἕλληνες δι' ἀπάτης εἶχον ἐγκαταλείψει εἰς τὴν Λήμνον, καὶ πείθουσιν αὐτὸν μετὰ πολλοῦ κόπου νὰ τοὺς συνοδεύσῃ ὑπὸ τὰ τείχη τῆς Τρωάδος· διότι ἡ πόλις κατὰ τινα χρησμὸν, δὲν ἤθελεν ἄλωθῇ, εἰμὴ διὰ τῶν βελῶν τοῦ Ἡρακλέους, τὰ ὁποῖα κατεῖχαν ὁ Φιλοκτήτης. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης ἡ πολιορκία ἐπιδιώκεται δραστηριώτερον, καὶ οἱ Τρῶες ἀνθίσταντο γενναίως· ἀλλὰ στρατήγημά τι ὅπερ ἐνέπνευσεν αὐτῇ ἡ Ἀθηνᾶ, ἦτο προωρισμένον νὰ παραδώσῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς ἐχθρούς των. Οἱ Ἕλληνες κατεσκεύασαν μέγιστόν τινα ξύλινον ἵππον, περιέκλεισαν ἐν αὐτῷ τοὺς ἐκλεκτοτέρους τῶν πολεμιστῶν των, καὶ διέδωκαν ὅτι ἦτο ἀφιέρωμα τῇ Ἀθηνᾷ, πρὸς αἰσίαν εἰς τὴν πατρίδα αὐτῶν ἐπάνοδον, καὶ ταῦτο χρόνως προσηπορήθησαν ὅτι ἀνεχώρησαν. Οἱ Τρῶες τότε ἀνοίγουσι τὰς πύλας αὐτῶν καὶ ἔρχονται ἄθροον ἵνα ἴδωσι τὸ ὑποτιθέμενον τοῦτο δῶρον τῆς Ἀθηνᾶς. Μάτην ὁ Ἀκοκῶν, ἱερεὺς τοῦ Ποσειδῶνος, προτρέπει αὐτοὺς νὰ μὴ πιστεύωσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας· οἱ Τρῶες ἐν τῇ τυφλώσει αὐτῶν δὲν ἀκούουσιν εἰμὴ τοὺς πανούργους λόγους Σίνωνος τινος, Ἑλλήνος λειποτάκτου καὶ προδότου. Κατὰ συμβουλὴν του λοιπὸν οἱ Τρῶες εἰσέγαγον τὸν ὀλέθριον ἵππον εἰς τὰ τείχη αὐτῶν, καὶ μάλιστα κατεδάφισαν μίαν πτέρυγα τούτων ἵνα χωρήσῃ ὁ ἵππος. Τὴν νύκτα ὁ Σίνων δίδει τὸ ὠρισμένον σύνθημα, ἀνοίγει τὰ πλευρὰ τοῦ ἵππου, ὁ στρατὸς πλησιάζει, σφάζει τοὺς φύλακας καὶ εἰσάγει τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας εἰς τὴν πόλιν. Ἡ Τρωὰς καταληφθεῖσα ἀπροφύλακτος, παραδίδεται εἰς τὰς φλόγας, ὁ δὲ Πρίαμος σφάζεται ὑπὸ τοῦ Πύρρου, ὅστις ἀναμιγνύει τὸ αἷμα τοῦ γηραιοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ αἵματος ἐνὸς ἐκ τῶν υἱῶν του.

(1) Κατὰ παράδοσιν τινα ἦν ὁ Ὅμηρος δὲν φαίνεται ἀκολουθήσας, ὁ Ἀχιλλεὺς ἦτο ἄτρωτος καθ' ὅλον τὸ σῶμα, ἐξαιρουμένης τῆς πτέρνης, ἐξ ἧς ἐκράται αὐτόν ἡ μήτηρ του Θέτις, ὅτε, ἅμα ἐγεννήθη, ἐδόθησαν αὐτόν εἰς τὴν Στόγα.

Συνέπεται τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου.

Ἐκ τῶν Τρώων ἀρχηγῶν, ὁ Αἰνεΐας, υἱὸς τοῦ Ἀγχί-
σου καὶ τῆς Ἀφροδίτης, ἀνεχώρησε μετ' εἴκοσι πλοίων
καὶ πολλῶν πιστῶν Τρώων· φέρων δὲ μεθ' ἑκαστοῦ τοῦς
ἡφαιστείους θεοὺς, φθάνει, μετὰ πολλοὺς κινδύνους, εἰς
Ἰταλίαν καὶ κτίζει τὴν πόλιν Λαβίνιον, ἣτις ἐχρημάτισε
κοιτίς τοῦ Ῥωμαϊκοῦ λαοῦ. Δυστυχέστεροι δὲ ἀκόμη ὑ-
πῆρξαν οἱ Ἕλληνες ἀρχηγοί, διότι ἡ ἐπιστροφή αὐτῶν
ἦτο πλήρης δυστυχημάτων. Ὁ Αἴας, βασιλεὺς τῶν Λο-
κρῶν, ἀπώλεσθαι μετὰ τοῦ στόλου αὐτοῦ· ὁ Ἰδομενεὺς (1)
διαφυγὼν μετὰ κόπου τὴν μανίαν τῶν κυμάτων, ἐδιώ-
χθη ἐκ τοῦ βασιλείου του ὑπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑπη-
κόων, καὶ ἠναγκάσθη νὰ ὑπάγῃ ἵνα ζητήσῃ ἄλλου νέαν
πατρίδα· προσέτι δὲ ὁ Διομήδης, ὁ Φιλοκτήτης καὶ ὁ
Τεῦκρος κατέφυγον εἰς ξένας καὶ μεμακρυσμένας χώρας.
Ὁ Ὀδυσσεὺς κατεδικάσθη νὰ περιπλανᾶται δέκα ἔτη ἐπὶ
τῶν θαλασσῶν πρὶν φθάσῃ εἰς Ἰθάκην, κατὰ δὲ τὴν πε-
ριπλάνησιν ταύτην ὑπέστη πολλὰς περιπετείας καὶ κιν-
δύνους, οἵτινες παρέσχον εἰς τὸν Ὅμηρον ὕλην διὰ τὴν
Ὀδυσσειάν του. Τέλος ὁ Ἀγαμέμνων ἀρχηγὸς τῆς ἐκ-
στρατείας ἐπιστρέψας εἰς Ἄργος, εὕρισκε τὸν θρόνον του
κατειλημμένον καὶ τὸ συζυγικὸν ἴεχος μεμολυσμένον
ὑπὸ τοῦ Αἰγίσθου, καὶ ἀποθνήσκει ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς
τῆς συζύγου του Κλυταιμνήστρας. Ἡ Κασσάνδρα, θυγάτηρ

(1) Ὁ Ἰδομενεὺς ἔκτισε τὸ Σάλεντον, ὁ Φιλοκτήτης τὴν
Πετηλίαν, καὶ ὁ Διομήδης τὴν Ἄρπην, πόλεις κειμένας εἰς τὸ
μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἰταλίας, ὅπερ ἐπωνομάσθη Μεγάλη Ἑλ-
λάς, ἕνεκα αὐτῶν τοῦτων τῶν ἀποικιστῶν, αἵτινες συνεστήθησαν
μετὰ τὴν πολιορκίαν τῆς Τρωάδος. Ὁ δὲ Τεῦκρος ἔκτισε τὴν
Σαλαμίνα ἐν Κύπρῳ.

τοῦ Πριάμου, γενομένη αἰχμάλωτος τοῦ Ἀγαμέμνονος
τῷ εἶχε προείπει τὸ τραγικὸν τοῦτο τέλος.

Τοιαῦτα εἶναι, ἐν περιλήψει, τὰ κυριώτερα συμβάντα
τοῦ πολέμου τούτου, ὅσις ἔμεινεν ὡς τὸ σημαντικώτερον
γεγονὸς τῆς ἀρχαιότητος. Τοῦτο μόνον εἶναι ἄξιον παρα-
τηρήσεως. Ἀπὸ τῆς κτίσεως τοῦ κόσμου πλεῖσται πό-
λεις κατεστράφησαν διὰ τοῦ πολέμου, βασιλεία ἐξηφα-
νίσθησαν, ἀφήσαντα ἀμυδρὰ ἔχνη εἰς τὴν μνήμην τῶν
ἀνθρώπων· ἐνῷ πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς πολιορκίας
καὶ τῆς καταστροφῆς τῆς Τρωάδος, τῆς πενιχρᾶς ταύ-
της πρωτεύουστος βασιλείου ἀριθμοῦντος μόλις χιλιάδας
τινάς κατοίκων, δὲν ἔπαυσαν, ἀπὸ τρισχιλίων ἐτῶν,
σπουδάζόμεναι καὶ οὔσαι γνωσταὶ εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ
πεπολιτισμένου κόσμου. Τοιαύτη εἶναι ἡ δύναμις τῆς
ποιήσεως! τοσαύτην λαμπρότητα διέχυσεν ἡ μεγαλο-
φυΐα τοῦ Ὁμήρου ἐπὶ τε τῶν τόπων καὶ ἐπὶ τῶν γε-
γονότων τὰ ὅποια ἐξύμνησεν εἰς τὰ ἀθάνατα αὐτοῦ ποιή-
ματα, τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσσειαν.

Τ Ε Λ Ο Σ.

 SISMANOGLIO
MEGANO

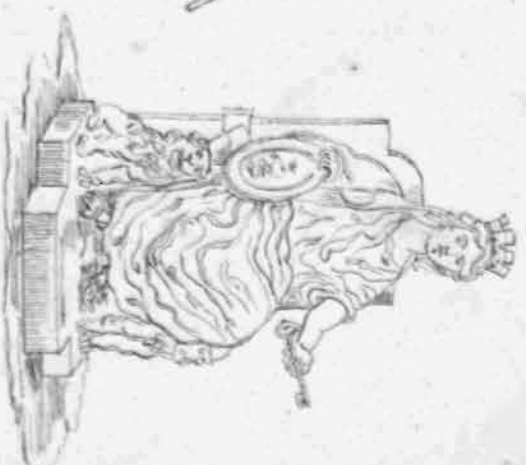
SISMANOGLIO
MEGARD

Μοῖρα (Σελ. 9)

Κρόνος (Σελ. 12)

Κυβέλη (Σελ. 16)

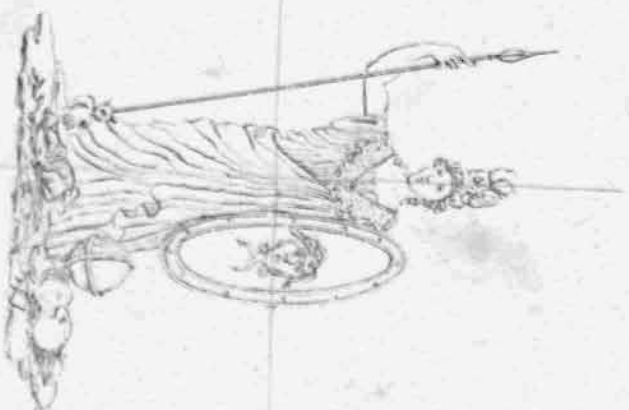

Ζεὺς (Σελ. 19)

Ἥρα (Σελ. 29)

Ἀθηνᾶ (Σελ. 32)

Ἐλευθέρων (Σελ. 35)

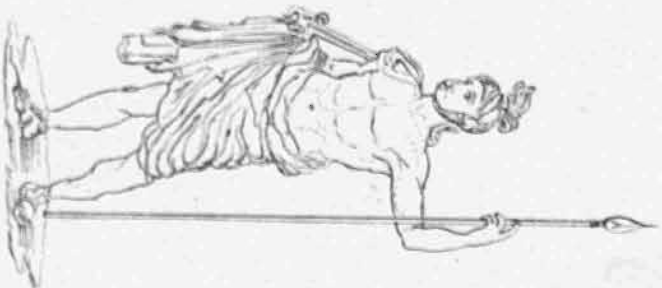

Ἐργῆς (Σελ. 49)

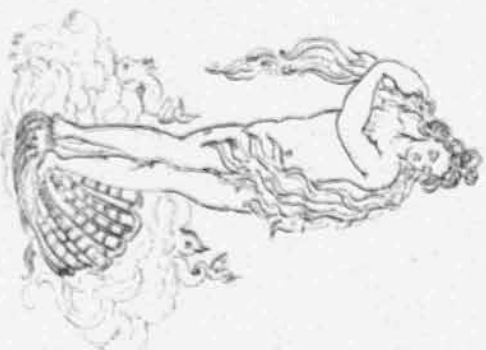

Ἀρετῆς (Σελ. 43)

Ἀρης (Σελ. 52)

Ἀφροδίτη (Σελ. 55)

Δημήτηρ (Σελ. 59)

 SISMANOGLIO
MEGARO

Ήφαιστος (πλ. 68)

Κενταυρος.

Ασκητιός.

Ποσειδῶν (Σελ. 17)

Ἄρπυιαι (Σελ. 85)

Διὶ τρεῖς Χάριτες

SISMANGILIO
MEGARO

Πλούτων (Σελ. 90)

Περσεφόνη (Σελ. 91)

Οι τρεῖς Κριταί (Σελ. 92)

SISMANGOLO
MEGARO

Χάρων (Σελ. 94)

Έρηνυς (Σελ. 93)

Ήρακλῆς (Σελ. 120.)

 SISMANGLIO
MILANO

SISMANOGGIO
MEGARO

SISMANOGGIO
ITALIA